

आर्थिक वर्ष २०६९/७० को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

कात्तिक २०७०

आर्थिक वर्ष २०६९/७० को वार्षिक प्रतिवेदन

नेपाल राष्ट्र बैंक

प्रकाशक
नेपाल राष्ट्र बैंक
अनुसन्धान विभाग

विषय सूची

भाग १

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य	१
उत्पादन	१
मूल्य	१
व्यापार	१
नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति	२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना	२
कृषि क्षेत्र	३
उद्योग क्षेत्र	३
सेवा क्षेत्र	४
उपभोग, लगानी तथा बचत	४
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	५
मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	५
उपभोक्ता मुद्रास्फीति	५
थोक मुद्रास्फीति	६
राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	७
वाह्य क्षेत्र	७
समग्र वाह्य क्षेत्र स्थिति	७
वैदेशिक व्यापारको स्थिति	७
शोधनान्तर स्थिति	८
विदेशी विनिमय संचिति	९
विनिमय दर	१०
सरकारी वित्त स्थिति	१०
सरकारी राजस्व	११
वैदेशिक नगद अनुदान	१२
सरकारी खर्च	१२
बजेट घाटा/बचत	१२
बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरु	१३
करसम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था	१३
करका दरहरु	१३
सार्वजनिक संस्थानहरुको स्थिति	१४
मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति	१५
मौद्रिक स्थिति	१५
स्थायी तरलता सुविधाको उपयोग र अन्तरबैंक कारोबारको स्थिति	१६
अल्पकालीन व्याजदर	१६
विदेशी विनिमय कारोबार	१६

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति	१६
वाणिज्य बैंक	१६
विकास बैंक	१७
वित्त कम्पनी	१७
लघुवित्त संस्था	१८
सहकारी तथा गैर-सरकारी संस्था	१८
बीमा कम्पनी	१८
कर्मचारी सञ्चय कोष	१८
नागरिक लगानी कोष	१८
हुलाक बचत बैंक	१८
निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम	१८
कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड	१९
वित्तीय संरचना	१९
वित्तीय संस्था तथा शाखा संजाल	१९
धितोपत्र बजार	२१

भाग १ तालिकाहरू

तालिका १	विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार	२२
तालिका २	समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू	२३
तालिका ३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर (२०५७/५८ को मूल्यमा)	२४
तालिका ४	कृषि उत्पादन सूचकाङ्क	२५
तालिका ५	प्रमुख औद्योगिक वस्तुहरूको उत्पादन सूचकाङ्क	२६
तालिका ६	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	२७
तालिका ७	राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क	२८
तालिका ८	राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क	२९
तालिका ९	वैदेशिक व्यापार स्थिति	३०
तालिका १०	भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३१
तालिका ११	भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३२
तालिका १२	अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३३
तालिका १३	अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू	३४
तालिका १४	शोधनान्तर स्थिति	३५
तालिका १५	विदेशी विनिमय संचिति	३६
तालिका १६	सरकारी वित्त स्थिति	३७
तालिका १७	नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण	३८
तालिका १८	मौद्रिक सर्भेक्षण	३९
तालिका १९	वाणिज्य बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४०
तालिका २०	विकास बैंकहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४१
तालिका २१	वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण	४२
तालिका २२	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराइएको पुनर्कर्जाको विवरण	४२
तालिका २३	लघुवित्त संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४३
तालिका २४	सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४३

तालिका २५	बीमा कम्पनीहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४४
तालिका २६	कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४४
तालिका २७	नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण	४५
तालिका २८	नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना	४६
तालिका २९	शेयर बजार परिसूचक	४७
तालिका ३०	नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरू	४८

भाग १ अनुसूची

अनुसूची १.१	: वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली	४९
-------------	--	----

भाग २

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीति	५५
उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू	५५
मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य	५६
मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू	५७
लघुवित्त	५८
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	६०
वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६१
बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६४
मुद्रा व्यवस्थापन	६५
विविध	६६
जनशक्ति व्यवस्थापन	६६
बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना	६८
सूचना प्रविधि	६८
वित्तीय जानकारी सम्बन्धी कार्य	६९
कानून मस्यौदा/संशोधन, वहस-पैरवी	७०
आन्तरिक लेखापरीक्षण	७०
सामान्य सेवा	७०
सरकारी ऋण व्यवस्थापन	७१
तालीम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	७४
अध्ययन कार्यहरू	७४
सञ्चालक समितिको बैठक	७५
काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूको गतिविधि	७५

भाग २ तालिकाहरु

तालिका ३१	चलनचलितमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरु	७६
तालिका ३२	नोटको सुरक्षण	७६
तालिका ३३	स्वदेशमा सञ्चालित तालीमहरु	७७
तालिका ३४	बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालीमहरु	७८
तालिका ३५	विदेशमा सञ्चालित तालीम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरु	७९
तालिका ३६	काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरुबाट आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा भएको तोडा चलान एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण	८६

भाग २ अनुसूची

अनुसूची २.१	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएका प्रमुख परिपत्रहरु	८७
अनुसूची २.२	आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा स्थलगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकका शाखाहरु	९१
अनुसूची २.३	आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरु	९२
अनुसूची २.४	आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा सरकारी ऋणपत्रको बजार निर्माताको कार्य गर्ने इजाजत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	९५
अनुसूची २.५	सञ्चालक समिति	९६
अनुसूची २.६	विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरुको नामावली	९६

भाग ३

नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

सम्पत्ति तथा दायित्व	९८
आय विवरण	९९
नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण	१०१

भाग

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

- विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य १
- नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति २
- मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ५
- वाह्य क्षेत्र ७
- सरकारी वित्त स्थिति १०
- मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति १५
- तालिकाहरु २२
- अनुसूचीहरु ४९

समष्टिगत आर्थिक स्थिति तथा वित्तीय अवस्था

विश्व आर्थिक स्थिति तथा परिदृश्य

उत्पादन

- १.१ विश्व अर्थतन्त्रमा केही वर्ष अघि देखिएको वित्तीय संकट क्रमशः हट्दै गए पनि आर्थिक वृद्धिले अपेक्षित गति लिन सकेको छैन । युरो क्षेत्रको सरकारी ऋण संकटबाट आर्थिक गतिविधिमा परेको असर समाप्त भइसकेको कारण सन् २०१२ र सन् २०१३ मा विश्व अर्थतन्त्रमा शिथिलता कायमै रह्यो । सन् २०११ मा ३.९ प्रतिशत रहेको विश्वको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१२ मा ३.१ प्रतिशत रह्यो भने सन् २०१३ मा पनि ३.१ प्रतिशत नै रहने अनुमान छ ।* सन् २०१४ मा भने विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.८ प्रतिशत रहने अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रक्षेपण रहेको छ । विकसित देशको समग्र उत्पादन सन् २०१३ र २०१४ मा क्रमशः १.२ प्रतिशत र २.१ प्रतिशतले विस्तार हुने अनुमान रहेको छ ।
- १.२ उदीयमान र विकासोन्मुख देशहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१२ मा ४.९ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१३ मा ५ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ । त्यस्तै, सन् २०१२ मा विकासोन्मुख एशियाली देशको आर्थिक वृद्धिदर ६.५ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१३ मा यस्तो वृद्धिदर सीमान्त दरले बढी ६.९ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ । छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०१२ मा क्रमशः ३.२ प्रतिशत र ७.८ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१३ मा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ५.६ प्रतिशत र ७.८ प्रतिशत रहने अनुमान छ ।

मूल्य

- १.३ सन् २०१२ मा विकसित देशहरूमा मुद्रास्फीतिदर २ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ६.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१३ मा विकसित तथा विकासोन्मुख देशहरूको मुद्रास्फीतिदर क्रमशः १.५ प्रतिशत र ६ प्रतिशत रहने अनुमान छ । सन् २०१४ मा विकसित देशहरूको मुद्रास्फीतिदर १.९ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको मुद्रास्फीतिदर ५.५ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण रहेको छ ।

व्यापार

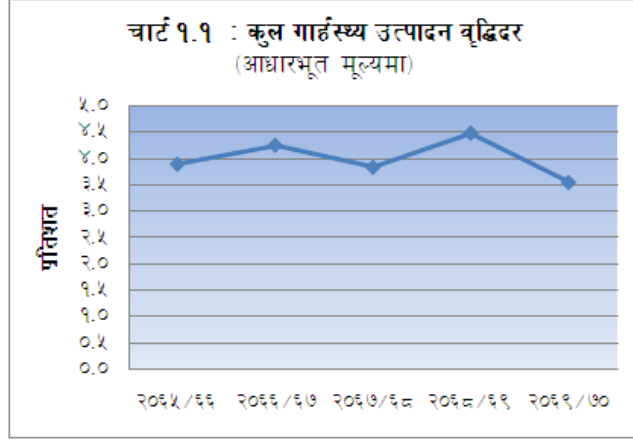
- १.४ सन् २०१२ मा विकसित देशहरू र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको आयात क्रमशः १.१ प्रतिशत र ५ प्रतिशतले वृद्धि भयो । त्यसैगरी, सोही अवधिमा विकसित देशहरू र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको निर्यात क्रमशः २ प्रतिशत र ३.६ प्रतिशतले बढ्यो । सन् २०१३ मा विकसित देशहरू र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको आयात क्रमशः १.४ प्रतिशत र ६ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ । त्यसैगरी, सोही अवधिमा विकसित देशहरू र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूको निर्यात क्रमशः २.४ प्रतिशत र ४.३ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान रहेको छ ।

* अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (IMF), World Economic Outlook, जुलाई २०१३ ।

नेपालको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

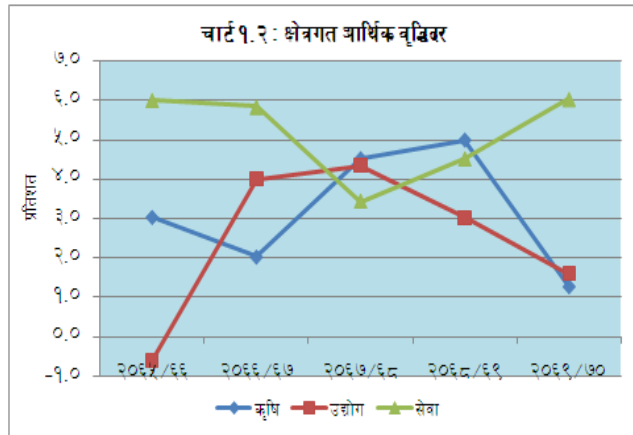
१.५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर अधिल्लो वर्षको तुलनामा केही कम रह्यो । केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको प्रारम्भिक अनुमान अनुसार आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.६ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ३.७ प्रतिशत रह्यो । अधिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ४.५ प्रतिशत र उत्पादकको मूल्यमा ४.९ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा सेवा क्षेत्रको वृद्धिदरमा केही सुधार देखिएतापनि कृषि तथा उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदरमा संकुचन आएको छ ।

- १.६ समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्र १.३ प्रतिशतले र गैर-कृषि क्षेत्र ५ प्रतिशतले विस्तार भएको छ । अधिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्र ५ प्रतिशतले र गैर-कृषि क्षेत्र ४.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।
- १.७ समीक्षा वर्षमा गैर-कृषि क्षेत्र अन्तर्गत उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः १.६ प्रतिशत तथा ६ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ३ प्रतिशत तथा ४.५ प्रतिशत रहेको थियो ।

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत संरचना

१.८ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सेवा क्षेत्रको अंश अधिल्लो वर्षको तुलनामा सीमान्त रुपले बढेको छ भने कृषि तथा उद्योग क्षेत्रको अंश घटेको छ । कृषि क्षेत्र अन्तर्गत खासगरी खाद्यान्न वालीहरु धान र मकैको अंशमा र उद्योग क्षेत्र अन्तर्गत उत्पादनमूलक उद्योग, निर्माण उद्योग र विद्युत, ग्यास तथा पानी समूहको अंशमा कमी आएको छ । सेवातर्फ थोक तथा खुद्रा व्यापार, यातायात, संचार तथा भण्डारण, वित्तीय मध्यस्थता र होटल तथा रेष्टुरेण्ट समूहको अंश बढेको छ ।

- १.९ वृहत् औद्योगिक वर्गीकरणको आधारमा समीक्षा वर्षमा यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक (कृषि तथा वन, मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन), द्वितीय (उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत, ग्यास तथा पानी र निर्माण) तथा तृतीय (सेवा) क्षेत्रको अंश क्रमशः ३४.८ प्रतिशत, १४.६ प्रतिशत र ५०.६ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यी क्षेत्रहरुको अंश क्रमशः ३५.६ प्रतिशत, १४.९ प्रतिशत र ४९.५ प्रतिशत रहेको थियो ।

तालिका १.१
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीय र तृतीय क्षेत्रको अंश
(२०५७/५८ को मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा अंश [#]			अंशको वृद्धिदर	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
प्राथमिक क्षेत्र*	३५.४	३५.६	३४.८	०.५	-२.३
द्वितीय क्षेत्र**	१५.१	१४.९	१४.६	-१.४	-२.१
तृतीय क्षेत्र***	४९.५	४९.५	५०.६	०.०	२.३

[#] वित्तीय मध्यस्थता सहितको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कायम अंश

* कृषि, वन तथा मत्स्यपालन र खानी तथा उत्खनन

** उत्पादनमूलक उद्योग, विद्युत, ग्यास तथा पानी र निर्माण

*** सेवा

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

कृषि क्षेत्र

- १.१० केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको प्रारम्भिक अनुमान अनुसार आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा प्रमुख खाद्यान्न वालीहरूमध्ये धान तथा मकैको उत्पादन सूचकाङ्कमा क्रमशः ११.२ प्रतिशत र ८.३ प्रतिशतले ह्रास आएको छ । मौसमी प्रतिकूलताका कारण यी वालीहरूको उत्पादनमा ह्रास आएको हो । अधिल्लो वर्ष धान तथा मकैको उत्पादन सूचकाङ्क क्रमशः १३.७ प्रतिशत र १.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा फलफूल, नट्स, पेय तथा मसला समूहको उत्पादन सूचकाङ्क २०.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ, जुन अधिल्लो वर्ष १०.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा पशुजन्य उत्पादन सूचकाङ्क १.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस समूहको उत्पादन सूचकाङ्क १.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।
- १.११ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा अन्य वालीको उत्पादन सूचकाङ्कमा ४.३ प्रतिशतले ह्रास आएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सूचकाङ्क ६.३ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा तरकारी, बागवानी तथा नर्सरी समूहको उत्पादन सूचकाङ्क २.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ, जुन अधिल्लो वर्ष १.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । वनजन्य उत्पादन सूचकाङ्क अधिल्लो वर्षको २.६ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ८.९ प्रतिशतले बढेको छ ।
- १.१२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा औसतभन्दा निकै कम वर्षा हुनुका साथै वर्षाको वितरण समेत राम्रो नभएका कारण प्रमुख खाद्य वाली धान, मकै आदिको उत्पादनमा नकारात्मक प्रभाव परेको छ । सामान्यतया जुनको दोस्रो हप्तामा शुरु हुने मनसुन समीक्षा वर्षमा केही ढिला शुरु हुनुका साथै वाली लगाउने समयमा कमजोर रहेका कारण उत्पादनमा गिरावट आएको हो ।

उद्योग क्षेत्र

- १.१३ समीक्षा वर्षमा औद्योगिक क्षेत्रको वृद्धिदरमा संकुचन आएको छ । समयमै पूर्ण बजेट नआउनु, उर्जा समस्या कायम रहनु, औद्योगिक श्रम सम्बन्धमा सुधार हुन नसक्नु लगायतका संरचनागत अवरोधका कारण उद्योग क्षेत्रमा अपेक्षित विस्तार आउन नसकेको हो । समीक्षा वर्षमा उद्योग क्षेत्र अन्तर्गत उत्पादनमूलक उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर १.९ प्रतिशतमा सीमित रहेको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ३.६ प्रतिशत रहेको थियो । अधिल्लो वर्ष ८.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको विद्युत, ग्यास तथा पानीको उत्पादन समीक्षा वर्षमा ०.२ प्रतिशतको सीमान्त दरले वृद्धि भएको छ । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा निर्माण क्षेत्रको वृद्धिदर १.६ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस क्षेत्रको वृद्धिदर ०.२ प्रतिशत रहेको थियो ।
- १.१४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा समग्र औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क ३.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो सूचकाङ्क ३.८ प्रतिशतले बढेको थियो । प्रमुख औद्योगिक वस्तुहरूको समूहगत रूपमा विश्लेषण गर्दा समीक्षा वर्षमा वनस्पति तेल तथा घ्यू, दुग्ध पदार्थ, अन्न तथा पशुदाना, अन्य खाद्य पदार्थ, पेय पदार्थ, सुर्तिजन्य वस्तु, लत्ता कपडा, अन्य लत्ता कपडा, लगाउने कपडा, छाला र छालाका सामान, काठ तथा काठका सामान, काठको उत्पादन, कागज तथा कागजका उत्पादन, मुख्य रासायनिक पदार्थ, अन्य

रासायनिक पदार्थ, प्लाष्टिकका सामान, गैर-धातु खनिजजन्य उत्पादन, फेब्रिकेट धातुका सामान, बिजुलीका उपकरण र फर्निचर समूहको उत्पादन सूचकाङ्कमा वृद्धि भएको छ भने प्रशोधित पेट्रोलियम पदार्थ, धातुका उपकरण र अन्य फेब्रिकेट धातुका सामान समूहको उत्पादन सूचकाङ्कमा ह्रास आएको छ।

- १.१५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वैदेशिक लगानी प्रतिवद्धतामा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। समीक्षा वर्षमा वैदेशिक लगानीका परियोजनाहरूको संख्यामा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३२.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने लगानी रकममा १७१.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यस अवधिमा उद्योग विभागले रु. १९ अर्ब ३९ करोडको वैदेशिक लगानी प्रतिवद्धता भएका कुल ३०० वटा विदेशी संयुक्त लगानीका परियोजनाहरूलाई स्वीकृति प्रदान गरेको छ। विभागले अघिल्लो वर्ष रु. ७ अर्ब १४ करोडको वैदेशिक लगानी प्रतिवद्धता भएका कुल २२७ वटा परियोजनाहरूलाई स्वीकृति प्रदान गरेको थियो।
- १.१६ समीक्षा वर्षमा दर्ता भएका कुल ३०० परियोजनाहरूमध्ये पर्यटन सम्बन्धी ८७, सेवा सम्बन्धी ८५, उत्पादन सम्बन्धी ७७, कृषि सम्बन्धी ४२, उर्जा सम्बन्धी ४, खानी सम्बन्धी ४ र निर्माण सम्बन्धी १ रहेका छन्। समीक्षा वर्षमा कृषि, उत्पादन तथा पर्यटन सम्बन्धी परियोजना संख्या तथा लगानी रकम दुवैमा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ। सेवा सम्बन्धी परियोजनामा भने संख्यात्मक रूपमा केही कमी आएको भएतापनि लगानी रकममा भने वृद्धि भएको छ।
- १.१७ देशगत रूपमा विश्लेषण गर्दा समीक्षा अवधिमा सवैभन्दा बढी चीनबाट ९६, भारतबाट ३७, दक्षिण कोरियाबाट २४, संयुक्त राज्य अमेरिकाबाट २२ र बाँकी अन्य देशहरूबाट १२१ गरी कुल ३०० परियोजनाहरूलाई स्वीकृति प्रदान गरिएको छ। स्वीकृत परियोजनाहरूबाट कुल १४,८९५ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी पाउने अनुमान गरिएको छ।

सेवा क्षेत्र

- १.१८ समीक्षा वर्षमा थोक तथा खुद्रा व्यापार, होटल तथा रेष्टुरेन्ट, यातायात, भण्डारण तथा संचार, वित्तीय मध्यस्थता जस्ता क्षेत्रहरूमा आएको विस्तारका कारण समीक्षा वर्षमा समग्र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदरमा सुधार आएको छ।
- १.१९ सेवा क्षेत्र अन्तर्गत थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्र अघिल्लो वर्ष ३.१ प्रतिशतले विस्तार भएकोमा समीक्षा वर्षमा ९.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा होटल तथा रेष्टुरेन्ट क्षेत्र अघिल्लो वर्षको ६ प्रतिशतको तुलनामा ६.८ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान छ। यातायात, संचार तथा भण्डारण क्षेत्र अघिल्लो वर्षको ५.७ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ६.७ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान छ। समीक्षा वर्षमा वित्तीय मध्यस्थता, रियल स्टेट तथा व्यावसायिक सेवा र सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा क्षेत्र क्रमशः ६.७ प्रतिशत, १.६ प्रतिशत तथा ३.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यी क्षेत्रहरूको वृद्धिदर क्रमशः ३.५ प्रतिशत, ३ प्रतिशत तथा ५ प्रतिशत रहेको थियो। अघिल्लो वर्ष ५ प्रतिशतले वृद्धि भएको शिक्षा क्षेत्र समीक्षा वर्षमा ४.१ प्रतिशतले विस्तार भएको अनुमान छ। त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य र अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः ७ प्रतिशत तथा ५.२ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यी क्षेत्रहरूको वृद्धिदर क्रमशः ९.९ प्रतिशत तथा ६.७ प्रतिशत रहेको थियो।
- १.२० अघिल्लो वर्ष हवाईमार्गबाट ५ लाख ९५ हजार २ सय ६२ पर्यटकले नेपाल भ्रमण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा यो संख्यामा १.४ प्रतिशतले ह्रास आई ५ लाख ८६ हजार ६ सय ६८ कायम हुन पुगेको छ, जसमा भारतीय पर्यटकको अंश २४.४ प्रतिशत तथा अन्य मुलुकबाट आउने पर्यटकको अंश ७५.६ प्रतिशत रहेको छ।
- १.२१ पर्यटक आगमनलाई देशगत रूपमा विश्लेषण गर्दा भारतीय पर्यटकको संख्या अघिल्लो वर्ष २९ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा १५.१ प्रतिशतले ह्रास आई १ लाख ४३ हजार १ सय ९६ रहेको छ। त्यसैगरी, अन्य मुलुकबाट नेपाल आउने पर्यटकको संख्या अघिल्लो वर्ष १५.३ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ३.९ प्रतिशतले वृद्धि भई ४ लाख ४३ हजार ४ सय ७२ पुगेको छ।

उपभोग, लगानी तथा बचत

- १.२२ अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ८८.५ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ९०.७ प्रतिशत पुगेको अनुमान छ। जसअनुसार कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा गार्हस्थ्य बचतको अंश ९.३ प्रतिशत

रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ११.५ प्रतिशत रहेको थियो । अधिल्लो वर्ष सरकारी तथा निजी क्षेत्रको उपभोग क्रमशः २५.६ प्रतिशत तथा १४.३ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा यस्तो उपभोग क्रमशः १.२ प्रतिशत र १५.३ प्रतिशतले बढेको छ । त्यसैगरी, अधिल्लो वर्ष कुल लगानी र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनबीचको अनुपात ३४.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ३७.८ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २० प्रतिशत रहेको कुल स्थिर पूँजी निर्माण समीक्षा वर्षमा २१.२ प्रतिशत पुगेको छ ।

१.२३ अधिल्लो वर्ष प्रचलित मूल्यमा ११.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको कुल आन्तरिक माग समीक्षा वर्षमा १५.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । त्यसैगरी, अधिल्लो वर्ष १.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको कुल लगानी समीक्षा वर्षमा २० प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । तर समीक्षा वर्षमा वस्तु तथा सेवाको खुद निर्यात ३४.८ प्रतिशतले घटेको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात ९.४ प्रतिशतले घटेको थियो ।

तालिका १.२
उपभोग, लगानी, आन्तरिक माग तथा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (प्रचलित बजार मूल्यमा)

विवरण	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
कुल उपभोग	११७६०३.०	१३५९५३.९	१५४२३२.९	१५.६	१३.४
कुल लगानी	५२७२६.८	५३५५४.५	६४२९१.०	१.६	२०.०
आन्तरिक माग	१७०३२९.८	१८९५०८.४	२१८५२३.९	११.३	१५.३
खुद निर्यात	-३२८३४.५	-३५९०८.४	-४८४०४.५	-९.४	-३४.८
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१३७४९५.३	१५३६००.०	१७०११९.४	११.७	१०.८
खुद साधन (Factor) आय	७५४.९	१४७८.५	७७९.६	९५.९	-४७.३
खुद ट्रान्सफर	३०७८५.९	४२२७७.२	४८६८३.७	३७.३	१५.२
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१६९०३६.२	१९७३५५.७	२१९५८२.७	१६.८	११.३

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

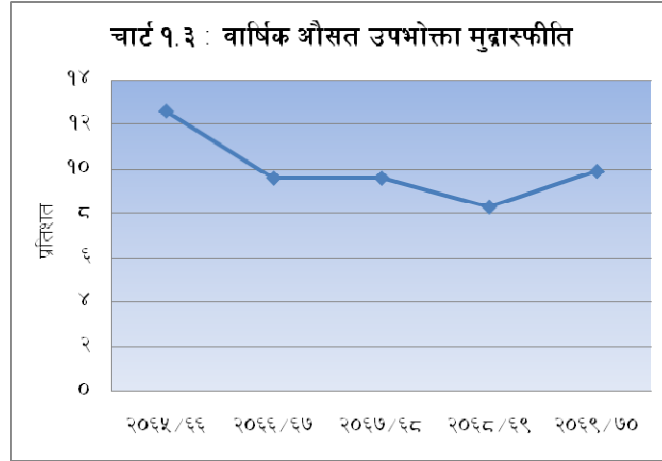
कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय

१.२४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय (Gross National Disposable Income) ११.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आय १६.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आयको अनुपात १२९.१ प्रतिशत कायम भएको अनुमान छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १२८.५ प्रतिशत रहेको थियो ।

मुद्रास्फीति र तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

उपभोक्ता मुद्रास्फीति

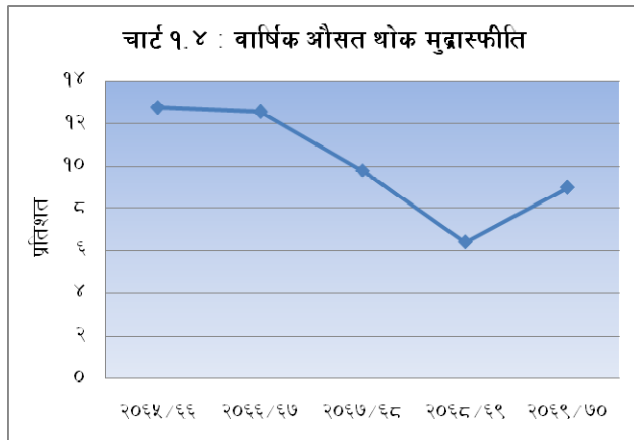
१.२५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ९.९ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा यस्तो मुद्रास्फीति ८.३ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मूल्य सूचकाङ्क ९.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको मूल्य सूचकाङ्क १० प्रतिशतले वृद्धि भएकोले समग्रमा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति अधिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा केही वृद्धि हुन गएको हो । अधिल्लो आर्थिक वर्षमा यी समूहहरूको मूल्य सूचकाङ्कको औसत वृद्धिदर क्रमशः ७.७ प्रतिशत र ९ प्रतिशत रहेको थियो ।

- १.२६ समीक्षा वर्षमा खाद्य तथा पेयपदार्थ समूहमा पर्ने वस्तुहरूमध्ये माछा-मासु उप-समूहको वार्षिक औसत मूल्यवृद्धिदर सबैभन्दा बढी १४.४ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस उपसमूहको मूल्य सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर ७.५ प्रतिशत रहेको थियो । यसैगरी, समीक्षा वर्षमा घिउ तथा तेल र सूर्तिजन्य पदार्थ दुवै उपसमूहको मूल्य सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर १३.८ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यी उपसमूहहरूको वृद्धिदर क्रमशः १४.४ प्रतिशत र १०.८ प्रतिशत रहेको थियो । अघिल्लो आर्थिक वर्ष ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको चिनी तथा मिठाई उप-समूहको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्कमा समीक्षा वर्षमा १३.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । समीक्षा वर्षमा दलहन उप-समूहको मूल्य सूचकाङ्कमा १२.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा यस उप-समूहको मूल्य सूचकाङ्कमा कुनै वृद्धि भएको थिएन ।
- १.२७ समीक्षा वर्षमा गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा समूहका वस्तुहरूमध्ये फर्निचिड तथा घरायसी उपकरणको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्क १३.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा उक्त उप-समूहको वृद्धिदर १३.४ प्रतिशत रहेको थियो । त्यस्तै, समीक्षा वर्षमा लत्ताकपडा तथा जुत्ताचप्पल र शिक्षा उप-समूहहरूको मूल्य सूचकाङ्क समान दर १२.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर क्रमशः १४.८ प्रतिशत र ९.८ प्रतिशत रहेको थियो । अघिल्लो वर्ष ८.२ प्रतिशतले ह्रास भएको संचार उप-समूहको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्कमा समीक्षा वर्षमा पनि २ प्रतिशतले ह्रास आएको छ ।
- १.२८ समीक्षा वर्षमा तराई, काठमाडौँ उपत्यका र पहाडको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्क क्रमशः १०.२ प्रतिशत, ९.७ प्रतिशत र ९.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ८.१ प्रतिशत, ७.४ प्रतिशत र ९.७ प्रतिशत रहेको थियो ।

थोक मुद्रास्फीति

- १.२९ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वार्षिक औसत राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क ९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ६.४ प्रतिशत रहेको थियो । थोक मूल्य अन्तर्गत कृषिजन्य वस्तुहरू, आयातित वस्तुहरू र स्वदेशमा उत्पादित वस्तुहरूको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्क क्रमशः १०.६ प्रतिशत, ८.४ प्रतिशत र ५.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यी सूचकाङ्कहरूको वृद्धिदर क्रमशः २.५ प्रतिशत, १२.१ प्रतिशत र ९.६ प्रतिशत रहेको थियो ।

- १.३० कृषिजन्य वस्तु अन्तर्गत अधिल्लो वर्ष १४ प्रतिशतले वृद्धि भएको नगदेबालीको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्क समीक्षा अवधिमा २५.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । समीक्षा अवधिमा पशुपंक्षीको थोक मूल्य सूचकाङ्कको वृद्धिदर १३ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर ३ प्रतिशत मात्र रहेको थियो ।
- १.३१ समीक्षा वर्षमा स्वदेशमा उत्पादित वस्तुहरूमध्ये खाद्यान्न उपसमूह तथा निर्माण सामाग्री उप-समूहको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्कमा क्रमशः ८.४ प्रतिशत र ४.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष उक्त सूचकाङ्कहरूमा क्रमशः १०.८ प्रतिशत र ५.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।
- १.३२ समीक्षा वर्षमा आयातित समूहतर्फ पेट्रोलियम पदार्थ तथा कोइला उप-समूह र रासायनिक मल तथा रासायनिक पदार्थ उप-समूहको वार्षिक औसत मूल्य सूचकाङ्कमा क्रमशः १८.७ प्रतिशत र ७.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यी समूहहरूमा क्रमशः २१.२ प्रतिशत र ४.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क

- १.३३ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वार्षिक औसत राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क ९.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर २७.४ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा तलब सूचकाङ्कमा कुनै वृद्धि नभएतापनि ज्यालादर सूचकाङ्कको वार्षिक औसत वृद्धिदर ११.५ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्कको वृद्धिदर क्रमशः १९.३ प्रतिशत र २९.६ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कृषि मजदुर, औद्योगिक मजदुर र निर्माण मजदुरहरूको ज्यालादर सूचकाङ्कको वृद्धिदर क्रमशः १२.८ प्रतिशत, १०.३ प्रतिशत र ७.२ प्रतिशत रहेको छ ।

वाह्य क्षेत्र

समग्र वाह्य क्षेत्र स्थिति

- १.३४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा मुलुकको वाह्य क्षेत्रको कारोबार समग्रमा सामान्य रहेतापनि वस्तु निर्यातको न्यून वृद्धि तथा आयातको उच्च वृद्धिका कारण वस्तु व्यापार घाटा उच्च रहन गयो । सेवा भुक्तानीमा भएको उल्लेख्य वृद्धि तथा विप्रेषण आयको वृद्धिदर अधिल्लो वर्षको तुलनामा कम रहेको कारण चालु खाता वचत गत वर्षको तुलनामा कम रह्यो ।

वैदेशिक व्यापारको स्थिति

- १.३५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल वस्तु निर्यात ३.६ प्रतिशत (रु. २ अर्ब ६५ करोड) ले वृद्धि भई रु. ७६ अर्ब ९२ करोड पुग्यो । अधिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात १५.४ प्रतिशतले बढेको थियो । कुल निर्यातको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात अधिल्लो वर्ष ४.८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ४.५ प्रतिशत रह्यो ।
- १.३६ भारततर्फको निर्यात अधिल्लो वर्ष १४.४ प्रतिशतले बढेको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २.८ प्रतिशत (रु. १ अर्ब ३८ करोड) ले वृद्धि भई रु. ५१ अर्ब पुग्यो । समीक्षा वर्षमा भारततर्फ मुख्यतया: जि.आई.पाईप, तामाको पाता, जुटको बोरा, पोलिस्टर धागो, अदुवा र तार लगायतका वस्तुहरूको निर्यातमा वृद्धि भएको छ ।
- १.३७ समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फको निर्यात ५.२ प्रतिशत (रु. १ अर्ब २७ करोड) ले वृद्धि भई रु. २५ अर्ब ९१ करोड पुग्यो । अधिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात १७.५ प्रतिशतले बढेको थियो । अमेरिकी डलरमा अन्य मुलुकतर्फको वस्तु निर्यात अधिल्लो वर्ष ५.२ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा ३.८ प्रतिशतले ह्रास आई अमेरिकी डलर २९ करोड ३७ लाखमा सीमित भएको छ । समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकतर्फ मुख्यतया: प्रशोधित छाला, दाल, तयारी छालाका सामाग्री र सोबाट बनेका सामान लगायतका वस्तुको निर्यातमा वृद्धि भएको छ ।
- १.३८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल वस्तु आयात २०.६ प्रतिशत (रु. ९५ अर्ब ७ करोड) ले वृद्धि भई रु. ५५६ अर्ब ७४ करोड पुग्यो । अधिल्लो वर्ष यस्तो आयात १६.५ प्रतिशतले मात्र बढेको थियो । कुल आयातको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात अधिल्लो वर्षको ३०.१ प्रतिशतबाट वृद्धि भई ३२.७ प्रतिशत पुगेको

छ । समीक्षा वर्षमा पेट्रोलियम पदार्थको साथै यातायातका साधन तथा पार्टपूजाको आयात उच्च दरले बढेको कारण समग्र आयातको वृद्धिदर उच्च रहन गएको हो ।

- १.३९ कुल आयातमध्ये भारतबाट भएको आयात अघिल्लो वर्ष १४.३ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्ष २२.६ प्रतिशत (रु. ६७ अर्ब ६४ करोड) ले वृद्धि भई रु. ३६७ अर्ब ३ करोड पुग्यो । समीक्षा वर्षमा भारतबाट मुख्यतया: पेट्रोलियम पदार्थ, यातायातका साधन तथा पार्टपूजा, सिमेन्ट, चामल, रासायनिक मल लगायतका वस्तुहरूको आयातमा वृद्धि भएको छ । परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी गरी आयात हुने व्यवस्था अन्तर्गत भारतबाट समीक्षा वर्षमा कुल रु. ३९ अर्ब ६९ करोड (भारतबाट हुने आयातको १०.८ प्रतिशत) का सामान आयात भयो । अघिल्लो वर्ष यस्तो व्यवस्था अन्तर्गत रु. ६० अर्ब ६८ करोड (भारतबाट हुने आयातको २०.३ प्रतिशत) को सामान आयात भएको थियो ।
- १.४० अन्य मुलुकबाट भएको आयात अघिल्लो वर्ष २०.९ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्ष १६.९ प्रतिशत (रु. २७ अर्ब ४३ करोड) ले वृद्धि भई रु. १८९ अर्ब ७१ करोड पुग्यो । अमेरिकी डलरमा अन्य मुलुकतर्फको वस्तु आयात अघिल्लो वर्षको ७.९ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ७.१ प्रतिशतले बढेर अमेरिकी डलर २ अर्ब १५ करोड पुगेको छ । समीक्षा वर्षमा अन्य मुलुकबाट विशेषगरी संचारका उपकरणहरू, चाँदी, तयारी पोशाक पाईप तथा पाईप फिटिङ्स, रासायनिक पदार्थ लगायतको आयातमा वृद्धि भएको छ ।
- १.४१ अघिल्लो वर्ष कुल व्यापार घाटा १६.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको तुलनामा समीक्षा वर्षमा यस्तो घाटा २३.९ प्रतिशतले बढी रु. ४७९ अर्ब ८२ करोड पुग्यो । फलस्वरूप, व्यापार घाटाको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात अघिल्लो वर्षको २५.२ प्रतिशतबाट वृद्धि भई समीक्षा वर्षमा २८.२ प्रतिशत पुग्यो । भारतसँगको व्यापार घाटा अघिल्लो वर्षको १४.३ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २६.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३९६ अर्ब ३ करोड पुग्यो । अघिल्लो वर्ष २१.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा समीक्षा वर्षमा १९.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १६३ अर्ब ७९ करोड पुग्यो ।
- १.४२ कुल व्यापार अघिल्लो वर्षको १६.४ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा १८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६३३ अर्ब ६६ करोड पुग्यो । कुल व्यापारको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३४.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा यस्तो अनुपात ३७.२ प्रतिशत पुग्यो । कुल व्यापारमा भारतसँगको व्यापार अघिल्लो वर्ष १४.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको तुलनामा समीक्षा वर्षमा १९.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४१८ अर्ब ३ करोड कायम रह्यो । अन्य मुलुकसँगको यस्तो व्यापार अघिल्लो वर्षको २०.४ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्षा वर्षमा १५.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१५ अर्ब ६२ करोड पुग्यो ।
- १.४३ अघिल्लो वर्ष निर्यात-आयात अनुपात १६.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा आयातको तुलनामा निर्यातको न्यून वृद्धिदरका कारण यस्तो अनुपात १३.८ प्रतिशतमा सीमित रह्यो । कुल निर्यातमा भारतको अंश अघिल्लो वर्ष ६६.८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ६६.३ प्रतिशत रह्यो । कुल आयातमा भारतको अंश अघिल्लो वर्ष ६४.८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा यस्तो अंश ६५.९ प्रतिशत रह्यो । कुल व्यापार घाटामा भारतको अंश अघिल्लो वर्ष ६४.५ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा यस्तो अंश ६५.९ प्रतिशत रह्यो । कुल वैदेशिक व्यापारमा भारतको अंश अघिल्लो वर्ष ६५.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा सीमान्त दरले बढी ६६.० प्रतिशत पुग्यो ।

शोधनान्तर स्थिति

- १.४४ एफ.ओ.बी. (फ्रि अन बोर्ड)* मूल्यमा आधारित कुल निर्यात आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८५ अर्ब ९९ करोड पुग्यो । अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात १८.६ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यस्तै, समीक्षा वर्षमा एफ.ओ. वि. मूल्यमा आधारित कुल आयात २०.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५४७ अर्ब २९ करोड पुग्यो । यस प्रकार वस्तु व्यापार घाटा अघिल्लो वर्ष १६.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २३.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४६१ अर्ब ३० करोड रहन गयो ।
- १.४५ अघिल्लो वर्ष ३६.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको कुल सेवा आय समीक्षा वर्षमा ३१.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९५ अर्ब १९ करोड पुगेको छ । यसमध्ये पर्यटन आय अघिल्लो वर्ष २४.८ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्षा वर्षमा ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३४ अर्ब २१ करोड पुगेको छ भने अन्य सेवा आय ३४.९ प्रतिशतले बढेको

* वैदेशिक व्यापारको तथ्याङ्कलाई शोधनान्तर प्रयोजनार्थ एफ.ओ.बी. मूल्यमा परिमार्जन गर्दा भाडाभरौट र बीमा बापतको रकमलाई घटाउने गर्ने गरिन्छ ।

- छ। समीक्षा वर्षमा यातायात खर्च ४९.३ प्रतिशत र भ्रमण खर्च ५३.७ प्रतिशतको उच्च दरले वृद्धि भएकोले कुल सेवा भुक्तानी ५०.३ प्रतिशतको उच्च दरले वृद्धि भई रु. ८७ अर्ब ६१ करोड रहन गयो। अघिल्लो वर्ष कुल सेवा भुक्तानीमा ५.५ प्रतिशतले ह्रास आएको थियो। यसप्रकार खुद सेवा आय अघिल्लो वर्ष रु. १४ अर्ब ६ करोडले बचतमा रहेकोमा समीक्षा वर्षमा रु. ७ अर्ब ५८ करोडले बचतमा रह्यो।
- १.४६ समीक्षा वर्षमा आय शीर्षक तर्फको प्राप्त ३.५ प्रतिशतले बढी रु. २३ अर्ब ३२ करोड रह्यो। त्यस्तै, आय शीर्षक तर्फको भुक्तानी ०.१ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भई रु. १० अर्ब २४ करोड रह्यो। फलस्वरूप, अघिल्लो वर्ष खुद आय ६२.८ प्रतिशतले बढेको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ६.४ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भई रु. १३ अर्ब ७ करोड बचत रहन गयो।
- १.४७ अघिल्लो वर्ष ४०.५ प्रतिशतले बढेको वैदेशिक अनुदान समीक्षा वर्षमा ५.६ प्रतिशतले घटेर रु. ३४ अर्ब १८ करोड रह्यो। निजी क्षेत्रको विप्रेषण अघिल्लो वर्ष ४१.८ प्रतिशतले बढेको तुलनामा समीक्षा वर्षमा २०.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४३४ अर्ब ५८ करोड पुग्यो। अमेरिकी डलरमा विप्रेषण आय अघिल्लो वर्ष २५.८ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्षा वर्षमा ११.७ प्रतिशतले वृद्धि भई ४ अर्ब ९३ करोड पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा पेन्सन आय २४.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३५ अर्ब ३३ करोड पुग्यो। अघिल्लो वर्ष ५२.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको ट्रान्सफर भुक्तानी समीक्षा वर्ष ४६.४ प्रतिशतले वृद्धि भयो। त्यसैगरी, अघिल्लो वर्ष ३७.५ प्रतिशतले बढेको कुल ट्रान्सफर आय समीक्षा वर्षमा १८.१ प्रतिशतले वृद्धि भयो। अघिल्लो वर्ष ३७.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको खुद ट्रान्सफर समीक्षा वर्षमा १७.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४९७ अर्ब ७० करोड रहन गयो। यी आधारमा समीक्षा वर्षमा चालु खाता रु. ५७ अर्ब ६ करोडले बचतमा रह्यो। यो बचत कूल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३.४ प्रतिशत हुन आउछ। अघिल्लो वर्ष चालू खाता बचत रु. ७५ अर्ब ९८ करोड (कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४.९ प्रतिशत) रहेको थियो।
- १.४८ पूँजी खातातर्फको ट्रान्सफर अघिल्लो वर्ष रु. १८ अर्ब २४ करोडले बचतमा रहेकोमा समीक्षा वर्षमा ४३.३ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १० अर्ब ३५ करोडले मात्र बचतमा रह्यो। वित्तीय खातातर्फ समीक्षा वर्षमा रु. ९ अर्ब ८ करोड प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी भित्रिएको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा सरकारी ऋण आप्रवाह रु. १३ अर्ब ७० करोड रह्यो भने साँवा भुक्तानी रु. १४ अर्ब ९२ करोड रह्यो।
- १.४९ वाह्य क्षेत्रको उपरोक्त कारोबारको आधारमा समीक्षा वर्षमा समग्र शोधनान्तर बचत रु. ६८ अर्ब ९४ करोड रहन गयो। अघिल्लो वर्ष रु. १३१ अर्ब ६३ करोडको शोधनान्तर बचत भएको थियो। अघिल्लो वर्ष शोधनान्तर बचत कूल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात ८.६ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा यस्तो अनुपात ४.१ प्रतिशत रह्यो।

विदेशी विनिमय संचिति

- १.५० २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २०७० असार मसान्तमा कूल विदेशी विनिमय संचिति २१.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३३ अर्ब ३० करोड पुग्यो। कूल संचितिमध्ये नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको संचिति २०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५२ अर्ब ९९ करोड रहन गयो। कूल विदेशी विनिमय संचितिमा नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको विदेशी विनिमय संचितिको अंश समीक्षा वर्षमा ८४.९ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो संचिति ७६.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३७५ अर्ब ५२ करोड रहेको थियो जसमध्ये नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको संचितिको अंश ८५.५ प्रतिशत रहेको थियो। अमेरिकी डलरमा भने २०६९ असार मसान्तदेखि २०७० असार मसान्तसम्ममा कूल संचिति १३.२ प्रतिशतले वृद्धि भई ५ अर्ब ६१ करोड पुग्यो। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो संचिति २९.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। सामान्यतया ६ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न पर्याप्त विदेशी विनिमय संचितिको स्तरलाई सुविधाजनक मानिन्छ भने आर्थिक वर्ष २०६९/७० को आयातलाई आधार मान्दा नेपालको विदेशी विनिमय संचितिको विद्यमान स्तरले ११.७ महिनाको वस्तु आयात र १०.१ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिन्छ।

तालिका १.३
संचित पर्याप्तता परिसूचकहरू (Reserve Adequacy Indicators)

	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^अ
व्यापार परिसूचक (महिनामा)			
आयात धान्ने क्षमता (वस्तु मात्र)	८.४	११.६	११.७
आयात धान्ने क्षमता (वस्तु तथा सेवा)	७.३	१०.३	१०.१
मौद्रिक परिसूचक (प्रतिशतमा)			
कुल विदेशी विनिमय संचित/विस्तृत मुद्रा प्रदाय	२९.५	३८.९	४०.५
कुल विदेशी विनिमय संचित/संचित मुद्रा	११६.२	१३७.६	१५०.६
कुल विदेशी विनिमय संचित/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन	१९.८	२८.६	३१.३

अ : अपरिष्कृत

१.५१ २०७० असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय संचितको विस्तृत मुद्रा प्रदाय, संचित मुद्रा र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः ४०.५ प्रतिशत, १५०.६ र ३१.३ प्रतिशत रहेको छ । अधिल्लो वर्ष उक्त अनुपातहरू क्रमशः ३८.९ प्रतिशत, १३७.६ प्रतिशत र २८.६ प्रतिशत रहेका थिए ।

विनिमय दर

१.५२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा पनि नेपाली रुपैयाँको भारतीय रुपैयाँसँगको विनिमय दर स्थिर रह्यो । समीक्षा वर्षमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलर लगायत पाउण्ड स्टर्लिङ र यूरोसँग अवमूल्यन भयो भने जापानी येनसँग अधिमूल्यन भयो । २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २०७० असार मसान्तमा नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग ६.७ प्रतिशतले, पाउण्ड स्टर्लिङसँग ४.८ प्रतिशतले र यूरोसँग १३.० प्रतिशतले अवमूल्यन भयो भने जापानी येनसँग १६.७ प्रतिशतले अधिमूल्यन भयो ।

तालिका १.४
विनिमय दर प्रवृत्ति

विदेशी मुद्रा	खरीद दर (नेपाली रुपैयाँमा)			अधिमूल्यन(+)/अवमूल्यन(-)	
	असार मसान्त			(प्रतिशतमा)	
	२०६८	२०६९	२०७०	२०६९	२०७०
१ अमेरिकी डलर	७०.९५	८८.६०	९५.००	-१९.९	-६.७
१ पाउण्ड स्टर्लिङ	११४.५४	१३६.६२	१४३.५६	-१६.२	-४.८
१ यूरो	१००.३४	१०७.९८	१२४.०८	-७.१	-१३.०
१० जापानी येन	९.००	११.२०	९.६०	-१९.६	१६.७

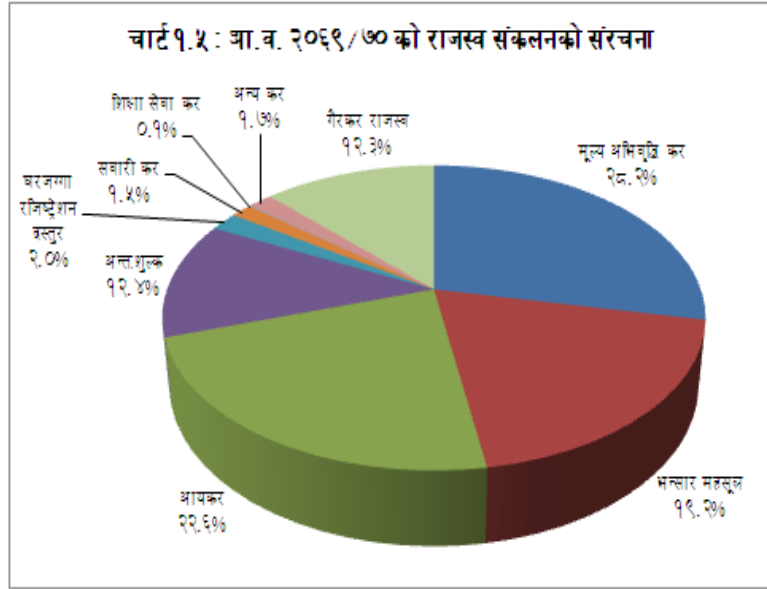
सरकारी वित्त स्थिति

१.५३ मुलुकको संक्रमणकालीन राजनीतिक अवस्थाको कारण आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा समयमा नै नियमित वार्षिक बजेट प्रस्तुत हुन सकेन । आर्थिक वर्ष २०६९/७० का लागि २०६९ असार ३१ गते आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा भएको कुल व्ययको एक तृतीयांश बराबर खर्च गर्ने अधिकार सहितको अध्यादेश जारी भयो । आय-व्यय विवरण सहितको वार्षिक बजेट प्रस्तुत हुन नसकेकोले पुनः २०६९ मंसिर ५ गते २०६९/७० मा संचालन गरिने सेवा र कार्यहरूका लागि आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को कुल व्यय बराबरको रकम संचित कोषबाट भिक्ने तथा विनियोजन गरी खर्च गर्ने अधिकारको व्यवस्था गर्न अध्यादेश जारी भई सोही अनुरूप सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन गरियो । यी अध्यादेशका व्यवस्थाहरूले गर्दा अधिल्लो वर्षकै नीति, कार्यक्रम र आयोजनाहरू मात्र संचालन गर्नुपर्ने सीमा रह्यो । आर्थिक वर्ष २०६९/७० को नवौं महिनामा

मात्र राजस्व र व्यय सहितको पूर्ण आकारको बजेट प्रस्तुत भएकोले सरकारी खर्चको वृद्धिदर अपेक्षा अनुरूप हुन सकेन । खासगरी पूँजीगत खर्चको वृद्धिदर न्यून रह्यो ।

सरकारी राजस्व

१.५४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नेपाल सरकारको राजस्व २१.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २९५ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ । उक्त राजस्व वार्षिक बजेटको लक्ष्य रु. २८९ अर्ब ६१ करोडको १०२.२ प्रतिशत हुनआउँछ । अघिल्लो वर्ष यस्तो राजस्व २२.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २४४ अर्ब ३७ करोड पुगेको थियो । समीक्षा वर्षमा राजस्व/कुल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात १७.४ प्रतिशत पुगेको छ । आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा यस्तो अनुपात १५.९ प्रतिशत रहेको थियो । विशेष गरी आयातमा भएको उल्लेख्य वृद्धिका कारण भन्सार राजस्वको वृद्धिदरमा आएको विस्तार, आयकरको बढ्दो वृद्धिदर, कर चुहावट नियन्त्रण एवम् राजस्व प्रशासनमा भएको समग्र सुधारका कारण राजस्व संकलनमा उल्लेख्य वृद्धि भएको हो ।

- १.५५ राजस्वका शीर्षकहरूमध्ये मूल्य अभिवृद्धि कर आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा १५.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८३ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त राजस्व १७.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । आयात मार्फत प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि करको वृद्धिदरमा विस्तार आएकापनि आन्तरिक उत्पादन, विक्री तथा सेवातर्फको मूल्य अभिवृद्धि करको वृद्धिदरमा कमी आएको कारण मूल्य अभिवृद्धि कर राजस्वको वृद्धिदरमा सामान्य कमी आएको हो ।
- १.५६ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा भन्सार महसूलबाट प्राप्त हुने राजस्व ३१.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५६ अर्ब ८९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष सो राजस्व २१.७ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भएको थियो । उच्च भन्सार दर लाग्ने सवारी साधनहरू तथा पाटपूजाहरूको आयात लगायत समग्र आयातमा वृद्धि हुनुका साथै नेपाली रुपैयाँ अमेरिकी डलरसँग कमजोर हुन गएको कारण समेत भन्सार राजस्वमा वृद्धि देखिएको हो ।
- १.५७ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा आयकर २८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६७ अर्ब २ करोड संकलन भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर २५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५२ अर्ब ३३ करोड पुगेको थियो । आयकर प्रशासनमा भएको सुधार, कर चुहावट नियन्त्रण र करदाता शिक्षाको सकारात्मक प्रभावका कारण आयकर राजस्वमा वृद्धि भएको हो ।
- १.५८ समीक्षा वर्षमा अन्तःशुल्कमा २०.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३६ अर्ब ६६ करोड संकलन भएको छ । अघिल्लो वर्ष सो राजस्व १५.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । उच्च अन्तःशुल्क दर भएका सवारी साधनको आयातमा वृद्धिलगायत कर प्रशासनमा गरिएको सुधार तथा चुहावट नियन्त्रणमा गरिएको कडाईका कारण अन्तःशुल्क राजस्वमा वृद्धि भएको हो ।
- १.५९ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्व परिचालनमा मूल्य अभिवृद्धि करको अंश सबैभन्दा बढी अर्थात् २८.२ प्रतिशत रहेको छ । त्यसपछि क्रमशः आयकर (२२.६ प्रतिशत), भन्सार (१९.२ प्रतिशत) र अन्तःशुल्क (१२.४ प्रतिशत) को अंश रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः २९.६ प्रतिशत, २१.४ प्रतिशत, १७.८ प्रतिशत र १२.५ प्रतिशत रहेका थिए ।

१.६० समीक्षा वर्षमा गैर-कर राजस्व परिचालनमा ३.७ प्रतिशतले कमी आई रु. ३६ अर्ब ४० करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष गैर-कर राजस्वमा ३५ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। केही सार्वजनिक संस्थानहरुबाट सरकारलाई प्राप्त हुने ब्याज एवम् लाभांशमा अधिल्लो वर्षको तुलनामा कमी आएको कारण गैर-कर राजस्वको वृद्धिदरमा कमी आएको हो।

१.६१ समीक्षा वर्षमा कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८७.७ र गैर-कर राजस्वको अंश १२.३ प्रतिशत रहेको छ। त्यस्तै, कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ३१.७ र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ६८.३ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो वर्ष कुल राजस्वमा कर राजस्वको अंश ८४.५ र गैर-कर राजस्वको अंश १५.५ प्रतिशत रहेको थियो भने कर राजस्वमा प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश २९.१ प्रतिशत र अप्रत्यक्ष कर राजस्वको अंश ७०.९ प्रतिशत रहेको थियो।

वैदेशिक नगद अनुदान

१.६२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नगद प्रवाहमा आधारित वैदेशिक अनुदान रु. २४ अर्ब ४३ करोड प्राप्त भएको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो वैदेशिक अनुदान रु. ४६ अर्ब ५७ करोड प्राप्त भएको थियो।

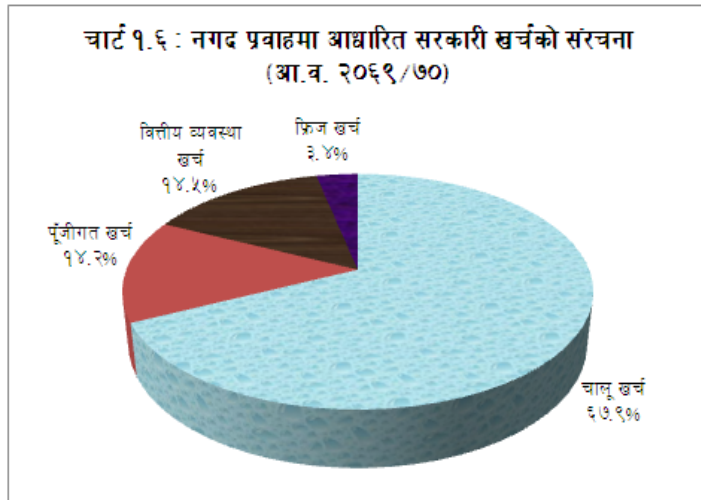
सरकारी खर्च

१.६३ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नगद प्रवाहमा आधारित कुल सरकारी खर्च १२.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३५८ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष कुल सरकारी खर्च १५.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३१९ अर्ब ८५ करोड पुगेको थियो। आर्थिक वर्ष ब्यतीत भएको नवौं महिनामा मात्र पूर्ण आकारको बजेट प्रस्तुत भएकोले सरकारी खर्चको वृद्धिदरमा कमी आएको हो।

१.६४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नगद प्रवाहमा आधारित चालू खर्च अधिल्लो वर्षको तुलनामा ३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २४३ अर्ब ५३ करोड पुगेको छ। चालू खर्च बजेट अनुमानको ८७.३ प्रतिशत भएको छ।

१.६५ समीक्षा वर्षमा नगद प्रवाहमा आधारित पूँजीगत खर्च अधिल्लो वर्षको तुलनामा १२.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५० अर्ब ९९ करोड पुगेको छ। पूँजीगत खर्च बजेट अनुमानको ७७.१ प्रतिशत भएको छ। समीक्षा वर्षमा समयमा नै बजेट प्रस्तुत नभई ठेक्कापट्टा लगायतका प्रक्रियागत कार्यहरु सम्पन्न गर्न ढिलाई हुन गएका कारण पूँजीगत खर्चमा अपेक्षित वृद्धि हुन नसकेको हो।

१.६६ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नगद प्रवाहमा आधारित कुल सरकारी खर्चमा चालू खर्चको अंश ६७.९ प्रतिशत, पूँजीगत खर्चको अंश १४.२ प्रतिशत, वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश १४.५ प्रतिशत र फ्रीज खर्चको अंश ३.४ प्रतिशत रहेको छ। अधिल्लो वर्ष चालू खर्चको अंश ७३.९ प्रतिशत, पूँजीगत खर्चको अंश १४.२ प्रतिशत, वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतको खर्चको अंश १०.४ प्रतिशत र फ्रीज खर्चको अंश १.५ प्रतिशत रहेको थियो।

बजेट घाटा/बचत

१.६७ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नगद प्रवाहमा आधारित तथ्याङ्क अनुसार बजेट घाटा अधिल्लो वर्षको तुलनामा ३८.२ प्रतिशतले बढी रु. ३० अर्ब ८८ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा यस्तो बजेट घाटा रु. २२ अर्ब ३४ करोड रहेको थियो। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग नगद प्रवाहमा आधारित बजेट घाटाको अनुपात १.८ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा यस्तो अनुपात १.५ प्रतिशत रहेको थियो।

बजेट घाटा पूर्तिका स्रोतहरू

- १.६८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा बजेट घाटा पूर्तिको उपायको रूपमा कुल आन्तरिक ऋण रु. १९ अर्ब ४ करोड परिचालन भएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग कुल आन्तरिक ऋणको अनुपात १.१ प्रतिशत रहेको छ। अघिल्लो वर्ष रु. ३६ अर्ब ४२ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन भएको थियो।
- १.६९ समीक्षा वर्षमा रु. २१ अर्ब १६ करोड आन्तरिक ऋणको भुक्तानी भएको छ। समीक्षा वर्षमा नेपाल सरकारले नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको मौज्जातबाट रु. १ अर्ब ८४ करोड उपयोग गरेकोले २०७० असार मसान्तमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु. ५१ करोड ६१ लाख नगद मौज्जात रहेको छ।
- १.७० आर्थिक वर्ष २०६९/७० को असार मसान्तसम्ममा नेपाल सरकारको आन्तरिक ऋण रु. २०७ अर्ब रहेकोमा नेपाल सरकारको नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको मौज्जात रु. ५१ करोड ६१ लाख समायोजन गर्दा कुल आन्तरिक ऋण रु. २०६ अर्ब ४८ करोड रहेको छ।
- १.७१ न्यून वित्त पूर्तिको स्रोतको रूपमा लिइने वैदेशिक नगद ऋण आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा रु. ९ अर्ब ५४ करोड प्राप्त भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो ऋण रु. ५ अर्ब ७५ करोड मात्र रहेको थियो।

कर सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था

- १.७२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा आर्थिक वर्षको शुरुमा नै राजस्व र व्यय अनुमान सहितको पूर्ण आकारको बजेट आउन नसकेकोले राजस्व सम्बन्धी नयाँ नीतिगत व्यवस्था आउन सकेन। आर्थिक वर्ष व्यतीत भएको नवौँ महिनामा मात्र प्रस्तुत पूर्ण आकारको बजेटले राजस्व संकलन गर्ने विधि, प्रक्रिया तथा राजस्वका दरहरू आर्थिक ऐन, २०६८ वमोजिम नै हुने व्यवस्था आर्थिक अध्यादेश, २०६९ मा गरिएकोले अघिल्लो वर्षकै कर सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थालाई समीक्षा वर्षमा पनि निरन्तरता दिइएको थियो।

करका दरहरू

- १.७३ आयात महसूलतर्फ आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा ५, १०, १५, २०, ३० र ८० प्रतिशत गरी छ वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुनै परिवर्तन भएन। निकासी महसूलतर्फ ७० र २०० प्रतिशतका दरहरूलाई यथावत कायम राखिएको छ। त्यस्तै, अन्तःशुल्कतर्फ आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा ५, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५ र ६० प्रतिशत गरी नौ वटा दरहरू कायम रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा यथावत कायम राखिएको छ।

तालिका १.५
करका दरहरु

शीर्षक	२०६८/६९	२०६९/७०
१. पैठारी महसुल (प्रतिशतमा)	५, १०, १५, २०, ३०, ८०	५, १०, १५, २०, ३०, ८०
२. निकासी महसुल (प्रतिशतमा)	७०, २००	७०, २००
३. अन्तःशुल्क (प्रतिशतमा)	५, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०,	५, १०, १५, ३०, ३५, ४०, ५०, ५५, ६०,
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (प्रतिशतमा)	१३ प्रतिशत	१३ प्रतिशत
५. आयकर		
(क) आयकर नलाग्ने हद		
(१) व्यक्तिको लागि	रु. १६०,०००।	रु. १६०,०००।
(२) दर्म्पति वा परिवारको लागि	रु. २००,०००।-	रु. २००,०००।-
(ख) आयकरको दर (प्रतिशतमा)		
(१) रोजगारीको करयोग्य आयको छुट सीमासम्म	१ प्रतिशत	१ प्रतिशत
(२) पहिलो रु. १००,०००।- मा	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
(३) त्यसपछि बाँकी रकममा	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(४) रु. २५ लाखभन्दा बढी आयमा लाग्ने २५ प्रतिशत करमा अतिरिक्त	४० प्रतिशत	४० प्रतिशत
संस्थागत कर		
(क) कर्पोरेट खुद आयमा समदरले		
(१) बैंक, वित्त कम्पनी लगायत वित्तीय संस्थाहरु	३० प्रतिशत	३० प्रतिशत
(२) अन्य	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
(ख) साभेदारी फर्म	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
घरजग्गा बहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत
मिटिङ्ग भत्ता	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
कमिसन	१५ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
चिट्ठा, उपहार, पुरस्कार	२५ प्रतिशत	२५ प्रतिशत
ब्याज कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
संचयकोष तथा पेन्सन	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
सरकारी ऋणपत्र	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत
लाभांश कर	५ प्रतिशत	५ प्रतिशत

सार्वजनिक संस्थानहरुको स्थिति

१.७४ आर्थिक वर्ष २०६७/६८ मा संस्थानहरुको खुद मुनाफा रु. ६ अर्ब ६९ करोड २ लाख रहेको थियो भने आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा रु. ३ अर्ब ४९ करोड ५९ लाख खुद नोक्सान रहेको छ। सबैभन्दा बढी नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको रु. ९ अर्ब ९४ करोड ७९ लाख र नेपाल आयल निगमको रु. ९ अर्ब ५२ करोड ५५ लाख नोक्सानी हुनुले समग्र संस्थानहरुको खुद नोक्सानी बढ्न गएको हो। साथै, अधिल्लो आर्थिक वर्षमा खुद मुनाफा आर्जन गरेका ८ वटा सार्वजनिक संस्थानहरुले आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा नोक्सानी व्यहोर्नु परेको र नाफामै संचालन भएका संस्थानहरुको समेत मुनाफा रकम घट्न गएको छ।

१.७५ आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा सार्वजनिक संस्थानहरुमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी ११.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १०२ अर्ब ४१ करोड ३७ लाख रहेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो लगानी रु. ९२ अर्ब १९ करोड १६ लाख रहेको थियो। सरकारी स्वामित्वमा संचालित संस्थानहरुमा सरकारको ऋण लगानी ६.४ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा रु. १०१ अर्ब २३ करोड ६७ लाख पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष यस्तो लगानी रु. ९५ अर्ब १६ करोड ९२ लाख रहेको थियो। सरकारले सार्वजनिक संस्थानहरुमा आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा प्रवाह गरेको ऋण (रु. ६ अर्ब ६ करोड ७५ लाख) कुल सरकारी खर्चको १.८ प्रतिशत रहेको छ भने पूँजीगत खर्चको ११.८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को अन्त्यसम्ममा कुल ऋण लगानीमध्ये आन्तरिक स्रोतबाट रु. २६ अर्ब ८६ करोड ५२ लाख र बाह्य स्रोतबाट रु. ७४ अर्ब ३७ करोड १४ लाख लगानी भएको छ।

- १.७६ सार्वजनिक संस्थानहरुबाट आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा सरकारलाई रु. ६ अर्ब २६ करोड २३ लाख लाभांश प्राप्त भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो लाभांश रु. ५ अर्ब ४९ करोड ७२ लाख प्राप्त भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा सरकारलाई प्राप्त लाभांश कुल राजस्वको २.५६ प्रतिशत रहेको छ। संस्थानमा सरकारले गरेको शेयर लगानीको अनुपातमा प्राप्त प्रतिफल अर्थात् लाभांश ६.११ प्रतिशत मात्र भएकोले प्रतिफल दर प्रचलित ब्याजदर भन्दा न्यून देखिन्छ।
- १.७७ सार्वजनिक संस्थानहरुको प्रतिस्पर्धा तथा व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्दै समन्वयात्मक ढङ्गबाट संचालन गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारको मिति २०६८/०८/१५ को निर्णयानुसार सार्वजनिक संस्थान निर्देशन बोर्ड (गठन तथा कार्यसंचालन) आदेश, २०६८ (नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०६८/९/१२) जारी भई बोर्डले कार्यसंचालन गर्दै आएको छ।

मौद्रिक तथा वित्तीय स्थिति

मौद्रिक स्थिति

- १.७८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १६.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त मुद्राप्रदाय २२.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। समीक्षा वर्षमा खुद वैदेशिक सम्पत्तिको वृद्धिदर अघिल्लो वर्षको तुलनामा कम रहेकोले विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदरमा संकुचन आएको हो। त्यसैगरी, अघिल्लो वर्ष १८.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको संकुचित मुद्राप्रदाय समीक्षा वर्षमा १४.४ प्रतिशतले बढेको छ।
- १.७९ समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्रा अन्तर्गतको चलनचल्तीमा रहेको मुद्रा १४.९ प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा २०.१ प्रतिशतले बढेको थियो। अघिल्लो वर्ष १५.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको चल्ती निक्षेप समीक्षा वर्षमा १९.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। त्यस्तैगरी, समीक्षा वर्षमा बचत, मुद्रति तथा कल निक्षेपहरु क्रमशः १८.२ प्रतिशत, १४.३ प्रतिशत तथा २०.७ प्रतिशतले वृद्धि भएका छन्। अघिल्लो वर्ष यी निक्षेपहरु क्रमशः ३१.३ प्रतिशत, १३.७ प्रतिशत तथा ३२.४ प्रतिशतले बढेका थिए।
- १.८० समीक्षा वर्षमा खुद वैदेशिक सम्पत्ति (विदेशी विनिमय मूल्याङ्कन नाफा/नोक्सान समायोजित) रु. ६८ अर्ब ९४ करोड (१८ प्रतिशत) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त सम्पत्ति रु. १३१ अर्ब ६३ करोड (५९.५ प्रतिशत) ले बढेको थियो। अघिल्लो वर्षको तुलनामा आयात उच्च रुपले बढेको, वैदेशिक अनुदान घटेको तथा विप्रेषण आप्रवाहको वृद्धिदरमा समेत केही संकुचन आएकोले समीक्षा वर्षमा खुद वैदेशिक सम्पत्तिको वृद्धिदर कम रहन गएको हो।
- १.८१ समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा १७.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त कर्जा ९.३ प्रतिशतले मात्र बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा उच्च दरले बढेको तथा वित्तीय संस्था एवम् गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरुतर्फको कर्जा समेत बढेकोले कुल आन्तरिक कर्जा विस्तार उच्च रहेको हो।
- १.८२ समीक्षा वर्षमा नेपाल सरकारमाथिको खुद दावी २.८ प्रतिशत (रु. ४ अर्ब ५७ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो दावी ०.३ प्रतिशतले घटेको थियो। खासगरी सरकारको साधन परिचालनको तुलनामा खर्च कम भई यस बैंकमा उल्लेख्य रुपमा बचत कायम रहेकोले समीक्षा वर्षमा सरकार माथिको खुद दावी घटेको हो। समीक्षा वर्षको अन्त्यमा नेपाल राष्ट्र बैंकमा नेपाल सरकारको रु. ५१ करोड ६१ लाख नगद मौज्जात रहेको थियो।
- १.८३ समीक्षा वर्षमा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा २०.२ प्रतिशत (रु. १६३ अर्ब २० करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ११.३ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा तरलताको अवस्था सहज रहेको तथा यस बैंकले उत्पादनशील क्षेत्रतर्फ कर्जा प्रवाह विस्तार गर्न अवलम्बन गरेका नीतिगत प्रयासहरुको कारण निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा उच्च दरले विस्तार भएको हो।
- १.८४ समीक्षा वर्षमा संचित मुद्रा १०.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रा ३६.४ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा खुद वैदेशिक सम्पत्तिको वृद्धिदर अघिल्लो वर्षको तुलनामा कम रहेकोले संचित मुद्राको वृद्धिदरमा कमी आएको हो।

स्थायी तरलता सुविधाको उपयोग र अन्तर-बैंक कारोबारको स्थिति

१.८५ समीक्षा अवधिमा रु. ५४ अर्ब ९८ करोडको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको छ। अघिल्लो वर्ष रु. ५ अर्ब ५७ करोडको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वाणिज्य बैंकहरूले रु. ७२५ अर्ब ७७ करोड र अन्य वित्तीय संस्थाहरू (विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरू) ले रु. १८४ अर्ब ५८ करोड बराबरको अन्तर-बैंक कारोबार गरेका छन्। अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरू र अन्य वित्तीय संस्थाहरूले क्रमशः रु. २१२ अर्ब ७७ करोड र रु. १७२ अर्ब ९० करोड बराबरको यस्तो कारोबार गरेका थिए।

अल्पकालीन ब्याजदर

१.८६ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर १.७४ प्रतिशत कायम भएको छ। अघिल्लो वर्ष उक्त ब्याजदर १.३१ प्रतिशत रहेको थियो। अघिल्लो वर्ष भारित औसत अन्तर-बैंक ब्याजदर १.२८ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २.७२ प्रतिशत कायम भएको छ। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंक लगायत समग्र वित्तीय क्षेत्रमा तरलताको स्थिति सहज रहेको थियो।

१.८७ २०७० को असार महिनामा वाणिज्य बैंकहरूको निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर ५.२५ प्रतिशत रहेको थियो भने कर्जाको भारित औसत ब्याजदर १२.०९ प्रतिशत रहेको छ। सो अनुसार, निक्षेप र कर्जा बीचको ब्याजदर अन्तर ६.८५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर २०७० असार महिनामा ९.८३ प्रतिशत कायम हुन आएको छ।

विदेशी विनिमय कारोबार

१.८८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब २२ करोड खुद खरिद गरी रु. २८५ अर्ब ३ करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ। अघिल्लो वर्ष विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर ३ अर्ब १९ करोड खुद खरिद गरी रु. २५८ अर्ब २८ करोडको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो। समीक्षा वर्षमा अमेरिकी डलर ३ अर्ब १२ करोड बिक्री गरी रु. २७४ अर्ब ४४ करोड बराबरको भा.रु. खरिद भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा अमेरिकी डलर २ अर्ब ६६ करोड बिक्री गरी रु. २१३ अर्ब ९५ करोड बराबरको भा.रु. खरिद भएको थियो। समीक्षा वर्षमा पेट्रोलियम पदार्थको आयात उच्च रहन गई भारतसँगको व्यापार घाटा बढ्न गएकोले भा.रु. खरिद बढ्न गएको छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साधनको स्रोत तथा उपयोगको स्थिति

वाणिज्य बैंक

१.८९ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १८.१ प्रतिशत (रु. १९० अर्ब ४३ करोड) ले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो सम्पत्ति/दायित्व २३.३ प्रतिशत (रु. १९८ अर्ब ९६ करोड) ले बढेको थियो।

१.९० आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन १७.९ प्रतिशत (रु. १५३ अर्ब ८९ करोड) ले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. १०१५ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष वाणिज्य बैंकहरूको कुल निक्षेप परिचालन २६.७ प्रतिशत (रु. १८१ अर्ब ४६ करोड) ले बढेको थियो। समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको चल्ती, बचत तथा मुद्दती निक्षेप दायित्व क्रमशः १७.७ प्रतिशत, १७.८ प्रतिशत र १६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्ता निक्षेप दायित्वहरूको वृद्धिदर क्रमशः १६.५ प्रतिशत, ३२.१ प्रतिशत र १८ प्रतिशत रहेको थियो। आर्थिक वृद्धि कमजोर रहनुका साथै अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा खुद वैदेशिक सम्पत्तिको वृद्धिदर कम रहेकाले निक्षेप परिचालनको वृद्धिदरमा केही कमी आएको हो।

१.९१ वित्तीय साधनको उपयोगतर्फ वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी समीक्षा वर्षमा १९.१ प्रतिशत (रु. १५० अर्ब ३५ करोड) ले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. ९३८ अर्ब १० करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष यी बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी १७ प्रतिशतले बढेको थियो। कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये अघिल्ला वर्षहरूमा भैं निजी क्षेत्रमाथिको दावी उच्च रहेको छ। यस्तो दावी २०७० असार मसान्तमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४५ प्रतिशत रहेको छ।

- १.९२ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा २१.६ प्रतिशत (रु. १३२ अर्ब ५६ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त क्षेत्रतर्फको कर्जा १७.८ प्रतिशत (रु. ९२ अर्ब ५७ करोड) ले बढेको थियो । निजी क्षेत्रतर्फको कर्जामध्ये उत्पादनमूलक क्षेत्रतर्फको कर्जा २२.७ प्रतिशत (रु. ३२ अर्ब ६९ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त क्षेत्रतर्फको कर्जा २५.० प्रतिशतले बढेको थियो । उत्पादन क्षेत्रतर्फ खाद्यान्न, वन पैदावर तथा फर्निचर, रबर टायर, सिमेन्ट र पेय पदार्थहरूको उत्पादनमा कर्जा प्रवाहको विस्तार उच्च रहेको छ । समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रतर्फको कर्जा ३४.७ प्रतिशत (रु. ८ अर्ब १२ करोड) ले बढेको छ । समीक्षा वर्षमा थोक तथा खुद्रा व्यापार, वित्त, बीमा तथा स्थिर सम्पत्ति र सेवा क्षेत्रतर्फको कर्जा क्रमशः २५.० प्रतिशत (रु. ३२ अर्ब ३४ करोड), ६.३ प्रतिशत (रु. ३ अर्ब ८९ करोड) र २४.१ प्रतिशत (रु. ११ अर्ब ४ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्षको यसै अवधिमा उक्त क्षेत्रहरूको कर्जामा क्रमशः १८.३ प्रतिशत, ७.३ प्रतिशत र २५.५ प्रतिशतको वृद्धि भएको थियो । त्यसैगरी, घरजग्गा क्षेत्रको कर्जा अघिल्लो वर्ष ७.६ प्रतिशत (रु. ७ अर्ब ४९ करोड) ले विस्तार भएकोमा समीक्षा वर्षमा ४.८ प्रतिशत (रु. ५ अर्ब १ करोड) ले बढेको छ ।
- १.९३ समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूले सरकारी ऋणपत्रमा गरेको लगानी १४.१ प्रतिशत (रु. १८ अर्ब २४ करोड) ले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. १४७ अर्ब २३ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष उक्त लगानी २१.८ प्रतिशतले बढेको थियो ।
- १.९४ २०७० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको तरल सम्पत्ति रु. ३६१ अर्ब ९५ करोड रहेको छ । यस्तो सम्पत्ति कुल निक्षेपको ३५.६ प्रतिशत हुन आउँछ । अघिल्लो वर्ष उक्त अनुपात ३६.६ प्रतिशत रहेको थियो । तरल सम्पत्तिका अंशहरूमध्ये तरल कोष समीक्षा अवधिमा १५.३ प्रतिशतले बढेको छ । वाणिज्य बैंकहरूको विदेशी बैंक मौज्जात गत वर्षको तुलनामा २९.५ प्रतिशत (रु. १७ अर्ब ६२ करोड) ले बढेर रु. ७७ अर्ब २७ करोड पुगेको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात ७.२ प्रतिशत (रु. ७ अर्ब २२ करोड) ले वृद्धि भई रु. १०७ अर्ब ३५ करोड पुगेको छ ।

विकास बैंक

- १.९५ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कुल साधन परिचालन २४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. १९९ अर्ब ९५ करोड पुगेको छ । साधनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको कुल निक्षेप समीक्षा वर्षमा २७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५५ अर्ब २२ करोड पुगेको छ । त्यसैगरी, पूँजीकोष १०.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।
- १.९६ समीक्षा वर्षमा विकास बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी २३.३ प्रतिशत (रु. ३३ अर्ब २० करोड) ले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. १७५ अर्ब ८९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष कर्जा तथा लगानी २३.६ प्रतिशतले बढेको थियो । कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रमाथिको दावी २७.३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. १३१ अर्ब ५८ करोड पुगेको छ जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ७.७ प्रतिशत हुन आउँछ ।

वित्त कम्पनी

- १.९७ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत वित्तीय साधन अघिल्लो वर्षको तुलनामा ८.१ प्रतिशतले ह्रास आई २०७० असार मसान्तमा रु. १०० अर्ब ८६ करोड कायम भएको छ । समीक्षा वर्षमा ७ वटा वित्त कम्पनीहरू विकास बैंकमा गाभिएको कारण यी कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी लगायतका परिसूचकहरूमा कमी देखिएको हो । अघिल्लो वर्ष यी कम्पनीहरूको कुल साधन ७.५ प्रतिशतले ह्रास आएको थियो । समीक्षा वर्षमा यी कम्पनीहरूको वित्तीय साधनको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको निक्षेप परिचालनमा ९.६ प्रतिशतले ह्रास आई रु. ६८ अर्ब १६ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेपमा ७.५ प्रतिशतले ह्रास आएको थियो । त्यसैगरी, यी कम्पनीहरूको पूँजीकोषमा ६.४ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १६ अर्ब ३२ करोड कायम हुन पुगेको छ ।
- १.९८ समीक्षा वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानी ५.८ प्रतिशत (रु. ५ अर्ब ५२ करोड) ले ह्रास भई २०७० असार मसान्तमा रु. ८९ अर्ब ५१ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष कर्जा तथा लगानी १०.६ प्रतिशतले ह्रास आएको थियो । कर्जा तथा लगानीका अंशहरूमध्ये निजी क्षेत्रमाथिको दावी २.८ प्रतिशतले बढी २०७० असार मसान्तमा रु. ७० अर्ब ५४ करोड पुगेको छ जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४.१ प्रतिशत हुन आउँछ ।

लघुवित्त संस्था

१.९९ लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गर्ने “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७० असार मसान्तमा २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३५ अर्ब ७७ करोड पुगेको छ। २०७० असार मसान्तमा यी संस्थाहरूको कुल निक्षेप र सापटी क्रमशः रु. ७ अर्ब २२ करोड र रु. २० अर्ब २२ करोड पुगेको छ भने कुल कर्जा र लगानी क्रमशः रु. २३ अर्ब ४२ करोड र रु. २ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ।

सहकारी तथा गैर-सरकारी संस्था

१.१०० यस बैकबाट सीमित बैंकिङ कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त सहकारी संस्थाहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०७० असार मसान्तसम्ममा रु. १५ अर्ब ४२ करोड रहेको छ। २०७० असार मसान्तसम्ममा यी संस्थाहरूको निक्षेप संकलन रु. ११ अर्ब ४० करोड पुगेको छ भने कर्जा तथा सापटी रु. ९ अर्ब ४६ करोड पुगेको छ। यी संस्थाहरूले २०७० असार मसान्तसम्ममा सरकारी धितोपत्र, मुद्दती खाता र अन्यमा गरी रु. १ अर्ब ५ करोड लगानी गरेका छन्।

१.१०१ नेपाल राष्ट्र बैकबाट वित्तीय मध्यस्थताको कारोबार गर्न इजाजतपत्र-प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरूको २०७० असार मसान्तमा कुल साधन/उपयोग रु. ५ अर्ब ५६ करोड रहेको छ।

बीमा कम्पनी

१.१०२ बीमा समितिबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार बीमा कम्पनीहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २०७० असार मसान्तमा १४.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८४ अर्ब ६५ करोड पुगेको छ। २०७० असार मसान्तमा बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक प्रिमियम संकलन रु. २४ अर्ब ८५ करोड (राष्ट्रिय बीमा संस्थान बाहेक) पुगेको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष यो रकम रु. २१ अर्ब ९३ करोड रहेको थियो।

कर्मचारी सञ्चय कोष

१.१०३ नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको कर्मचारी सञ्चय कोषको सम्पत्ति/दायित्व २०७० असारमा अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १५.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १४५ अर्ब २८ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष सो रकम रु. १२५ अर्ब ७५ करोड रहेको थियो। संचयकर्ताहरूको संचित रकम २०६९ असारमा रु. १२९ अर्ब ४४ करोड रहेकोमा २०७० असार मसान्तमा १५.७ प्रतिशतले बढेर रु. १४० अर्ब ५९ करोड पुगेको छ।

नागरिक लगानी कोष

१.१०४ २०७० असार मसान्तमा नागरिक लगानी कोषको सम्पत्ति/दायित्व गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १२.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४२ अर्ब ७५ करोड पुगेको छ। गत वर्ष यस्तो सम्पत्ति रु. ३८ अर्ब ७ करोड रहेको थियो। यस कोषको दायित्वतर्फ महत्वपूर्ण अंश ओगटेको कोष संकलन अघिल्लो वर्ष रु. ३१ अर्ब ३९ करोड रहेकोमा २०७० असारमा २८.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४० अर्ब ३२ करोड पुगेको छ। अघिल्लो वर्ष रु. ९ अर्ब ६६ करोड रहेको सम्पत्तितर्फको कर्जा सापट २०७० असार मसान्तमा रु. ११ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ।

हुलाक बचत बैंक

१.१०५ नेपाल सरकार, हुलाक सेवा विभागद्वारा संचालित हुलाक बचत बैंकबाट निक्षेप संकलन गर्ने स्वीकृति पाएका ११७ कार्यालयमध्ये २०७० असार मसान्तको विवरण हेर्दा ६८ वटा कार्यालयहरूले मात्र निक्षेप संकलन गरेका छन्। २०७० असार मसान्तमा हुलाक बचत बैंकको कुल निक्षेप रु. १ अर्ब ३९ करोड ७२ लाख पुगेको छ। यसैगरी, कुल खाता संख्या ६०४२४ पुगेको छ। २०७० असार मसान्तमा यस बैंकका ५९ वटा लगानी गर्ने कार्यालयहरू मार्फत रु. ५० करोड ७३ लाख लगानी गरिएको छ।

निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम

१.१०६ निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम प्रा.लि. ले प्राथमिकता-प्राप्त क्षेत्र लगायत पशुधन सुरक्षण, तरकारी बाली सुरक्षण, वैदेशिक रोजगार कर्जा सुरक्षण, लघु तथा विपन्न वर्ग कर्जा सुरक्षण र साना तथा मझौला

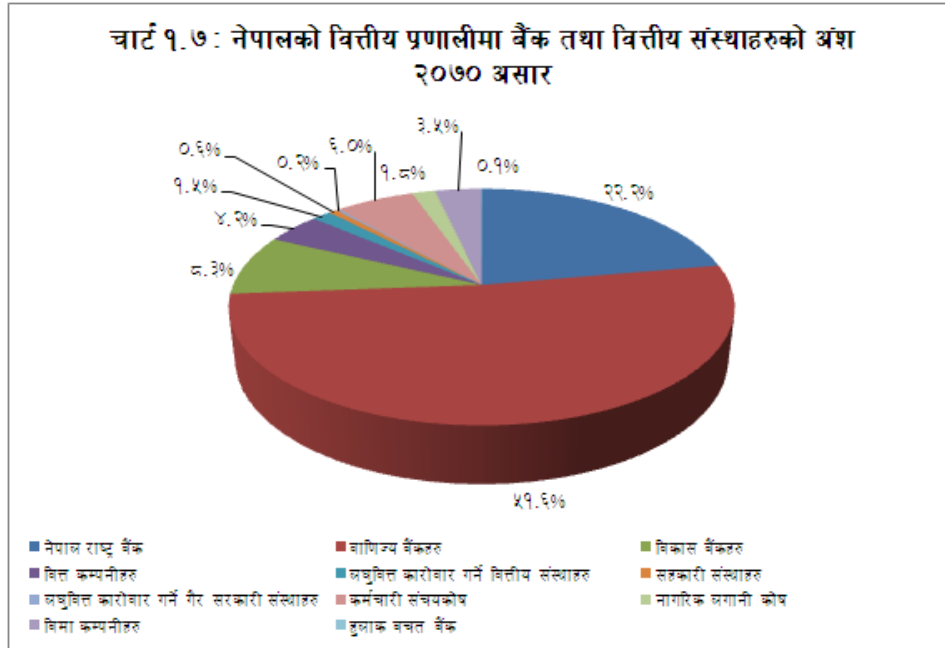
उद्यम कर्जा सुरक्षण जस्ता कार्यहरु गर्दै आएको छ । यस निगमले २०७० असार मसान्तसम्म रु. ५४ करोड ९ लाखको कर्जा र रु. २ खर्ब ३० अर्ब ९६ करोड निक्षेप सुरक्षण गरेको छ ।

कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेड

१.१०७ कर्जा सूचना केन्द्र लिमिटेडबाट प्राप्त विवरण अनुसार २०७० असार मसान्तसम्ममा कालोसूचीमा सूचीकृतहरुको संख्या ४४७५ रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ६९० जना ऋणीहरु कालोसूचीमा थप भएका थिए भने १४७ जना कालोसूचीबाट हटेका थिए ।

वित्तीय संरचना

१.१०८ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कूल सम्पत्ति/दायित्व संरचनामा २०७० असारमा वाणिज्य बैंकहरुको अंश सर्वाधिक ५१.६ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंकको २२.२ प्रतिशत, विकास बैंकहरुको ८.३ प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको ६.० प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरुको ४.२ प्रतिशत र नागरिक लगानी कोषको १.८ प्रतिशत रहेको छ ।

१.१०९ २०७० असार मसान्तमा बैंकिङ क्षेत्र र सम्भौतामूलक बचत परिचालन गर्ने संस्थाहरुको कूल सम्पत्ति/दायित्व र कूल गार्हस्थ्य उत्पादन अनुपात १४१.६ प्रतिशत रहेको छ ।

वित्तीय संस्था तथा शाखा संजाल

१.११० नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या २०६९ असार मसान्तको २६६ बाट घटेर २०७० असार मसान्तमा २५४ कायम रहेको छ । समीक्षा बर्षमा “ख” वर्गका ३ विकास बैंक र “घ” वर्गका ७ लघुवित्त संस्था गरी थप १० नयाँ वित्तीय संस्थाहरु संचालनमा आएका भएपनि २ वटा वाणिज्य बैंकहरु गाभिएर एउटा बनेको, एउटा वाणिज्य बैंकमा २ वटा विकास बैंकहरु गाभिएका, १० विकास बैंक र १२ वित्त कम्पनीहरु एक आपसमा गाभिएर ७ विकास बैंक र २ वित्त कम्पनी बनेका तथा ५ गैर-सरकारी संस्थाहरुको इजाजतपत्र खारेज गरिएकोले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कूल संख्या घट्न गएको हो । जस अनुसार २०७० असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरुको संख्या ३१ रहेको छ भने विकास बैंक, वित्त कम्पनीहरुको संख्या क्रमशः ८६ र ५९ रहेको छ । “क”, “ख” र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुमा निक्षेप खाता संख्या करिब १ करोड ११ लाख र ऋणी संख्या करिब ८ लाख ४५ हजार रहेका छन् ।

१.१११ लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुतर्फ समीक्षा अवधिमा ९ वटा “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई वित्तीय कारोबार संचालन गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गरिएको भएपनि ७ वटा संस्थाले वित्तीय कारोबार शुरु गरेकोले

हाल लघुवित्त संस्थाको संख्या ३१ पुगेको छ । लघुवित्त संस्थाहरुमा करिब ११ लाख ६४ हजार निक्षेपकर्ता र ८ लाख ४९ हजार ऋणी संख्या पुगेका छन् । यी लघुवित्त संस्थाहरुले ६५ जिल्लामा सेवा पुऱ्याइरहेका छन् ।

- १.११२ समीक्षा अवधिमा ३ वटा गैर-सरकारी संस्थाहरुको वित्तीय मध्यस्थताको काम गर्ने अनुमतिपत्र खारेज गरिएको, एउटा संस्थाले आवश्यक कागजात पेश गर्न नसकेको कारण नवीकरण हुन नसकेको र एउटा संस्थाले स्वेच्छिक खारेजीको आवेदन दर्ता गरेकोले यस्ता गैर-सरकारी संस्थाहरुको संख्या ३१ न्यम रहेको छ । त्यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैकबाट इजाजतप्राप्त सहकारी संस्थाहरुको संख्या १६ रहेको छ ।
- १.११३ २०७० असार मसान्तसम्ममा बीमा कम्पनीहरु २५ तथा कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैक समेत गरी कुल २८२ बैक तथा वित्तीय संस्थाहरु संचालनमा रहेका छन् ।

तालिका १.६
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्या

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	२०६९ असार मसान्त	२०७० असार मसान्त
वाणिज्य बैक	३२	३१
विकास बैक	८८	८६
वित्त कम्पनी	७०	५९
लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरु	२४	३१
नेपाल राष्ट्र बैकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त सहकारी संस्थाहरु (सीमित बैकिङ कारोबार गर्ने)	१६	१६
नेपाल राष्ट्र बैकबाट इजाजतपत्र-प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरु (सीमित बैकिङ कारोबार गर्ने)	३६	३१
बीमा कम्पनी	२५	२५
कर्मचारी संचयकोष	१	१
नागरिक लगानी कोष	१	१
हुलाक बचत बैक	१	१
जम्मा	२९४	२८२

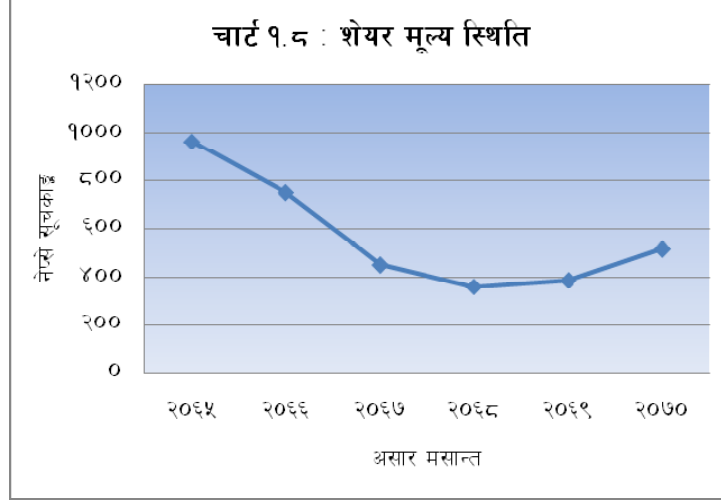
- १.११४ बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्यामा समीक्षा वर्षमा उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको छ । २०६९ असार मसान्तसम्ममा वाणिज्य बैकहरुको शाखा संख्या १४२५, विकास बैक, वित्त कम्पनी र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या क्रमशः ६८७, २९२ र ५५० रहेकोमा २०७० असार मसान्तसम्ममा उक्त संख्या बढेर वाणिज्य बैकहरुको शाखा संख्या १४८६ पुगेको छ भने विकास बैक, वित्त कम्पनी तथा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या क्रमशः ७६४, २४२ र ६३४ पुगेको छ । यसबाट प्रति बैक तथा वित्तीय संस्था शाखाबाट औसतमा करिब ८४७५ जनसंख्याले सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ ।

तालिका १.७
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको शाखा संख्या

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	२०६९ असार मसान्त	२०७० असार मसान्त
विकास बैक	१४२५	१४८६
वित्त कम्पनी	६८७	७६४
लघुवित्त विकास बैक	२९२	२४२
विकास बैक	५५०	६३४
जम्मा	२९५४	३१३८

धितोपत्र बजार

१.११५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा धितोपत्र बजारमा उल्लेख्य सुधार भएको छ। नेप्से सूचकाङ्क वार्षिक विन्दुगत आधारमा ३३ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा ५१८.३ विन्दुमा पुगेको छ। सो सूचकाङ्क अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा ७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६९ असार मसान्तमा ३८९.७ कायम भएको थियो। २०६९ असार मसान्तमा ९.८ रहेको नेप्से सेन्सिटिभ सूचकाङ्क २०७० असार मसान्तमा १३०.३ पुगेको छ। त्यसैगरी NEPSE Float Index १७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६९ असार मसान्तको ३०.६ बाट २०७० असार मसान्तमा ३५.८ कायम रहेको छ।

१.११६ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा धितोपत्र कारोबार रकममा पनि उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा रु. १० अर्ब २८ करोड बराबरको धितोपत्र कारोबार भएकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा यस्तो कारोबारमा ११४.५ प्रतिशतको उच्च वृद्धि भई रु. २२ अर्ब ५ करोड बराबरको कारोबार भएको छ।

१.११७ २०७० असार मसान्तमा बजार पूँजीकरण वार्षिक विन्दुगत आधारमा ३९.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५१४ अर्ब ४९ करोड पुगेको छ। परिणामस्वरूप २०७० असार मसान्तमा बजार पूँजीकरणको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ३०.२ प्रतिशत रहेको छ। २०६९ असार मसान्तमा यस्तो अनुपात २४ प्रतिशत रहेको थियो। बजार पूँजीकरणमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (बीमा कम्पनी समेत) को ७१.७ प्रतिशत, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको ३ प्रतिशत, होटलहरूको १.७ प्रतिशत, व्यापारिक संस्थाहरूको ०.२ प्रतिशत, जलविद्युतको ६ प्रतिशत र अन्यको १७.४ प्रतिशत अंश रहेको छ।

१.११८ नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका कम्पनीहरूको संख्या २०७० असार मसान्तमा २३० पुगेको छ। २०६९ असार मसान्तमा यो संख्या २१६ रहेको थियो। सूचीकृत कम्पनीहरूमध्ये १९८ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था (बीमा कम्पनी समेत), १८ वटा उत्पादन र प्रशोधन गर्ने उद्योग, ४ वटा होटल, ४ वटा व्यापारिक संस्था ४ वटा जलविद्युत कम्पनी र २ वटा अन्य समूहका रहेका छन्।

१.११९ सूचीकृत कम्पनीहरूको चुक्ता पूँजीको वार्षिक वृद्धिदर १४ प्रतिशत रही २०७० असार मसान्तमा रु. १२६ अर्ब ६ करोड पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा रु. ८ अर्ब २४ करोड ६९ लाख बराबरको साधारण शेयर, रु. ४ अर्ब २ करोड २४ लाख बराबरको बोनस शेयर र रु. २८ करोड १० लाख बराबरको हकप्रद शेयर नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा थप सूचीकृत भएका कारण चुक्ता पूँजीमा वृद्धि भएको हो। यसैगरी, समीक्षा वर्षमा १ अर्ब २० करोड बराबरको वाणिज्य बैंकहरूले जारी गरेको ऋणपत्र र रु. ७५ करोड बराबरको म्यूचुवल फण्ड पनि नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएको छ।

तालिका १
विश्वको आर्थिक वृद्धि, मूल्य तथा व्यापार
(वार्षिक प्रतिशत परिवर्तन)

	२०११	२०१२	प्रक्षेपण	
			२०१३	२०१४
उत्पादन				
विश्व उत्पादन	३.९	३.१	३.१	३.८
विकसित देशहरू	१.७	१.२	१.२	२.१
अमेरिका	१.८	२.२	१.७	२.७
यूरो क्षेत्र	१.५	-०.६	-०.६	०.९
जापान	-०.६	१.९	२.०	१.२
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	६.२	४.९	५.०	५.४
विकासोन्मुख एशिया	७.८	६.५	६.९	७.०
चीन	९.३	७.८	७.८	७.७
भारत	६.३	३.२	५.६	६.३
मूल्य				
वस्तु मूल्य				
इन्धन (Fuel)	३१.६	१.०	-४.७	-४.७
गैर-इन्धन (Non-fuel)	१७.९	-९.९	-१.८	-४.३
उपभोक्ता मूल्य				
विकसित देश	२.७	२.०	१.५	१.९
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	७.१	६.१	६.०	५.५
व्यापार				
आयात				
विकसित देशहरू	४.७	१.१	१.४	४.३
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	८.७	५.०	६.०	७.३
निर्यात				
विकसित देशहरू	५.६	२.०	२.४	४.७
उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरू	६.४	३.६	४.३	६.३

स्रोत : World Economic Outlook, July 2013, International Monetary Fund

तालिका २
समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू

सि.नं.	विवरण	परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०
१.	उत्पादक मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०५७/५८को मूल्यमा)	३.४	४.९	३.७
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१५.३	११.७	१०.८
२.	आधारभूत मूल्यमा			
	(क) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (२०५७/५८ को मूल्यमा)	३.८	४.५	३.६
	(ख) कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१६.०	११.१	१०.३
●	कुल राष्ट्रिय उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)	१५.०	१२.२	१०.२
●	कुल उपभोग	११.३	१५.६	१३.४
●	कुल लगानी	१५.३	१.६	२०.०
●	कुल राष्ट्रिय बचत	२०.१	१९.४	६.४
●	कुल स्थिर पूँजी निर्माण	१०.५	५.०	१७.१
●	कुल गार्हस्थ्य बचत	४५.६	-११.३	-१०.०
३.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१३.९	१६.८	११.३
४.	मुद्रा प्रदाय (M1)	४.८	१८.६	१४.४
५.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	१२.२	२२.७	१६.४
६.	कुल आन्तरिक कर्जा	१४.३	९.३	१७.२
७.	आवधिक निक्षेप	२९.४	१४.१	१४.३
८.	कुल निर्यात	५.८	१५.४	३.६
९.	कुल आयात	५.८	१६.५	२०.६
१०.	कुल विदेशी विनिमय संचिति	१.२	६१.५	२१.४
११.	सरकारी राजस्व	११.०	२२.३	२१.१
१२.	सरकारी खर्च*	१०.७	१५.२	८.७
१३.	राष्ट्रिय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क	९.६	८.३	९.९
१४.	थोकमूल्य सूचकाङ्क	९.९	६.४	९.०
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा) सँगको अनुपात (प्रतिशतमा)				
१.	कुल उपभोग	८५.५	८८.५	९०.७
२.	कुल लगानी	३८.३	३४.९	३७.८
३.	कुल राष्ट्रिय बचत	३७.४	४०.०	३८.४
४.	कुल स्थिर पूँजी निर्माण	२१.३	२०.०	२१.२
५.	कुल गार्हस्थ्य बचत	१४.५	११.५	९.३
६.	कुल राष्ट्रिय खर्चयोग्य आय	१२२.९	१२८.५	१२९.१
७.	मुद्रा प्रदाय (M1)	१६.२	१७.२	१७.७
८.	विस्तृत मुद्रा प्रदाय (M2)	६७.०	७३.६	७७.३
९.	कुल आन्तरिक कर्जा	६६.२	६४.८	६८.५
१०.	आवधिक निक्षेप	२१.७	२२.२	२२.९
११.	कुल निर्यात	४.७	४.८	४.५
१२.	कुल आयात	२८.८	३०.१	३२.७
१३.	विदेशी विनिमय संचिति	१९.८	२८.६	३१.३
१४.	सरकारी राजस्व	१४.५	१५.९	१७.४
१५.	सरकारी खर्च*	२०.२	२०.८	२०.४
१६.	सरकारी बजेट बचत/घाटा*	३.७	१.५	१.१
१७.	आन्तरिक ऋण	२.४	२.४	१.१
१८.	व्यापार सन्तुलन (-घाटा)	-२४.१	-२५.२	-२८.२
१९.	चालु खाता सन्तुलन (-घाटा)	-०.९	४.९	३.४
२०.	भुक्तानी गर्न बाँकी कुल वाह्य ऋण **	१८.९	२०.१	१७.६

* नगद प्रवाहमा आधारित

** २०६९/७० को भुक्तानी गर्न बाँकी कुल वाह्य ऋण ८ महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित

स्रोत : आर्थिक सर्वेक्षण, २०६९/७०

तालिका ३
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको क्षेत्रगत वृद्धिदर
(२०५७/५८ को मूल्यमा)

(प्रतिशतमा)

शीर्षक	वृद्धिदर		
	२०६७/६८	२०६८/६९ ^{सं.}	२०६९/७० ^{प्रा.}
१. कृषि क्षेत्र	४.५	५.०	१.३
कृषि तथा बन	४.५	४.९	१.२
मत्स्यपालन	५.९	७.५	४.०
२. गैर कृषि क्षेत्र	३.६	४.२	५.०
उद्योग क्षेत्र	४.३	३.०	१.६
खानी तथा उत्खनन्	२.०	५.०	५.५
उत्पादनमुलक उद्योग	४.१	३.६	१.८
विद्युत, ग्याँस तथा पानी	४.४	८.४	०.२
निर्माण	४.८	०.२	१.६
सेवा क्षेत्र	३.४	४.५	६.०
थोक तथा खुद्रा व्यापार	१.४	३.०	९.५
होटल तथा रेष्टुरेन्ट	६.२	६.०	६.८
यातायात, भण्डारण तथा सञ्चार	५.२	५.७	६.७
वित्तीय मध्यस्थता	३.३	३.५	६.६
रियल स्टेट, घर भाडा तथा व्यावसायिक गतिविधि	२.३	३.०	१.६
सार्वजनिक प्रशासन र रक्षा	३.९	५.०	३.३
शिक्षा	३.०	५.०	४.१
स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य	५.०	९.९	७.०
अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा	७.१	६.६	५.२
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा)	३.८	४.५	३.६
कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादक मूल्यमा)	३.४	४.९	३.७

सं : संशोधित अनुमान

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ४
कृषि उत्पादन सूचकाङ्क

कृषि उपज	भार प्रतिशत	सूचकाङ्क			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६७/६८	२०६८/६९ ^स	२०६९/७० ^{प्रा}	२०६८/६९	२०६९/७०
खाद्य तथा अन्य बालीहरु	४९.४१	१२५.७३	१३३.६८	१२७.९५	६.३	-४.३
धान	२०.७५	१०५.७८	१२०.३०	१०६.८३	१३.७	-११.२
मकै	६.८८	१४४.७०	१४६.८४	१३४.६९	१.५	-८.३
गहुँ	७.१४	१२७.५५	१३४.०३	१४०.३१	५.१	४.७
कोदो	१.३७	११०.२७	११४.७८	१११.३३	४.१	-३.०
जौ	०.२२	९४.७९	८०.५६	८५.३२	-१५.०	५.९
आलु	४.६७	१९०.९१	१९३.०९	१९७.१८	१.१	२.१
उखु	१.२४	१२२.९०	१३२.४७	१३१.१२	७.८	-१.०
सनपाट	०.१७	८७.९६	८७.९९	८८.००	०.०	०.०
सुर्ती	०.०६	३१.१६	३६.१७	३६.१७	१६.१	०.०
भटमास	०.१९	१६२.१०	१६१.८२	१६५.२६	-०.२	२.१
दलहन	४.४२	१२८.४७	१२९.११	१३२.१६	०.५	२.४
अन्य	२.२९	१०४.३४	१०३.७०	१०६.८६	-०.६	३.०
तरकारी, बागबानी तथा नर्सरी	९.७१	१९०.६७	१९३.१५	१९७.५७	१.३	२.३
तरकारी	९.७०	१९०.७८	१९३.२६	१९७.६८	१.३	२.३
अन्य	०.०१	१८७.९३	१८८.१८	१९१.२९	०.१	१.७
फलफूल, नट्स पेय तथा मसला	७.१०	१८७.२३	२०७.७२	२४९.५३	१०.९	२०.१
सुन्तला	०.९७	२३९.९८	२१६.०७	२१६.०७	-१०.०	०.०
आँप	१.५६	१४७.२४	२१५.६५	३५२.९९	४६.५	६३.७
केरा	०.४०	२२८.४१	३२३.९६	३५१.०८	४१.८	८.४
स्याउ	०.४२	१३४.२७	१४४.४७	१४९.१७	७.६	३.३
अमिलो जातका फलफूल	१.७९	२५९.२७	२७१.९२	२९४.५५	४.९	८.३
चिया	०.०५	२६२.७	२८२.१	२९१.४४	७.४	३.३
कफी	०.००	४५१.१२	४७७.५३	४८८.७६	५.९	२.४
अन्य	१.८५	२०८.७९	२०६.५७	२१९.८५	-१.१	६.४
पशुजन्य उत्पादन	२३.२५	१२७.१३	१२९.३८	१३०.८५	१.८	१.१
रांगा तथा भैंसीको मासु	४.४२	१३४.४६	१३७.८६	१३९.८९	२.५	१.५
खसी तथा भेडाको मासु	३.२४	१३६.६९	१३८.२८	१३६.५१	१.२	-१.३
दूध	१२.३६	१३७.९६	१४०.५४	१४२.५३	१.९	१.४
अन्य	३.२३	११३.८३	११३.८३	११३.८३	०.०	०.०
अन्य पशुजन्य	२.४३	१६८.५५	१८०.७०	१९०.८१	७.२	५.६
सुँगुर तथा बंगुरको मासु	०.५०	११७.६१	११९.९४	१२५.८९	२.०	५.०
कुखुराको मासु	०.६७	२५०.९३	२८४.६६	२९८.८९	१३.४	५.०
अण्डा	०.८१	१३८.७९	१४६.०३	१५७.९२	५.२	८.१
हाड तथा छाला	०.३५	१८३.४८	१८४.११	१८४.७४	०.३	०.३
अन्य	०.११	८७.४६	८६.५	८६.०६	-१.१	-०.५
वनजन्य उत्पादन	८.१०	७४.७७	७६.७३	८३.५५	२.६	८.९
समग्र सूचकाङ्क	१००.००	१३३.४६	१४०.०५	१४१.७५	४.९	१.२

सं : सशोधित

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

श्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ५
प्रमुख औद्योगिक वस्तुहरुको उत्पादन सूचकाङ्क

विवरण	भार प्रतिशत	सूचकाङ्क			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^{प्र}	२०६८/६९	२०६९/७०
वनस्पति तेल तथा घ्यू	९.६२	९४.८१	८४.४३	९०.४२	-१०.९	७.१
वनस्पति घ्यू	५.७२	७१.७४	५५.६८	६०.४६	-२२.४	८.६
तोरीको तेल	१.३२	९९.०८	११९.८९	१३८.६६	२१.०	१५.७
भटमासको तेल	२.५७	१४३.९४	१३०.१४	१३२.२५	-९.६	१.६
दुग्ध पदार्थ	१.९१	१०८.१७	११०.०२	११०.५५	१.७	०.५
प्रशोधित दुग्ध	१.९१	१०८.१७	११०.०२	११०.५५	१.७	०.५
अन्न तथा पशुदाना	९.३४	९९.०८	१११.२८	११२.११	१२.३	०.७
चामल	७.७९	९७.४२	१०८.८१	१०८.९८	११.७	०.२
गहुँको पिठो	१.३९	१०५.५७	१२३.७३	१२८.७०	१७.२	४.०
पशुदाना	०.१६	१२२.८३	१२३.११	१२०.२५	०.२	-२.३
अन्य खाद्य पदार्थ	६.४५	१०७.७७	१२३.२९	१३६.००	१४.४	१०.३
बिस्कट	०.९४	९४.५७	७६.७२	९५.००	-१८.९	२३.८
रोटी	१.०७	१२८.१२	१४५.१०	१३९.७४	१३.३	-३.७
चिनी	१.८२	११७.०६	१३२.४९	१४४.९४	१३.२	१६.९
चकलेट	०.७३	१००.६५	१०७.५६	१४०.८४	६.९	३०.९
चाउचाउ	१.१७	११०.५०	१२७.२९	१४५.६९	४२.३	-७.४
प्रशोधित चिया	०.७२	७४.०७	८९.१०	११५.४५	२०.३	२९.६
पेय पदार्थ	६.७१	१३४.८४	१४६.०८	१४४.८४	७.५	६.०
मदिरा	२.२१	१३२.९४	१४४.९३	१२७.३३	९.०	-१२.१
बियर	२.३८	१४२.८८	१४३.२३	१८८.६३	०.२	२३.१
हल्का पेय पदार्थ	२.१३	११९.७८	१३९.२६	१४५.६२	१६.३	४.६
सुर्तिलयन्य वस्तु	६.६६	१२४.०८	११९.१५	१२१.७२	-४.७	२.२
चुरोट	६.६६	१२४.०८	११९.१५	१२१.७२	-४.७	२.२
लत्ता कपडा	६.३१	७०.८४	७०.५२	७१.९८	-०.४	२.१
धामो	१.५०	५४.९७	६८.६९	६९.३६	२२.७	१.०
सूती कपडा	४.८१	७५.४७	७१.०९	७२.८०	-४.८	२.४
अन्य लत्ता कपडा	४.१७	९२.९०	१०२.३२	१०२.६४	१०.१	०.३
ऊनी गलैचा	२.९१	७८.७६	९१.२९	८३.८३	१४.९	-८.२
जूटको सामान	१.२६	१२५.५७	१२७.८०	१४६.०८	१.८	१४.३
लगाउने कपडा	१.१७	११६.७४	९६.८७	१२०.१०	-१७.०	२४.०
गामेन्ट	१.१७	११६.७४	९६.८७	१२०.१०	-१७.०	२४.०
छाला र छालाका सामान	०.५३	१००.८७	८१.५४	८६.५४	-१९.३	९.९
प्रशोधित छाला	०.५३	१००.८७	८१.५४	८६.५४	-१९.३	९.९
काठ तथा काठका सामान	०.६७	५८.६६	५२.९६	५६.९६	-९.७	७.६
चिरेको काठ	०.६७	५८.६६	५२.९६	५६.९६	-९.७	७.६
काठको उत्पादन	०.६०	१०६.३०	१०६.४८	११८.११	-८.४	१०.९
प्लाईवुड	०.६०	११६.३०	१०६.४८	११८.११	-८.४	१०.९
कागज तथा कागजका उत्पादन	२.५७	७७.३०	८३.९६	८९.४०	८.६	६.५
पत्रपत्रिका छान्ने कागज बाहेकको कागज	०.५७	६८.९६	८०.५५	९१.२०	१६.८	१३.२
कार्टन बक्स	२.००	७९.६९	८४.९४	८८.८८	६.६	४.६
प्रशोधित पेट्रोलियम पदार्थ	१.०४	१११.५७	९८.४४	९२.८८	-११.८	-४.६
ल्यूब आयल	१.०४	१११.५७	९८.४४	९२.८८	-११.८	-४.६
मुख्य रासायनिक पदार्थ	१.१९	१०६.५१	८०.२८	१०१.१४	-२४.६	२६.०
रोजिन	१.१९	१०६.५१	८०.२८	१०१.१४	-२४.६	२६.०
अन्य रासायनिक पदार्थ	४.३४	११०.६५	१२१.०८	१३३.९५	९.४	१०.६
पेन्ट	०.७५	१४९.९३	१७२.७०	१९७.१५	१४.२	१४.२
ओपथी	१.६३	११३.३४	१२८.९४	१४७.७१	१३.८	१४.६
साबुन	२.९७	९९.२६	१०३.७३	११०.४३	४.५	६.५
प्लास्टिकका सामान	५.७४	९४.१०	११२.५७	११६.७४	१९.६	३.७
प्लास्टिकका सामान	५.७४	९४.१०	११२.५७	११६.७४	१९.६	३.७
गैर धातु खनिजजन्य उत्पादन	७.९२	१३३.६३	१२२.९८	१२८.५९	-८.०	४.६
ईटा टायल	१.६२	७७.४८	९३.५९	१०६.१७	२०.८	१३.४
सिमेन्ट	५.२८	१६१.६६	१३५.१६	१३६.६८	-१.४	१.१
काँक्रिट	०.७६	४०.५४	९२.५४	१०६.०३	१२.८	१४.६
हयुम पाइप	०.२६	१८६.४६	१४७.७५	१७०.०८	-२०.८	१४.१
फेब्रिकेटेड धातुका सामान	११.७१	१११.५३	११२.५७	११९.३२	०.९	६.०
फलामको रड तथा पत्ती	५.५४	११०.४६	११०.७८	११५.२०	०.३	४.०
जि.आइ. पाइप	६.१७	११२.५९	११४.१८	१२३.०३	१.५	७.८
धातुका उपकरण	०.८६	११४.५१	११८.३१	११०.९४	२.४	-६.२
घरेलू धातुका सामान	०.३१	८४.३९	८७.४७	८३.०९	३.६	-४.०
आत्मनियम	०.५५	१३३.०५	१३५.६८	१२६.६४	२.०	-६.७
अन्य फेब्रिकेटेड धातुका सामान	७.१७	११०.९९	१३४.९४	१२२.३२	२२.८	-१०.०
संरचनात्मक धातुका सामान	७.१७	११०.९९	१३४.९४	१२२.३२	२२.८	-१०.०
विजुलीका उपकरण	१.७४	१३८.३१	१५४.१३	१५९.०५	११.४	३.२
विजुलीका तार तथा केबल	१.७४	१३८.३१	१५४.१३	१५९.०५	११.४	३.२
फर्निचर उत्पादन	०.५६	१०६.३७	१०३.६६	११४.१९	-०.७	१०.२
फर्निचर	०.५६	१०६.३७	१०३.६६	११४.१९	-०.७	१०.२
समग्र औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क	१००.००	१०७.५९	१११.६२	११५.९८	३.८४	३.९१

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान
स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तालिका ६
राष्ट्रीय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत

(आधार वर्ष २०६२/६३ = १००)

उपभोग्य वस्तुहरु	भार %	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१५२.७	१६५.४	१८१.७	८.३	९.९
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४६.८२	१८१.३	१९५.२	२१४.०	७.७	९.६
अन्न तथा अन्नबाट बनेका परिकार	१४.८१	१७५.१	१७५.७	१९१.६	०.३	९.१
दाल	२.०१	१९३.०	१९२.९	२१७.०	०.०	१२.५
तरकारी	५.६५	२१७.०	२६९.६	२८५.०	२४.२	५.७
मासु तथा माछा	५.७०	१८६.३	२००.३	२२९.२	७.५	१४.७
दुग्ध पदार्थ तथा अन्डा	५.०१	१७०.७	१९३.९	२१०.६	१३.६	८.६
फलफूल	२.७०	१७६.७	१६७.९	१९१.०	१४.४	१३.८
तेल तथा घ्यू	२.२३	१८४.७	२१६.०	२२९.५	१६.९	६.३
चिनी तथा चिनीजन्य पदार्थ	१.३६	२१२.३	२३१.९	२६३.७	९.२	१३.७
मरमसला	१.४६	२१५.७	१९६.०	२०५.८	-९.१	५.०
हल्का पेय पदार्थ	०.९६	१६८.५	१७६.०	१९५.४	४.४	११.०
मदिरा	१.७२	१४२.१	१४८.६	१६०.५	४.६	८.०
सूर्तिजन्य पदार्थ	०.८५	१७२.७	१९१.४	२१७.८	१०.८	१३.८
रेष्टुराको खाना	२.३५	१८९.७	२१२.३	२३७.५	११.९	११.९
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५३.१८	१३१.५	१४३.४	१५७.८	९.०	१०.०
लत्ता कपडा तथा जुता चप्पल	८.४९	१४१.४	१६२.३	१८२.०	१४.८	१२.१
घरायसी सामान तथा सेवा	१०.८७	१३४.१	१४२.३	१५७.४	६.१	१०.६
फर्निचिङ्ग तथा घरायसी उपकरण	४.८९	१४३.४	१६२.६	१८४.२	१३.४	१३.३
स्वास्थ्य	३.२५	१२२.७	१२८.३	१३७.०	४.६	६.८
यातायात	६.०१	१३६.१	१५७.३	१७४.४	१५.६	१०.८
संचार	३.६४	८९.५	८२.२	८०.५	-८.२	-२.०
मनोरंजन तथा संस्कृति	५.३९	१२०.१	१२९.४	१४०.१	७.८	८.२
शिक्षा	८.४६	१४२.७	१५६.६	१७५.६	९.८	१२.१
अन्यवस्तु तथा सेवा	२.१७	१३२.१	१४५.२	१५९.८	९.९	१०.१
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क -काठमाडौं उपत्यका						
कुल सूचकाङ्क	१००.०	१५८.९	१७०.६	१८७.२	७.४	९.७
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४९.७	१८७.५	२०१.४	२२१.४	७.४	९.९
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५०.३	१३५.७	१४५.७	१५८.०	७.४	८.४
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क -तराई						
कुल सूचकाङ्क	१००.०	१४७.७	१५९.७	१७६.०	८.१	१०.२
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४४.५	१७६.८	१८८.४	२०४.९	६.६	८.७
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५५.५	१२८.३	१४०.२	१५६.६	९.३	११.७
उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क -पहाड						
कुल सूचकाङ्क	१००.०	१५४	१६८.९	१८५.०	९.७	९.५
खाद्य तथा पेय पदार्थ	४७.३	१८२.३	१९९.३	२१७.५	९.४	९.१
गैर-खाद्य वस्तु तथा सेवा	५२.७	१३२.५	१४५.९	१६१.०	१०.१	१०.४

तालिका ७
राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क
वार्षिक औसत
(२०५६/५७ = १००)

समूह/उप-समूहहरू	भार प्रतिशतमा	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
कुल सूचकाङ्क	१००.०	२२२.८	२३७.०	२५८.३	६.४	९.०
कृषिसम्बन्धी वस्तुहरू	४९.६	२४६.७	२५२.८	२७९.६	२.५	१०.६
खाद्यान्न वस्तुहरू	१६.६	२१४.०	२०३.७	२२२.७	-४.८	९.३
नगदे बाली	६.१	२४५.४	२७९.७	३५१.३	१४.०	२५.६
दलहन	३.८	२७५.६	२६६.१	२९९.७	-३.४	१२.६
फलफूल तथा तरकारी	११.२	२२५.४	२५१.३	२५३.३	११.५	०.८
मसलाहरू	१.९	२७३.४	२२९.७	२३७.१	-१६.०	३.२
पशुजन्य उत्पादन	१०.०	३०९.३	३१८.७	३६०.३	३.०	१३.०
स्वदेशमा उत्पादित औद्योगिक वस्तुहरू	२०.४	१९५.२	२१३.९	२२४.९	९.६	५.२
खाद्यजन्य वस्तुहरू	६.१	१८३.०	२०२.७	२१९.८	१०.८	८.४
पेय तथा सुतीजन्य वस्तुहरू	५.७	२०७.४	२३१.४	२३८.४	११.६	३.०
निर्माण सामग्री	४.५	२३८.३	२५०.९	२६१.७	५.३	४.३
अन्य	४.१	१४८.८	१६५.३	१७३.१	११.१	४.७
आयातीत वस्तुहरू	३०.०	२०२.१	२२६.६	२४५.६	१२.१	८.४
पेट्रोलियम पदार्थ तथा कोईला	५.४	३६४.०	४४१.२	५२३.६	२१.२	१८.७
रासायनिक मल तथा रासायनिक वस्तुहरू	२.५	१९८.३	२०६.७	२२३.०	४.२	७.९
यातायातका साधन तथा मेशिनरी वस्तुहरू	७.०	१७२.४	१८५.९	१८८.४	७.८	१.४
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक वस्तुहरू	१.९	९९.९	१११.२	११०.८	११.३	-०.४
औषधी	२.७	१३४.४	१३८.१	१४६.१	२.८	५.८
कपडाजन्य वस्तुहरू	३.१	१३५.७	१६७.३	१७१.३	२३.३	२.४
अन्य वस्तुहरू	७.४	१९२.०	२०२.१	२०६.४	५.२	२.१

तालिका ८
राष्ट्रीय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क
(२०६१/६२ = १००)

समूह तथा उप-समूह	भार	आर्थिक वर्ष				प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
कुल सूचकाङ्क	१००.००	१६९.२	१९९.७	२५४.४	२७७.९	२७.४	९.२
१. तलब सूचकाङ्क	२६.९७	१५७.०	१५७.०	१८७.३	१८७.३	१९.३	०.०
अधिकृत स्तर	९.८०	१५०.२	१५०.२	१७७.७	१७७.७	१८.३	०.०
सहायक स्तर	१७.१७	१६०.९	१६०.९	१९२.७	१९२.८	१९.८	०.१
१.१ निजामती सेवा	२.८२	१९९.३	१९९.३	२३६.५	२३६.५	१८.७	०.०
अधिकृत स्तर	०.३१	१७१.५	१७१.५	२१५.४	२१५.४	२५.६	०.०
सहायक स्तर	२.५१	२०२.७	२०२.७	२३९.१	२३९.१	१८.०	०.०
१.२ सार्वजनिक संस्थानहरु	१.१४	१६४.१	१६४.१	२०८.६	२१०.०	२७.१	०.७
अधिकृत स्तर	०.१९	१६१.०	१६१.०	१८६.५	१८७.३	१५.८	०.४
सहायक स्तर	०.९५	१६४.७	१६४.७	२१३.०	२१४.५	२९.३	०.७
१.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	०.५५	२०४.१	२०४.१	२९०.६	२९०.६	४२.४	०.०
अधिकृत स्तर	०.१०	१८२.३	१८२.३	२५०.०	२५०.०	३७.१	०.०
सहायक स्तर	०.४५	२०९.०	२०९.०	२९९.९	२९९.९	४३.५	०.०
१.४ सैनिक तथा प्रहरी सेवाहरु	४.०१	१८०.२	१८०.२	२२७.९	२२७.९	२६.५	०.०
अधिकृत स्तर	०.१७	१५२.२	१५२.२	१९४.८	१९४.८	२८.०	०.०
सहायक स्तर	३.८४	१८१.५	१८१.५	२२९.४	२२९.४	२६.४	०.०
१.५ शिक्षा	१०.५५	१७४.५	१७४.५	२०७.८	२०७.८	१९.१	०.०
अधिकृत स्तर	६.८०	१६४.५	१६४.५	१९४.७	१९४.७	१८.४	०.०
सहायक स्तर	३.७५	१९२.८	१९२.८	२३१.६	२३१.६	२०.१	०.०
१.६ निजी संगठनहरु	७.९०	१०२.५	१०२.५	१११.३	१११.३	८.६	०.०
अधिकृत स्तर	२.२४	१०१.४	१०१.४	११५.३	११५.३	१३.७	०.०
सहायक स्तर	५.६६	१०२.९	१०२.९	१०९.७	१०९.७	६.६	०.०
२. ज्यालादर सूचकाङ्क	७३.०३	१७३.८	२१५.५	२७९.२	३११.४	२९.६	११.५
२.१ कृषि मजदूर	३९.४९	१८७.३	२४७.८	३२०.०	३६०.९	२९.१	१२.८
पुरुष	२०.४९	१९०.३	२५१.८	३२२.४	३५४.५	२८.०	१०.०
महिला	१९.००	१८४.०	२४३.४	३१७.४	३६७.६	३०.४	१५.८
२.२ औद्योगिक मजदूर	२५.२५	१५८.३	१७३.३	२२५.०	२४८.२	२९.८	१०.३
उच्च दक्ष	६.३१	१४४.८	१६९.५	२१४.०	२३३.८	२६.३	९.३
दक्ष	६.३१	१५५.१	१६८.६	२२०.४	२४२.२	३०.७	९.९
अर्धदक्ष	६.३१	१६१.५	१६९.५	२२१.८	२४६.९	३०.९	११.३
अदक्ष	६.३२	१७१.७	१८५.६	२४३.७	२६९.८	३१.३	१०.७
२.३ निर्माण मजदूर	८.२९	१५६.६	१८९.९	२५०.३	२६८.२	३१.८	७.२
डकर्मी	२.७६	१५१.३	१७९.२	२३५.३	२४८.९	३१.३	५.८
दक्ष	१.३८	१४९.९	१७७.०	२२६.१	२४०.६	२७.७	६.४
अदक्ष	१.३८	१५२.८	१८१.३	२४४.५	२५७.१	३४.९	५.२
सिकर्मी	२.७६	१४४.६	१६९.८	२२७.५	२४३.६	३४.०	७.१
दक्ष	१.३८	१४१.४	१६७.०	२१७.७	२३५.०	३०.४	७.९
अदक्ष	१.३८	१४७.७	१७२.०	२३७.२	२५२.२	३७.९	६.३
ज्यामी	२.७७	१७३.८	२२०.०	२८८.१	३१२.०	३१.०	८.३
पुरुष	१.३८	१७१.६	२२१.७	२९२.२	३१५.३	३१.८	७.९
महिला	१.३९	१७६.०	२१९.५	२८२.९	३०८.७	२९.३	८.७

तालिका ९
वैदेशिक व्यापार स्थिति*

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०६८/६९	२०६९/७०
कुल निर्यात	६४३३.९	७४२६.१	७६९१.७	१५.४	३.६
भारत	४३३६.०	४९६१.६	५१००.०	१४.४	२.८
अन्य मुलुक	२०९७.८	२४६४.५	२५९१.७	१७.५	५.२
कुल आयात	३९६१७.६	४६१६६.८	५५६७४.०	१६.५	२०.६
भारत	२६१९२.५	२९९३९.०	३६७०३.१	१४.३	२२.६
अन्य मुलुक	१३४२५.०	१६२२७.८	१८९७०.९	२०.९	१६.९
व्यापार सन्तुलन	-३३१८३.७	-३८७४०.७	-४७९८२.३	१६.७	२३.९
भारत	-२१८५६.५	-२४९७७.३	-३१६०३.२	१४.३	२६.५
अन्य मुलुक	-११३२७.२	-१३७६३.३	-१६३७९.२	२१.५	१९.०
कुल व्यापार	४६०५१.४	५३५९२.९	६३३६५.७	१६.४	१८.२
भारत	३०५२८.६	३४९००.६	४१८०३.१	१४.३	१९.८
अन्य मुलुक	१५५२२.८	१८६९२.३	२१५६२.६	२०.४	१५.४

१. निर्यात/ आयातको अनुपात	१६.२	१६.१	१३.८
भारत	१६.६	१६.६	१३.९
अन्य मुलुक	१५.६	१५.२	१३.७
२. कुल निर्यातमा अंश			
भारत	६७.४	६६.८	६६.३
अन्य मुलुक	३२.६	३३.२	३३.७
३. कुल आयातमा अंश			
भारत	६६.१	६४.८	६५.९
अन्य मुलुक	३३.९	३५.२	३४.१
४. व्यापार संतुलनमा अंश			
भारत	६५.९	६४.५	६५.९
अन्य मुलुक	३४.१	३५.५	३४.१
५. कुल व्यापारमा अंश			
भारत	६६.३	६५.१	६६.०
अन्य मुलुक	३३.७	३४.९	३४.०
६. निर्यात तथा आयातको कुल व्यापारमा अंश			
निर्यात	१४.०	१३.९	१२.१
आयात	८६.०	८६.१	८७.९

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १०
भारततर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० [†]	२०६८/६९	२०६९/७०
क) प्रमुख वस्तुहरु	३४६०.६	४१४६.८	४६१०.०	१९.८	११.२
पोलिष्टर धागो	२६४.१	३६५.७	४७४.२	३८.५	२९.७
लत्ताकपडा**	३७३.४	५१३.०	५६१.८	३७.४	९.५
धागो	३३५.१	२६२.८	१०.५	-२१.६	-९६.०
जुटको बोरा	१८६.६	२१०.२	३६७.३	१२.७	७४.७
जिंक शिट	३८९.५	३३४.३	४९४.८	-१४.२	४८.०
जुस	२३६.३	३०२.७	३८०.२	२८.१	२५.६
खयर	१११.४	१००.३	०.०	-१०.०	-१००.०
अलैची	१९१.५	३२७.६	३८५.०	७१.१	१७.५
तार	१६३.८	१८१.०	२७२.८	१०.५	५०.८
एम.एस. पाइप	९४.३	७९.०	०.०	-१५.४	-१००.०
मञ्जन	९७.३	१०९.९	९३.६	१३.०	-१४.८
तामाको तार	३०.३	१२१.३	११८.४	३००.९	-२.४
चाउचाउ	५१.८	४५.८	३५.७	-११.५	-२२.०
जुता तथा चप्पल	७६.६	१३४.१	१६९.६	७५.२	२६.४
जी.आई. पाइप	८०.७	१५९.३	३५६.३	९७.५	१२३.६
जुटको डोरी	१२३.८	८६.८	४३.५	-२९.९	-४९.८
पिना	५१.०	६४.३	६३.८	२५.९	-०.८
सानुन	३७.२	२४.४	६.२	-३४.४	-७४.५
हुंगा तथा बालुवा	५७.५	९०.६	७२.४	५७.६	-२०.०
जुटको बन्ना	८९.४	१०९.५	०.०	२२.५	-१००.०
खोटी	२१.०	३१.०	१११.८	५०.३	२५४.६
अदुवा	३०.५	३८.७	१३१.२	२६.९	२३९.०
एल्मिनियम खण्ड	३७.९	३१.२	३८.०	-१७.६	२१.६
तयारी पोशाक	३७.३	३८.६	१४.८	३.६	-६१.६
छाला	३४.१	३८.२	२३.०	१२.०	-३९.९
जडीबुटी	१७.२	९.०	३१.३	-४७.७	२४८.६
प्लाष्टिकका सामान	६१.०	७२.१	९८.६	१८.२	३६.८
चोकर	६.४	८.३	२.७	३०.८	-६८.१
ओषधि (आयुर्वेदिक)	५७.६	८४.८	६७.१	४७.३	-२०.९
हुटोको तेल	७.७	१९.१	१३.४	१४६.९	-२९.९
घिउ (क्लेरिफाइड)	३२.२	३७.१	१३.६	१५.३	-६३.४
टर्पेन्टाइन	९.८	८.१	२४.१	-१७.६	१९७.०
पार्टिकल बोर्ड	१०.१	१८.४	१८.७	८२.१	१.८
ब्रान्स	५.१	७.१	१८.८	३९.१	१६६.०
कच्चा सनपाट	०.०	०.०	४.४	-	-
पश्मिना	४.७	४.२	५.५	-१०.५	३२.९
कचो	०.८	७.५	०.३	८८४.२	-९६.५
कागज	०.७	०.६	०.०	-१२.३	-९२.३
जीवित जनावर	६.६	२४.९	४१.०	२७९.३	६४.७
मार्वल स्ल्याब	५.३	०.२	१५.२	-९६.४	७९०२.८
दाल	०.९	२०.३	०.१	२१५०.०	-९९.६
दालचिनी	३.५	६.३	५.०	७९.८	-२१.१
रासायनिक पदार्थ	१४.८	०.९	०.०	-९४.२	-९८.०
तरकारी	३.६	६.८	७.२	९०.८	६.४
हस्तकलाका सामान	२.०	७.३	२.२	२७१.६	-६९.७
तोरी तथा सस्यु	२.६	०.६	०.३	-७६.१	-५४.४
घिउ (वनस्पती)	१.९	०.०	०.०	-१००.०	-
फलफूल	०.०	०.३	१.०	८००.०	२६६.१
बेसार	०.१	०.२	१.२	६९.२	४२९.७
विस्कट	०.१	०.०	०.१	-१००.०	-
ख) अन्य	८७५.४	८१४.८	४९०.०	-६.९	-३९.९
कुल जम्मा	४३३६.०	४९६१.६	५१००.०	१४.४	२.८

* भन्सार तथ्यांकमा आधारित

** पी.पी. फोत्रिक सहित

अ : अपरिष्कृत

तालिका ११
भारतबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरू*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^१	२०६८/६९	२०६९/७०
क) प्रमुख वस्तुहरू	२०९६९.७	२३७१९.६	२९६७९.०	१३.१	२५.२
पेट्रोलियम पदार्थ	७५०८.१	९२२५.६	१०७३९.९	२२.९	१६.१
सवारी साधन तथा स्पेयर पार्टपूजा	२०६८.१	१७०५.१	२६२९.८	-१७.६	५४.२
एम एस विलेट	१८३३.७	१९४३.७	२२३०.४	६.०	१४.७
अन्य मेशिनरी तथा पार्टपूजा	९७९.३	८३४.२	१२०१.४	-१४.८	४४.०
ओपधि	९८०.८	१०३८.३	१३३३.७	५.९	२८.४
कोल्डरोल्ड शिट इन क्वाइल	८२३.६	७४६.८	२६९.२	-९.३	-६४.०
एम एस वायर	५००.४	६७६.१	४०९.०	३५.१	-३९.५
विद्युतीय उपकरण	७२२.४	७०१.०	६५७.४	-३.०	-६.२
हट रोल्ड शिट इन क्वाइल	५४५.९	५५४.३	५६८.९	१.५	२.६
सिमेन्ट	४३७.३	३३०.०	९४२.५	-२४.५	१८५.६
कृषि उपकरण तथा पार्टपूजा	३१६.२	४१४.६	७३८.०	३१.१	७८.०
रासायनिक पदार्थ	३१२.४	४०७.३	२५५.९	३०.४	-३७.२
धागो	२८५.५	४१३.३	३८८.८	४४.७	-५.९
रासायनिक मल	३०७.३	४५०.७	८४८.५	४६.६	८८.३
लत्ताकपडा	१९६.६	२४१.१	२९०.०	२२.६	२०.३
कोइला	३११.९	५५५.०	७०१.०	७८.०	२६.३
सुती	१८४.७	१९१.७	२०६.८	३.८	७.९
तरकारी	२०९.७	२५९.०	४५४.९	२३.५	७५.७
सौन्दर्यका सामान	१६४.७	१९४.५	११८.७	१८.१	-३९.०
कागज	२०७.४	२२७.८	३६७.८	९.८	६१.५
चामल	१९५.४	४२६.७	८४५.६	११८.३	९८.२
तयारी पोशाक	१७०.१	२९९.१	२८०.१	७५.९	-६.४
ग्लास शिट तथा ग्लास वेयर्स	१६७.७	१६९.३	२५७.४	०.९	५२.१
एल्मुनियम इङ्गट तथा रड	११८.२	१२९.०	१६१.५	९.१	२५.३
टायर, टयुब तथा फ्लेप्स	१२१.६	१७८.०	२८६.७	४६.३	६१.१
रेडियो, टिभी, डेक तथा पार्टपूजा	९७.२	१०१.६	११५.३	४.५	१३.५
इनामेल तथा अन्य पेन्ट्स	८८.७	१०६.५	१३३.२	२०.०	२५.१
किताब तथा पत्रिका	१०४.०	८०.२	१३३.६	-२२.९	६६.६
शिसु आहार तथा दग्ध उत्पादन	९९.९	९७.९	३६०.०	-२.०	२६७.६
चिनी	७८.६	९.९	१०६.१	-८७.४	९६७.६
पाइप तथा पाइप फिटिंग	८७.५	८०.१	८५.४	-८.५	६.६
इन्वेस्टिमाइड	८५.६	९४.२	११०.३	१०.१	१७.०
नून	३७.२	७२.१	९३.६	९३.७	२९.८
अलकत्रा	५३.७	५१.८	६१.२	-३.५	१८.३
तारका सामान	६४.७	८०.७	८६.२	२४.६	६.८
फलफूल	६५.२	८५.८	१३०.५	३१.६	५२.२
सेनीटरी वेयर्स	९१.६	११४.०	२३७.६	२४.३	१०८.५
अन्य स्टेशनरी सामान	४८.९	४६.१	२५.१	-५.७	-४५.७
जिरा तथा मरिच	४९.९	७०.२	११६.०	४०.७	६५.२
ड्राइ सेल ब्याट्री	८२.१	१४४.६	२९०.०	७६.१	१००.६
जूता तथा चप्पल	२०.३	३३.८	४२.४	६६.५	२५.७
प्लाष्टिकका भाँडाकुडा	४६.४	२९.४	१७२.७	-३६.५	४८७.१
अगरवत्ती	२०.६	२७.२	५५.४	३२.४	१०३.३
खानापकाउने चुलो	१३.५	१६.५	१५.७	२२.१	-४.८
जीवित जनावर	४९.०	४२.३	१००.६	-१३.७	१३७.९
कच्चा कपास	९.१	६.२	३५.७	-३२.६	४८०.३
चिया	२.७	२.९	५.०	७.०	७२.४
मोलासिस सुगर	४.२	५.०	७.५	१८.९	५०.०
स्टिल शिट	०.०	०.९	२.०	-	१२८.१
ख) अन्य	५२२२.८	६२२७.३	७०२४.१	१९.२	१२.८
कुल जम्मा	२६९९२.५	२९९३९.०	३६७०३.१	१४.३	२२.६

* भन्सार तथा इन्ड्यामा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १२
अन्य मुलुकतर्फ निर्यात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^अ	प्रतिशत परिवर्तन	
					२०६८/६९	२०६९/७०
(क)	प्रमुख वस्तुहरु	१५२३.७	१९१५.३	१५४७.१	२५.७	-१९.२
१	गलैचा	४८६.०	६९३.८	६०७.५	४२.७	-१२.४
२	दाल	३३५.८	२४९.७	२६७.१	-२५.६	७.०
३	तयारी पोशाक	३०६.३	४००.६	३०८.३	३०.८	-२३.०
४	पश्मना	२२७.३	३२३.०	१६५.५	४२.१	-४८.८
५	हस्तकलाका सामानहरु (काष्ठ तथा धातु)	४५.८	५१.०	२१.४	११.५	-५८.०
६	नेपाली कागज तथा त्यसबाट निर्मित वस्तु	३९.९	५८.७	२४.४	४७.२	-५८.४
७	छाला	४३.४	७२.४	१००.६	६६.६	३९.०
८	जडीबुटी	१२.६	१९.८	०.९	५७.३	-९५.५
९	सूनचांटीका गहना	९.१	११.०	७.६	२१.५	-३०.६
१०	चिया	१४.६	२५.२	२२.५	७२.५	-१०.७
११	छालाका तयारी वस्तु	३.०	१०.१	२१.२	२३९.९	१११.१
१२	भुसे तेल	०.०	०.०	०.०	-	-
(ख)	अन्य	५७४.२	५४९.२	१०४४.६	-४.३	९०.२
	कुल जम्मा	२०९७.८	२४६४.५	२५९१.७	१७.५	५.२

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १३
अन्य मुलुकबाट आयात गरिएका प्रमुख वस्तुहरु*

(रु. करोडमा)

वस्तुको नाम	आर्थिक वर्ष			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०*	२०६८/६९	२०६९/७०
क) प्रमुख वस्तुहरु	१०८९९.७	११९५३.१	१४५६०.३	९.७	२१.८
सुन	११३५.८	२५७७.०	२६११.४	१२६.९	१.३
दूरसंचार उपकरण तथा पार्टस	९४९.३	८४५.९	१३४८.९	-१०.९	५९.५
अन्य मेशिनरी तथा पार्टस	६४०.९	७९९.८	८१३.१	१२.३	१३.०
विद्युतीय सामानहरु	६४०.६	७३१.२	५७९.५	१२.४	-२०.७
पोलिथिन ग्रान्युअल्स	४७०.१	५७८.७	४५२.५	२३.१	-२१.८
कम्प्युटर तथा पार्टपुर्जा	६१७.८	६१५.०	४५४.३	-०.५	-२६.१
कच्चा भटमासको तेल	६५०.८	९९६.२	१०६२.७	५३.१	६.७
यातायात उपकरण तथा पार्टपुर्जा	४२१.५	२८५.९	३५९.१	-३२.२	२५.६
औषधि	२१३.५	१९७.६	२६३.४	-७.५	३३.३
सुपारी	१९६.५	१६३.९	२७७.५	-१६.६	६९.३
चाँदी	३७२.६	४३७.१	८७८.३	१७.३	१००.९
धागो	१९४.३	१८८.७	१६२.९	-२.९	-१४.१
हवाईजहाजका स्पेयर पार्टपुर्जा	२४७.२	१४०.६	२०६.३	-४३.१	४६.७
स्टिल रड तथा शिट	३०.०	२८.९	३.६	-३.७	-८७.४
कच्चा पाम तेल	६०९.७	४२१.१	३३९.१	-३०.९	-१९.५
औषधि उपकरण तथा औजार	२१३.४	२५८.८	३२०.४	२१.३	२३.८
तामाको तार, रड, स्क्रयाप्स तथा शिट	१३९.३	१८७.५	१२२.९	४२.८	-३४.४
पेट्रोलियम पदार्थ	१६६.०	१६८.२	२२६.२	१.३	३४.५
भिडियो, टेलिभिजन तथा पार्टपुर्जा	२९४.२	२६१.५	४१४.३	-११.१	५८.५
लेखो तथा छान्ने कागज	१७८.९	१७५.८	१७२.९	-१.७	-१.६
लताकपडा	२६०.९	१२७.५	२५९.५	-५१.१	१०३.५
तयारी पोशाक	४२५.६	१०४.७	५४५.५	-७५.४	४२०.८
स्टोरेज बेट्री	७८.४	११९.८	१०७.६	५२.८	-१०.२
पि मि सि कम्पाउण्ड	६६.३	९७.१	९६.८	४६.४	-०.३
कच्चा ऊन	९१.३	६५.७	१०५.०	-२८.०	५९.८
सौन्दर्यका सामान	९०.८	९०.८	९३.४	०.०	३.०
कार्यालय उपकरण तथा स्टेशनरी	७०.६	१०८.५	७८.८	५३.७	-२७.४
रासायनिक मल	२३६.८	२२९.१	४८३.९	-३.२	१११.२
खाने तेल	४८.७	२७९.४	२६०.६	४७४.१	-६.७
एम एस बिलेट	१६६.९	५७०.०	०.०	-६५.९	-१००.०
अन्य स्टेशनरी	७९.५	५५.९	९१.०	-२९.६	६२.७
पाम आयल	३६.०	३१.३	३५.३	-१३.२	१३.०
जुता तथा चप्पल	१४८.९	४२.७	२०६.३	-७१.४	३८३.६
पाइप तथा पाइप फिटिंग्स	६०.३	१२.६	२७२.४	-७९.१	२०६०.५
सिन्येटिक कार्पेट	३८.३	४१.४	३८.३	८.०	-७.४
टायर, टयुब तथा फलेप्स	४२.५	५८.५	६२.७	३७.७	७.२
लताकपडा डाइ	१८९.६	८.८	१४.१	-९५.४	५९.९
एम.एस.रड	०.९	१३.६	१४१.३	१४५.८	९४२.२
जिक इन्गट	९.७	२३.५	९.५	१४३.०	-५९.४
बोसो	२८.१	४४.८	३९.४	५९.५	-११.९
ग्लासवेयर्स	८४.५	७७.६	५८.३	-८.२	-२४.८
कच्चा नरिवलको तेल	२.५	२.६	१.३	१.२	-५१.०
क्यामेरा	३४.०	४४.३	७१.५	३०.३	६१.७
खेलौना	१५.६	२१.१	४३.४	३५.३	१०५.६
घडी तथा ब्याण्ड्स	२२.७	२५.२	३७.०	११.२	४६.६
छाता तथा पार्टपुर्जा	१७.९	२२.१	२५.४	२३.३	१५.३
साना अलैची	१४.८	२८.७	६०.३	९४.०	११०.३
व्याराफिन बाक्स	१७.४	२७.१	३४.०	५५.३	२५.५
पाउडर दूध	१०.७	३०.१	२०.७	१८०.०	-३१.२
एक्सरे फिल्म	१८.२	१५.३	२९.५	-१५.८	९२.८
भोलो	३०.४	१७.२	४५.२	-४३.५	१६३.०
जी.आइ. तार	१.२	३.५	४.५	१८३.७	२९.२
सिन्येटिक तथा प्राकृतिक रबर	१८.९	०.९	२३.२	-९५.४	२५६६.६
इन्सुलिसाइड	१०.०	२०.७	१९.५	१०६.७	-५.७
फान्स्टर	६.२	४.४	१३.८	-२९.६	२१८.०
ढोकाको ताल्वा	५.७	६.३	८.९	११.५	४१.४
फल्यास लाइट	२.९	५.४	८.६	८८.२	५८.९
चुरोट कागज	१.४	०.०	३.१	-१००.०	-
कच्चा रेशम	०.०	०.०	१.४	-	-
क्लोथ	७.३	२.०	२.५	-७३.२	२७.०
डाइसेल बेट्री	२०.०	४.६	२०.९	-७६.८	३४९.६
नरिवलको तेल	१.४	१.९	२.५	४१.९	३०.७
टाँक	१.९	०.५	१.५	-७३.३	२०५.८
जिरा	०.०	०.०	०.०	-	-८९.३
ख) अन्य	२५२५.३	४२७५.७	४४१०.६	६९.३	३.२
कुल जम्मा	१३४२५.०	१६२२७.८	१८९७०.९	२०.९	१६.९

* भन्सार तथ्याङ्कमा आधारित

अ : अपरिष्कृत

तालिका १४
शोधनान्तर स्थिति

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७० ^१	प्रतिशत परिवर्तन	
				२०६८/६९	२०६९/७०
(क) चालू खाता	-१२९३.६	७५९७.९	५७०६.१	-६८७.३	-२४.९
नियात, एफ.ओ.बी.	६८७०.२	८१५१.२	८५९९.०	१८.६	५.५
तेल	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य	६८७०.२	८१५१.२	८५९९.०	१८.६	५.५
आयात, एफ.ओ.बी.	-३८८३७.१	-४५४६५.३	-५४७२९.४	१७.१	२०.४
तेल	-७५०७.६	-९२२५.६	-१०७३.९	२२.९	१६.१
अन्य	-३१३२९.५	-३६२३९.८	-४४०१५.५	१५.७	२१.५
व्यापार सन्तुलन	-३१९६७.०	-३७३१४.१	-४६९३०.५	१६.७	२३.६
खुद सेवा आय	-८६७.५	१४०५.७	७५८.६	-२६२.०	-४६.०
सेवा आय	५३०१.३	७२३५.२	९५१९.१	३६.५	३१.६
यात्रा	२४६१.१	३०७०.४	३४२१.१	२४.८	११.४
अन्यत्र नपरेको सरकारी आय	५५३.५	१००७.१	१८३९.०	८२.०	८२.६
अन्य	२२८६.७	३१५७.६	४२५९.१	३८.१	३४.९
सेवा भुक्तानी	-६१६८.७	-५८२९.५	-८७६०.५	-५.५	५०.३
यातायात	-१८६०.५	-२२२९.२	-३३२७.७	१९.८	४९.३
यात्रा	-२७६.३	-२५७७.०	-३९६१.२	-६.८	५३.७
जसमध्ये शिक्षा	-७९६.७	-६३७.२	-९५०.९	-११.१	४९.२
सरकारी सेवा खर्च	-११५.५	-१५६.६	-११७.८	३५.७	-२४.८
अन्य	-१४२८.५	-८६६.६	-१३५३.९	-३९.३	५६.२
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-३२८३४.५	-३५९०८.४	-४४३७९.९	९.४	२६.६
खुद आय	७५४.९	१२२९.१	१३०७.९	६२.८	६.४
आय प्राप्ति	१७५०.४	२२५२.१	२३३२.०	२८.७	३.५
आय भुक्तानी	-९९५.५	-१०२३.०	-१०२४.१	२.८	०.१
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-३२०७९.५	-३४६७९.३	-४४०६४.०	८.१	२७.१
खुद ट्रान्सफर	३०७८५.९	४२२७७.२	४९७७०.१	३७.३	१७.७
ट्रान्सफर आय	३१११५.७	४२७८०.६	५०५०६.८	३७.५	१८.१
अनुदान	२५७८.०	३६२२.७	३४१८.१	४०.५	-५.६
निजी क्षेत्रको विप्रेषण	२५३५५.२	३५९५५.४	४३४५८.२	४१.८	२०.९
पेन्सन	२८९९.३	२८३४.४	३५३२.७	-२.२	२४.६
अन्य	२८३.२	३६८.१	९७.९	३०.०	-७३.४
ट्रान्सफर भुक्तानी	-३२९.८	-५०३.४	-७३६.८	५२.६	४६.४
(ख) पूँजी खाता (पूँजी ट्रान्सफर)	१५९०.६	१८२४.२	१०३४.८	१४.७	-४३.३
जम्मा (क+ख)	२९७.०	९४२२.१	६७४०.९	३०७२.७	-२८.५
(ग) वित्तीय खाता (समूह ड बाहेक)	३२९.३	२८९९.३	१२४९.६	८००.०	-५६.८
प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी आप्रवाह	६४३.७	९९९.५	९०८.२	४२.९	-१.२
पोर्टफोलियो लगानी	०.०	०.०	०.०	-	-
अन्य लगानी सम्पत्ति	-२५७६.२	-१५७२.०	-२२२४.६	-३९.०	४५.३
व्यापारिक साख	-६१३.३	-५१३.७	-५१४.७	-१६.२	०.२
अन्य	-१९६२.९	-१०५८.२	-१७६९.९	-४६.१	६७.३
अन्य लगानी दायित्व	२२५३.८	३५४३.७	२६२६.१	५७.२	-२५.९
व्यापारिक साख	१८२९.३	२६४४.२	१४४३.५	४४.६	-४५.४
ऋण	२६१.२	१०३.७	-१२८.२	-६०.३	-२२३.६
सरकार	२६३.२	१०४.८	-१२१.९	-६०.२	-२१६.४
ऋण प्राप्ति	१३८४.९	१३४४.५	१३७०.१	-२.९	१.९
साँवा भुक्तानी	-११२१.८	-१२३९.८	-१४९२.०	१०.५	२०.३
अन्य क्षेत्र	-२.०	-१.१	-६.३	-४४.९	४८२.४
करेन्सी तथा डिपोजिट	१२३.२	८४४.६	१४३०.१	५८५.७	६९.३
नेपाल राष्ट्र बैंक	-०.८	३.७	-१.२	-५७४.४	-१३१.६
वाणिज्य बैंकहरु	१२४.०	८४०.९	१४३१.३	५७८.४	७०.२
अन्य दायित्व	४०.१	-४८.८	-११९.३	-२२१.६	१४४.३
जम्मा (क+ख+ग)	६१८.२	१२३१३.४	७९९०.५	१८९१.७	-३५.१
(घ) विविध पूँजी तथा भुलचुक्	-८६.१	१६९३.९	३३३.५	-२०६७.७	-८०.३
जम्मा (क+ख+ग+घ)	५३२.१	१४००७.३	८३२४.१	२५३२.३	-४०.६
(ङ) रिजर्भ तथा सम्बन्धित शिर्षक	-५३२.१	-१४००७.३	-८३२४.१	२५३२.३	-४०.६
रिजर्भ सम्पत्ति	-४९१.९	-१३९५.८	-८२०४.९	२७३७.९	-४१.२
नेपाल राष्ट्र बैंक	-९४३.८	-१३४७.७	-६५७६.३	१३२८.१	-५१.२
वाणिज्य बैंकहरु	४५२.०	-४८०.१	-१६२८.६	-२०६.२	२३९.२
आई.एम.एफ. कर्जा उपयोग	-४०.३	-४८.५	-११९.२	२०.४	१४५.७
खुद वैदेशिक सम्पत्तिमा परिवर्तन (-बृद्धि)	-४०९.०	-१३१६२.७	-६८९४.०	३११८.५	-४७.६

अ : अपरिष्कृत

तालिका १५
विदेशी विनिमय संचिति
(असार मसान्त)

	रु. करोडमा			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६८	२०६९	२०७० ^अ	२०६८/६९	२०६९/७०
नेपाल राष्ट्र बैंक	२१३०९.५	३७५५२.५	४५२९९.५	७६.२	२०.६
परिवर्त्य	१६५२५.८	२८५६८.२	३३९९४.०	७२.९	१९.०
अपरिवर्त्य	४७८३.८	८९८४.३	११३०५.४	८७.८	२५.८
वाणिज्य बैंक	५९०५.८	६३९३.२	८०३०.३	८.३	२५.६
परिवर्त्य	५५५०.३	५७९४.४	७४०८.०	३.०	२९.६
अपरिवर्त्य	३५५.५	६७८.८	६२२.३	९१.०	-८.३
कुल संचिति	२७२१५.३	४३९४५.७	५३३२९.७	६९.५	२१.४
परिवर्त्य	२२०७६.१	३४२८२.६	४१४०२.०	५५.३	२०.८
अपरिवर्त्य	५१३९.२	९६६३.१	११९२७.७	८८.०	२३.४
	करोड डलरमा			प्रतिशत परिवर्तन	
नेपाल राष्ट्र बैंक	३००.३	४२३.८	४७६.८	४१.१	१२.५
परिवर्त्य	२३२.९	३२२.४	३५७.८	३८.४	११.०
अपरिवर्त्य	६७.४	१०१.४	११९.०	५०.४	१७.४
वाणिज्य बैंक	८३.२	७२.२	८४.५	-१३.३	१७.१
परिवर्त्य	७८.२	६४.५	७८.०	-१७.६	२०.९
अपरिवर्त्य	५.०	७.७	६.६	५२.९	-१४.५
कुल संचिति	३८३.६	४९६.०	५६१.४	२९.३	१३.२
परिवर्त्य	३११.१	३८६.९	४३५.८	२४.४	१२.६
अपरिवर्त्य	७२.४	१०९.१	१२५.६	५०.६	१५.१

अ : अपरिष्कृत

तालिका १६
सरकारी वित्त स्थिति^१
(नगद प्रवाहको आधारमा)

(रु. करोडमा)

शीर्षक	रकम			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
निकास रकम	२७६२५.२	३२७३५.१	३४६६८.३	१८.५	५.९
चालू		२३९८३.४	२४३५४.४	-	१.५
पूँजीगत		४८४८.९	५११२.२	-	५.४
क. आन्तरिक साधन/श्रोत र ऋण		४३३१.५	४५०१.२	-	३.९
ख. वैदेशिक अनुदान		५१७.३	६११.०	-	१८.१
वित्तिय		३९०२.८	५२०१.७	-	३३.३
क. आन्तरिक साधन/श्रोत र ऋण		३८४६.३	५१४८.०	-	३३.८
ख. वैदेशिक अनुदान		५६.५	५३.७	-	-५.०
खर्च नभई बाँकी रहेको सरकारी मौज्जात	५१९.५	१२३२.३	१४.७	१३७.२	-९८.८
चालू		३५६.४	१.८	-	-९९.५
पूँजीगत		३०४.२	१२.९	-	-९५.८
वित्तिय		५७९.८	०.०	-	-
यथार्थ खर्च	२७१०५.७	३१५०२.८	३४६५३.६	१६.२	१०.०
चालू खर्च		२३६२७.०	२४३५२.६	-	३.१
पूँजीगत खर्च		४५४४.७	५०९९.३	-	१२.२
वित्तिय ⁺⁺		३३३१.१	५२०१.७	-	५६.२
फ्रीज खाताबाट खर्च	६५५.८	४८२.२	१२११.६	-२६.५	१५१.३
फ्रीज-१ चालू		१४५.३	३४२.१	-	१३५.५
फ्रीज-२ पूँजीगत		३३७.०	२९७.७	-	-११.७
फ्रीज-३ वित्तिय		०.०	५७९.८	-	-
कुल खर्च	२७७६१.५	३१९८५.०	३५८६५.२	१५.२	१२.१
कुल साधन र श्रोत	२२७१०.९	२९७५०.६	३२७७७.६	३१.०	१०.२
राजस्व तथा वैदेशिक अनुदान		२९०९४.५	३२०३७.१		१०.१
राजस्व		२४४३७.२	२९५९४.३	-	२१.१
वैदेशिक अनुदान		४६५७.४	२४४२.९	-	-४७.५
गैर-बजेटरी आय, खुद		५३१.०	६९८.१	-	३१.५
अन्य आय		१०.०	८.०	-	-१९.९
मू.अ.क. कोष खाता		७.५	-४.३	-	-१५.७
भन्सार कोष खाता		२५.४	८.०	-	-६.४
स्थानीय निकाय हिसाव #		८२.३	३०.६	-	-६२.८
न्यून (-), बचत (+)	-५०५०.६	-२२३४.४	-३०८७.६	-५५.८	३८.२
न्यून व्यहोरिने श्रोतहरू	५०५०.६	२२३४.४	३०८७.६	-५५.८	३८.२
आन्तरिक ऋण		४५५७.२	२०५७.९	-६४.०	२५.४
आन्तरिक ऋण (अधिविकर्ष र अन्य वाहेक)		३३६८.०	३६४१.९	८.१	-४७.७
क. ट्रेजरी बिल्स		१४९९.७	१७२८.३	१९.०	९.९
ख. विकास ऋणपत्र		८००.०	०.०	७५.०	-
ग. राष्ट्रिय बचतपत्र		१०६८.०	५००.०	-५३.२	-
घ. नागरिक बचतपत्र		०.०	१२.७	-	-
ङ. वैदेशिक रोजगार बचतपत्र		०.३	०.९	४.३	३९४.२
अधिविकर्ष ⁺		१२८८.९	-२३१२.५	१८४.४	-१०८.०
अन्य [@]		-९९.७	३११.४	-३०.८	-१०९.९
वित्तीय (आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता)		०.०	१८.७	७५.५	३०३.७
वैदेशिक ऋण		४९३.४	५७४.९	१६.५	६६.०

१. नेपाल राष्ट्र बैंकका ८ कार्यालयहरू, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका सरकारी कारोबार गर्ने ६६ शाखामध्ये ६६ वटा शाखाहरू, नेपाल बैंक लिमिटेडका सरकारी कारोबार गर्ने ४४ शाखा मध्ये ४४ वटा शाखाहरू, एभरेष्ट बैंक लिमिटेडका ५ वटा शाखाहरू, नेपाल बंगलादेश बैंक लिमिटेडको १ शाखाहरू र ग्लोबल बैंक लिमिटेडको १ शाखाबाट प्राप्त विवरणको आधारमा तयार गरिएको।

++ = आन्तरिक ऋण तथा वाह्य ऋण भुक्तानी तथा लगानी।

= गा.वि.स.। जि.वि.स. लाई वितरण भएको रकममध्ये खर्च नभई बाँकी रहेको रकम परिवर्तन।

+ = ऋणात्मक चिन्ह (-) ले बचत जनाउँछ।

@ = नेपाल सरकारको ऋणपत्र कारोबारबाट आर्जित अन्य रकम।

नोट: सरकारी वित्त स्थिति आ. व. २०६८/६९ बाट सरकारी वित्तीय तथ्याङ्क -२००१ अनुसार प्रस्तुत गरिएकोले अधिल्ला वर्षहरूसँग consistent नहुन सक्छन्।

तालिका १७
नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण

(रु. करोडमा)

सि. नं.	ऋणपत्रहरु तथा स्वामित्व	रकम			रकम परिवर्तन		प्रतिशत परिवर्तन	
		२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०	२०६८/६९	२०६९/७०
१	ट्रेजरी बिल्स	१२०३४.१	१३१६२.४	१३६४६.८	११२८.३	४८४.४	९.४	३.७
	क. बैकिङ क्षेत्र	११४६४.०	१२७१२.२	१३४४६.०	१२४८.२	७३३.८	१०.९	५.८
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	२८१७.९	२५०७.३	१२९६.९	-३१०.६	-१२१०.४	-११.०	-४८.३
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	८६४६.१	१०२०४.९	१२१४९.१	१५५८.८	१९४४.२	१८.०	१९.१
	ख. गैर-बैकिङ क्षेत्र	५७०.१	४५०.२	२००.८	-११९.९	-२४९.४	-२१.०	-५५.४
	अ. विकास बैंकहरु	१७६.१	२७९.५	१४०.६	१०३.४	-१३८.९	५८.७	-४९.७
	आ. वित्त कम्पनीहरु	९२.२	१६६.५	५५.२	७४.२	-१११.३	८०.५	-६६.८
इ. अन्य	३०१.७	४.३	५.०	-२९७.५	०.८	-९८.६	१७.६	
२	विकास ऋणपत्र	४३५१.९	५७५१.९	५९६१.१	१४००.०	-५९०.८	३२.२	-१०.३
	क. बैकिङ क्षेत्र	१९६७.०	२७१६.३	२६०५.८	७४९.२	-११०.५	३८.१	-४.१
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	३४.८	३८.२	३१.९	३.४	-६.३	९.७	-१६.४
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	१९३२.२	२६७८.१	२५७३.९	७४५.८	-१०४.२	३८.६	-३.९
	ख. गैर-बैकिङ क्षेत्र	२३८४.९	३०३५.७	२५४५.३	६५०.८	-४८०.४	२७.३	-१५.८
	अ. विकास बैंकहरु	८१.४	१७१.२	१५०.४	८९.८	-२०.९	११०.३	-१२.२
	आ. वित्त कम्पनीहरु	१४६.३	१८७.३	१५५.१	४१.०	-३२.१	२८.०	-१७.१
इ. अन्य	२१५७.२	२६७७.२	२२४९.८	५२०.०	-४२७.४	२४.१	-१६.०	
३	राष्ट्रिय बचतपत्र	१०६८.०	१५६८.०	१५६८.०	५००.०	०.०	-	०.०
	क. बैकिङ क्षेत्र	०.८	१.५	१.७	०.७	०.२	-	१६.०
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	०.८	१.५	१.७	०.७	०.२	-	१६.०
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ख. गैर-बैकिङ क्षेत्र	१०६७.२	१५६६.५	१५६६.३	४९९.३	-०.२	-	०.०
	अ. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	आ. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
इ. अन्य	१०६७.२	१५६६.५	१५६६.३	४९९.३	-०.२	-	०.०	
४	नागरिक बचतपत्र	४६३.०	४१३.९	३२४.३	-४९.१	-८९.६	-१०.६	-२१.७
	क. बैकिङ क्षेत्र	३१३.७	२७५.३	२४१.१	-३८.३	-३४.२	-१२.२	-१२.४
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक(दोस्रो बजार)	३१३.७	२७५.३	२४१.१	-३८.३	-३४.२	-१२.२	-१२.४
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ख. गैर-बैकिङ क्षेत्र	१४९.४	१३८.६	८३.२	-१०.८	-५५.४	-७.२	-४०.०
	अ. विकास बैंकहरु	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	आ. वित्त कम्पनीहरु	०.०	०.०	१.३	०.०	१.३	-	-
इ. अन्य	१४९.४	१३८.६	८१.९	-१०.८	-५६.८	-७.२	-४१.०	
(जसमध्ये वैदेशिक रोजगार बचतपत्र)	०.७	१.६	५.९	०.९	४.३	११६.२	२६.८	
५	विशेष ऋणपत्र	१५.८	१५.८	०.०	०.०	-१५.८	-०.३	-१००.०
	क. नेपाल राष्ट्र बैंक	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-	-
	ख. वाणिज्य बैंकहरु(रा.वा.बैं.को १० वर्षे ऋण पत्र)	१५.८	१५.८	०.०	०.०	-१५.८	०.०	-१००.०
	ख. अन्य	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	-१००.०	-
६	छोटो अवधिको कर्जा तथा सापट	२०७६.५	-२३६.०	-५१.६	-२३१२.५	१८४.४	-१११.४	-७८.१
	नेपाल राष्ट्र बैंक	२०७६.५	-२३६.०	-५१.६	-२३१२.५	१८४.४	-१११.४	-७८.१
७	कुल जम्मा	२०००९.३	२०६७६.०	२०६४८.६	६६६.७	-२७.४	३.३	-०.१
	क. बैकिङ क्षेत्र	१५८३७.७	१५४८५.१	१६२४३.१	-३५२.७	७५८.०	-२.२	४.९
	अ. नेपाल राष्ट्र बैंक	५२४३.६	२५८६.३	१५२०.१	-२६५७.३	-१०६६.३	-५०.७	-४१.२
	आ. वाणिज्य बैंकहरु	१०५९४.१	१२८९८.७	१४७२३.०	२३०४.७	१८२४.३	२१.८	१४.१
	ख. गैर-बैकिङ क्षेत्र	४१७१.६	५१९१.०	४४०५.५	१०१९.३	-७८५.५	२४.४	-१५.१
	अ. विकास बैंकहरु	२५७.५	४५०.७	२९१.०	१९३.२	-१५९.८	७५.०	-३५.४
	आ. वित्त कम्पनीहरु	२३८.५	३५३.७	२९१.६	११५.२	-१४२.१	४८.३	-४०.२
इ. अन्य	३६७५.६	४३८६.६	३९०२.९	७११.०	-४८३.७	१९.३	-११.०	

तालिका १८
मौद्रिक सर्भेक्षण

(रु. करोडमा)

	२०६८ असार	२०६९ असार	२०७० प्रा.	वार्षिक परिवर्तन			
				२०६८/६९		२०६९/७०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. खुद वैदेशिक सम्पत्ति	२२१२६.५५	३८३७७.२१	४६८२३.८०	१३१६२.६६%	५९.५	६,८९३.९६%	१८.०
१.१ वैदेशिक सम्पत्ति	२८४११.०२	४५५९७.६८	५५४०९.३५	१५८६.६६	६०.५	९,८११.६७	२१.५
१.२ वैदेशिक दायित्व	६२८४.४७	७२२०.४७	८५८५.५६	९३६.००	१४.९	१,३६५.०९	१८.९
(क) विदेशी मुद्रा निक्षेप	५२३३.६४	६०४६.५६	७४३३.२३	८१२.९२	१५.५	१,३८६.६७	२२.९
(ख) अन्य वैदेशिक दायित्व	१०५०.८२	११७३.९१	११५२.३२	१२३.०८	११.७	-२१.५८	-१.८
२. खुद आन्तरिक सम्पत्ति	७०००५.४६	७४६३३.०२	८४७३३.८३	७७३५.५६%	११.०	११,६१३.४४%	१५.६
२.१ कुल आन्तरिक कर्जा	९१०२२.४९	९९४६९.१५	११६५५३.४७	८४४६.६६	९.३	१७,०८४.३२	१७.२
(क) सरकारलाई गएको खुद कर्जा	१६३४३.९४	१६२८८.२१	१६७४५.६७	-५५.७३	-०.३	४५७.४६	२.८
सरकारमाथिको दावी	१६३४३.९४	१६५२५.४८	१६७९७.२८	१८१.५५	१.१	२७१.७९	१.६
सरकारी निक्षेप	०.००	२३७.२८	५१.६१	२३७.२८		-१८५.६७	-७८.२
(ख) गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानहरूलाई गएको कर्जा	६३७.६४	१००९.९४	११३८.९१	३७२.३०	५८.४	१२८.९७	१२.८
(ग) वित्तीय संस्थाहरूलाई गएको कर्जा	१३०८.६७	११८८.४२	१३६६.२८	-१२०.२५	-९.२	१७७.८७	१५.०
सरकारी संस्थानहरू	२२२.६३	१२७.६०	१३१.७४	-९५.०३	-४२.७	४.१४	३.२
गैर-सरकारी संस्थाहरू	१०८६.०४	१०६०.८२	१२३४.५५	-२५.२२	-२.३	१७३.७३	१६.४
(घ) निजी क्षेत्रलाई गएको कर्जा	७२७३२.२४	८०९८२.५८	९,७३०२.६१	८२५०.३४	११.३	१६,३२०.०२	२०.२
२.२ खुद अमौद्रिक दायित्व	२१०१७.०३	२४८१६.१३	३१८३९.६४	७११.१०%	३.४	५,४७०.८८%	२२.०
३. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम_२)	९२१३२.०१	११३०३०.२३	१३१५३७.६३	२०८९८.२२	२२.७	१८,५०७.४०	१६.४
३.१ मुद्रा प्रदाय (एम _१ +)	६२२३२.६०	७८९२६.९३	९२४४६.९१	१६६९४.३३	२६.८	१३६१९.९८	१७.३
(क) मुद्रा प्रदाय (एम _१)	२२२३५.१४	२६३७०.५७	३०१५९.०२	४१३५.४३	१८.६	३७८८.४५	१४.४
चलनचलतीमा रहेको मुद्रा	१४१९३.१५	१७०४९.१७	१९५८७.४२	२८५६.०२	२०.१	२५३८.२५	१४.९
चलती निक्षेप	८०४१.९९	९३२१.४०	१०५७१.५९	१२७९.४२	१५.९	१२५०.१९	१३.४
(ख) वचत तथा कल निक्षेप	३९९९७.४५	५२५५६.३६	६२३८७.८९	१२५५८.९०	३१.४	९,८३१.५३	१८.७
३.२ आर्वाधिक निक्षेप	२९८९९.४२	३४९०३.३०	३८९९०.७१	४२०३.८८	१४.१	४८८७.४१	१४.३
४. विस्तृत मौद्रिक तरलता (एम_२)	९७३६५.६६	११९०७६.७९	१३८९७०.८६	२१७११.१३	२२.३	१९८९४.०७	१६.७

अ : अनुमानित

प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

१. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. ३०८८.०० करोड समायोजन गरिएको

२. विदेशी विनिमय दर मूल्याङ्कन नाफा रु. १५५२.६३ करोड समायोजन गरिएको

तालिका १९
वाणिज्य बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०६८ असार	२०६९ असार ^अ	२०७० असार ^{प्रा.}	वार्षिक परिवर्तन			
				२०६८/६९		२०६९/७०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	६८०२३.०१	८६१६९.००	१०१५५७.८०	१८१४५.९९	२६.७	१५३६८.८१	१७.९
१.१ चल्ती निक्षेप	७८२०.३६	९११३.५२	१०७३०.९८	१२९३.१६	१६.५	१६१७.४६	१७.७
(क) स्वदेशी	६७९३.३२	८१००.९३	९३६०.४०	१३०७.६१	१९.२	१२५९.४६	१५.५
(ख) विदेशी	१०२७.०४	१०१२.५९	१३७०.५८	-१४.४५	-१.४	३५७.९९	३५.४
१.२ बचत निक्षेप	२३०६९.३१	३०४७१.२३	३५८८०.४६	७४०१.९२	३२.१	५४०९.२३	१७.८
(क) स्वदेशी	२२५०१.९४	२९८८८.३२	३५१७३.६९	७३८६.३८	३२.८	५२८५.३७	१७.७
(ख) विदेशी	५६७.३७	५८२.९०	७०६.७७	१५.४४	२.७	१२३.८६	२१.२
१.३ मुद्राति निक्षेप	२५२१३.७३	२९७६२.५७	३४५६४.१९	४५४८.८४	१८.०	४८०१.६२	१६.१
(क) स्वदेशी	२२२१५.९५	२६३६४.०८	३०५२८.२५	४१४८.१३	१८.७	४१६४.१७	१५.८
(ख) विदेशी	२९९७.७८	३३९८.४९	४०३३६.९४	४००.७१	१३.७	६३७.४५	१८.८
१.४ कल निक्षेप	११४०५.८७	१६१६३.३९	१९४९३.३५	४७५७.८३	४१.७	३३२९.६५	२०.६
(क) स्वदेशी	१०७९०.६४	१५११९.३६	१८१६३.१५	४३२८.७२	४०.१	३०४३.७९	२०.१
(ख) विदेशी	६१५.२३	१०४४.०३	१३३०.२०	४२९.१०	६९.७	२८५.८६	२७.४
१.५ मार्जिन निक्षेप	५१३.७४	६५७.९८	८८८.८३	१४४.२४	२८.१	२३०.८४	३५.१
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	५२४.६५	४७३.३३	२१८.७६	-४७७.३२	-९१.०	१७१.४३	३६२.२
३. वैदेशिक दायित्व	१८६.८१	२१७.५८	२९५.४३	३०.७८	१६.५	७७.८४	३५.८
४. अन्य दायित्व	१६६१४.५९	१८८११.६६	२२२१६.१४	२१९६.५७	१३.२	३४०४.९८	१८.१
४.१ पूँजी कोष	५८२९.४९	६५९८.३३	७७५४.८५	७६८.८५	१३.२	११५६.५१	१७.५
४.२ जगेडा कोषहरु	२२३७.०४	३५६३.५४	४४१७.४०	१३२६.५०	५९.३	८५३.८५	२४.०
४.३ अन्य दायित्व	८५४८.०६	८६४९.७८	१००४३.९०	१०१.२२	१.२	१३९४.६२	१६.१
सम्पत्ति = दायित्व	८५३४९.०५	१०५२४५.०७	१२४२८८.१४	१९८९६.०२	२३.३	१९०४३.०६	१८.१
५. तरल कोषहरु	१३१५१.८७	१८६१८.२७	२१४७२.३३	५४६६.४१	४१.६	२८५४.०६	१५.३
५.१ नगद मौज्जात	१९७८.६४	२५३९.८०	२९१२.०१	५६१.१६	२८.४	३७२.२१	१४.७
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	५४२७.७५	१००१३.७८	१०७३५.५७	४५८६.०४	८४.५	७२१.७८	७.२
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	५०.०३	६२.८९	८०.०९	१२.८६	२५.७	१७.२०	२७.४
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	५६७९.४८	५९६५.३८	७७२७.३९	२८५.९०	५.०	१७६२.०१	२९.५
५.५ मार्गस्थ रकम	१५.९७	३६.४१	१७.२७	२०.४५	१२८.१	-१९.१५	-५२.६
६. कर्जा तथा लगानी	६७३११.१०	७८७७४.७७	९३८१०.२६	११४६३.६७	१७.०	१५०३५.४९	१९.१
६.१ सरकारमाथिको दावी	१०५९४.०९	१२८९८.७४	१४७२३.०२	२३०४.६५	२१.८	१८२४.२८	१४.१
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	६२२.३०	९७६.२८	११०७.४०	३५३.९८	५६.९	१३१.१२	१३.४
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	१४९६.०८	१२१४.६४	११०८.७५	-२८१.४५	-१८.८	-१०५.८९	-८.७
सरकारी	२११.२३	११६.२०	१०८.३५	-९५.०३	-४५.०	-७.८५	-६.८
गैर-सरकारी	१२८४.८५	१०९८.४४	१०००.४०	-१८६.४२	-१४.५	-९८.०४	-८.९
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	५४४२५.१७	६३३३६.०८	७६६३२.७२	८९१०.९१	१६.४	१३२९६.६५	२१.०
(क) साँवा	५२०८६.२०	६१३४३.४३	७४५९९.९६	९२५७.२३	१७.८	१३२५६.५४	२१.६
(ख) ब्याज	२३३८.९७	१९९२.६५	२०३३२.७६	-३४६.३२	-१४.८	४०.११	२.०
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी बिल	१७३.४६	३४९.०४	२३८.३७	१७५.५८	१०१.२	-११०.६७	-३१.७
७. अन्य सम्पत्ति	४८८६.०९	७८५२.०४	९००५.५५	२९६५.९५	६०.७	११५३.५१	१४.७

अ : अनुमानित
प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

तालिका २०
विकास बैंकहरुको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०६८ असार	२०६९ असार	२०७० प्रा. असार	वार्षिक परिवर्तन			
				२०६८/६९		२०६९/७०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	९१११.३५	१२२१२.८०	१५५२२.४९	३१०१.४५	३४.०	३३०९.६९	२७.१
१.१ चल्ती निक्षेप	२०४.९५	३२५.०९	३०८.३७	१२०.१५	५८.६	-१६.७२	-५.१
(क) स्वदेशी	२०३.६८	३२३.७३	३०६.८४	१२०.०५	५८.९	-१६.८९	-५.२
(ख) विदेशी	१.२७	१.३६	१.५३	०.१०	७.८	०.१७	१२.४
१.२ वचत निक्षेप	४२९४.०१	६०७६.७३	८२९४.५६	१७८२.७१	४१.५	२२१७.८४	३६.५
(क) स्वदेशी	४२८४.१३	६०७२.२३	८२८६.१९	१७८८.१०	४१.७	२२१३.९७	३६.५
(ख) विदेशी	९.८८	४.५०	८.३७	-५.३८	-५४.५	३.८७	८६.१
१.३ मुद्राति निक्षेप	३०३३.८७	३७७७.८४	४५०२.८३	६८३.९७	२२.३	७८४.९९	२१.१
(क) स्वदेशी	२९९६.४४	३६९५.१६	४४७६.०१	६९८.७२	२३.३	७८०.८५	२१.१
(ख) विदेशी	३७.४३	२२.६८	२६.८२	-१४.७५	-३९.४	४.१४	१८.२
१.४ कल निक्षेप	१५६१.५६	२०७५.३४	२३९१.३८	५१३.७८	३२.९	३१९.०४	१५.२
(क) स्वदेशी	१५३२.०४	२०७३.५२	२३८४.८६	५४१.४८	३५.३	३११.३४	१५.०
(ख) विदेशी	२९.५२	१.८२	६.५२	-२७.७०	-९३.८	४.७०	२५.७७
१.५ मार्जिन निक्षेप	१६.९६	१७.७९	२५.३४	०.८३	४.९	७.५५	४२.४
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	२४३.३७	०.००	५७.००	-२४३.३७		५७.००	
३. वैदेशिक दायित्व	३५.९८	३३.२१	०.००	-२.७७	-७.७	-३३.२१	
४. अन्य दायित्व	३५७.०४	३७९०.०२	४४१५.९९	२१८.९७	६.१	६२५.९७	१६.५
४.१ पूँजी कोष	२१००.६८	२१३९.९७	२३५७.६८	३९.३०	१.९	२१७.७०	१०.२
४.२ जगेडा कोषहरु	५०६.३८	६१०.७६	७३४.०९	१०४.३८	२०.६	१२३.३३	२०.२
४.३ अन्य दायित्व	९६३.९९	१०३९.२८	१३२४.२३	७५.२९	७.८	२८४.९५	२७.४
सम्पत्ति = दायित्व	१२९६१.७४	१६०३६.०२	१९९९५.४८	३०७४.२८	२३.७	३९५९.४६	२४.७
५. तरल कोषहरु	६४६.६१	९८५.०३	११८३.०४	३३८.४२	५२.३	१९८.०१	२०.१
५.१ नगद मौज्जात	२४२.७०	३६०.६६	४७८.१४	११७.९६	४८.६	११७.४८	३२.६
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	३६४.७८	५९९.१०	६७७.३२	२३४.३२	६४.२	७८.२२	१३.१
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	३.८०	३.७१	५.०९	-०.०९	-२.३	१.३८	३७.२
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	३३.९१	२१.३८	२१.९३	-१२.५४	-३७.०	०.५६	२.६
५.५ मार्गस्थ रकम	१.४३	०.१९	०.५७	-१.२४	-८६.८	०.३८	२०.४
६. कर्जा तथा लगानी	११५४४.५४	१४२६९.५९	१७५८९.३८	२७२५.०५	२३.६	३३१९.७९	२३.३
६.१ सरकारमाथिको दावी	२५७.५०	४५०.७२	२९०.९६	१९३.२२	७५.०	-१५९.७६	-३५.४
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	१०.२३	२८.१७	२४.२३	१७.९४	१७५.३	-३.९४	-१४.०
६.३ वित्तीय संस्थामाथिको दावी	२००७.४४	३४५७.६३	४११६.१०	१४५०.१९	७२.२	६५८.४७	१९.०
सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००
गैर-सरकारी	२००७.४४	३४५७.६३	४११६.१०	१४५०.१९	७२.२	६५८.४७	१९.०
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	९२६९.३६	१०३३३.७७	१३१५७.६४	१०६३.७०	११.५	२८२४.५७	२७.३
(क) साँवा	८९४६.७५	१००५४.०८	१२९०३.९३	११०७.३२	१२.४	२८४९.८५	२८.३
(ख) ब्याज	३२२.६१	२७८.९९	२५५.७१	-४३.६२	-१३.५	-२५.२८	-९.९
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.४५				
७. अन्य सम्पत्ति	७७०.५९	७८१.४०	१२२३.०५	१०.८१	१.४	४४१.६५	५६.५

अ : अनुमानित
प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

तालिका २१
वित्त कम्पनीहरूको सम्पत्ति र दायित्वको विवरण

(रु. करोडमा)

	२०६८ असार	२०६९ असार	२०७० प्रा.	वार्षिक परिवर्तन			
				२०६८/६९		२०६९/७०	
				रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१. कुल निक्षेप	८१५५.४३	७५३९.८९	६८१६.५१	-६१५.५४	-७.५	-७२३.३८	-९.६
१.१ चल्ती निक्षेप	३३६.४२	४४८.५२	५४१.०२	११२.१०	३३.३	९२.५०	२०.६
(क) स्वदेशी	३३६.४२	४४८.५२	५४१.०२	११२.१०	३३.३	९२.५०	२०.६
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००				
१.२ वचत निक्षेप	३०२५.३४	३४१५.८९	२८९३.०३	३९०.५५	१२.९	-५२२.८६	-१५.३
(क) स्वदेशी	३०२५.३०	३४१५.८९	२८९३.०३	३९०.५९	१२.९	-५२२.८६	-१५.३
(ख) विदेशी	०.०४	०.००	०.००	-०.०४	-१००.०	०.००	
१.३ मुद्राति निक्षेप	४५८८.६०	३६०६.६१	३२८९.६२	-९८१.९८	-२१.४	-३१६.९९	-८.८
(क) स्वदेशी	४५८८.४७	३६०६.६१	३२८९.६२	-९८१.८६	-२१.४	-३१६.९९	-८.८
(ख) विदेशी	०.१३	०.००	०.००	-०.१३	-१००.०	०.००	
१.४ कल निक्षेप	२००.६३	६४.५८	९१.३२	-१३६.०५	-६७.८	२६.७४	४१.४
(क) स्वदेशी	२००.६३	६४.५८	९१.३२	-१३६.०५	-६७.८	२६.७४	४१.४
(ख) विदेशी	०.००	०.००	०.००	०.००			
१.५ मार्जिन निक्षेप	४.४५	४.२९	१.५२	-०.९६	-३.६	-२.७६	-६४.५
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सापटी	६४.७५	०.००	०.००	-६४.७५		०.००	
३. वैदेशिक दायित्व	०.००	०.००	०.००				
४. अन्य दायित्व	३६३७.६५	३४२८.८६	३२६९.९६	-२०८.७९	-५.७	-१५९.७०	-४.७
४.१ पूँजी कोष	१९४०.४१	१७४३.४०	१६३२.३८	-१९७.०१	-१०.२	-१११.०२	-६.४
४.२ जगेडा कोषहरु	७७७.३५	५०४.४४	६९१.०६	-२७२.९२	-३५.१	१८६.६२	३७.०
४.३ अन्य दायित्व	९१९.८८	११८१.०२	९४५.७२	२६१.१४	२८.४	-२३५.३०	-१९.९
सम्पत्ति = दायित्व	११८५७.८२	१०९६८.७५	१००८५.६७	-८८९.०८	-७.५	-८८३.०८	-८.१
५. तरल कोषहरु	३७३.००	५२८.८१	४५७.४३	१५५.८१	४१.८	-७१.३७	-१३.५
५.१ नगद मौज्जात	१२१.८२	१३४.९४	९७.०६	१३१.१२	१०.८	-३७.८८	-२८.१
५.२ नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	२४१.००	३८९.५४	३६०.१०	१४८.५४	६१.६	-२९.४५	-७.६
५.३ विदेशी मुद्रा मौज्जात	०.१७	२.२१	०.०३	२.०४	१२२५.२	-२.१८	-९.८
५.४ विदेशमा रहेको मौज्जात	९.९३	१.८४	०.०३	-८.०९	-८१.५	-१.८१	-९.८
५.५ मार्गस्थ रकम	०.०९	०.२८	०.२२	०.१९	२०५.५	-०.०५	-१.९
६. कर्जा तथा लगानी	१०६२६.७७	९५०२.६२	८९५०.८८	-११२४.१४	-१०.६	-५५१.७५	-५.८
६.१ सरकारमाथिको दावी	२४८.७१	३५३.७०	२११.६३	१०४.९९	४२.२	-१४२.०७	-४०.२
६.२ गैर-वित्तीय सरकारी संस्थानमाथिको दावी	२.२२	२.६०	४.१८	०.३८	१७.२	१.५७	६०.४
६.३ वित्तीय संस्थानमाथिको दावी	१७८०.३६	२२८४.७१	१६८१.५२	५०४.३६	२८.३	-६०३.१९	-२६.४
सरकारी	०.००	०.००	०.००	०.००		०.००	
गैर-सरकारी	१७८०.३६	२२८४.७१	१६८१.५२	५०४.३६	२८.३	-६०३.१९	-२६.४
६.४ निजी क्षेत्रमाथिको दावी	८५९५.४८	६८६१.६१	७०५३.५५	-१७३३.८८	-२०.२	१९१.९४	२.८
(क) साँवा	८४०६.९५	६५२८.७५	६६१४.३२	-१८७८.२१	-२२.३	८५.५७	१.३
(ख) ब्याज	१८८.५३	३३२.८६	४३९.२३	१४४.३३	७६.६	१०६.३६	३२.०
६.५ खरिद र डिस्काउण्ट गरेको विदेशी विल	०.००	०.००	०.००				
७. अन्य सम्पत्ति	८५८.०५	९३७.३२	६७७.३६	७९.२६	९.२	-२५९.९६	-२७.७

अ : अनुमानित
प्रा : प्रारम्भिक अनुमान

तालिका २२

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकबाट उपलब्ध गराईएको पुनरकर्जाको विवरण

(रु. करोडमा)

क्र.सं	संस्था	आर्थिक वर्ष २०६८/६९	आर्थिक वर्ष २०६९/७०
१.	वाणिज्य बैंकहरु	४२.८४	२१७.७६
२.	कृषि विकास बैंक	०.००	०.००
३.	नेपाल औद्योगिक विकास निगम	०.००	०.००
४.	ग्रामीण विकास बैंकहरु	०.००	१.००
५.	अन्य विकास बैंकहरु	०.००	५७.००
	जम्मा	४२.८४	२७५.७६

तालिका २३
लघुवित्त संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६८	२०६९	२०७० ^अ	२०६८/६९	२०६९/७० ^अ
साधन					
पूँजी कोष	२२७.९६	२८१.०९	३८०.१३	२३.३	३५.२
निक्षेप	३५४.३७	५१२.७९	७२१.८४	४४.७	४०.८
सापटी	१३०३.८४	१६५७.५०	२०२२.४५	२७.१	२२.०
अन्य	१५४.४६	४७२.३८	३६८.९९	२०५.८	-२१.९
नाफा नोक्सान हिसाव	४५.६६	५७.७९	८४.०८	२६.६	४५.५
साधन = उपयोग	२०८६.२९	२९८१.५५	३५७७.४९	४२.९	२०.०
उपयोग					
तरल कोष	३१९.३४	५६४.८५	६४३.०७	७६.९	१३.८
लगानी	१८१.७१	२१९.०६	२९६.३६	२०.६	३५.३
कर्जा तथा सापटी	१४६८.४५	१७७०.००	२३४२.०४	२०.५	३२.३
अन्य	१०४.९२	४१५.८९	२८२.८४	२९६.४	-३२.०
नाफा नोक्सान हिसाव	११.८७	११.७५	१३.१८	-१.०	१२.२

अ : अपरिष्कृत

तालिका २४
सीमित बैकिङ कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			प्रतिशत परिवर्तन	
	२०६८	२०६९	२०७० ^अ	२०६८/६९	२०६९/७०
साधन					
पूँजी कोष	६७.२९	८०.९३	११७.६७	२०.३	४५.४
निक्षेप	५५८.४७	८७२.७७	११४०.२७	५६.३	३०.६
सापटी	३८.४३	४८.३९	९३.७६	२५.९	९३.८
अन्य	१३१.७८	१२५.०३	१४५.७९	-५.१	१६.६
नाफा नोक्सान हिसाव	१९.०९	३८.१२	४४.०२	९९.७	१५.५
साधन = उपयोग	८१५.०६	११६५.२४	१५४१.५१	४३.०	३२.३
उपयोग					
तरल कोष	१३१.३	३३३.२९	३७४.२७	१५३.८	१२.३
लगानी	२५.३५	७७.४६	११४.६९	२०५.६	४८.१
कर्जा तथा सापटी	५५४.३१	६५५.८१	९४५.८४	१८.३	४४.२
अन्य	९६.९१	९१.८६	१०४.५२	-५.२	१३.८
नाफा नोक्सान हिसाव	७.१९	६.८२	२.१९	-५.१	-६७.९

अ : अपरिष्कृत

तालिका २५
बीमा कम्पनीहरुको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०६८/६९		२०६९/७०	
	२०६८	२०६९	२०७० अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
चुक्ता पूँजी	४०९.३४	४३४.२८	४५९.६	२४.९४	६.१	२५.२७	५.८
जगेडा कोष	५०८७.००	५९९८.१४	६८६९.२०	९११.१४	१७.९	८७१.०४	१४.५
अन्य दायित्व	६२५.००	९५०.०८	११३६.२९	३२५.०८	५२.०	१८६.२३	१९.६
साधन = उपयोग	६१२१.३४	७३८२.५०	८४६५.०४	१२६१.१६	२०.६	१०८२.५४	१४.७
उपयोग							
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	१६५.००	२७०.६४	३९१.७७	१०५.६४	६४.०	१२१.१३	४४.८
स्थिर सम्पत्ति	५२६९.३४	६०८६.६२	६९३९.५०	८१७.२८	१५.५	८५२.८८	१४.०
अन्य सम्पत्ति	३१७.००	२४५.३८	२८०.५८	-७१.६२	-२२.६	३५.२०	१४.३
अन्य सम्पत्ति	३७०.००	७७९.८६	८५३.१९	४०९.८६	११०.८	७३.३३	९.४

अ : अपरिष्कृत
स्रोत : बीमा समिति

तालिका २६
कर्मचारी संचयकोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०६८/६९		२०६९/७०	
	२०६८	२०६९	२०७० अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
संचयकोष	१०२३२.८२	१२१४३.९७	१४०५०.७३	१९११.१५	१८.७	१९०६.७६	१५.७
जगेडा कोष	३१५.११	२९७.१३	३३२.८१	-१७.९८	-५.७	३५.६८	१२.०
अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	११०.५२	१३४.१८	१४४.८०	२३.६६	२१.४	१०.६२	७.९
साधन = उपयोग	१०६५८.४५	१२५७५.२८	१४५२८.३४	१९१६.८३	१८.०	१९५३.०६	१५.५
बैंक तथा नगद मौज्जात लगानी	२३७.५४	४७३.९२	२८९.७६	२३६.३८	९९.५	-१८४.१६	-३८.९
बैंक मुद्धती निक्षेप	४०९१.५६	४१४०.१५	४४२५.४६	४८.५९	१.२	२८५.३१	६.९
सरकारी ऋणपत्र	२५९८.००	२३८८.००	२७७८.४८	-२१०.००	-८.१	३९०.४८	१६.४
आवास योजना	१३४७.१३	१४९५.०५	१३८०.०५	१४७.९२	११.०	-११५.००	-७.७
शेयर लगानी	०.१०	०.०७	०.०४	-०.०३	-२५.१	-०.०३	-४४.१
अन्य लगानी	१११.८५	२१९.७९	२१९.८५	१०७.९४	९६.५	०.०६	०.०
कर्जा तथा सापट	३४.४८	३७.२४	४७.०४	२.७६	८.०	९.८०	२६.३
परियोजना कर्जा	६१३७.७३	७७३७.०४	९५०८.६०	१५९९.३१	२६.१	१७७१.५६	२२.९
संचयकर्ता सापटी	६३३.४८	१०७३.८३	१५६९.७२	४४०.३५	६९.५	४८७.८९	४५.४
स्थिर सम्पत्ति	५५०४.२५	६६६३.२१	७९४६.८८	११५८.९६	२१.१	१२८३.६७	१९.३
अन्य सम्पत्ति	०.००	४७.८३	३६.७३	४७.८३	४७.८३	-११.१०	-२३.२
अन्य सम्पत्ति	१९१.६२	१७६.३४	२६७.७९	-१५.२६	-८.०	९१.४४	५१.९

अ : अपरिष्कृत
स्रोत : कर्मचारी संचयकोष

तालिका २७
नागरिक लगानी कोषको साधनको स्रोत तथा उपयोगको विवरण

(रु. करोडमा)

विवरण	असार मसान्त			२०६८/६९		२०६९/७०	
	२०६८	२०६९	२०७० अ	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन	रकम परिवर्तन	प्रतिशत परिवर्तन
साधन							
१. चुक्ता पूँजी	१२.५०	१६.००	३०.००	३.५०	२८.०	१४.००	८७.५
२. जगेडा कोष	८०.५८	११६.९०	१०५.२३	३६.३२	४५.१	-११.६८	-१०.०
३. कोष संकलन	२३५५.४०	३१३८.८६	४०३२.४६	७८३.४६	३३.३	८९३.६०	२८.५
४. अन्य दायित्व	२४२.०६	५३५.०९	१०७.६७	२९३.०३	१२१.१	-४२७.४२	-७९.९
साधन = उपयोग	२६९०.५४	३८०६.८५	४२७५.३६	१११६.३१	४१.५	४६८.५१	१२.३
उपयोग							
१. तरल सम्पत्ति	७०.००	२८०.००	११८.५२	२१०.००	३००.०	-१६१.४९	-५७.७
२. लगानी	१८९८.६६	१८३४.७८	२७२९.३४	-६३.८८	-३.४	८९४.५६	४८.८
३. कर्जा तथा सापटी	४३६.३८	९६५.७१	११७४.११	५२९.३३	१२१.३	२०८.४०	२१.६
४. अन्य सम्पत्ति	२८५.५०	७२६.३६	२५३.३९	४४०.८६	१५४.४	-४७२.९६	-६५.१

अ : अपरिष्कृत

स्रोत : नागरिक लगानी कोष

तालिका २८
नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

(रु. करोडमा)

विवरण	२०६७/६८			२०६८/६९			२०६९/७०		
	कुल सम्पत्ति/ दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/ दायित्व	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात प्रतिशतमा	कुल सम्पत्ति/ दायित्व (अपरिष्कृत)	अंश प्रतिशतमा	कुल सम्पत्तिको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसंगको अनुपात प्रतिशतमा
वित्तीय संस्थाहरू	१४५०३९.२२	८८	१०५.५	१८१९७९.२८	८८	११८.५	२१३५३४.०७	८८.६	१२५.५
नेपाल राष्ट्र बैंक	३१९६९.२६	१९.४	२३.३	४५५८२.६५	२२.१	२९.७	५३४८९.७९	२२.२	३१.४
वाणिज्य बैंकहरू	८५३४९.०५	५९.७	६२.१	१०५२४५.०७	५९.०	६८.५	१२४२८८.१४	५९.६	७३.१
विकास बैंकहरू	१२९६१.७४	७.९	९.४	१६०३६.०२	७.८	१०.४	१९९९५.४८	८.३	११.८
वित्त कम्पनीहरू	११८५७.८२	७.२	८.६	१०९६८.७५	५.३	७.१	१००८५.६७	४.२	५.९
लघुवित्त कारोबार गर्ने वित्तीय संस्थाहरू	२०८६.२९	१.३	१.५	२९८१.५५	१.४	१.९	३५७७.४९	१.५	२.१
सहकारी संस्थाहरू (सीमित बैंकिङ कारोबार गर्ने)	८१५.०६	०.५	०.६	११६५.२४	०.६	०.८	१५४१.५१	०.६	०.९
लघुवित्त कारोबार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरू	४६६.७४	०.३	०.३	४३६.००	०.२	०.३	५५६.००	०.२	०.३
सम्भौतातीत बचत संस्थाहरू	१९४७०.३३	१२	१४.२	२३७६४.६३	१२	१५.५	२७२६८.७४	११.३	१६.०
कर्मचारी संचयकोष	१०६५८.४५	६.५	७.८	१२५७५.२७५	६.९	८.२	१४५२८.३४	६.०	८.५
नागरिक लगानी कोष	२६९०.५४	१.६	२.०	३८०६.८५	१.८	२.५	४२७५.३६	१.८	२.५
विमा कम्पनीहरू	६१२१.३४	३.७	४.५	७३८२.५०	३.६	४.८	८४६५.०४	३.५	५.०
हुलाक बचत बैंक	११५.२४	०.१	०.१	१२७.६४	०.१	०.१	१३९.७२	०.१	०.१
जम्मा	१६५०९१.५३	१००.०	१२०.१	२०६३०७.५५	१००.०	१३४.३	२४०९४२.५३	१००.०	१४१.६

तालिका २९
शेयर बजार परिसूचक

क्र. सं.	विवरण	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०
१	सूचीकृत कम्पनीको संख्या	१५९	१७६	२०९	२१६	२३०
२	सूचीकृत कम्पनीको चुक्ता पूँजी (रु. करोडमा)	६११४.००	७९७८.६०	१००२३.८०	११०६१.००	१२६०६.४०
३	कुल बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	५१२९३.९०	३७६८७.१४	३२३४८.४३	३६८२६.२१	५१४४९.२१
४	वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	२१६८.१०	११७८.७३	६६६.५३	१०२७.९३	२२०४.८९
५	कारोबार भएको दिन	२३४	२२५	२३१	२३२	२३२
६	कारोबार भएको कम्पनी संख्या	१७०	१९८	२२२	२३०	२३०
७	कारोबार संख्या	२०९०९१	२१३७३३	३०२३६४	२९३४८९	२९२३६६
८	सूचीकृत शेयर संख्या (हजारमा)	६३७८६८	८२६०४६	१०३३६७४	११४००८१	१२९७८४१
९	कारोबार भएको शेयर संख्या (हजारमा)	३०५४७	२६२३१	२६२४०	४१८८५	८१५७२
१०	चुक्ता पूँजी/कुल गार्हस्थ उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	६.१९	६.६९	७.२९	७.२०	७.४१
११	कारोबार रकम/चुक्ता पूँजी अनुपात (प्रतिशत)	३५.४६	१४.७७	६.६५	९.२९	१७.४९
१२	कारोबार रकम/बजार पूँजीकरण अनुपात (प्रतिशत)	४.२३	३.१३	२.०६	२.७९	४.२९
१३	बजार पूँजीकरण/गार्हस्थ उत्पादन अनुपात (प्रतिशत)	५१.९०	३१.६०	२३.५३	२३.९८	३०.२४
१४	नेप्से परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	७४९.१	४७७.७३	३६२.८५	३८९.७४	५१८.३३
१५	नेप्से सेन्सेटिभ परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	१९८.७७	११६.१४	८९.४४	९८.७७	१३०.२५
१६	नेप्से फ्लोट परिसूचक (कारोबार बन्द हुँदा)	७०.८५	४४.३३	३०.६७	३०.५६	३५.८०

स्रोत: नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

तालिका ३०
नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेडमा सूचीकृत भएका धितोपत्रहरु

	२०६८/६९			२०६९/७०		
	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा	शेयर संख्या (हजारमा)	रकम (रु. करोडमा)	अंश प्रतिशतमा
संस्थागत आधारमा						
वाणिज्य बैंक	५७२०४.७	६३५.०	२४.५	६५८४६.९	८०२.५	५५.३
विकास बैंक	१७८९८.२	१७९.०	६.९	३११७१.९	३११.७	२१.५
बीमा कम्पनी	१८०५.२	१८.१	०.७	७४०८.६	७४.१	५.१
वित्त कम्पनी	१५०१४.७	१५०.१	५.८	८२५८.७	८२.६	५.७
उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
होटलहरु	२९८४.९	२९.८	१.२	३५८१.९	३.६	०.२
व्यापारिक संस्थाहरु	६६.१	०.७	०.०	०.०	०.०	०.०
जलविद्युत	६१३८.१	७४.३	२.९	४४३५.६	४४.४	३.१
अन्य	१५०५६५.२	१५०५.७	५८.१	१२५६१७.९	१३१.२	९.०
कुल	२५१६७७.१	२५९२.७	१००.०	२४६३२१.५	१४४९.९	१००.०
धितोपत्रको आधारमा						
साधारण शेयर	३४४४९.०	३५७.४	१३.८	१२३८६०.८	८२४.६	५६.९
हकप्रद शेयर	२३९८६.५	२३९.९	९.३	२८०९.९	२८.१	१.९
बोनस शेयर	४२१४१.७	४२१.४	१६.३	४३४५०.८	४०२.२	२७.७
सरकारी ऋणपत्र	१५००००.०	१५००.०	५७.९	०.०	०.०	०.०
कनभर्टिबल प्रेफेरेन्स शेयर	४००.०	४.०	०.२	०.०	०.०	०.०
बैंकहरुले जारी गरेको ऋणपत्र	७००.०	७०.०	२.७	१२००.०	१२०.०	८.३
अन्य	०.०	०.०	०.०	७५०००.०	७५.०	५.२
कुल	२५१६७७.१	२५९२.७	१००.०	२४६३२१.५	१४५०.०	१००.०

स्रोत : नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड

अनुसूची १.१

वित्तीय कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको नामावली

(२०७० असार मसान्त)

(१) वाणिज्य बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी [#] (रु. दश लाखमा)
१.	नेपाल बैंक लि.	धर्मपथ, काठमाण्डौ	१९९४।०।३०	१७७२.८३
२.	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	सिंहदरवारप्लाजा, काठमाण्डौ	२०२२।०।१०	८५०२.४०
३.	नविल बैंक लि.	कान्तिपथ, काठमाण्डौ	२०४१।०।३२९	२४३६.८४
४.	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	२०४२।१।२६	३७६८.०१
५.	स्टाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	२०४३।०।१६	१८५३.९०
६.	हिमालयन बैंक लि.	ठमेल, काठमाण्डौ	२०४९।१।०।०५	२७६०.००
७.	नेपाल एस.वि.आई. बैंक लि.	हात्तिसार, काठमाण्डौ	२०५०।०।३।२३	२३५५.७४
८.	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५१।०।२।२३	२००९.४०
९.	एभरेष्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाण्डौ	२०५१।०।७।०१	१७६९.९३
१०.	बैंक अफ काठमाण्डु लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०५१।१।२।२८	१६८४.४०
११.	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०५३।०।६।२८	१४००.००
१२.	लुम्बिनी बैंक लि.	नारायणगढ, चितवन	२०५५।०।४।०१	१६०१.६०
१३.	एन आई सी एशिया बैंक लि. ^१	विराटनगर, मोरङ	२०५५।०।४।०५	२३१९.६०
१४.	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	पृथ्वीचोक, पोखरा, कास्की	२०५७।०।६।१७	२४७८.७९
१५.	कुमारी बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	२०५७।१।२।२९	१६०३.८०
१६.	लक्ष्मी बैंक लि.	आदर्शनगर, वीरगञ्ज, पर्सा	२०५८।१।२।२९	१६९४.०८
१७.	सिद्धार्थ बैंक लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०५९।०।९।०९	१६९९.२४
१८.	कृषि विकास बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाण्डौ	२०२४।१।०।०७	९४७४.३०
१९.	ग्लोबल आइएमई बैंक लि. ^२	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६३।०।९।१८	२४१८.१०
२०.	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६४।०।१।०७	२१०९.८४
२१.	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	नयाँसडक, काठमाण्डौ	२०६४।०।६।०७	२३४२.७२
२२.	सनराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाण्डौ	२०६४।०।६।२५	२०१५.००
२३.	ग्राण्ड बैंक नेपाल लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६५।०।२।१२	२०००.००
२४.	एनएमवी बैंक लि.	बबरमहल, काठमाण्डौ	२०६५।०।२।२०	२०००.००
२५.	क्रिष्ट बैंक लि.	अनामनगर, काठमाण्डौ	२०६६।०।१।२४	२०००.००
२६.	जनता बैंक नेपाल लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६६।१।२।२३	२०००.००
२७.	मेगा बैंक नेपाल लि.	कान्तिपथ, काठमाण्डौ	२०६७।०।४।०७	१६३१.००
२८.	कमर्ज एण्ड ट्रस्ट बैंक नेपाल लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६७।०।६।०४	२०००.००
२९.	सिभिल बैंक लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६७।०।८।१०	२०००.००
३०.	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०६७।१।२।२६	१०८०.००
३१.	सानिमा बैंक लि.	नागपोखरी, काठमाण्डौ	२०६८।१।१।०३	२०१६.००

^१ साविकको नेपाल इण्डस्ट्रियल एण्ड कमर्सियल बैंक लि. मा बैंक अफ एसिया नेपाल लि. गाभिएँ कायम भएको।

^२ साविकको ग्लोबल आइ.एम.ई. बैंक लि. मा गुल्मी विकास बैंक लि. र सोसियल डेभलपमेन्ट बैंक लि. गाभिएँ कायम भएको।

(२) विकास बैंकहरु

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी [#] (रु. दश लाखमा)
१.	एन.आई.डि.सि. डेभलपमेन्ट बैंक लि.	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	२०१६।०।३।०१	४१५.८२
२.	मालिका विकास बैंक लि.	धनगढी, कैलाली	२०५६।०।७।२५	२१०.००
३.	सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैंक लि.	तीनकुने, काठमाण्डौ	२०५७।०।३।१९	६४५.००
४.	यती डेभलपमेन्ट बैंक लि. ^३	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	२०५८।०।३।०५	१३८६.२०

५.	नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८।०७।०९	५५.५७
६.	युनाइटेड विकास बैंक लि.	जितपुर, बारा	२०५८।०९।२३	८०.४०
७.	पश्चिमाञ्चल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०५९।१२।२०	३३६.५२
८.	सहयोगी विकास बैंक लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०६०।०७।०६	९९३.४०
९.	एक्सिस डेभलपमेन्ट बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाण्डौ	२०६०।१०।०९	७९८.९७
१०.	कर्णाली विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६०।११।०६	८०.००
११.	त्रिवेणी विकास बैंक लि.	नारायणगढ, चितवन	२०६१।०४।२९	२४८.०६
१२.	भृकुटी विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६१।०५।१८	३५३.९४
१३.	सुप्रिम डेभलपमेन्ट बैंक लि.	तीनकुने, काठमाण्डौ	२०६१।०५।२०	७७२.००
१४.	शुभेच्छा विकास बैंक लि.	नारायणगढ, चितवन	२०६१।०६।१०	९९८.६८
१५.	बागेश्वरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६१।०७।१३	२४२.२०
१६.	गौरीशंकर डेभलपमेन्ट बैंक लि.	कावासोती, नवलपरासी	२०६१।०८।१७	२९९.९२
१७.	गोरखा डेभलपमेन्ट बैंक (नेपाल) लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०६१।०८।२०	६६०.८२
१८.	गण्डकी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६१।१०।१२	२५०.००
१९.	इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेन्ट बैंक लि.	घण्टाघरमोड, काठमाण्डौ	२०६२।०९।२६	८२७.५३
२०.	विजनेश युनिभर्सल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	अनामनगर, काठमाण्डौ	२०६२।०९।२७	८४२.०६
२१.	विराटलक्ष्मी विकास बैंक लि.	विराटनगर, मोरङ	२०६२।०९।२८	९७३.३६
२२.	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बिर्तामोड, भापा	२०६२।०४।०६	९००.००
२३.	वेस्टर्न डेभलपमेन्ट बैंक लि.	घोराही, दाङ	२०६२।०५।३०	६०.००
२४.	एच एण्ड वि डेभलपमेन्ट बैंक लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६२।०७।२९	८९७.९३
२५.	अरनिको डेभलपमेन्ट बैंक लि. ^५	धुलिखेल, काभ्रे	२०६३।०३।२२	२९२.६०
२६.	एनडिइपी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	लालदरवारमार्ग, काठमाण्डौ	२०६३।०४।०९	५८२.४५
२७.	क्लिन इनर्जी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	सीतापाइला, काठमाण्डौ	२०६३।०५।२२	९०८८.००
२८.	मिर्तेरी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धरान, सुनसरी	२०६३।०६।२७	९०८.३५
२९.	तिनाउ विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६३।०७।१५	९९५.००
३०.	राइजिङ्ग डेभलपमेन्ट बैंक लि.	गैडाकोट, नवलपरासी	२०६३।०९।०३	२००.००
३१.	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६३।०९।१९	२४५.००
३२.	सेवा विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६३।११।१३	९९९.४९
३३.	कनकाई विकास बैंक लि.	दमक, भापा	२०६४।०९।२०	९००.००
३४.	पब्लिक डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४।०२।२४	९५०.००
३५.	एस डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नारायणचौर, काठमाण्डौ	२०६४।०४।३०	७९७.८२
३६.	महाकाली विकास बैंक लि.	महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६४।०५।०९	४०.००
३७.	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०५।०९	३२०.००
३८.	भार्गव विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६४।०५।१३	९००.००
३९.	कामना विकास बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०७।१२	२००.००
४०.	प्रोफेशनल दियालो विकास बैंक लि. ^५	बनेपा, काभ्रे	२०६४।०६।३०	२००.००
४१.	कन्टी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बनेपा, काभ्रे	२०६४।०६।१७	३२०.००
४२.	भिवोर विकास बैंक लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ	२०६४।०६।१७	९९६.७७
४३.	अल्याइन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	हेटौडा, मकवानपुर	२०६४।०६।१८	९००.००
४४.	निलगिरी विकास बैंक लि.	बेनी, म्याग्दी	२०६४।०६।२५	५७.५०
४५.	काष्ठमण्डप डेभलपमेन्ट बैंक लि.	न्युरोड, काठमाण्डौ	२०६४।०६।२५	६५९.९३
४६.	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वीरगञ्ज, पर्सा	२०६४।०७।२९	२००.००
४७.	सिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०७।०२	२५३.७३
४८.	विश्व विकास बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०९।०५	२५२.००
४९.	पार्थभरा विकास बैंक लि.	उर्लावारी, मोरङ	२०६४।०८।०५	९००.००
५०.	गरिमा विकास बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०७।१८	२२०.००
५१.	कावेली विकास बैंक लि.	धनकुटाबजार, धनकुटा	२०६४।०९।०९	२२.००
५२.	पूर्णमा विकास बैंक लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०६५।०२।०७	९००.००
५३.	ज्योति विकास बैंक लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०६५।०४।०९	७४०.००
५४.	शाइन रेसुङ्गा डेभलपमेन्ट बैंक लि.	तम्घास, गुल्मी	२०६५।११।१९	३९९.८६
५५.	बागमती डेभलपमेन्ट बैंक लि.	हरिऔदन, सर्लाही	२०६५।१२।१०	५०.००
५६.	हाम्रो विकास बैंक लि.	बट्टार, नुवाकोट	२०६६।०९।०६	४२.०७

५७.	काँक्रेविहार विकास बैंक लि.	वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत	२०६६।०२।०१	३०.००
५८.	प्यासिफिक डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वेसीशहर, लमजुङ्ग	२०६६।०४।११	६०.००
५९.	सिभिक डेभलपमेन्ट बैंक लि.	धादिङ्गवेसी, धादिङ्ग	२०६६।०४।२९	४०.००
६०.	इन्टरनेसनल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	टेकु, काठमाण्डौ	२०६६।०५।१९	६४०.००
६१.	कञ्चन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	२०६६।०६।०३	१००.००
६२.	ब्राइट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पनौती, काभ्रे	२०६६।०६।२२	१४०.००
६३.	मातृभूमि विकास बैंक लि.	सिन्धुलीमाढी, सिन्धुली	२०६६।०६।२३	२८.६०
६४.	इन्भोभेष्टिभ डेभलपमेन्ट बैंक लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०६६।०७।२७	१००.००
६५.	भिमरुक विकास बैंक लि.	बागदुला, प्युठान	२०६६।०८।२९	१२.००
६६.	मेट्रो डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६६।०९।०१	१०६.००
६७.	राप्तीभेरी विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०६६।१०।०१	७५.०१
६८.	गौमुखी विकास बैंक लि.	विजुवार, प्युठान	२०६६।१०।११	२८.००
६९.	नेपाल कन्जुमर डेभलपमेन्ट बैंक लि.	पोखरा, कास्की	२०६६।१०।२२	२००.००
७०.	खाँदवारी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	खाँदवारी, संखुवासभा	२०६६।११।२१	५०.००
७१.	टुरिज्म डेभलपमेन्ट बैंक लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६६।१२।०५	६४०.००
७२.	मिसन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७।०३।०१	७०.००
७३.	माउण्ट मकालु डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बसन्तपुर, तेह्रथुम	२०६७।०४।०५	१४.००
७४.	सिन्धु विकास बैंक लि.	बाह्रबिसे, सिन्धुपाल्चोक	२०६७।०५।२४	५१.००
७५.	सहारा विकास बैंक लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०६७।०७।१०	१४.००
७६.	नेपाल कम्प्युनिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६७।०७।१७	७०.००
७७.	कसमस डेभलपमेन्ट बैंक लि.	शक्तिचोक, गोरखा	२०६७।०८।०१	१७.५०
७८.	मनास्लु विकास बैंक लि.	बसपार्क, गोरखा	२०६७।०८।२८	८४.००
७९.	एकता विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०६८।०७।०७	६०.००
८०.	कालिन्चोक डेभलपमेन्ट बैंक लि.	चरिकोट, दोलखा	२०६८।०८।०५	५१.००
८१.	कैलाश विकास बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०६९।०१।१२	७०७.६२
८२.	सालपा विकास बैंक लि.	दिक्तेल, खोटाङ	२०६९।०४।०१	१४.००
८३.	सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक लि.	टर्किसनवारी, मोरङ	२०६९।०६।१६	६०.००
८४.	साभा विकास बैंक लि.	धनगढी, कैलाली	२०७०।०१।१७	५१.००
८५.	प्रभु विकास बैंक लि. ^६	लैनचौर, काठमाण्डौ	२०७०।०३।३०	७६.००
८६.	एपेक्स डेभलपमेन्ट बैंक लि. ^७	दरवारमार्ग, काठमाण्डौ	२०७०।०३।३१	६६६.६०

^३ साविकको मनकामना डेभलपमेन्ट बैंक लि. मा यती फाइनेन्स लि. र भ्याली फाइनेन्स लि. गाभिई कायम भएको ।

^४ साविकको अरनिको डेभलपमेन्ट बैंक लि. मा सूर्य डेभलपमेन्ट बैंक लि. गाभिई कायम भएको ।

^५ साविकको दियालो विकास बैंक लि. मा प्रोफेसनल विकास बैंक लि. गाभिई कायम भएको ।

^६ साविकको प्रभु फाइनेन्स कम्पनी लि. मा सम्बृद्धि विकास बैंक लि. र वैभव फाइनेन्स लि. गाभिई स्तरोन्नति समेत भएको ।

^७ साविकको रोयल मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि. मा रारा विकास बैंक लि. र अपी फाइनेन्स लि. गाभिई स्तरोन्नति समेत भएको ।

(३) वित्त कम्पनीहरू

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी # (रु. दश लाखमा)
१.	नेपाल आवास फाइनेन्स लि.	विजुलीबजार, काठमाण्डौ	२०४९।०४।१९	१७६.१०
२.	नेपाल फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०४९।०९।२२	१३५.८०
३.	एन.आइ.डि.सी.क्यापिटल मार्केट्स लि.	कमलपोखरी, काठमाण्डौ	२०४९।११।२८	२३३.५६
४.	नारायणी नेशनल फाइनेन्स लि.	कालिकास्थान, काठमाण्डौ	२०५०।०१।२५	६४७.४८
५.	नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनेन्स लि.	रामशाहपथ, काठमाण्डौ	२०५०।०७।०३	२०३४.२९
६.	पिपल्स फाइनेन्स लि.	महाबौद्ध, काठमाण्डौ	२०५१।०१।०२	२८९.०१
७.	काठमाण्डौ फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाण्डौ	२०५१।०७।२४	१५४.६६
८.	हिमालय फाइनेन्स लि.	सुनधारा, काठमाण्डौ	२०५१।०७।२५	१४०.००
९.	युनियन फाइनेन्स लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	२०५१।०८।२६	१७६.५८
१०.	पश्चिमान्चल फाइनेन्स कम्पनी लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०५१।१२।२६	२३३.६४
११.	नेपाल हाउजिङ एण्ड मर्चेन्ट फाइनेन्स लि.	डिल्लीबजार, काठमाण्डौ	२०५१।१२।२८	२२०.३०

१२.	सम्भना फाइनेन्स कम्पनी लि. ^५	बनेपा, काभ्रे	२०५२।०१।२०	-
१३.	गुडविल फाइनेन्स लि.	हात्तीसार, काठमाण्डौ	२०५२।०२।०१	३१०.५०
१४.	सिद्धार्थ फाइनेन्स लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०५२।०२।११	१८१.००
१५.	श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	डिल्लीबजार, काठमाण्डौ	२०५२।०२।१८	१६०.००
१६.	लुम्बिनी फाइनेन्स एण्ड लिजिड कम्पनी लि.	ठमेल, काठमाण्डौ	२०५२।०३।१२	२९४.९४
१७.	इण्टरनेशनल लिजिड एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५२।०७।१४	२००८.८०
१८.	महालक्ष्मी फाइनेन्स लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०५२।०८।१५	४२०.००
१९.	ललितपुर फाइनेन्स लि.	लगनखेल, ललितपुर	२०५२।०८।२८	१८७.९५
२०.	युनाइटेड फाइनेन्स लि.	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	२०५२।१०।१२	३५०.८०
२१.	जनरल फाइनेन्स लि.	चाबहिल, काठमाण्डौ	२०५२।१०।१८	१३२.२३
२२.	प्रोग्रेसिभ फाइनेन्स कम्पनी लि.	न्यूरोड, काठमाण्डौ	२०५२।११।१४	१२०.००
२३.	नवदुर्गा फाइनेन्स कम्पनी लि.	इताछे, भक्तपुर	२०५३।१०।२७	१७९.३८
२४.	जानकी फाइनेन्स कम्पनी लि.	जनकपुरधाम, धनुषा	२०५३।११।२४	१४६.२५
२५.	पोखरा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५३।१२।०३	३१२.००
२६.	सेन्ट्रल फाइनेन्स लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	२०५४।०१।०२	१६८.३६
२७.	प्रिमियर फाइनेन्स कम्पनी लि.	कुमारीपाटी, ललितपुर	२०५४।०२।२६	१२७.०१
२८.	अरुण फाइनेन्स लि.	धरान, सुनसरी	२०५४।०५।०१	१५०.००
२९.	मल्टीपर्स फिनेन्स कम्पनी लि	राजविराज, सप्तरी	२०५४।०१।०२	२५.००
३०.	सिनर्जी फाइनेन्स लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०५४।०३।०७	४७४.४१
३१.	सुजना फाइनेन्स लि.	विराटनगर, मोरङ	२०५४।०८।२८	२८.००
३२.	ओम फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०५७।०६।०१	२७१.४३
३३.	वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स कम्पनी लि.	हेटौडा, मकवानपुर	२०५८।०४।२६	१८१.९८
३४.	क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	बत्तिसपुतली, काठमाण्डौ	२०५८।१०।१९	९३५.०७
३५.	क्रिप्टल फाइनेन्स लि.	थापाथली, काठमाण्डौ	२०५८।११।०१	७०.००
३६.	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९।०२।३०	१७९.३४
३७.	पाटन फाइनेन्स लि.	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९।०३।०९	११०.००
३८.	फेवा फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०६०।०१।१७	३००.३०
३९.	एभरेष्ट फाइनेन्स लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०६०।०३।१८	८४.२१
४०.	पुडेन्सियल फाइनेन्स कम्पनी लि.	नागपोखरी, काठमाण्डौ	२०६१।०२।२४	४८३.१३
४१.	आइ.सि.एफ.सि. फाइनेन्स लि.	भाटभटेनी, काठमाण्डौ	२०६१।०३।३१	३५६.१९
४२.	सगरमाथा मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनेन्स लि.	मानभवन, ललितपुर	२०६२।०५।१३	१६५.००
४३.	सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.	कुलेश्वर, काठमाण्डौ	२०६२।०६।०२	१४९.५०
४४.	इम्पेरियल फाइनेन्स लि.	थापाथली, काठमाण्डौ	२०६२।११।२४	१४९.७३
४५.	कूवेर मर्चेण्ट फाइनेन्स लि.	कमलपोखरी, काठमाण्डौ	२०६२।१२।११	१५०.००
४६.	नेपाल एक्सप्रेस फाइनेन्स लि.	सुन्धारा, काठमाण्डौ	२०६३।०१।२१	१७८.४८
४७.	सेती फाइनेन्स लि.	टिकापुर, कैलाली	२०६३।०२।०४	४०.००
४८.	हामा मर्चेण्ट एण्ड फाइनेन्स लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ	२०६३।०३।०२	२००.००
४९.	रिलायबल फाइनेन्स लि.	सुनधारा, काठमाण्डौ	२०६३।०६।०८	२४१.९३
५०.	नमस्ते वित्तीय संस्था लि.	घोराही, दाङ	२०६४।०३।२५	१५.००
५१.	कास्की फाइनेन्स लि.	पोखरा, कास्की	२०६४।०४।१४	२४०.७४
५२.	जेनिथ फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाण्डौ	२०६४।०६।२१	२०५.३१
५३.	युनिक फाइनेन्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०६४।०६।२५	२००.००
५४.	मञ्जुश्री फाइनेन्सियल इन्स्ट्रुमन्ट्स लि.	नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६४।०६।३०	२२५.००
५५.	शुभलक्ष्मी फाइनेन्स लि.	नक्साल, काठमाण्डौ	२०६४।०७।१५	२००.००
५६.	जेबिल्स फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाण्डौ	२०६६।०७।११	१०२.००
५७.	रिलायन्स फाइनेन्स लि.	प्रदर्शनीमार्ग, काठमाण्डौ	२०६६।०८।१८	२००.००
५८.	लोटस इन्भेष्टमेण्ट फाइनेन्स लि.	न्यूरोड, काठमाण्डौ	२०६७।०१।०२	१२०.००
५९.	भक्तपुर फाइनेन्स कम्पनी लि.	च्याम्हासिंह, भक्तपुर	२०६७।०१।२५	१२५.००

^५ खारेजीको प्रक्रियामा रहेको ।

(४) लघुवित्त विकास बैंकहरु

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी# (रु. दश लाखमा)
१.	पूर्वाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	विराटनगर, मोरङ्ग	२०४९।११।१७	६०.००
२.	सुदूर पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	धनगढी, कैलाली	२०४९।११।१७	५८.५०
३.	पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	बुटवल, रुपन्देही	२०५१।१२।२८	१००.००
४.	मध्य पश्चिमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०५१।१२।२८	७३.५७
५.	मध्यमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक लि.	जनकपुर, धनुषा	२०५३।०३।२४	१००.००
६.	निर्धन उत्थान बैंक लि.	सिद्धार्थनगर, रुपन्देही	२०५५।१२।३०	२००.००
७.	रुरल माइक्रो फाइनेन्स डेभलपमेन्ट सेन्टर लि.	पुतलीसडक, काठमाण्डौ	२०५६।०८।२०	३६४.००
८.	डिप्रोक्स लघु वित्त विकास बैंक लि.	रत्ननगर, चितवन	२०५८।०३।१९	१०६.१४
९.	छिमेक लघु वित्त विकास बैंक लि.	हेटौडा, मकवानपुर	२०५८।०८।२५	१५७.६२
१०.	स्वावलम्बन लघु वित्त विकास बैंक	जनकपुर, धनुषा	२०५८।१०।०१	१२४.७८
११.	साना किसान विकास बैंक लि.	सुविधानगर, काठमाण्डौ	२०५८।११।०२	१४०.००
१२.	नेरुडे लघु वित्त विकास बैंक लि.	विराटनगर, मोरङ्ग	२०६४।०३।०१	६४.४०
१३.	नयाँ नेपाल लघु वित्त विकास बैंक लि.	धुलिखेल, काभ्रे	२०६५।१२।०७	१४.००
१४.	समिट माइक्रो फाइनेन्स डेभलपमेन्ट बैंक लि.	अनारमनी, भापा	२०६६।०२।०६	२५.००
१५.	स्वरोजगार लघु वित्त विकास बैंक लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६६।०८।१६	१५.७०
१६.	फर्स्ट माइक्रोफाइनेन्स डेभलपमेन्ट बैंक लि.	ज्ञानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६६।०९।१३	१००.००
१७.	नागवेली लघु वित्त विकास बैंक लि.	अनारमनी, भापा	२०६६।१०।२१	१०.०१
१८.	कालिका माइक्रोक्रेडिट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वालिङ्ग, स्याङ्जा	२०६७।०४।०५	३०.००
१९.	मिमिरे माइक्रोफाइनेन्स डेभलपमेन्ट बैंक लि.	वनेपा, काभ्रे	२०६७।०६।०७	१४.००
२०.	जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त विकास बैंक,	बुटवल, रुपन्देही	२०६७।०७।२३	११.००
२१.	मिथिला लघु वित्त विकास बैंक लि.	ढल्केवर, धनुषा	२०६६।०९।१६	१६.५०
२२.	वोमी माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	खानीखोला, धादिङ	२०६८।११।२५	१०.२०
२३.	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६९।०२।२२	७०.००
२४.	आइ एल एफ सी ओ लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	चूचेपाटी, काठमाण्डौ	२०६९।०३।२१	६०.००
२५.	महिला सहयात्रा माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	चितलाड, मकवानपुर	२०६९।०८।१४	७७.००
२६.	विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	रजहर, नवलपरासी	२०६९।१२।१५	९८.००
२७.	किसान माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	कमलबजार, अछाम	२०६९।१०।०३	१२.००
२८.	क्लिन भिलेज माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	हेक्जा, कास्की	२०६९।१२।१८	१४.००
२९.	फर्वाड कम्युनिटी माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	दुहवी, सुनसरी	२०७०।०२।३३	७०.००
३०.	रिलायबल माइक्रो फाइनेन्स वित्तीय संस्था लि.	वेशीशहर, लमजुङ्ग	२०७०।०२।१५	१४.००
३१.	महुली सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	बगधुवा, सप्तरी	२०७०।०३।११	१४.००

(५) सहकारी संस्था : (सीमित बैंकिङ कारोबार मात्र)

क्र.सं.	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति	चुक्तापूँजी# (रु. हजारमा)
१.	श्री नवजीवन को-अपरेटिभ्स लिमिटेड	धनगढी, कैलाली	२०५०।०८।३०	७११७.००
२.	सगुन सहकारी संस्था लि	क्षेत्रपाटी, काठमाण्डौ	२०५१।०६।२३	११३१७.००
३.	नेपाल सहकारी वित्तीय संस्था लि.	नयाँवानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५१।०९।१५	५६७४१.००
४.	द सहारा लोन सेविङ को अपरेटिभस् सोसाइटी लि.	मलंगवा, सर्लाही	२०५२।०१।०२	७६१२४.००
५.	विन्दवासिनी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	खोपासी, काभ्रे	२०५२।०३।०७	७९९५२.००
६.	महिला सहकारी संस्था लि.	कुलेश्वर, काठमाण्डौ	२०५२।०६।११	२२७२५.००
७.	नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	मेचीनगर -१०, भापा	२०५२।०९।१०	१०१९४८.००
८.	सहकारी वित्तीय विकास संस्था लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०५३।०३।०२	१७४२४.००
९.	श्री मनकामना सहकारी संस्था लि.	वनेपा, काभ्रे	२०५३।११।०७	१२२५२.००
१०.	भेरी सहकारी वित्तीय संस्था लि.	नेपालगञ्ज, बाँके	२०५३।११।२२	१११९८.००
११.	विक्र वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	गौडाकोट, नवलपरासी	२०५४।०४।२७	४७८११.००
१२.	किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि	लम्की, कैलाली	२०५४।०९।१४	२८३६६.००
१३.	हिमालय सहकारी संस्था लि	पुरानोवानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५५।०९।१६	५१२४२.००

१४.	स्टार बहुउद्देश्यीय वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	विराटनगर -१४, मोरङ	२०५५।०१।०१	१६७६२.००
१५.	उपकार वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	वाल्लिङ , स्याङजा	२०५६।१२।०८	३८२८८.००

(६) गैर-सरकारी संस्था : (लघुकर्जा कारोबार गर्ने)

क्र.सं	नाम	केन्द्रीय कार्यालय	संचालन मिति
१.	नेपाल सिकारा ग्रामीण विकास कार्यक्रम	भण्डारा, चितवन	२०५७।०२।२३
२.	चारतारे युवा क्लव	तित्याङ्ग, बाग्लुङ,	२०५७।०२।२३
३.	युनिक नेपाल	नयाँगाउ, बर्दिया	२०५७।०३।१५
४.	सामुदायिक महिला विकास केन्द्र (स्वेडेक)	राजाविराज- सप्तरी	२०५७।०३।२०
५.	ग्रामीण जागरण मन्त्र	महेन्द्रपथ, बाग्लुङ	२०५७।०५।२६
६.	धौलागिरी सामुदायिक श्रोत विकास केन्द्र	वाग्लुङ न.पा., बाग्लुङ	२०५७।०८।०६
७.	विकासका लागि स्थानीय स्वयं सेवकहरूको प्रयास	धनकुटा न.पा.१६, धनकुटा	२०५८।०३।२६
८.	महिला अधिकार तथा विकास केन्द्र	काठमाडौं पो.व.नं.१०९५	२०५८।१२।३०
९.	मानुषी	काठमाडौं पो.व.नं.११३५	२०५९।०१।२०
१०.	जीवन विकास समाज	वरियाती ३, मोरङ	२०५९।०३।०४
११.	महिला आदर्श सेवा केन्द्र	नयाँवानेश्वर, काठमाण्डौ	२०५९।०३।१८
१२.	पाटन विजिनेस एण्ड प्रोफेसनल वीमेन	पुल्चोक, ललितपुर	२०५९।०३।१८
१३.	महिला स्वावलम्बन समाज	भरतपुर १३, चितवन	२०५९।०३।२०
१४.	नेपाल महिला उत्थान केन्द्र	ललितपुर, पो.व.नं.१३५	२०५९।०३।२८
१५.	भगवान युवा क्लव	आलापोट, काठमाण्डौ	२०५९।०४।०७
१६.	श्रृजनात्मक महिला वातावरण विकास संस्था	महाराजगंज, काठमाण्डौ	२०५९।०४।०८
१७.	सृजना विकास केन्द्र	पोखरा, कास्की	२०५९।०५।०६
१८.	घरेलु तथा साना उद्योग संघ	चावहिल, काठमाण्डौ	२०५९।०५।१७
१९.	आदर्श युवक क्लव	ठिमी, भक्तपुर	२०५९।०५।२१
२०.	सोसल अपग्रेड इन प्रोग्रेस अफ एजुकेशनल रिजन	तुलसीपुर न.पा.-५, दाङ	२०५९।०७।१२
२१.	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र	त्रिभुवन न.पा., दाङ	२०५९।०७।१३
२२.	ग्रामीण महिला विकास संस्था	त्रिभुवन न.पा.-११ दाङ	२०६०।०१।१०
२३.	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	त्रिभुवन न.पा.-११, दाङ	२०६०।०३।०४
२४.	ग्रामीण सेवा नेपाल	भजनी, कैलाली	२०६०।०६।०८
२५.	महिला उपकार मन्त्र	कोहलपुर, बाँके	२०६०।०७।१२
२६.	विकास आयोजना सेवा केन्द्र(डिप्रोक्स-नेपाल)	थापाथली, काठमाण्डौ	२०६१।०७।१६
२७.	ग्रामीण स्वयं सेवक समाज	हरिऔन -९, सर्लाही	२०६२।०८।०५
२८.	श्रृजना सामुदायिक विकास केन्द्र	चोहर्वा, सिरहा	२०६२।०८।०३
२९.	राष्ट्रिय शैक्षिक तथा सामुदायिक विकास संस्था	कुश्मा, पर्वत	२०६२।०८।०३
३०.	नेपाल ग्रामीण विकास संस्था	जमल, काठमाडौं	२०६२।०८।२८
३१.	नेपाल महिला उद्यमी संघ	पुतलीसडक, काठमाडौं	२०६२।०९।२०

(७) अन्य संस्था

क्र.सं	संस्थाको नाम	कार्यालय	सम्पर्क कार्यालय	स्वीकृति प्रदान भएको मिति
१.	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	वानेश्वर, काठमाण्डौ	वानेश्वर, काठमाण्डौ	२०६७।०४।०४
२.	श्री मशरकबैंक पी.एस.सी.	दुबई युएई	थापाथली, काठमाडौं	२०६७।०६।२६
३.	जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.	बबरमहल, काठमाण्डौ	बबरमहल, काठमाडौं	२०६९।०३।२६

चुक्तापूँजी २०६९ चैत मसान्तको वित्तीय विवरणको आधारमा राखिएको र गाभिएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको हकमा गाभिए पश्चात् कायम भएको ।

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

● आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को मौद्रिक नीति	५५
● लघुवित्त	५८
● विदेशी विनिमय व्यवस्थापन	६०
● वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन	६१
● बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण	६४
● मुद्रा व्यवस्थापन	६५
● विविध	६६
● तालिकाहरू	७६
● अनुसूचीहरू	८७

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीति

- २.१ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बमोजिम मूल्य स्थिरता र वाह्य तथा वित्तीय क्षेत्र स्थायित्व कायम गर्नुका साथै सर्वसाधारणमा वित्तीय पहुँच अभिवृद्धिका लागि वित्तीय प्रणालीको सम्बर्द्धन गरी उच्च एवम् दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सहज वातावरण निर्माण गर्ने मूलभूत उद्देश्य सहित यस बैंकले प्रत्येक वर्ष मौद्रिक नीतिको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ । नेपाल सरकारको पूर्ण बजेट समयमै आउन नसकेको भएतापनि समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व, आर्थिक वृद्धि, रोजगारी वृद्धि, सामाजिक सुरक्षा र समावेशी विकासका लक्ष्य हासिल गर्न त्रिवर्षीय योजना लगायत नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेका पछिल्ला आर्थिक नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई ध्यानमा राखी आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीति २०६९ साउन १० गते सार्वजनिक गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको थियो ।
- २.२ शोधनान्तर बचत उच्च रहन गई विदेशी मुद्रा संचितिको स्तर सुविधाजनक रहेको भएपनि अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा खाद्य एवम् पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा बढ्दो अस्थिरता र अमेरिकी डलरसँग नेपाली मुद्राको अवमूल्यनले मुद्रास्फीतिमा थप चाप पर्ने अवस्थामा लचिलो मौद्रिक नीतिले मूल्यमा चाप पार्ने र कसिलो नीतिले आर्थिक गतिविधिलाई संकुचनतर्फ लैजाने तथ्यप्रति सचेत रही मौद्रिक नीतिको कार्यदिशालाई सजग र सन्तुलित बनाइएको थियो ।

उद्देश्य तथा लक्ष्यहरू

- २.३ आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीतिका मुख्य उद्देश्यहरूमा मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्ने, भुक्तानी सन्तुलन कायम गर्ने र वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्नुका साथै उत्पादनशील क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह बढाई ५.५ प्रतिशतसम्मको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सघाउ पुऱ्याउने रहेका थिए ।
- २.४ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा मुद्रास्फीतिलाई ७.५ प्रतिशतमा राख्ने लक्ष्य निर्धारण गरिएकोमा वार्षिक औसत मूल्य वृद्धिदर ९.९ प्रतिशत रहन गयो । समीक्षा वर्षमा मौसमी प्रतिकूलताको कारणले खाद्यान्न उत्पादनमा आएको ह्रास, कमजोर आपूर्ति अवस्था, ऊर्जा संकट, परिवर्त्य विदेशी मुद्रासँग नेपाली मुद्राको अवमूल्यन, पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य वृद्धि र भारतीय मुद्रास्फीतिको कारण खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मूल्य सूचकाङ्क र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको मूल्य सूचकाङ्कमा वृद्धि भएकोले समग्र मूल्य स्तरमा थप चाप पर्न गएको हो ।
- २.५ भुक्तानी सन्तुलन कायम राख्न कम्तिमा ८ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न आवश्यक विदेशी मुद्रा संचिति कायम गर्ने मौद्रिक नीतिको अर्को लक्ष्य रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा रु. ६८ अर्ब ९४ करोडको शोधनान्तर बचत कायम भई २०७० असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय संचिति रु. ५३३ अर्ब ३० करोड पुगेको छ । समीक्षा वर्षको आयातलाई आधार मान्दा विदेशी विनिमय संचितिको उक्त स्तरले ११.७ महिनाको वस्तु आयात र १०.१ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पर्याप्त रहेको छ ।

तालिका २.१
मुद्रास्फीति तथा शोधनान्तर बचत

	२०६८/६९ को यथार्थ	२०६९/७०	
		लक्ष्य	यथार्थ
मुद्रास्फीति (प्रतिशतमा)	८.३	७.५	९.९
शोधनान्तर बचत (रु. अर्बमा)	१३१.६३	३०.००	६८.९४

मौद्रिक नीतिको अन्तरिम तथा संचालन लक्ष्य

- २.६ भारतीय रुपैयाँसँग नेपाली रुपैयाँको विनिमयदर स्थिर रहेको सन्दर्भमा विनिमयदरलाई मौद्रिक नीतिको अन्तरिम लक्ष्यको रूपमा लिइएको थियो । सोसँग तादम्यता कायम गरी विस्तृत मुद्रा प्रदाय वृद्धिदर १५ प्रतिशत कायम गर्ने लक्ष्य लिइएको थियो । समीक्षा वर्षमा भारतीय रुपैयाँसँग स्थिर विनिमयदर कायमै रहेको छ भने विस्तृत मुद्रा प्रदायको वृद्धिदर १६.४ प्रतिशत रह्यो ।
- २.७ आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीतिमा तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचनाको आधारमा तयार पारिने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको अधिक तरलता एवम् बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाह हुने कर्जालाई मौद्रिक नीतिको कार्यान्वयन लक्ष्यको रूपमा लिइएको थियो । यसका लागि बैंकिङ क्षेत्रको तरलता मापन बढी यथार्थपरक बनाउन यस बैंकको साप्ताहिक वासलातको आधारमा तयार पारिने तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचनामा वाणिज्य बैंकहरुको अतिरिक्त विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरुको निक्षेपलाई समेत समावेश गरी तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनुका साथै वाणिज्य बैंक लगायत विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूसँगको निक्षेप, कर्जा, नगद मौज्जात र अन्तर-बैंक ब्याजदर सम्बन्धी विवरण समेत संकलन गरी तरलता स्थितिको अनुगमन गरियो ।
- २.८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कुल आन्तरिक कर्जा १६ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएकोमा १७.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा उल्लेख्य रूपमा बढेकोले कुल आन्तरिक कर्जाको वृद्धि अपेक्षित स्तरमा रहन गएको हो । समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाह हुने कर्जाको वृद्धिदर १६ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरिएकोमा यथार्थमा यस्तो कर्जा वृद्धिदर २०.२ प्रतिशत रह्यो । त्यसैगरी, सरकारी खर्च र आन्तरिक ऋण परिचालन सम्बन्धी सरकारको बजेट अनुमानलाई दृष्टिगत गरी आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा सरकारतर्फ प्रवाह हुने कर्जाको वृद्धिदर १५.८ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरिएकोमा साधन परिचालनको तुलनामा सरकारी खर्चमा कमी आएकोले समीक्षा वर्षमा यस्तो कर्जा १.६ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भयो ।

तालिका २.२
मुद्रा प्रदाय तथा आन्तरिक कर्जा

	२०६८/६९ को यथार्थ	२०६९/७०	
		लक्ष्य	यथार्थ
विस्तृत मुद्रा प्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	२२.७	१५.०	१६.४
संकुचित मुद्रा प्रदायको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	१८.६	१४.५	१४.४
आन्तरिक कर्जाको वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	९.३	१६.०	१७.२

- २.९ लक्षित आर्थिक वृद्धिदर, शोधनान्तर बचत र ब्याजदरको संरचनाबाट निक्षेप परिचालनमा पर्ने सकारात्मक प्रभाव समेतको आधारमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँगको कुल निक्षेप परिचालन १५.१ प्रतिशतले वृद्धि भई करिब रु. ११६० अर्ब पुग्ने प्रक्षेपण गरिएकोमा यथार्थमा १७.४ प्रतिशत (रु.१७६ अर्ब २७ करोड) ले वृद्धि भई कुल रु. ११८८ अर्ब ९ करोड पुग्यो ।

मौद्रिक नीतिका उपकरणहरू

- २.१० बैंकदर (Bank rate) लाई मुद्रा बजारको प्रभावकारी उपकरणको रूपमा प्रयोग गर्न यसलाई अन्तिम ऋणदाता सुविधा तथा सुरक्षणपत्रहरूको डिस्काउण्ट गर्ने प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने व्यवस्था गरी स्थायी तरलता सुविधा बैंकदर (८ प्रतिशत) मै उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरियो ।
- २.११ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा तरलता स्थितिमा आएको सुधारसँगै मुद्राप्रदायलाई वाञ्छित सीमामा राख्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कायम गर्नु पर्ने अनिवार्य नगद मौज्जातमध्ये वाणिज्य बैंक तथा विकास बैंकहरूले राख्नु पर्ने अनिवार्य नगद मौज्जातमा वृद्धि गरी “क” वर्गको लागि ६ प्रतिशत, “ख” वर्गको लागि ५.५ प्रतिशत र “ग” वर्गको लागि ५ प्रतिशत कायम गरियो ।
- २.१२ उत्पादनशील क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह बढाउने उद्देश्यले बढीमा ६ महिना अवधिको लागि असल कर्जाको धितोमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराइने पुनरकर्जाका साथै तोकिएका अन्य उत्पादनशील क्षेत्रको लागि ६ प्रतिशतको एकल पुनरकर्जादर कायम गरियो र यस्तो पुनरकर्जाको हकमा ग्राहकबाट ९ प्रतिशत भन्दा बढी ब्याज असुल गर्न नपाउने व्यवस्था गरियो । पुनरकर्जा दरमा कटौती गरेकोले आर्थिक वर्ष २०६९/७० यस्तो कर्जाको उपयोग उल्लेख्य रूपमा बढेको छ । समीक्षा वर्षमा असल कर्जाको धितोमा उत्पादनमूलक क्षेत्रतर्फ कर्जा प्रवाह बढाउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई रु. २ अर्ब ७४ करोड बराबरको पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गरियो । अघिल्लो आर्थिक वर्षमा रु. ८६ करोड ८६ लाख बराबरको मात्र पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गरिएको थियो । साथै, समीक्षा वर्षमा रु. ७१.३६ करोडको निर्यात पुनरकर्जा सुविधा समेत उपलब्ध गराइएको छ ।

तालिका २.३

आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा कायम रहेको बैंकदर तथा पुनरकर्जादरहरू

शीर्षक	दर (प्रतिशतमा)
बैंकदर	८.०
साधारण पुनरकर्जादर	६.०
विशेष पुनरकर्जादर (निर्यात उद्योग, रुग्ण उद्योग, साना तथा घरेलु उद्योग, वैदेशिक रोजगारी र महिला तथा तोकिएका वर्ग वा समुदायद्वारा संचालित साना व्यवसाय)	१.५
विदेशी मुद्रामा उपलब्ध गराइने निर्यात पुनरकर्जादर	लाईबोर दर + ०.२५

- २.१३ अघिल्लो वर्षको मौद्रिक नीतिमा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले आगामी ३ वर्षसम्म विपन्न वर्ग कर्जा क्रमशः बढाउदै जानु पर्ने नीतिगत व्यवस्था भए बमोजिम आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले यस्तो अनुपात क्रमशः ४ प्रतिशत, ३.५ प्रतिशत र ३ प्रतिशत पुऱ्याउनु पर्ने व्यवस्था गरियो । आर्थिक वर्ष २०६९/७० को अन्त्यसम्ममा वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको ४.६ प्रतिशत, विकास बैंकहरूले ४.३ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूले ३ प्रतिशत कर्जा विपन्न वर्ग कर्जा अन्तरगत प्रवाह गरेका छन् ।
- २.१४ वाणिज्य बैंकहरूले कृषि, ऊर्जा, पर्यटन, घरेलु तथा साना उद्योग जस्ता उत्पादनशील क्षेत्रमा कुल कर्जा तथा लगानीको न्यूनतम २० प्रतिशत र कृषि तथा ऊर्जा क्षेत्रमा न्यूनतम १० प्रतिशत कर्जा लगानी गर्नु पर्ने व्यवस्था गरियो ।
- २.१५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप वृद्धिसँगै उनीहरूको सम्पत्ति संरचनामा स्वतः समायोजन भई तरलता व्यवस्थापनमा समस्या नआओस् भन्ने उद्देश्यले कायम गरिएको वैधानिक तरलता अनुपात सम्बन्धी व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइयो ।
- २.१६ यस बैंकले खुला बजार कारोबारलाई मौद्रिक व्यवस्थापनको प्रमुख उपकरणको रूपमा प्रयोग गर्दै आएको छ । खुला बजार कारोबारका उपकरणहरूमध्ये सोभै बिक्री तथा खरिद बोलकबोल र रिपो तथा रिभर्स रिपो बोलकबोल संचालन गरिने व्यवस्थालाई आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा समेत निरन्तरता दिइयो । विगतमा तरलता संकुचन भएको अवस्थामा रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोलको अवधिलाई बढाई अधिकतम ४५ दिन

पुन्याइएकोमा मुद्रा बजारमा तरलताको स्थिति सहज हुँदै आएकोले यी उपकरणको अवधिलाई पुनः २८ दिन नै कायम गरियो ।

२.१७ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा खुला बजार कारोबार अन्तर्गत सोभै बिक्री बोलकबोल मार्फत् रु. ८ अर्ब ५० करोडको तरलता प्रशोचन भएको छ । अघिल्लो वर्ष बिक्री बोलकबोल मार्फत् रु. ८ अर्ब ४० करोड तरलता प्रशोचन भएको थियो भने रिपो बोलकबोल मार्फत् रु. ७४ करोड ३७ लाख तरलता प्रवाह भएको थियो । समीक्षा वर्षको शुरुमा खासगरी अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा सरकारी खर्च वृद्धि भई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको तरलताको स्थिति सुविधाजनक रहेकोले खुला बजार कारोबारबाट तरलता प्रशोचन गरिएको थियो ।

लघुवित्त

२.१८ लघुवित्त सम्बन्धी कारोबार गर्ने “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाहरू अन्तर्गत ५ वटा ग्रामीण विकास बैंक, २३ वटा ग्रामीण बैंकिङ पद्धति अनुशरणकर्ता र ३ वटा लघुवित्त सम्बन्धी थोक कारोबार गर्ने समेत गरी जम्मा ३१ वटा संस्थाहरू रहेका छन् ।

२.१९ सहकारी संस्था तथा गैर-सरकारी संस्थाहरूलाई थोक कर्जा उपलब्ध गराउने गरी वि.सं. २०४७ सालमा स्थापित ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको लगानीको दायरालाई फराकिलो बनाउने उद्देश्यले ग्रामीण स्वावलम्बन कोष संचालन निर्देशिका, २०६९ लागू गरिएको छ । नेपाल सरकारबाट जम्मा रु. २९ करोड र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट रु. २५ करोड ३४ लाख गरी कोषको कुल पूँजी रु. ५४ करोड ३४ लाख पुगेको छ । कोषसँग आवद्ध संस्थाहरूलाई सम्बन्धित संस्थाहरूको प्राथमिक पूँजी (शेयर पूँजी, साधारण जगेडा र नाफा रकम) को पहिलो कर्जा २० गुणासम्म, दोश्रो र तेश्रो कर्जाको हकमा १५ गुणासम्म हुने गरी पहिलो पटक रु. २५ लाख, दोश्रो पटक रु. ३० लाख र तेश्रो पटक रु. ३५ लाखसम्मको कर्जा किस्ताबन्दीमा उपलब्ध गराउदै आएको छ ।

२.२० ग्रामीण स्वावलम्बन कोषबाट विपन्न वर्गको आर्थिक उत्थानका लागि प्रति सदस्य बढीमा रु. ९० हजारसम्म सहकारी/गैर-सरकारी संस्थाहरू मार्फत् लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था रहेको छ । सामूहिक लघुउद्यम परियोजना कर्जा अन्तर्गत दोस्रो पटकको कर्जा सदुपयोग गरी राम्रो ख्याती कमाएका ऋणी सदस्यले सामूहिक रुपमा कुनै लघुउद्यम संचालन गर्न चाहेमा यस्तो सामूहिक परियोजनाका लागि प्रति परियोजना बढीमा रु. १ लाख ५० हजारसम्म कर्जा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था समेत रहेको छ । यसैगरी, आर्थिक वर्ष २०५९/६० देखि दीर्घकालीन पूँजीको आवश्यकता पर्ने व्यवसायहरू खासगरी चिया, अलैची, कोल्डस्टोरका लागि आवश्यक पर्ने पूँजीको व्यवस्था गर्न कृषि विकास बैंक र लघुवित्त सम्बन्धी कार्य गर्ने विकास बैंकहरूलाई कोषबाट थोक कर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ ।

तालिका २.४

ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको कारोबार विवरण (दीर्घकालीन ऋण समेत)

विवरण	२०६९ असार	२०७० असार
कर्जा वितरण भएको जिल्ला संख्या	६२	६६
कर्जा वितरित संस्था संख्या	७०९	७२०
लाभान्वित परिवार संख्या	३२,२४०	४०,००४
वितरित कर्जा रकम (रु. करोडमा)	९१.९३	१२१.०८
असुल भएको रकम (रु. करोडमा)	४८.४०	६७.४५
लगानीमा रहिरहेको रकम (रु. करोडमा)	४३.५३	५३.६३
भाखा नाघेको कर्जा (असुल हुनुपर्ने रकमको प्रतिशत)	५.५८	३.५६
कर्जा असुली (प्रतिशत)	९४.४२	९६.४४

२.२१ २०७० असार मसान्तसम्ममा कोषले ६६७ वटा सहकारी संस्था र ५३ वटा गैर-सरकारी संस्था गरी कुल ७२० वटा संस्थाहरूलाई रु. १ अर्ब ५ करोड १६ लाख ५१ हजार ऋण लगानी गरेकोमा रु. ५९ करोड ८२ लाख ८५ हजार असुली भई रु. ४५ करोड ३३ लाख ६६ हजार लगानीमा रहिरहेको छ । सोही अवधिसम्ममा दीर्घकालीन ऋणतर्फ जम्मा रु. १५ करोड ९२ लाख लगानी गरी रु. ७ करोड ६१ लाख ८० हजार असुली भई रु. ८ करोड ३० लाख ६६ हजार लगानीमा रहिरहेको छ । हाल उक्त दीर्घकालीन कर्जा रकम कृषि विकास बैंक लिमिटेडमा मात्र लगानीमा रहिरहेको छ ।

तालिका २.५
ग्रामीण स्वावलम्बन कोषको कर्जा प्रवाह स्थिति
(२०७० असार मसान्तसम्म)

विवरण	गैर-सरकारी संस्था	सहकारी संस्था	जम्मा
कर्जा प्रवाह			
(क) संस्था संख्या	५३	६६७	७२०
(ख) कर्जा रकम (रु. हजारमा)	२२४७६	१०२९१७५	१०५१६५१
(ग) लाभान्वित परिवार संख्या	४००४	३६०००	४०००४
कर्जा असूली			
(क) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२०४५७	५७७८२८	५९८२८५
(ख) ब्याज रकम (रु. हजारमा)	२७६१	७४५२१	७७२८२
लगानीमा रहिरहेको			
(क) संस्था संख्या	१७	४३७	४५४
(ख) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२०१९	४५१३४७	४५३३६६
भाखा नाघेको			
(क) संस्था संख्या	१५	७०	८५
(ख) साँवा रकम (रु. हजारमा)	२०१९	२२८४८	२४८६७

- २.२२ देशका ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका सहकारी तथा गैर-सरकारी संस्थाहरूको पहुँच कोषसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यले विभिन्न गोष्ठी तथा कार्यक्रम संचालन गरी प्रचार प्रसारको कामलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.२३ एशियाली विकास बैंक, मनिलाको अनुदान सहयोगमा संचालनमा रहेको Raising Income of Small and Medium Farmer's Project (RISMFP) बाट प्राप्त रु. ८४,३८,०७१।७१ सहायतामध्ये रु. ५,००,०००।- सुदूर पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रमा रहेका सहकारीहरूलाई लगानी गरिएको छ ।
- २.२४ ग्रामीण विकास बैंकहरूको वित्तीय सुदृढीकरण तथा सवलीकरणका लागि पाँचवटै ग्रामीण विकास बैंकहरूलाई आपसमा गाभेर राष्ट्रिय स्तरको ग्रामीण विकास बैंक बनाउने सोचका साथ कार्य अगाडि बढिरहेको छ ।
- २.२५ लघुवित्त संस्थाहरूको नियमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यका लागि Second Tier Institution को रूपमा लघुवित्त प्राधिकरणको स्थापना गर्ने प्रयोजनका लागि लघुवित्त प्राधिकरण ऐन जारी गर्न र यस बैंकको लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभागद्वारा संचालित ग्रामीण स्वावलम्बन कोषलाई राष्ट्रिय लघुवित्त विकास कोषका रूपमा एक छुट्टै निकाय संस्थापन गर्ने प्रयोजनका लागि सो सम्बन्धी ऐनका मस्यौदाहरू तयार गरी नेपाल सरकार समक्ष पेश गरिसकिएको छ ।
- २.२६ लघुवित्त संस्थाहरूको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाइएको छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा २२ वटा लघुवित्त विकास बैंकहरू, ७ वटा सीमित बैंकिङ कारोवार गर्ने सहकारी संस्थाहरू र ८ वटा वित्तीय मध्यस्थताको कारोवार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाहरूको स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ । यसै अवधिमा ६ वटा लघुवित्त विकास बैंकहरूको विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ भने १/१ वटा सीमित बैंकिङ कारोवार गर्ने सहकारी र वित्तीय मध्यस्थताको कारोवार गर्ने गैर-सरकारी संस्थाको विशेष निरीक्षण गरिसकिएको छ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

- २.२७ विदेशी विनिमयको कारोबार गर्न इजाजतप्राप्त फर्म/कम्पनी वा संस्थाहरूको स्थलगत एवम् गैर-स्थलगत निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन निरीक्षण कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गरिएको छ । २०७० असार मसान्तसम्म ३५३ वटा संस्थाहरूको नियमित तथा विशेष निरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.२८ सुन आयात तथा बिक्री वितरण कार्यविधि, २०६८ मा समसामयिक संशोधन गरी बैंकहरूले सुनको बिक्री मुल्य कायम गर्दा लाग्ने प्रत्यक्ष लागतमा अधिकतम ०.५० प्रतिशत भन्दा बढी मार्कअप बाहेक कुनै पनि शुल्क लिन नपाउने तथा सुन-चाँदी व्यवसायी संघहरूले आफू अन्तरगतका सदस्यहरूलाई सुन वितरणको सिफारिश गर्दा कुनै शुल्क लिन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, आयात गर्न सकिने सुनको दैनिक परिमाणलाई सुनको उच्च माग हुने महिनाहरूको निमित्त २० किलोग्राम र अन्य महिनाहरूको निमित्त १५ किलोग्राम कायम गरिएको छ ।
- २.२९ विप्रेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने र मुद्रा सट्टी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरूलाई सम्पत्ति शूद्धीकरण तथा आतंकवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणका सम्बन्धमा छुट्टाछुट्टै निर्देशन जारी गरी लागू गरिएको छ ।
- २.३० निजी तथा औपचारिक तवरले विदेश (भारत बाहेक) भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी बापत प्रति पटक अमेरिकी डलर २,५०० सम्म सट्टी सुविधा दिने व्यवस्था गरिएको छ । त्यस्तै, विदेशमा व्यवसाय प्रवर्द्धन, व्यापार मेला र व्यापार गोष्ठीमा जाने नेपाली नागरिकलाई राहदानी बापत प्रति पटक अमेरिकी डलर ५,००० सम्मको सट्टी सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- २.३१ विभिन्न प्रयोजनको लागि व्यक्ति तथा संघ-संस्थाहरूले कागजातको आधारमा विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट अमेरिकी डलर ६,००० सम्मको सट्टी गर्न पाउने व्यवस्था रहेकोमा यस्तो सट्टी सुविधाको सीमा वृद्धि गरी अमेरिकी डलर १०,००० पुऱ्याइएको छ ।
- २.३२ निर्यातकर्तालाई विदेशी मुद्रामा प्रदान गर्ने Pre-shipment कर्जा सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्थालाई सरलीकरण गरी आयातकर्ता र निर्यातकर्ताबीच भएको खरिद-बिक्री सम्भौता सम्बन्धी कागजातका आधारमा दिएको कर्जालाई अमेरिकी डलर १,००,००० वा सोको मल्टिपलमा पुनर्कर्जा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.३३ राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकहरूलाई निश्चित मापदण्ड पूरा गरी प्रतीतपत्र खोल्न दिने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाहेक अन्य मुलुकहरूबाट गरिने आयातका लागि खोलिने प्रतीतपत्र कारोबार सम्बन्धमा भएका विविध व्यवस्थाहरूलाई एकीकृत गरी परिपत्र जारी गरिएको छ । त्यसैगरी, भारत बाहेक तेश्रो मुलुकहरूबाट ड्राफ्ट/टी.टी.को माध्यमबाट वस्तु आयात गर्दा एकपटकमा बढीमा अमेरिकी डलर २५,००० बराबरसम्म मात्र भुक्तानी दिन पाइने व्यवस्था रहेकोमा सो सीमालाई वृद्धि गरी अमेरिकी डलर ३०,००० पुऱ्याइएको छ ।
- २.३४ परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी हुने गरी भारतबाट आयात गर्न पाइने वस्तुको सूचीमा म्याङ्गो पल्पलाई समावेश गरी यस्ता वस्तुको संख्या १६१ पुऱ्याइएको छ । साथै, कुनै भारतीय उत्पादनकर्ता फर्म/कम्पनीले आफूले उत्पादन गरेको सामान आफैले बेच्ने नभई आफ्नो Sole Agent बाट मात्र बिक्री वितरणको कार्य गर्ने गरेको अवस्थामा त्यस्ता Sole Agent बाट पनि परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा भारतबाट तोकिएका वस्तुहरू आयात गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.३५ आवश्यक भारतीय मुद्रा सट्टी कार्यलाई सहज बनाउन सर्वसाधारणको निवेदनको आधारमा भा.रु. २५,००० सम्म र भारतस्थित नियोग/संघ/संस्था/कम्पनीसँग लिने विभिन्न सेवा शुल्क भुक्तानीको लागि भा.रु. १,००,००० सम्म कागजातका आधारमा बैंक/वित्तीय संस्थाले सट्टी सुविधा दिने व्यवस्था रहेकोमा नेपालस्थित संघ/संस्था/कम्पनीले सम्बन्धित नियामक निकायको सहमति/स्वीकृति/सिफारिसका आधारमा विविध सेवा सुविधाको भुक्तानीका लागि भा.रु. ३०,००,००० सम्म बैंक/वित्तीय संस्थाबाट सट्टी सुविधा दिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.३६ तयारी पोशाक, गलैचा, पस्मिना, हस्तकला लगायतका वस्तु निर्यातकर्ताहरूलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रि-शिपमेन्ट (Pre-shipment) तथा पोष्ट-शिपमेन्ट (Post-shipment) कर्जा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट पुनर्कर्जा माग भएको दिनमा नै परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा पुनर्कर्जा उपलब्ध

- गराउने व्यवस्था गरिएको छ । यस अन्तरगत २०७० असार मसान्तसम्म विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागबाट यू.एस.डलर ४१ लाखको पुनरकर्जाको स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।
- २.३७ निर्यात अभिवृद्धि गरी व्यापार घाटा कम गर्दै शोधनान्तर स्थितिमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकारद्वारा निर्यात गर्ने उद्योगलाई निर्यात गरेर प्राप्त भएको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा बैंक दाखिला भएको प्रमाणको आधारमा नगद प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएकोमा २०७० असार मसान्तसम्ममा रु. २७ करोड ९७ लाख ५५ हजार नगद प्रोत्साहन वापत सोधभर्ना प्रदान गरिएको छ । साथै, निर्यातमा नगद प्रोत्साहन सम्बन्धी कार्यविधि, २०६८ खारेज गरी नयाँ कार्यविधि, २०७० लागू गरिएको छ ।
- २.३८ वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो विदेशी एजेन्सी बैंकहरूमा रहेको मौज्जातबाट आफ्नो दैनिक तरलतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी मौज्जातमा रहेको रकमको बढीमा ३० प्रतिशतसम्म २ वर्षे अवधिसम्मको कल डिपोजिट, सर्टिफिकेट अफ डिपोजिट वा यस्तै अन्य जोखिम भएका उपकरणहरूमा लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.३९ विदेशी विनिमय संचितिको स्तरमा प्राप्त उपलब्धीलाई दृष्टिगत गरी यसको सुरक्षा एवम् मूल्यलाई प्राथमिकता दिई अधिकतम प्रतिफल प्राप्त गर्ने उद्देश्यले लगानीलाई सुन लगायतका उपकरणमा तथा मुद्रागत रूपमा समेत विविधिकरण गरिएको छ ।
- २.४० २०७० असार मसान्तसम्म विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न स्वीकृति लिएका फर्म/कम्पनीहरूको संख्या होटेलतर्फ ३०५, ट्रेकिङतर्फ १३८९, ट्राभल एजेन्सीतर्फ १५७८, विदेशी एअरलाइन्सका जि.एस.ए.-पि.एस.ए.तर्फ ५४, कार्गो-कूरिएरतर्फ ३०१ र विभिन्न संघ-संस्थातर्फ ७१ वटा पुगेको छ । त्यसैगरी, विप्रेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने फर्म तथा कम्पनीहरूको संख्या ४७ र काठमाडौं उपत्यकामा मनिचेन्जर सम्बन्धी कार्य गर्ने फर्म तथा कम्पनीहरूको संख्या १६५ कायम रहेको छ ।

वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय पहुँच विस्तार तथा नियमन

- २.४१ नेपाल बैंक लिमिटेडको पुनरसंरचना गर्ने उद्देश्यले उक्त बैंकलाई नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ८६ ग को उपदफा (१) को खण्ड (ण) अनुसार यस बैंकको नियन्त्रणमा लिइएकोमा त्यस्तो नियन्त्रणको अवधि थप गरी २०७० पुस मसान्तसम्म कायम गरिएको छ । उक्त बैंकको व्यवस्थापन समिति पुनरगठन गरी अर्को व्यवस्था नभएसम्म यस बैंकबाट नै कर्मचारी खटाई बैंक संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । उक्त बैंकको पूँजी योजनामा उल्लिखित कार्यहरूमध्ये हकप्रद शेयर वापत नेपाल सरकारको तर्फबाट प्राप्त गर्नुपर्ने रकम बैंकमा जम्मा भैसकेको, कर्मचारीलाई ओटीसी मार्केटबाट शेयर हस्तान्तरण गर्ने, बैंकको यथार्थ लेखापरीक्षण गर्ने तथा नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडबाट शेयर कारोबारको लागि शेयर सूचीकृत गर्ने लगायतका कार्यहरू सम्पन्न गरी सर्वसाधारण शेयरधनीको लागि हकप्रद शेयर जारी भएपश्चात बैंकको चुक्ता पूँजी रु. ३ अर्ब ७१ करोड ६४ लाख ४३ हजार पुगेको छ ।
- २.४२ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडको पूँजी योजनामा उल्लिखित कार्यहरूमध्ये नेपाल सरकारकोतर्फबाट नगदै थप गर्नुपर्ने रकम बैंकले प्राप्त गरिसकेको छ । नेपाल सरकारले वित्तीय क्षेत्र परियोजना अन्तर्गत बैंकलाई उपलब्ध गराएको ऋण रकमलाई बैंकको शेयर पूँजीमा परिणत गरिसकिएको छ जसबाट बैंकको चुक्ता पूँजी रु. ८ अर्ब ५८ करोड ८९ लाख ७२ हजार पुगेको छ ।
- २.४३ ऋणात्मक पूँजीकोष रहेका कारण यस बैंकबाट तोकिएको पूँजीकोष कायम गर्न पूँजी योजना कार्यान्वयनका क्रममा रहेका नेपाल बैंक लिमिटेड र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेड दुवैको निक्षेप उल्लेख्य रूपमा बृद्धि भएको, निष्कृत कर्जाको मात्रा क्रमशः घट्दै गएको तथा समीक्षा अवधिमा बैंकहरू मुनाफामा संचालनमा रहेको कारण समग्रमा दुवै बैंकको वित्तीय अवस्था सन्तोषजनक रहेको देखिन्छ ।
- २.४४ वित्तीय संस्थाहरूको सञ्जाल विस्तारसँगै वित्तीय पहुँच बढाउने तथा वित्तीय सेवा विकेन्द्रीकरण गर्ने कार्य अघि बढ्दै गएको छ । वित्तीय सेवाको पहुँच कम भएका भौगोलिक क्षेत्रहरूमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई शाखा खोल्न प्रोत्साहन गरी वित्तीय समावेशीकरणलाई अभिवृद्धि गर्दै लैजाने उद्देश्य अनुरूप यस बैंकद्वारा तोकिएका १७ जिल्लामा शाखा खोलेमा सदरमुकाममा रु. ५० लाखसम्म र सदरमुकामभन्दा बाहिर शाखा खोलेमा रु. १ करोडसम्म निर्व्याजी सापटी निश्चित अवधिको लागि उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी, तोकिएका ९ जिल्लामा “घ” वर्गका वित्तीय संस्थाले शाखा खोली वित्तीय सेवाको

कार्यक्रम संचालन गरेमा शाखा संचालनका लागि रु. १५ लाखसम्म शून्य ब्याजदरमा सापटी उपलब्ध गराइने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईएको छ । यस व्यवस्था अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा वित्तीय पहुँच कम रहेको एक जिल्लाको सदरमुकाम बाहिर एक शाखा कार्यालय खोले वापत एउटा वाणिज्य बैंकलाई रु. १ करोड शून्य ब्याजदरमा सापटी उपलब्ध गराइएको छ ।

- २.४५ वित्तीय क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको उपयोग बढाउँदै सहज सेवा विस्तार गर्ने कार्य अधि बढिरहेको छ । यस अन्तर्गत ग्रामीण क्षेत्रहरुमा POT मेशिनको माध्यमबाट शाखारहित बैंकिङ सेवा संचालन गर्ने उद्देश्य अनुरूप हालसम्म ११ वाणिज्य बैंकहरुले १९४ केन्द्रहरु (Spot) बाट उक्त सेवा प्रदान गरिरहेका छन् ।
- २.४६ नयाँ वाणिज्य बैंकहरुलाई इजाजत दिने कार्य स्थगित राखिएको छ भने वित्तीय पहुँच बढाउन सहयोग पुग्ने प्रकारले अन्य वित्तीय संस्थाहरु स्थापनामा जोड दिइएको छ । यस अनुसार वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्रको लागि पूर्व नीतिगत व्यवस्था अन्तर्गत पेश हुन आएका आवेदनहरुमध्ये समीक्षा अवधिमा “ख” वर्गका ३ वटा विकास बैंक र “घ” वर्गका ९ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई वित्तीय कारोबार गर्ने इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ । उक्त ९ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुमध्ये २ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका सहायक कम्पनीको रुपमा स्थापना भएका छन् भने २ वटा वित्तीय मध्यस्थताको कारोबार गर्ने अनुमतिपत्र प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाबाट रुपान्तरित भएका छन् ।

तालिका २.६
इजाजतपत्र प्रदान गरिएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु

सि.नं.	संस्थाको नाम	अन्य विवरण
	“ख” वर्ग	
१.	श्री सालपा विकास बैंक लिमिटेड	कार्यक्षेत्र - १ जिल्ला
२.	श्री सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लिमिटेड	कार्यक्षेत्र - ३ जिल्ला
३.	श्री साभा विकास बैंक लिमिटेड	कार्यक्षेत्र - ३ जिल्ला
	“घ” वर्ग	
१.	श्री महिला सहयात्रा माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	
२.	श्री विजय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	
३.	किसान माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	
४.	क्लिन भिलेज माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	क्लीन इनर्जी डेभलपमेण्ट बैंकको सहायक कम्पनी
५.	फरवार्ड कम्प्युनिटी माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	
६.	रिलायबल माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	रिलायबल फाइनेन्स लिमिटेडको सहायक कम्पनी
७.	महुली सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड,	
८.	सूर्योदय लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड	
९.	मेरो माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड	

- २.४७ समीक्षा अवधिमा लघुवित्त वित्तीय संस्थातर्फ प्राप्त आवेदनहरुमध्ये ५ वटा प्रस्तावित लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु समता माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड, आरएसडिसी लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड, नेशनल माइक्रोफाइनेन्स वित्तीय संस्था लिमिटेड, नेपाल सेवा लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड र सामुदायिक लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडलाई संस्थापनाको लागि सैद्धान्तिक सहमती प्रदान गरिएको छ भने यस अवधिमा २ वटा लघुवित्त संस्थाहरुले सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त भए पश्चात संस्था संचालनको असमर्थता जनाई आवेदन रद्द गरेका छन् ।
- २.४८ वित्तीय सुधारको एक रणनीति अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई एकआपसमा गाभ्न/गाभिन प्रोत्साहित गर्ने यस बैंकको नीति अनुरूप “बैंक तथा वित्तीय संस्था एक आपसमा गाभ्ने वा गाभिने सम्बन्धी विनियमावली, २०६८” कार्यान्वयनमा आएपछि ४३ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु एक आपसमा गाभिएर १८ वटा संस्थाहरु बनेका छन् भने १३ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु एक आपसमा गाभिएर ५ वटा संस्था बन्न सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त गरेका छन् ।

- २.४९ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त वित्तीय संस्थाहरूलाई स्तरोन्नति हुनका लागि स्पष्ट मापदण्ड बनाई सो मापदण्डमा रहेका संस्था मात्र स्तरोन्नति हुने व्यवस्था गरिएको छ । सो अनुरूप श्री मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेड, श्री सिटी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड, श्री कामना विकास बैंक लिमिटेड र श्री त्रिवेणी विकास बैंक लिमिटेडलाई ३ जिल्लाबाट १० जिल्लामा कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न स्वीकृति दिइएको छ भने श्री मर्कान्टाइल फाइनान्स लिमिटेडको इजाजतपत्र खारेज गरिएको छ ।
- २.५० बैंक तथा ऋणीबीचको कारोबारमा कुनै पनि पक्षलाई मर्का पर्न गएमा त्यस्तो मर्काको सुनुवाइको लागि नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) को मिति २०६३/८/२९ को निर्णयानुसार डेपुटी गभर्नरको संयोजकत्वमा गठित गुनासो व्यवस्थापन समितिमा २०७० असार मसान्तसम्ममा ६३३ वटा उजुरी उपर सुनुवाइ भइसकेको छ । उक्त समितिमा समीक्षा वर्षमा ६७ वटा गुनासो तथा उजुरीहरू परेकोमा २४ वटामा सुनुवाइ भैसकेको छ भने २० वटा उजुरीको सम्बन्धमा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग आवश्यक पत्राचार भइरहेको छ । बाँकी २३ वटा गुनासो बारे निवदेक तथा सम्बन्धित पक्षसँग समन्वय गराई सहमति गर्न पहल गरिएको छ । समितिमा विशेष गरी कर्जाको समयावधि थप गर्ने, ब्याज हर्जाना मिनाहा गर्ने, प्रकृया नपुऱ्याई धितोमा राखिएको सम्पत्ति लिलामी गरिएकोले लिलामी रोक्ने, तेस्रो पक्षले कर्जा अपचलन गरी धितो फुकुवा नगरेकोले सो फुकुवा गर्ने लगायतका विषयमा गुनासोको आवेदन परेको छ ।
- २.५१ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट कर्जा कारोबार गरी समयमा कर्जा चुक्ता नगरेका कारण नेपाल सरकारद्वारा राहदानी जफत लगायतका कारबाहीमा परेका ३५५ जना ऋणीहरूमध्ये २०७० असार मसान्तसम्ममा ५८ जना ऋणीहरू उपर गरिएको कारबाही फुकुवा गरिएको छ । समीक्षा अवधिमा थप ७ जना ऋणीहरू उपर राहदानी जफत लगायतका कारबाहीको लागि नेपाल सरकार समक्ष अनुरोध गरिएको छ ।
- २.५२ रुग्ण उद्योग सम्बन्धी अध्ययन गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा गठित रुग्ण उद्योग पुनरुत्थान उच्चस्तरीय कार्यदल तथा उप-समितिमा यस बैंकबाट समेत प्रतिनिधित्व भइरहेको छ । रुग्ण उद्योगलाई प्रदान भएको कर्जामा यस बैंकबाट प्रदान गरिने पुनरकर्जा सम्बन्धी व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन नीतिगत तथा प्रक्रियागत व्यवस्थालाई सरलीकरण गरी रुग्ण उद्योग हेर्ने डेस्क तोकी आवश्यक कार्यहरू हुँदै आइरहेको छ । साथै, यस बैंकबाट रुग्ण उद्योग पुनरुत्थान सम्बन्धी स्पष्ट र पारदर्शी नीतिगत व्यवस्था गर्ने सन्दर्भमा वित्तीय क्षेत्रबाट हुनसक्ने सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७० को मस्यौदामा सरोकारवाला निकायहरूको सुझाव तथा प्रतिक्रियाका लागि यस बैंकको वेबसाइटमा राखिएकोमा सो सम्बन्धमा प्रतिक्रियाहरू संकलन एवम् अध्ययन कार्य समेत भइरहेको छ ।
- २.५३ संचालन सम्बन्धी उच्च जोखिम भएका “क” वर्गका बैंकहरूलाई यस बैंकले गत आर्थिक वर्षको कुल नाफाको २ देखि ५ प्रतिशतसम्म थप पूँजी कायम गर्न निर्देशन दिनसक्ने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी, इजाजतपत्रप्राप्त “ख” र “ग” वर्गका संस्थाहरूको हकमा संस्थाहरूले पूँजीकोष गणना गर्दा कुल सम्पत्तिको २ प्रतिशत २०७० असार मसान्तसम्म, ४ प्रतिशत २०७१ असार मसान्तसम्म र ५ प्रतिशत २०७२ असार मसान्तसम्म जोखिम भारित सम्पत्तिको रूपमा थप गर्नुपर्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ ।
- २.५४ वाणिज्य बैंकहरूले प्रवाह गर्ने कर्जाको ब्याजदर निर्धारण प्रकृत्यालाई पारदर्शी बनाउन आधार दर (Base Rate) गणना गरी प्रकाशित गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कार्यकुशलता र प्रतिस्पर्धी क्षमता अभिवृद्धि हुनुका साथै मौद्रिक प्रसारण संयन्त्र सुदृढ भई मौद्रिक नीतिको प्रभावकारितामा पनि सुधार हुने अपेक्षा रहेको छ । यस्तो दरभन्दा कम हुने गरी कर्जा प्रवाह गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको दीर्घकालीन अस्तित्वका साथै समग्र वित्तीय क्षेत्र स्थायित्वमा समेत प्रतिकूल प्रभाव पर्न सक्ने भएकोले आधार दरभन्दा कम ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह गर्नु उपयुक्त हुँदैन । तसर्थ, सम्बन्धित संस्थाले सो दरमा आफ्नो जोखिम प्रिमियम समावेश गरी कर्जाको ब्याजदर निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ । यस्तो आधार दरको गणना कम्तिमा पनि प्रत्येक महिनामा गरी सोको विवरण आफ्नो वेबसाइटमा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.५५ नेपालको समग्र वित्तीय प्रणालीको स्थायित्व कायम राख्नका लागि आवश्यक पर्ने नीतिहरूको तर्जुमा, तिनको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा पृष्ठपोषण लगायतको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन यस बैंकका वरिष्ठ डेपुटी गभर्नरको अध्यक्षतामा एक Financial Stability Oversight Committee र नियमित रूपमा अन्तरसम्बन्धित वित्तीय स्थायित्व सम्बन्धी विषयहरूमा छलफल गरी वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन (Financial Stability Report) तयार गर्नका लागि वित्तीय स्थायित्व उप-समिति (Financial Stability Sub-

Committee) समेत गठन भई कार्यरत रहेका छन् । २०६९ असार र २०६९ पुस महिनाको तथ्याङ्कमा आधारित दुई वटा वित्तीय स्थायित्व प्रतिवेदन प्रकाशन गरिसकिएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण

- २.५६ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको प्रत्येक वर्ष कम्तिमा एक पटक समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण (Corporate Level On-site Inspection) गर्ने लक्ष्य अनुरूप आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ३० वटा वाणिज्य बैंकहरू, ८६ वटा विकास बैंकहरू र ५८ वटा वित्त कम्पनीहरूको समष्टिगत स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ । साथै, १९ वटा वाणिज्य बैंकहरू, २५ वटा विकास बैंकहरू र २६ वटा वित्त कम्पनीहरूको विशेष निरीक्षण समेत गरिएको छ भने २१ वटा वित्त कम्पनीहरूको अनुगमन निरीक्षण गरिएको छ । स्थलगत निरीक्षण क्रममा देखिएका कमीकमजोरीहरूलाई सुधार गर्न लगाउने तथा प्राप्त विवरणको आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.५७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको वासलात तथा अन्य वित्तीय विवरणहरूको नियमित गैर-स्थलगत अनुगमन गर्नुका साथै यस बैंकबाट जारी भएका नीति निर्देशनहरूको पालना सम्बन्धमा निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिइएको छ ।
- २.५८ बैंकिङ क्षेत्रमा प्रचलित अन्तर्राष्ट्रिय सुपरिवेक्षकीय मान्यताहरू आत्मसात गर्दै नेपालको परिप्रेक्षमा उक्त मान्यताहरू लागू गर्दै जाने नीति लिइएको छ । यसै क्रममा विकास गरिएको नयाँ पूँजीकोषसम्बन्धी मापदण्ड (New Capital Adequacy Framework 2008) लाई आर्थिक वर्ष २०६५/६६ देखि वाणिज्य बैंकहरूमा पूर्ण रूपमा लागू गरिएकोमा बैंकहरू आफैँले जोखिमको विश्लेषण गरी जोखिमको मात्रा र जोखिम व्यवस्थापनको पर्याप्तताको आधारमा थप पूँजी व्यवस्थापन गर्न ICAAP Guidelines जारी गरिएको छ ।
- २.५९ गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षणबाट प्राप्त सूचनाको विश्लेषणको आधारमा CAELS Rating गरिनुका साथै पूर्व चेतावनी संकेतहरू तयार गरी सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई समयमै सचेत गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.६० बैंकिङ क्षेत्रमा महत्वपूर्ण मानिएको तरलता सम्बन्धी जोखिमलाई समयमै पहिचान गरी नीतिगत निर्णय गर्न सहयोग पुगोस् भन्ने अभिप्रायले दैनिक तथा नियमित अन्तरालमा बैंकिङ क्षेत्रको तरलता अनुगमन गर्ने कार्य गरिएको छ । साथै, अर्थतन्त्रका एकै क्षेत्र तथा प्रयोजनमा बैंकहरूले प्रवाह गर्ने कर्जामा रहेको अधिकेन्द्रित जोखिमको अनुगमन गर्ने कायलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.६१ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले साप्ताहिक रूपमा कायम गर्नुपर्ने अनिवार्य नगद मौज्जात, मासिक रूपमा कायम गर्नुपर्ने वैधानिक तरलता अनुपात र विपन्न वर्गमा प्रवाह गर्नु पर्ने कर्जाको अनुगमन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा अनिवार्य नगद मौज्जात कायम नगरेको कारणले एक वटा वाणिज्य बैंक र ३ वटा विकास बैंकहरूलाई, वैधानिक तरलता अनुपात कायम नगरेकोले २ वटा विकास बैंकहरूलाई र विपन्न वर्ग क्षेत्रमा तोकिए बमोजिम न्यूनतम कर्जा प्रवाह नगरेको कारण एक वटा वाणिज्य बैंक र ७ वटा विकास बैंकहरूलाई हर्जाना लगाइएको छ ।
- २.६२ वाणिज्य बैंकहरूको समग्र जोखिम व्यवस्थापनको लागि जोखिम व्यवस्थापन मार्गदर्शन स्वीकृत गरी लागू गरिएको छ । सुपरिवेक्षकीय साधन श्रोतको अधिकतम उपयोग गर्न जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण विधि लागू गर्न अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषको सहयोगमा Risk-based Supervision Onsite Manual तयार गरिएको छ ।
- २.६३ बैंक तथा वित्तीय संस्थामा आसन्न जोखिमको पहिचान र व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले दुई अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी निक्षेप परिचालन गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू स्वयम्ले यस बैंकको मार्गदर्शन अनुरूप आ-आफ्नो दबाव परीक्षण (Stress Test) गरी सो सम्बन्धी विवरण नियमित रूपमा यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २.६४ नेपालमा BASEL मूल सिद्धान्तहरूको कार्यान्वयनको अवस्था मूल्याङ्कन गरी सो सम्बन्धी भावी रणनीति तय गर्ने उद्देश्यले BASEL मूल सिद्धान्तहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको स्वमूल्याङ्कन (BASEL Core Principle Self Assessment) गर्न एक कार्यदल गठन गरी स्वमूल्याङ्कन गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

- २.६५ बैंक संचालनमा Forward Looking Approach को अवधारणा अनुसार रु. २ अर्बभन्दा बढि निक्षेप संकलन गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले त्रैमासिक रूपमा आ-आफ्नो दवाव परीक्षण गरी सोको विवरण बुझाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । त्यसैगरी, विश्व बैंकको प्राविधिक सहायतामा Problem Bank Resolution Framework तयार गरिएको छ भने सो को कार्यान्वयन प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- २.६६ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष एवम् विश्व बैंक लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूको परामर्शमा यस बैंकको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण पद्धतिलाई सुदृढ तुल्याउन जोखिम व्यवस्थापन, संस्थागत सुशासन, कारोबारको अन्तर-सम्बन्ध एवम् घर-जग्गामा प्रवाहित कर्जाको परिमाण जस्ता विषयको आधारमा छनोटमा परेका बैंकहरूको अन्वेषणात्मक समीक्षा (Diagnostic Review) सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.६७ राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंकहरूलाई BASEL II को Framework भित्र ल्याउने तयारीको क्रममा आर्थिक वर्ष २०६७/६८ देखि BASEL II सम्बन्धी अनुगमन कार्य प्रारम्भ गरिएकोमा उक्त कार्यलाई आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा पनि निरन्तरता दिइएको छ ।
- २.६८ निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणको प्रक्रियालाई कर्जाको सदुपयोगिता एवम् सम्पत्तिको गुणस्तर परीक्षणतर्फ अधिकेन्द्रित गरी स्थलगत निरीक्षणको क्रममा ठूला ऋणीहरूको कर्जा फाइल अध्ययन तथा सोसँग सम्बन्धित धितो एवम् परियोजनाको समेत स्थलगत निरीक्षण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइएको छ ।
- २.६९ समस्याग्रस्त घोषणा गरिएको गोर्खा डेभलपमेन्ट बैंकको वित्तीय अवस्थामा अपेक्षित सुधार हुन नसकेकोले यस बैंकले उक्त संस्थाको व्यवस्थापन आफ्नो नियन्त्रणमा लिई नियुक्त अधिकारी (व्यवस्थापन समूह) मार्फत संस्थाको Resolution प्रक्रियालाई तुरुन्तैमा पुऱ्याउने कार्ययोजना सहित सो संस्थाको व्यवस्थापन तथा कारोबार संचालनको जिम्मेवारी लिएको छ ।
- २.७० युनाईटेड विकास बैंक लि. व्यवसायिक ढंगले प्रतिस्पर्धात्मक वित्तीय बजारमा संचालन हुन सक्ने ठोस आधार नदेखिएकोले खारेजी प्रकृत्यामा लैजान पुनरावेदन अदालत हेटौडामा मुद्दा दर्ता गरिएको छ ।
- २.७१ नारायणी डेभलपमेन्ट बैंक लि. ले यस बैंकले तोके बमोजिमको पूँजीकोष कायम गर्न नसकेकोले मिति २०६९/०२/२४ देखि शीघ्र सुधारात्मक कारवाही गरिएको छ ।
- २.७२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा क्रिष्टल फाइनान्स लि., कुवेर मर्चेन्ट फाइनान्स कं. लि., हिमालय फाइनान्स लि., क्यापिटल मर्चेन्ट बैंकिङ एण्ड फाइनान्स लि., वर्ल्ड मर्चेन्ट बैंकिङ एण्ड फाइनान्स लि. र जनरल फाइनान्स लि. गरी ६ वटा वित्त कम्पनीहरूलाई समस्याग्रस्त घोषणा गरिएको छ ।
- २.७३ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको समष्टिगत सुपरिवेक्षण तथा वित्तीय स्थितिको विश्लेषण सहित समसामयिक विषयवस्तुहरू समेटेर तयार पारिएका आर्थिक वर्ष २०६८/६९ का वार्षिक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिएका छन् ।

मुद्रा व्यवस्थापन

- २.७४ भुक्तानी प्रविधिमा आएको विकास सँगसँगै गैर-मौद्रिक भुक्तानी प्रकृत्या (Non-cash Payment Mode) मा वृद्धि भइरहेको भएतापनि नोटको मागमा पनि उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि भएको छ । मुद्राको मागमा भएको वृद्धिलाई ध्यानमा राखी बैंकले साधारणतः ३ वर्षको लागि पर्याप्त हुने गरी नोट तथा सिक्का मौज्जात व्यवस्थापन गर्दै आएको छ ।
- २.७५ यस आर्थिक वर्षमा छपाइ भई आएका रु. १००० दरका ४ करोड थान नोटहरू बैंक ढुकुटीमा दाखिला भइसकेको छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नोट छपाइ र सिक्का टकमरीमा क्रमशः रु. ५९.३२ करोड र रु. १०.१६ करोड खर्च भएको छ भने रु. ५ दरको २० करोड, रु. १० दरको २७ करोड, रु. २० दरको १८ करोड, रु. ५० दरको १४ करोड, रु. १०० दरको ११ करोड र रु. ५०० दरको १४ करोड थान नोट छपाईको लागि विभिन्न कम्पनीहरूसँग सम्झौता भएको छ ।
- २.७६ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा विभिन्न दरको गरी जमा रु. ४७ अर्ब १० करोड ६५ लाख रकम बराबरका नोटहरू नोट स्टकबाट निष्काशन गरी चलनचल्तीमा पठाइएको छ ।

२.७७ २०६९ असार मसान्तसम्म विभिन्न दरका गरी रु. २०१ अर्ब २५ करोड बराबरका नोट चलनचल्लीमा रहेकोमा २०७० असार मसान्तसम्ममा चलन चल्लीमा रहेको मुद्रामा १६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३३ अर्ब ४६ करोड पुगेको छ। निष्काशित नोटको लागि सुरक्षण वापत विदेशी मुद्रा मौज्जात ९३.३१ प्रतिशत र बाँकी विदेशी सरकारी ट्रेजरी विल्सहरु राखिएको छ।

तालिका २.७
चलनचल्लीमा रहेको नोटको विवरण (२०७० असार मसान्त)

दर (रु.)	चलनचल्लीमा रहेको नोट (थान लाखमा)	रकम (रु. करोडमा)
१	१,६२१.९५	१६.२२
२	९४८.८८	१८.९८
५	२,६७३.०६	१३३.६५
१०	१,९३७.६१	१९३.७६
२०	१,१२३.२६	२२४.६५
२५	२४.३०	६.०८
५०	७६०.४०	३८०.२०
१००	८९२.०५	८९२.०५
२५०	३.५२	८.८०
५००	१,२५८.०२	६,२९०.११
१०००	१,५१८.१५	१५,१८१.५०
	कुल रकम	२३,३४६.००

- २.७८ नेपालभरी नेपाली मुद्राको आपूर्ति व्यवस्था सहज र प्रभावकारी बनाउन यस बैंकको उपत्यकामा १, उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरुमा ७, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडका ४३ र नेपाल बैंक लिमिटेडका २४ शाखा कार्यालयहरुमा समेत गरी ७५ वटा नोटकोषहरु मार्फत नेपाली नोटको आपूर्ति गर्ने र चलनचल्लीमा पठाउन योग्य नभएका नोटहरु यस बैंकमा खिच्ने कार्य हुँदै आएको छ। निजी क्षेत्रका अन्य वाणिज्य बैंकहरुलाई समेत नोटकोष कारोबारमा पहुँच हुने व्यवस्था गरिएको छ। साथै नोटकोषहरुको नियमित निरीक्षण तथा अनुगमन समेत गर्ने गरिएको छ।
- २.७९ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा पनि सफा नोट नीति कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिइएको छ। हाल नोटको एउटा पाकेटमा एक मात्र स्टिच लगाउने र सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको एउटा मात्र लेवल लगाउने नीति कार्यान्वयन भइरहेको छ। नेपाली नोटलाई सुरक्षासाथ चलनचल्लीमा ल्याउने र नोटको हिफाजत गर्ने सम्बन्धी सचेतना जगाउने उद्देश्यले गोष्ठी तथा श्रव्य-दृश्य सामाग्री उपयोग गरिएको छ।
- २.८० वाणिज्य बैंकहरुमा रहेका भुत्रा तथा निष्काशनमा पठाउन अयोग्य नोटहरु खिची नष्ट गर्ने कार्यको सिलसिलामा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा विभिन्न दरका रु. २६ अर्ब ९५ करोड ६७ लाख बराबरका नोटहरु जलान गरिएको छ। २०७० असार मसान्तसम्ममा यसरी जलान गरिएका नोटहरुको कुल रकम रु. २४९ अर्ब ४४ करोड ४३ लाख पुगेको छ।

विविध

जनशक्ति व्यवस्थापन

२.८१ २०७० असार मसान्तसम्ममा बैंकमा प्रशासनतर्फ १,२१४ र प्राविधिकतर्फ १७४ गरी कुल १,३८८ जना स्थायी कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन्। कुल कार्यरत जनशक्तिमध्ये अधिकृततर्फ ८५८, सहायकतर्फ ३६४ र श्रेणी विहिन सहयोगीतर्फ १६६ जना रहेकाले अधिकृत र सहायक तथा सहयोगी श्रेणी कर्मचारी बीचको अनुपात १:०.६२ कायम हुन आएको छ। अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात १:०.७३ रहेको थियो। त्यसैगरी, २०७० असार मसान्तमा सुरक्षातर्फ ९२ जना, स्वास्थ्यतर्फ ११ र अन्य ३३ गरी जम्मा १३६ जना व्यक्तिहरु करारमा कार्यरत रहेका छन्।

तालिका २.८
कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

तह	कार्यरत जनशक्ति २०७० असार		
	प्रशासन	प्राविधिक	जम्मा
अधिकृत विशिष्ट	११	-	११
अधिकृत प्रथम	४७	-	४७
अधिकृत द्वितीय	१५२	२१	१७३
अधिकृत तृतीय	५६९	५८	६२७
जम्मा	७७९	७९	८५८
सहायक प्रथम	७८	२४	१०२
सहायक द्वितीय	८९	४१	१३०
सहायक तृतीय	९२	२९	१२१
सहायक चतुर्थ	१०	१	११
सहायक पंचम	-	-	-
जम्मा	२६९	९५	३६४
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी प्रथम	४२	-	४२
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी द्वितीय	५१	-	५१
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी तृतीय	२८	-	२८
श्रेणी विहिन कार्यालय सहयोगी चतुर्थ	४५	-	४५
जम्मा	१६६	-	१६६
कुल जम्मा	१,२१४	१७४	१,३८८

२.८२ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ५० जना कर्मचारीले अवकाश लिएका, ३ जनाको राजिनामा स्वीकृत भएको र ६ जनाको असामयिक निधन भएको समेत गरी कुल ५९ जना कर्मचारीहरू बैंक सेवाबाट अलग भएका छन् ।

२.८३ अधिकृत तृतीयस्तर तथा सहायक द्वितीयस्तरका जनशक्तिलाई खुल्ला प्रतियोगिताबाट बैंक सेवामा प्रवेश गराउने प्रक्रिया अधि बढाइएकोमा १८ जनालाई अधिकृत तृतीयमा नियुक्ति दिईएको छ भने काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूमा ४५ जना सहायक द्वितीय भर्ना गर्ने कार्य जारी रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा गरिएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २.९
आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा भएको पदपूर्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पद	सेवा	खुला प्रतियोगिताबाट	मूल्याङ्कन बढुवाबाट	आन्तरिक प्रतियोगिताबाट
१	अधिकृत प्रथम	प्रशासन	-	३	१
२	अधिकृत द्वितीय	प्रशासन	-	१४	६
३	अधिकृत द्वितीय	प्राविधिक	-	२	-
४	अधिकृत तृतीय	प्रशासन	१८	५४	९
५	सहायक प्रथम	प्राविधिक	-	९	६
६	सहायक द्वितीय	प्रशासन	-	३	४
७	सहायक तृतीय	प्राविधिक	-	२	३
८	सहायक तृतीय	प्रशासन	४५	-	-
जम्मा			६३	८७	२९

- २.८४ समीक्षा अवधिमा नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ मा समसामयिक परिमार्जन गरिएको छ । बैंकमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिदै आएको केन्द्रीय बैंक भत्ता तथा अन्य आर्थिक सुविधाहरूमा पुनरावलोकन गरिएको छ ।
- २.८५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा विभिन्न तहका जम्मा ५६६ जना कर्मचारीहरूले वैदेशिक तालिम लिएका छन् भने ४ जना कर्मचारीहरू स्वदेश तथा विदेशमा अध्ययन काज/विदामा गएका छन् । त्यसैगरी, ५ जना कर्मचारीहरू अध्ययन पूरा गरी बैंकमा फर्किएका छन् ।
- २.८६ कर्मचारीहरू सम्बन्धी आवश्यक सूचना, तथ्याङ्क तथा अभिलेखहरूलाई अभि बढी व्यवस्थित गरी जनशक्ति व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले अगाडि बढाउनको लागि खरिद गरिएको Human Resource Management Information System Software (HRMISS) आर्थिक वर्ष २०७०/७१ भित्र पूर्णरूपले कार्यान्वयनमा ल्याउने लक्ष्य अनुरूप Master Data Setup, Data Entry, Software Customization एवम् Development को कार्य तदारुकताका साथ भइरहेको छ ।

बजेट व्यवस्थापन, संस्थागत जोखिम न्यूनीकरण तथा रणनीतिक योजना

- २.८७ बैंकको आर्थिक वर्ष २०७०/७१ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा बजेट प्रणालीलाई यथार्थपरक, व्यवस्थित, मितव्ययी, परिणाममुखी एवम् प्रभावकारी बनाउनका लागि आवश्यक निर्देशनहरू सहित सम्पूर्ण विभाग, महाशाखा र कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृत गरिएको छ ।
- २.८८ त्रैमासिक रूपमा गरिदै आएको बजेट समीक्षा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०६९/७० को तेश्रो त्रयमाससम्मको बजेट तथा कार्यक्रमको समीक्षा कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- २.८९ जोखिम व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन जोखिम विवरणको अभिलेख राख्ने तथा अर्धवार्षिक रूपमा जोखिम विवरण प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य भइरहेको छ ।
- २.९० हाल कार्यान्वयनको क्रममा रहेको बैंकको दोस्रो पाँच-वर्षे रणनीतिक योजना (२०१२-२०१६) ले बैंकको दूरदृष्टि र लक्ष्य हासिल गर्नको लागि आर्थिक वर्ष २०१५/१६ सम्ममा बैंकले गर्नुपर्ने प्रमुख कार्यहरूको पहिचान गरी ती कार्यहरूलाई सातवटा रणनीतिक स्तम्भ (Strategic Pillars) अन्तर्गत समेटेको छ । रणनीतिक योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न प्रत्येक उल्लेखित कार्यको लागि कार्यसम्पादन सूचक र कार्य सम्पादन गर्ने समयवधि तोकिएको छ ।
- २.९१ चालू रणनीतिक योजनाको अर्धवार्षिक समीक्षा (२०६९ पुस मसान्तसम्म) सम्पन्न भएको छ । सो अवधिसम्ममा १६१ वटा कार्यहरू संचालन हुनुपर्नेमा ४३ वटा कार्यहरू पूर्ण रूपमा सम्पन्न भएका, १०३ वटा कार्यहरू कार्यान्वयनको चरणमा रहेका र १५ वटा कार्यहरू संचालनमा आउन बाँकी रहेका छन् ।
- २.९२ अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध विकास गरी आपसी सहयोग र क्षमता अभिवृद्धि गर्न गभर्नरको कार्यालयमा International Relations Division र संस्थागत योजना विभागको मातहत रहने गरी Technical Cooperation Unit गठन गरिएको छ भने Customer Service Unit सम्बन्धी अध्ययन कार्य कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।

सूचना प्रविधि

- २.९३ बैंकमा नयाँ GL System कार्यान्वयनको सिलसिलामा बैंकको सूचना प्रविधि विभागका प्राविधिकहरूद्वारा विभिन्न विभाग तथा कार्यालयहरूमा User Training संचालन गर्ने कार्य सम्पन्न भई २०७० वैशाख २ गतेदेखि उक्त GL System संचालनमा आएको छ । यो सँगै सूचना प्रविधिका दृष्टिकोणले नेपाल राष्ट्र बैंक आधुनिक केन्द्रीय बैंकको रूपमा रुपान्तरित हुन सकेको छ । त्यसैगरी, सामान्य सेवा विभाग अन्तर्गत Fixed Asset and Inventory Management Software को User Acceptance Test को लागि जनशक्ति व्यवस्थापन विभागबाट मिति २०६९/९/२७ मा कमिटी गठन भई Testing कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- २.९४ Internet सेवाको Bandwidth को क्षमता थप गरिनुका साथै Bandwidth वितरणलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक Configuration समेत गरिसकिएको छ । यसैगरी, बैंकका कार्यालयहरूबीच सुरक्षित र भरपर्दो Communication Network/ Mechanism स्थापना गर्न NRB WAN Connectivity Implementation Project सम्पन्न गरिएको छ ।

- २.९५ Paperless Environment को लागि नीति निर्माण गर्न प्राविधिक पक्षको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य भइरहेको छ भने Official Documents सुरक्षित तवरले Digital Form मा व्यवस्थित गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । त्यसैगरी, Disaster Recovery Site (DRS) को व्यवस्थाका लागि आवश्यक अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ भने ICT Research and Development Unit को स्थापना गर्न प्राविधिक पक्षको अध्ययन कार्य भइरहेको छ । साथै, Online Data Reporting System स्थापना, Data Warehouse को स्थापना र IT Training Lab लाई Upgrade गर्न तथा Real Time Gross Settlement (RTGS) कार्यान्वयनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न प्राविधिक पक्षको अध्ययन भइरहेको छ ।
- २.९६ सूचना प्रविधिबाट हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने व्यवस्थालाई बढी प्रभावकारी बनाई सोको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणलाई व्यवस्थित गर्न Information Technology Guidelines जारी गरिएको छ ।
- २.९७ बैंकमा २०६९ माघ १ गतेदेखि उपत्यकाभित्र र मिति २०६९ चैत १५ गतेदेखि वीरगञ्ज कार्यालयबाट Electronic cheque clearing कार्य सुरु गरिएको छ । यसबाट आधारभूत बैंकिङ सेवालाई द्रुत, चुस्त र दुरुस्त तुल्याउन सहयोग पुगेको छ ।

वित्तीय जानकारी सम्बन्धी कार्य

- २.९८ सूचक संस्थाहरुबाट नियमितरूपमा सीमा कारोबार र शंकास्पद कारोबारको विवरण प्राप्त गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । प्राप्त भएका ३३३ वटा शंकास्पद कारोबारहरुमध्ये आवश्यक विश्लेषण कार्य सम्पन्न गरी १३८ वटा कारोबारहरुलाई थप अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्न सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग लगायतका अन्य कानून कार्यान्वयन निकायहरु समक्ष पठाईएको छ । बाँकी १९५ शंकास्पद कारोबारहरुको अध्ययन भइरहेको छ ।
- २.९९ Financial Action Task Force को International Cooperation Review Group ले औल्याएका कैफियतहरु हटाउने तथा परिमार्जित अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुकूल हुने गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ को दोश्रो संशोधन अध्यादेशकारूपमा लागू भएको छ ।
- २.१०० Financial Action Task Force को International Cooperation Review Group तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा कार्यरत विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थाहरूसँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रही नेपालले यस विषयमा हासिल गरेका प्रगतिहरु अवगत गराउन र नेपाललाई कालो सूचीमा पर्नबाट बचाउन Financial Action Task Force को एसिया प्रशान्त क्षेत्रीय रिश्यू ग्रुपले आयोजना गर्ने फेस टु फेस बैठकहरुमा आवश्यक पहल समेत भएको छ ।
- २.१०१ एसिया प्यासिफिक ग्रुप अन मनी लाउण्डरिङ्गले सन् २०११ देखि नेपाललाई Enhanced follow-up प्रक्रियामा राखेकोमा यस बैंक समेतको संलग्नता र पहलमा हासिल गरिएका नीतिगत, संस्थागत तथा व्यावहारिक कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रगतिका आधारमा सन् २०१३ को जुलाई पछि नेपाललाई Regular follow-up प्रक्रियामा राख्ने निर्णय गरेको छ । यस निर्णयबाट सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय छविमा स्तरोन्नती भएको छ ।
- २.१०२ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धमा आवश्यक राष्ट्रिय समन्वयको लागि राष्ट्रिय समन्वय समितिको सचिवालयको जिम्मेवारी वहन गरिएको र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी रणनीति २०६८-७३ को कार्यान्वयनमा समेत यस बैंकले समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गरेको छ । उक्त रणनीति कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सरोकारवाला सरकारी निकाय तथा नियामक निकायहरुको संलग्नतामा विश्व बैंकको सहायतामा ३ दिने राष्ट्रिय जोखिम मूल्याङ्कन गोष्ठी आयोजना गरी उक्त गोष्ठी पश्चात विश्व बैंकले विकास गरेको जोखिम मूल्याङ्कन विधिलाई प्रयोग गर्दै राष्ट्रिय जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई यस बैंकको संयोजनमा क्षेत्रगत कार्य समितिहरु मार्फत अधि बढाईएको छ ।
- २.१०३ सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन तथा निर्देशनहरुको परिपालना सम्बन्धमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा १२ सहकारी संस्था, ४ बीमा कम्पनी र ४ धितोपत्र व्यवसायीहरुको स्थलगत निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

कानून मस्यौदा/संशोधन, बहस-पैरवी

- २.१०४ नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दोस्रो संशोधन मस्यौदा अन्तिम छलफलमा रहेको छ। यसैगरी, नेपाल राष्ट्र बैंक खरिद विनियमावली, २०६४ र निर्देशन संशोधन सम्बन्धी मस्यौदा लागू भइसकेको छ भने विनिमेय अधिकारपत्र ऐन, २०३४ र बैंकिङ कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ मा समसामयिक सुधार गर्ने प्रयोजनका लागि विभिन्न सरोकारवालाहरूको राय-सुझाव संकलन गरी तयार भएका मस्यौदाहरू छलफलको क्रममा रहेका छन्।
- २.१०५ यस बैंकको निर्देशन उल्लंघन गरेको कारणबाट बैंक तथा वित्तीय संस्था र त्यसका पदाधिकारीहरूलाई यस बैंकले कारवाहीको लागि गरेको विभिन्न मितिको निर्णयमा चित्त नबुझाई पुनरावेदन गरेका र यस बैंकलाई समेत विपक्षी बनाई विभिन्न अदालतहरूमा अधिल्ला वर्षहरूमा मुद्दा दायर भई फर्स्यौट हुन बाँकी रहेका ३४ तथा यस आर्थिक वर्षमा दर्ता भएका ३० वटा समेत गरी जम्मा ६४ वटा मुद्दाहरूमध्ये २४ वटा मुद्दाको फैसला/अन्तिम आदेश भएकोमा १९ वटा बैंककै पक्षमा फैसला भएको, ३ वटा बैंकको विपक्षमा फैसला भएको र २ वटा मुद्दा तामेलीमा गएका छन् भने बाँकी मुद्दाको बहस पैरवी गर्ने र नयाँ मुद्दाको मस्यौदा तथा बहस पैरवी गर्ने कार्य भइरहेको छ।
- २.१०६ नेपाल विकास बैंक र सम्भना फाइनेन्स कम्पनीलाई दामासाहीमा परेको घोषणा गरी कम्पनी खारेजीको लागि पुनरावेदन अदालत पाटन र युनाइटेड विकास बैंकलाई पुनरावेदन अदालत हेटौडामा निवेदन दर्ता गरी कारवाहीको प्रक्रिया अगाडी बढाइएकोमा नेपाल विकास बैंक र सम्भना फाइनेन्स कम्पनीको हकमा पुनरावेदन अदालतबाट लिक्वीडेटर नियुक्त भई खारेजीको प्रक्रिया प्रारम्भ भइसकेको छ भने युनाइटेड विकास बैंकको हकमा पुनरावेदन अदालत हेटौडाबाट दामासाही ऐन, २०६३ बमोजिम जाँचबुझ अधिकारी नियुक्त भई निजको प्रतिवेदन अदालत समक्ष पेश भई हाल कारवाहीको अवस्थामा रहेको छ।

आन्तरिक लेखापरीक्षण

- २.१०७ विभिन्न विभाग, महाशाखा लगायत उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूमा समग्र सुशासन कायम गर्ने एवम् आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली चुस्त गराउने उद्देश्यले विनियोजित बजेटको समुचित उपयोग एवम् कार्यान्वयन भए/नभएको, कार्यालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू समयमा छिटोछरितो, प्रभावकारी र मितव्ययी रूपमा भए/नभएको सम्बन्धमा तथा जनशक्ति व्यवस्थापन, भौतिक सम्पत्ति व्यवस्थापन, हाजिरी तथा विदाको रेकर्ड लगायत कार्यालयका अन्य नियमित कार्यहरूको सम्बन्धमा बैंकको आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागबाट निरीक्षण तथा परीक्षण गरिएको छ।
- २.१०८ Risk Based/Performance Audit अन्तर्गत आयात भुक्तानी व्यवस्थापन, अवकास हुँदा गरिने भुक्तानी, निरीक्षण निर्देशिको पालना स्थिति, नोट छपाइ तथा सिक्का टकमरी, प्रतितपत्र कारोबार व्यवस्था तथा नीति निर्देशिकाको पालना स्थिति सम्बन्धमा लेखापरीक्षण गरिएको छ। साथै, वण्ड तथा ट्रेजरी विलहरूको निष्काशन, कर्मचारीहरूको पेन्सन, बीमा र औषधी सम्बन्धी व्यवस्थापन, सरकारी कारोबार, नोटकोष संचालन, खरिद तथा निर्माण भएका विषयमा पनि विशेष लेखापरीक्षण गरिएको छ।
- २.१०९ लेखापरीक्षण समितिको आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को वार्षिक प्रतिवेदनमा उठाइएका कैफियतहरू पालना गराउन सम्बन्धित विभाग र कार्यालयहरूलाई निर्देशन दिइएको छ। साथै, अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा तयार गरिएको छ।

सामान्य सेवा

- २.११० बैंकको केन्द्रीय कार्यालय भवन निर्माण गर्न तथा अन्य भौतिक संरचनाहरूको व्यवस्थापन गर्न सुझाव दिने उद्देश्यले डेप्युटी गभर्नरको अध्यक्षतामा गठन भएको आधुनिक भवन तथा पूर्वाधार विकास सम्बन्धी उच्चस्तरीय समिति अन्तर्गत हाल भवन निर्माणको लागि जग्गाको सही उपयोग गर्ने गरी गुरु योजना (Master Plan) बनाउने कार्यको लागि प्राप्त प्रस्तावको मूल्याङ्कन गर्ने कार्य समाप्त भएको छ। थापाथलीस्थित कार्यालय भवन बनाउनको लागि Location पहिचान गरी Master Plan तयार गर्न करार सम्भौता गरेका परामर्शदाताबाट प्रारम्भिक प्रतिवेदन पेश भएको छ। साथै, भक्तपुर ठिमीमा रहेको बैंकको जग्गाको सही उपयोग गर्ने गरी Master Plan बनाउने कार्यका लागि करार सम्भौता गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ।

२.१११ बैंकको भौतिक सम्पत्तिहरु कानूनी कागजातहरु बनाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धमा गठित समितिले प्रतिवेदन पेश गरिसकेको छ । साथै, उक्त कानूनी कागजातहरु कानून महाशाखा मार्फत व्यवस्थित गर्ने कार्य पनि सम्पन्न भएको छ ।

२.११२ बैंकको केन्द्रीय कार्यालय तथा बैकिङ कार्यालय थापाथलीमा १०/१० वटा सौर्य बत्ती (Street/Garden Lamp) जडान गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । साथै, केन्द्रीय कार्यालयको सूचना प्रविधि विभागको सर्भर रुम लगायत सबै विभागमा केही कम्प्यूटर र प्रिन्टर चलन गर्न तथा बत्तीहरु बलन गर्न क्षमताको सौर्य विद्युत प्रणाली जडान सम्बन्धमा बैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको प्राविधिक सहयोगमा सम्भाव्यता अध्ययन कार्य भइरहेको छ ।

सरकारी ऋण व्यवस्थापन

आन्तरिक ऋण

२.११३ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नेपाल राष्ट्र बैंकले नेपाल सरकारको लागि ट्रेजरी बिल मार्फत रु. १९ अर्ब र वैदेशिक रोजगार बचतपत्र मार्फत रु. ४ करोड २८ लाख ५५ हजार गरी जम्मा रु. १९ अर्ब ४ करोड २८ लाख ५५ हजार आन्तरिक ऋण उठाइएको छ । आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा रु. ३६ अर्ब ४२ करोडको आन्तरिक ऋण उठाइएको थियो ।

तालिका २.१० वार्षिक आन्तरिक ऋण निष्कासन

(रु. लाखमा)

सि. नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०६७/६८		२०६८/६९		२०६९/७०		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०६८/६९	२०६९/७०
१.	ट्रेजरी बिल	१४९९६६.००	४४.५३	१७२८३४.२५	४७.४६	१९००००	९९.७७	१५.२५	९.९३
२.	विकास ऋणपत्र	८००००.००	२३.७५	१४००००	३८.४४	-	-	७५.००	-
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१०६८००.००	३१.७१	५००००	१३.७३	-	-	-५३.१८	-
४.	नागरिक बचतपत्र	-	-	१२६५.६६	०.३५	-	-	०.३५	-
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	३३.८०	०.०१	८६.६०	०.०२	४२८.५५	०.२३	१५६.२१	३९४.८६
जम्मा		३३६७९९.८०	१००	३६४१८६.५१	१००	१९०४२८.५५	१००	८.१३	-४७.७१

२.११४ आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दीयत्व १६.६ प्रतिशतले वृद्धि भएको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा १ प्रतिशतले घटन गई रु. २०७ अर्ब १७ लाख ९ हजार कायम भएको छ । उपरोक्त परिमाणको आन्तरिक ऋण आर्थिक वर्ष २०६९/७० को कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रारम्भिक अनुमान) को १२.१७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०६९/७० को अन्त्यसम्ममा दायित्वको रुपमा रहेको आन्तरिक ऋणमध्ये ट्रेजरी बिलतर्फ ६५.९ प्रतिशत, विकास ऋणपत्रमा २४.९ प्रतिशत, नागरिक बचतपत्रतर्फ १.५ प्रतिशत, वैदेशिक रोजगार बचतपत्रमा ०.०३ प्रतिशत, राष्ट्रिय बचतपत्रमा ७.६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

तालिका २.११ नेपाल सरकारको कुल आन्तरिक ऋण दायित्व

(रु. लाखमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०६७/६८		२०६८/६९		२०६९/७०		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०६८/६९	२०६९/७०
१.	ट्रेजरी बिल	१२०३४०६.८३	६७.१०६३	१३१६२४१.०७	६२.९४१८	१३६४६८१.०७	६५.९२६१	९.३८	३.६८
२.	विकास ऋणपत्र	४३५१९४.००	२४.२६८०	५७५९९४.००	२७.५०५४	५९६१०९.००	२४.९३२६	३२.१७	-१०.२७
३.	राष्ट्रिय बचतपत्र	१०६८००.००	५.९५५६	१५६८००.००	७.४९८१	१५६८००.००	७.५७४८	४६.८२	-
४.	नागरिक बचतपत्र	४६२२८.९४	२.५७७९	४९२३०.५७	१.९७१६	३९८३८.०७	१.५३८१	-१०.८१	-२२.७८
५.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	७३.८०	०.००४१	१६०.४०	०.००७७	५८८.९५	०.०२८५	११७.३४	२६७.१८
६.	विशेष ऋणपत्र	१५८०.३३	०.०८८१	१५७६.००	०.०७५४	-	-	-०.२७	-
जम्मा		१७९३२८३.९०	१००	२०९१२०२.०४	१००	२०७००१७.०९	१००	१६.६१	-१.०१

आन्तरिक ऋणको स्वामित्व संरचना

२.११५ आर्थिक वर्ष २०६९/७० को अन्त्यसम्ममा भूक्तानी हुन बाँकी कुल आन्तरिक ऋण रु. २०७ अर्ब १७ लाख ९ हजारमध्ये संस्थागत स्वामित्व संरचना हेर्दा सबैभन्दा बढी स्वामित्व वाणिज्य बैंक समूहको देखिएको छ। वाणिज्य बैंकहरूसँग कुल ऋण दायित्वको ७१.२ प्रतिशत अंश रहेको छ भने दोस्रो उच्च स्वामित्व (७.६ प्रतिशत) नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रहेको छ। यस वाहेक कर्मचारी संचयकोषसँग ६.५ प्रतिशत र बीमा कम्पनीको स्वामित्वमा ६.९४ प्रतिशत रहेको छ। यसैगरी, विकास बैंकहरूसँग १.४ प्रतिशत, वित्त कम्पनीहरूसँग १.१ प्रतिशत, अवकाश कोषसँग ०.९ प्रतिशत र सर्वसाधारणसँग ०.९ प्रतिशत स्वामित्व रहेको देखिन्छ।

तालिका २.१२
आन्तरिक ऋणको संस्थागत स्वामित्वको विवरण

(रु. लाखमा)

स्वामित्व	विकास ऋणपत्र	अंश प्रतिशत	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	अंश प्रतिशत	ट्रेजरी बिल	अंश प्रतिशत	नागरिक बचतपत्र	अंश प्रतिशत	राष्ट्रिय बचतपत्र	अंश प्रतिशत	कुल	अंश प्रतिशत
नेपाल राष्ट्र बैंक	३१९१.७५	०.६२	०.१०	०.०२	१२९६८९.३२	९.५०	२४११२.४८	७५.७३	१७३.६०	०.११	१५७६७.२५	७.५९
वाणिज्य बैंक	२५७३८७.२५	४९.८७	-	-	१२९४९१४.२५	८९.०३	-	-	१४३६.८९	०.९२	१४७३७३८.३९	७१.१९
विकास बैंक	१५०३५.७५	२.९१	-	-	१४०६०.००	१.०३	-	-	-	-	२९०९५.७५	१.४१
वित्त कम्पनी	१५४१३.७५	३.०१	०.१०	०.०२	५५१७.५०	०.४०	१३१.६४	०.४२	८२४.४८	०.५३	२९९८७.४७	१.०६
संचय कोष	६६६९८.००	१२.९२	-	-	-	-	-	-	६७५०६.१२	४.३०	१३४२०४.१२	६.४८
ना. ल. कोष	४३२५.००	०.८४	-	-	-	-	-	-	१४६६०.६०	९.३५	१८९८५.६०	०.९२
नेपाल टेलिकम	२३९१२.७५	४.६३	-	-	-	-	-	-	१३०००.०	८.२९	३६९१२.७५	१.७८
अवकाश कोष	१८५७४.७५	३.६०	-	-	-	-	-	-	-	-	१८५७४.७५	०.९०
बीमा कम्पनी	९८७५१.००	१९.१३	-	-	-	-	-	-	४४९०४.६८	२.८४	१४३६५५.६८	६.९४
सर्वसाधारण	१४६.७५	०.०३	५८८.७५	९.९६	-	-	७५९३.९५	२.३८	९४५९.७९	६.०३	१७७८९.२४	०.८६
अन्य	१२५७२.२५	२.४४	-	-	५००.००	०.०४	-	-	४८३३.८४	३.०८	१७९०६.०९	०.८७
जम्मा	५१६९०९.००	१००	५८८.९५	१००	१३६४६८९.०७	१००	३१८३८.०७	१००	१५६८००.००	१००.००	२०७००१७.०९	१००

२.११६ उपकरणगत स्वामित्व संरचनातर्फ हेर्दा कुल ट्रेजरी बिल रु. १३६ अर्ब ४६ करोड ८१ लाख ७ हजारमध्ये सबैभन्दा बढी वाणिज्य बैंकहरूको स्वामित्वमा रु. १२९ अर्ब ४९ करोड १४ लाख (८९.० प्रतिशत) रहेको छ भने नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रु. १२ अर्ब ९६ करोड ८९ लाख ३२ हजार (९.५ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। विकास ऋणपत्र तर्फको कुल दायित्व रु. ५१ अर्ब ६९ करोड ९ लाखमध्ये वाणिज्य बैंक समूहकै उच्च स्वामित्वको स्थिति रहेको देखिन्छ। वाणिज्य बैंकहरूसँग विकास ऋणपत्रको स्वामित्व रु. २५ अर्ब ७३ करोड ८७ लाख २५ हजार (४९.९ प्रतिशत) रहेको छ। बीमा कम्पनी र संचयकोषको स्वामित्व क्रमशः १९.१ प्रतिशत र १२.९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

२.११७ नागरिक बचतपत्रतर्फको दायित्व रु. ३ अर्ब १८ करोड ३८ लाख ७ हजारमध्ये सर्वसाधारण नागरिकसँग रु. ७५ करोड ९३ लाख ९५ हजार (२३.८ प्रतिशत) र नेपाल राष्ट्र बैंकसँग रु. २ अर्ब ४१ करोड १२ लाख ४८ हजार (७५.७ प्रतिशत) रहेको छ। त्यसैगरी, वैदेशिक रोजगार बचतपत्र मार्फत विक्री भएको रु. ५ करोड ८८ लाख ९५ हजार रकममध्ये सर्वसाधारणको स्वामित्वमा रु. ५ करोड ८८ लाख ७५ हजार, वित्त कम्पनी र नेपाल राष्ट्र बैंक, दोस्रो बजारको स्वामित्वमा क्रमशः १०/१० हजार रहेको छ।

नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्र

२.११८ नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको ऋणपत्र आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ४४.३ प्रतिशत (रु. १२ अर्ब ५० करोड ६४ लाख ८६ हजार) ले घट्न गई रु. १५ अर्ब ७१ करोड ६७ लाख २५ हजार रहेको छ। उपकरण अनुसार नागरिक बचतपत्रतर्फको स्वामित्वमा १२.४ प्रतिशतले, ट्रेजरी बिलमा ४८.३ प्रतिशतले, विकास ऋणपत्रतर्फ १६.४ प्रतिशतले स्वामित्वमा ह्रास आएको छ। दोस्रो बजार कारोबारका क्रममा बजार निर्माताहरूले सर्वसाधारणबाट खरिद गरेको बचतपत्रहरू संस्थाको विशेष खातामा जम्मा हुने र सोही खातामार्फत सम्बन्धित बजार निर्माताहरूको अनुरोधमा नेपाल राष्ट्र बैंकले खरिद गरिदिने व्यवस्था रहेको, साथै दोस्रो बजार कारोबारका लागि समेत अन्य उपकरणहरू खरिद गरिदिनुपर्ने लगायतका कारणले नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको राष्ट्रिय बचतपत्रको परिमाणमा भने वृद्धि हुन गएको छ।

तालिका २.१३
नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा रहेको सरकारी ऋणपत्रको विवरण

(रु. लाखमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०६७/६८		२०६८/६९		२०६९/७०		प्रतिशत परिवर्तन	
		रकम	अंश	रकम	अंश	रकम	अंश	२०६८/६९	२०६९/७०
१.	विकास ऋणपत्र	३४८१.५०	१.१०	३८२०.००	१.३५	३१९१.७५	२.०३	९.७२	-१६.४५
२.	राष्ट्रिय बचतपत्र	७५.६०	०.०२	१४९.६०	०.०५	१७३.६०	०.११	९७.८८	१६.०४
३.	ट्रेजरी बिल	२८१७८९.३३	८८.९७	२५०७२९.३२	८८.८४	१२९६८९.३२	८२.५२	-११.०२	-४८.२८
४.	नागरिक बचतपत्र	३१३६६.७३	९.९०	२७५३३.१९	९.७६	२४११२.४८	१५.३४	-१२.२२	-१२.४२
जम्मा		३१६७३.१६	१००	२८२२३२.११	१००	१५७६७.२५	१००	-१०.८९	-४४.३१

सरकारी ऋणपत्रको साँवा र ब्याज भुक्तानी

२.११९. नेपाल सरकारबाट विगत वर्षहरुमा निष्कासन भई भुक्तानी अवधि समाप्त भएका ऋणपत्रहरुको साँवा तथा ब्याज वापतको भुक्तानी दायित्व निरन्तर वृद्धि भइरहेको छ। आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा भुक्तानी गरिएको साँवा तथा ब्याज रकमको परिमाणमा १५.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा भने ६९.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ट्रेजरी बिलतर्फको दायित्व वापत गत आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को तुलनामा ३३.५ प्रतिशतले बढी भुक्तानी गरिएको छ। यस बाहेक विकास ऋणपत्रको साँवा तथा ब्याज दायित्वको भुक्तानीमा १९१ प्रतिशतले र राष्ट्रिय बचतपत्रको साँवा तथा ब्याज दायित्वको भुक्तानी ४२.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

तालिका २.१४
साँवा तथा ब्याज भुक्तानी विवरण

(रु. लाखमा)

सि.नं.	ऋणपत्रको किसिम	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०
१.	विकास ऋणपत्र	२८७५८.५३	३६३३३.०३	१०५७४३.५५
२.	राष्ट्रिय बचतपत्र	८७.७	१०५८०.००	१५०८०.००
३.	ट्रेजरी बिल	१२५१०७.३४	१३१४७१.७१	१७५५१३.७४
४.	नागरिक बचतपत्र	९०७०.७९	९९४६.०५	२०८४९.९९
५.	विशेष ऋणपत्र	२५६.१५	११५.७३	१६८६.३२
६.	वैदेशिक रोजगार बचतपत्र	३.९०	७.४५	१६.११
जम्मा		१६३२८०.५१	१८८४५३.९७	३१८८८९.७१
प्रतिशत परिवर्तन		९.६	१५.४२	६९.२१

आन्तरिक ऋण व्यवस्थापनको शुल्क तथा कमिशन

२.१२०. नेपाल सरकारको तर्फबाट विभिन्न ऋणपत्रहरुको निष्कासन गरी आन्तरिक ऋणको व्यवस्थापन गरे वापत नेपाल राष्ट्र बैंकलाई प्राप्त भएको व्यवस्थापन शुल्क र कमिशन रकम आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा रु. ९ करोड ८२ लाख ९८ हजार रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा यसमा ८१.६ प्रतिशतले कमी भई रु. १ करोड ८१ लाख ४ हजार कायम भएको छ।

तालिका २.१५
आन्तरिक ऋण व्यवस्थापनको शुल्क तथा कमिशन

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	कमिशन/शुल्क	दर	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०
१	नेपाल राष्ट्र बैंकको व्यवस्थापन शुल्क	कुल रकमको ०.०३ प्रतिशत	७२१.०७	९४१.६४	१३७.०६
२	प्राथमिक निष्कासनको विक्री दलाली कमिशन	कुल रकमको ०.२५ प्रतिशत	१४.९८१	४.६५	-
३	नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा बैंक वित्तीय संस्था र बजार निर्मातालाई दिएको ब्याज भुक्तानी वापतको कमिशनको	कुल रकमको ०.२५ प्रतिशत	२५.२५	३६.६९	४१.२०
४	वैदेशिक रोजगार बचतपत्रको प्राथमिक निष्कासन विक्री दलाली कमिशन	कुल रकमको ०.६५ प्रतिशत	०.१६९	-	२.७८
जम्मा			७६१.४७	९८२.९८	१८१.०४
प्रतिशत परिवर्तन			१९.०६	२९.०९	-८१.५८

बजार निर्माता इजाजत, निरीक्षण तथा प्रचार-प्रसार

- २.१२१ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा सर्वसाधारणका लागि जारी गरिने मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका बचतपत्रहरूको प्राथमिक निष्कासन तथा दोस्रो बजार कारोबारका लागि ७५ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायतका संस्थाहरूलाई इजाजत प्रदान गरिएको छ जसमध्ये ६० वटा उपत्यकाभित्र तथा १५ वटा उपत्यका बाहिर रहेका छन् (अनुसूची २.४) । यसैगरी, २०६९/७० को वार्षिक कार्ययोजना अनुसार उपत्यकाभित्रका १२ वटा, उपत्यका बाहिरका १२ वटा बजार निर्माताहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१२२ ऋणपत्रहरूवारे सचेतना बढाउन तथा ऋणपत्रको पहुँच ग्रामीण क्षेत्रसम्म पुऱ्याउन पर्चाहरू तयार गरी Website मा राखिएको र उपत्यका बाहिरका सम्पूर्ण कार्यालय मार्फत प्रचार-प्रसार गरिएको छ । त्यसैगरी, Scripless Securities Settlement System र Primary Dealer व्यवस्था सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन कार्य सम्पन्न भइसकेको छ भने राष्ट्र ऋण व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित नियमावलीमा समसामयिक परिमार्जनको लागि छलफल भइरहेको छ ।

तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, भ्रमण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम

- २.१२३ यस बैंकका साथै अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूमा ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने अभिप्रायले आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रद्वारा ३४ वटा तालिम कार्यक्रम र २ वटा गोष्ठीहरू संचालन गरिएका थिए जसमा यस बैंकका ५४० र अन्य संस्थाहरूका २२२ जना गरी जम्मा ७६२ जना सहभागी भएका थिए ।
- २.१२४ विदेशी विनिमय कारोबारलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन सिद्धार्थनगर, नेपालगञ्ज, विराटनगर तथा पोखरा क्षेत्रमा विदेशी विनिमय सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१२५ समीक्षा वर्षमा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभागबाट RBI's Single Account System and Settlement Procedures of GOI, Treasury Bills र ACU Standing Technical Committee विषयक सेमिनार/बैठक कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.१२६ वित्तीय क्षेत्रमा संस्थागत सुशासन कायम राख्न चुनौती देखा पर्न थालेको परिप्रेक्ष्यमा संस्थागत सुशासन पक्षको सुपरिवेक्षणमा पनि विशेष ध्यान दिदै संस्थागत सुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी विषयमा विकास बैंकका संचालक तथा कार्यकारी प्रमुखहरूसँग पूर्वाञ्चलको विराटनगरमा, पश्चिमाञ्चलको सिद्धार्थनगरमा र मध्यपश्चिमाञ्चलको नेपालगञ्जमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१२७ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी बनाउने प्रयोजनको लागि आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षकलाई बढी जिम्मेवार बनाउन आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षकहरूसँग १/१ वटा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१२८ बैंकहरूको आन्तरिक नियन्त्रण र संस्थागत सुशासनमा आन्तरिक लेखापरीक्षकको भूमिका, महत्व र आवश्यकता समेटेर बैंकका आन्तरिक लेखापरीक्षण विभागका प्रमुखहरूसँग एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । त्यसैगरी, यस बैंकले जारी गरेको IT Guidelines को पालना सम्बन्धमा वाणिज्य बैंकका IT प्रमुखहरूसँग एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- २.१२९ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट समयमा शुद्ध तथ्याङ्क प्राप्त गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले Reporting कार्यमा संलग्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरूलाई सहभागी गराई तीन वटा तथ्याङ्क गोष्ठीहरू आयोजना गरिएको छ ।
- २.१३० सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी यथेष्ट सचेतना भएमा मात्र सूचक संस्थाहरूबाट गुणस्तरीय विवरणहरू प्राप्त हुनेहुँदा सूचक संस्थाका रूपमा रहेका वाणिज्य बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरूसँग अन्तरक्रिया संचालन गर्नुका साथै विभिन्न सूचक संस्थाहरूका कार्यान्वयन अधिकृतहरूका लागि काठमाडौंमा तीन र नेपालगञ्जमा एक तालिम कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।

अध्ययन कार्यहरू

- २.१३१ बैंक तथा वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेयर धनीहरूको बहु-व्यावसायिक लगानीको स्थिति सम्बन्धी जानकारी प्राप्त गरी त्यस्ता लगानीबाट अर्थतन्त्रमा आउनसक्ने जोखिमहरूको मूल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले

"Bank and Financial Institution Investors' Survey" विषयक अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ । यसबाट उपयुक्त नीति निर्माण गरी बहु-व्यावसायिक लगानीबाट अर्थतन्त्रमा आउनसक्ने जोखिम न्यूनिकरण गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

- २.१३२ वित्तीय क्षेत्रलाई सवल, सक्षम र भरपर्दो बनाउनको लागि आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भए बमोजिम वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (Financial Sector Development Strategy) तयार गर्नको लागि आवश्यक प्रारम्भिक कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- २.१३३ Nepal Macroeconomic Model अध्यावधिक गरिएको छ भने मौद्रिक क्षेत्र, सरकारी वित्त क्षेत्र, वाट्य क्षेत्र, वास्तविक क्षेत्र र मूल्य सम्बन्धी छुट्टाछुट्टै Sectoral Model बनाउने कार्य समेत सम्पन्न भइसकेको छ । त्यसैगरी, DSGE Model तयार गर्ने सम्बन्धमा छलफलहरू अगाडि बढेको छ ।
- २.१३४ पूर्वाञ्चल क्षेत्रमा अलैंची, चिया र जुटसँग सम्बन्धित व्यवसायबाट स्थानीय अर्थतन्त्रमा पुगेको योगदानको तुलनात्मक अध्ययन, पाल्पा जिल्लामा तेजपात/दालचिनी खेतीको सम्भावना, नारायणी अञ्चलमा औषधि उद्योगको अवस्था र प्रवर्द्धनका उपायहरू, बेनी-जोमसोम-लोमान्थाङ सडकले त्यस क्षेत्रको कृषिमा पारेको प्रभाव विषयक विशेष अध्ययनहरू सम्पन्न गरिएको छ । त्यसैगरी, दाङ जिल्लामा मौरीपालन व्यवसायको अवस्था तथा सम्भावनाहरू र भारतको उत्तर प्रदेशमा पर्ने बहराईच तथा लखनऊ जिल्लाको बैकिङ गतिविधि तथा ब्याजदर सम्बन्धमा अध्ययन गरिएको छ ।
- २.१३५ नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्रकाशित हुने "NRB Economic Review" को स्तरोन्नति गरिनुका साथै यस अन्तर्गत शुरुदेखि हालसम्म प्रकाशन गरिएका लेखहरूलाई नेपाल राष्ट्र बैंकको वेबसाइटमा राखिएको छ ।
- २.१३६ नेपालका उत्पादनहरूको भारततर्फको निर्यातमा देखिएका व्यवधानहरू, Agricultural Production Cost Differences between Nepal and India र Cross-border Financial Flows between Nepal and India विषयक तीनवटा अध्ययन कार्यहरू अघि बढाइएको छ ।

संचालक समितिको बैठक

- २.१३७ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा संचालक समितिको बैठक ४१ पटक बस्यो । अघिल्लो वर्ष यस्तो बैठक ४३ पटक बसेको थियो ।

काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूको गतिविधि

- २.१३८ आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा काठमाडौं उपत्यका बाहिरका ७ कार्यालय अन्तर्गत रहेका ५२ नोटकोषहरूमा जम्मा ५३८ पटक गरी कुल रु. ८७ अर्ब ९४ करोड ६८ लाख तोडा चलान (Fund Transfer) गरिएको थियो भने नोटकोष रहेका शाखा कार्यालयहरूबाट ७४ पटकमा रु. ५ अर्ब ११ करोड ४० लाख रुपैयाँ दाखिला भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नोटकोषको संख्या यथावत रहेतापनि नोटकोष बीमा रकम अघिल्लो वर्षको रु. ९ अर्ब १४ करोडबाट वृद्धि गरी समीक्षा वर्षमा रु. ९ अर्ब ८२ करोड पुऱ्याइएको छ ।
- २.१३९ आर्थिक वर्ष २०६८/६९ मा भा.रु. कोषको संख्या २१ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ३१ पुगेको छ । त्यसैगरी, भा.रु. कोष बीमा रकम अघिल्लो वर्षको रु. ८ करोडबाट वृद्धि गरी समीक्षा वर्षमा रु. ९ करोड ४० लाख पुऱ्याइएको छ । उपत्यका बाहिरका नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यालयहरूबाट ३६ पटक गरी कुल रु. ३८ करोड ४६ लाख बराबरको भा.रु. रकम भा.रु. कोष संचालन गरेका बैंक शाखाहरूमा चलान गरिएको थियो भने १५ पटक गरी रु. ३ अर्ब ४ करोड रुपैयाँ बराबरको भा.रु. दाखिला हुन आएको थियो ।
- २.१४० समीक्षा वर्षमा उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट कुल रु. ३७ करोड ५४ लाख बराबरको भा.रु. खरिद भएको थियो भने रु. १ अर्ब १७ करोड ३२ लाख बराबरको भा.रु. बिक्री भएको थियो । त्यस्तै, अन्य विदेशी मुद्रातर्फ रु. २ अर्ब ३७ करोड २३ लाख बराबरको खरिद भएको थियो ।
- २.१४१ मिति २०६९ चैत १५ गतेदेखि बीरगञ्ज कार्यालयबाट Electronic cheque clearing कार्य सुरु गरिएको छ ।

तालिका ३१
चलनचलतीमा रहेका विभिन्न दरका नोटहरू

(रु. करोडमा)

दर	असार मसान्त					
	२०६८		२०६९		२०७०	
	रकम	प्रतिशत	रकम	रकम	प्रतिशत	रकम
१	३.१०	०.००	१६.२०	०.१०	१६.२२	०.०७
२	६.३०	०.००	१९.१०	०.१०	१८.९८	०.०८
५	२३.९०	०.१०	१३१.६०	०.७०	१३३.६५	०.५७
१०	५५.९०	०.३०	१८८.३०	०.९०	१९३.७६	०.८३
२०	४८.६०	०.३०	२२९.४०	१.१०	२२४.६५	०.९६
२५	३८.६०	०.३०	६.१०	०.००	६.०८	०.०३
५०	३३१.९०	२.००	३७६.१०	१.९०	३८०.२०	१.६३
१००	१,०००.१०	६.००	८९१.१०	४.४०	८९२.०५	३.८२
२५०	१०.९०	०.१०	८.८०	०.१०	८.८०	०.०४
५००	४,६२६.००	२७.६०	६,१४६.७०	३०.५०	६,२९०.११	२६.९४
१०००	१०,६१६.८०	६३.३०	१२,१११.६०	६०.२०	१५,१८१.५०	६५.०३
जम्मा	१६,७६२.००	१००.००	२०,१२५.००	१००.००	२३,३४६.००	१००.००

तालिका ३२
नोटको सुरक्षण

(रु. करोडमा)

असार मसान्त	सुन	चाँदी	विदेशी मुद्रा र सिक्कुरिटी	जम्मा	सरकारी ऋणपत्रहरू	निष्कासित नोटको सुरक्षण	जम्मा सुरक्षणमा विदेशी मुद्रा तथा सुन चाँदीको प्रतिशत
				(१+२+३)			(४÷६) × १००
				(४)			(७)
२०६३	७०.३	-	७९.७५.६	८०४५.९	४१७.२	८४६३.१	९५.१
२०६४	-	-	८७१३.८	८७१३.८	४१७.२	९१३१.०	९५.४
२०६५	-	-	१०८७७.८	१०८७७.८	४१७.२	११२९५.०	९६.३
२०६६	-	-	१३७०३.८	१३७०३.८	४१७.२	१४१२१.०	९७.०
२०६७	-	-	१५७१२.८	१५७१२.८	४१७.२	१६१३०.०	९७.४
२०६८	-	-	१६३४४.८	१६३४४.८	४१७.२	१६७६२.०	९७.५
२०६९	-	-	१९७०७.८	१९७०७.८	४१७.२	२०१२५.०	९७.९
२०७०	-	-	२३३४६.०	२३३४६.०	-	२३३४६.०	१००.०

तालिका ३३
स्वदेशमा संचालित तालिमहरू

S.No.	Subject	Officer/Non Officer	Training Days	No. of Participants
1	Double Tax Avoidance Agreement	Officer	1	3
2	Enhance your Administrative Skills Good to Great Be a DIY	Officer	7	1
3	उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूले गर्ने आर्थिक गतिविधि अध्ययन	Officer	1	14
4	Liquidity Management	Officer	2	2
5	Training of Trainers	Officer	18	1
6	Management Training for woman Manager	Officer	6	2
7	Training of Trainers' Program	Officer	3	1
8	International Taxation & Transfer Pricing	Officer	1	1
9	Seminar on International Financial Reporting Standards (IFRSs)	Officer	3	1
10	Follow up Program on "Eviews and Macroeconomic Model"	Officer	3	1
11	Financial Transaction Analysis	Officer	3	2
12	National Conference on Improving Performance of Rural Tourism for Increasing Employment and Improving Income in Nepal	Officer	3	1
13	Confederation of Asia Pacific Chambers of Commerce and Industry (CACCI)	Officer	2	4
14	Workshop Program on Innovate Human Resources Planning Management and Excellence	Officer	4	1
15	Managing Change for Better Performance	Officer	5	1
16	Workshop on Government Finance Stastics	Officer	2	6
17	Workshop on Internal Capital Adequacy Assessment Process and Supervisory Review (Pillar II Under Basel Accord)	Officer	5	1
18	Financial Analysis and Strategic Planning for MFLs	Officer	2	3
19	Management Information System for MFLs	Officer	5	4
20	Management Confab Programme on Learning Train: Financial Services and Banking	Officer	3	1
21	Progress Review Program with 17 Partner Financial Services Providers of Enhancing Access to financial Services Project	Officer	2	2
22	Cash Operation NRB End Users	Officer	9	26
23	जी.एल. संचालन सम्बन्धी इण्ड यजर	Both	3-6	484
24	अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमानको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन	Officer	1	10
25	सार्वजनिक निकायका अधिकृतहरूको कानूनी समकक्षता अभिवृद्धि	Officer	7	5
26	Public Finance	Officer	2	1
27	Financial Literacy Training of Trainers	Officer	4	2
28	ग्रामीण स्वास्थ्यमन्त्र कोषको कारोबार पूर्व सम्भाव्यता लगानी एवम् लगानी अनुगमन	Officer	3	21
29	Effective Purchasing Inventory	Officer	4	1
30	Modern Human Resource Management System	Officer	2	2
31	Information System Audit (ISA)	Officer	12	5
32	३२ औं राष्ट्रिय व्यवस्थापन अधिवेशन तथा वार्षिक साधारण सभा	Officer	1	1
33	अन्तरक्रिया कार्यक्रम	Officer	1	1
34	NHCL-ECC	Both	6	14
35	Training on Conflict Sensitivity Tools and Techniques	Officer	4	4
36	3rd Micro-Finance Summit Nepal 2013	Officer	3	5
37	Child and Youth Finance Dissemination Workshop	Officer	1	3
38	Training cum Workshop on Learning of Public Organization	Officer	3	1
39	खरिद क्षमता अभिवृद्धि	Officer	3	1
40	Trainers' Training	Officer	2	15
41	RBI's Single Account System and Settlement Procedures of GOI Treasury Bill	Officer	1	11
42	Regulation and Supervision of Microfinance In Nepal	Officer	3	5
43	Regulation and Supervision of Microfinance Institution in SAARC Region	Officer	3	1
44	Official Documents Writing Training	Officer	3	3
45	Computer Assisted Auditing Technique	Officer	10	2
46	Wide Area Network Training	Officer	5	14
47	Public Private Dialogue	Officer	2	2
48	Training on Strategic Management for Public Organization	Officer	7	1
49	Training cum Workshop on Emotional Intelligence at Work	Officer	4	1
50	IFRS अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय प्रतिवेदनमान IFRS	Officer	4	2
51	IFRS व्यापार सहजीकरणमा भन्सार आधुनिकीकरण INCO Terms नेपाल भारत रेल सेवा सम्मतिता भूमिका	Officer	1	2
52	E-Learning Course on Knowledge Management for Public Sector Organization	Officer	4	2
53	Personal Assistant Skill Enhance Training	Officer	6	3
54	Risk Management Training program	Officer	3	4
55	Training Of Trainer	Officer	3	5
56	Training Cum Workshop on Strategic Human Resource Management	Officer	4	1
	Total			714

तालिका ३४
बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट संचालित तालिमहरू

S.No.	Subject	Level	Date	No. of Participants
1.	Skill Development Training on Financial & Economic News Reporting	Officer/ Non-Officer	2069/4/15-16	19
2.	Training for Risk Officer	Officer	2069/4/16-17	25
3.	IT Infrastructure: User Training	Officer	2069/4/21-23	25
4.	Risk Based Approach in Banks/FIs Supervision	Officer	2069/4/28-31	25
5.	Procurement Management	Officer	2069/5/3-5	20
6.	AML/CFT Conceptual Framework and Supervision	Officer	2069/5/14-15	21
7.	Risk Management Process & Internal Control Mechanism	Officer	2069/5/20-23	25
8.	Monetary and Financial Sector Data Reporting	Officer	2069/5/24-25	23
9.	Pre-Service Training for Newly Recruited Officer	Officer	2069/6/4-10	29
10.	Primary & Secondary Market Operation and Management	Officer	2069/6/21-23	22
11.	Problem Bank/Financial Institution: Identification and Resolution	Officer	2069/7/22-24	22
12.	NRB: Accounting with IAS, NAS Auditing.	Officer	2069/8/5-8	22
13.	Monetary and Fiscal Management	Officer	2069/8/10-15	22
14.	Customer Service Orientation	Non-Officer	2069/8/27-29	20
15.	Microfinance Management	Officer/ Non-Officer	2069/9/1-6	22
16.	Monetary and Financial Sector Data Reporting	Officer/ Non-Officer	2069/9/16-17	22
17.	Government A/C Transaction	Officer/Non- Officer	2069/9/18-20	24
18.	Planning and Budgeting in NRB	Officer	2069/9/18-20	22
19.	BOP Statistics	Officer	2069/9/22-24	22
20.	Regulatory Framework on Supervision of MFIs.	Officer	2069/9/25-27	22
21.	Central Banking (Refresher)	Officer	2069/10/10-12	22
22.	Financial Literacy	Officer	2069/10/17-18	21
23.	Information Security Management System	Officer	2069/10/21-23	22
24.	BOP Statistics	Officer	2069/11/9-11	21
25.	Macro Prudential Regulation and Supervision of BFI's	Officer	2069/11/1-4	21
26.	Management Development Program	Officer	2069/11/13-18	22
27.	System Audit and IT	Officer	2069/11/30-12/2	21
28.	Forex Transaction, Inspection, Supervision and Data Collection	Officer	2069/12/4-6	21
29.	Notekosh Inspection, Fund Transfer and A/C Settlement	Officer	2069/12/18-19	23
30.	TOT(Training of Trainers)	Officer	2069/12/21-23	14
31.	Macroeconomic Analysis and Forecasting Technique	Officer	2070/01/08-13	22
32.	Reporting Under Basel II	Officer/Non- Officer	2070/02/13-14	22
33.	Advanced Leadership Course: Managing Change	Officer	2070/02/23-25	22
34.	Skill Enhancement of Economic Journalist on Financial and Economic Data Analysis & News Reporting		2070/03/20-21	34
	Total			762

तालिका ३५
विदेशमा संचालित तालिम, सेमिनार, बैठक तथा गोष्ठीहरू

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
1	National Asset-Liability Management Conference	1	Central Banking Events Singapore	Singapore
2	SAARC Finance Public Debt Managers' Forum	2	Central Bank of Sri Lanka	Colombo, Sri-Lanka
3	Macroeconomic Management and Financial Sector Issues (MMF)	1	IMF-STI	Singapore
4	6th SEACEN-CeMCoA/BOJ Intermediate Course on "Macroeconomic and Monetary Policy Management"	2	The SEACEN Centre	Manila, Philippines
5	24th SEACEN-FSI Regional Seminar on "Financial Stability and Macroprudential Policies"	2	The SEACEN Centre	Phuket, Thailand
6	Central Bankers Course on "Monetary Policy in Developing Countries"	1	Study Center Gerzensee	Gerzensee, Switzerland
7	14th SEACEN Conference of Directors of Supervision of the Asia Pacific Economies and 25th Meeting of SEACEN Directors of Supervision	2	The SEACEN Centre	Phuket, Thailand
8	IMF-ITP Course on "Financial Soundness Indicators (FSI)"	1	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
9	BIS Banking Seminar 2012 on Reserve Management	1	FSI-BIS	Beatenberg, Switzerland
10	3rd Meeting of SEACEN Deputy Governors and 3rd SEACEN High Level Seminar for Deputy Governors on Financial Stability	2	The SEACEN Centre	Siem Reap, Cambodia
11	Course on "Government Finance Statistics Manual Update (GFS-M)"	1	IMF-STI	Singapore
12	BNM-IFSB-CGAP Financial Inclusion Advisers Programme and Seminar on Islamic Microfinance	3	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
13	Course on "Human Resources Management"	1	Deutsche Bundesbank	Frankfurt, Germany
14	Central Bankers Course on "Advanced Topics in Monetary Economics"	1	Study Center Gerzensee	Gerzensee, Switzerland
15	Workshop on "Broadening Investor Base For Local Currency Bonds"	1	ADB	Bangkok, Thailand
16	Seminar on "Cross Border Supervision and Enforcement"	3	APEC FRTI	Bangkok, Thailand
17	7th Regional Non-Resident Nepali (NRN) Conference 2012	1	Non Resident Nepali Association (NRNA), Sydney, Australia	Sydney, Australia
18	16th SAARCFINANCE Coordinators' Meeting	1	Maldives Monetary Authority	Male, Maldives
19	34th Meeting of SEACEN Directors of Research and Training	2	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
20	The "Field Based Observation/Study Visit of Micro Finance System"	1	Rural Microfinance Development Centre Ltd. Nepal	Indonesia
21	Course on "Central Banking & Financial Sector Legal Frameworks"	2	IMF-STI	Singapore
22	Course on "Economic Policies for Financial Stability"	1	IMF-STI	Singapore
23	Course on "Economic Policies for Financial Stability"	1	IMF-STI	Singapore
24	ADB Training Course on "Regional Economic and Financial Monitoring"	1	ADB	Shanghai, China
25	Regional Review Group Face to Face Meeting	2	Financial Action Task Force (FATF), (RRG)	Sydney, Australia
26	FSI Seminar on "Applied Risk Management-Credit Risk and Asset Securitisation"	1	FSI-BIS	Beatenberg, Switzerland
27	IMF-ITP Course on "Macroeconomic Management and Fiscal Policy"	2	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
28	Programme on "Currency Management"	4	Bank Negara Malaysia	Lanai Kijang, Malaysia
29	BIS Banking Seminar 2012 on Reserve Management	1	Bank for International Settlements	Basel, Switzerland
30	Sub-committee meeting on the drafting of the APRACA Strategic Plan / 11th SEACEN Executive Committee (EXCO) Meeting and Seminar	1	Seoul, Busan, Korea	APRACA / The SEACEN Centre
31	Programme on "Development of Cooperatives and Rural Financing Institutions and Agencies" (Focused on Trainers Training)	1	CICTAB	Colombo, Sri-Lanka
32	BIS Banking Seminar 2012 on Reserve Management	1	Bank for International Settlements	Basel, Switzerland
33	Training Program on "Banknote Design, Product Design, Manufacturing Techniques, Know-Hows"	3	KOMSCO, Korea	Seoul, Korea

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
34	नेशनल बैंकिङ ट्रेनिङ इन्स्टिट्यूट (NBTI) को संचालक समितिका सदस्यज्यूहरूको भ्रमणको कार्यक्रम	1	Indian Institute of Banking & Finance, India (नेशनल बैंकिङ ट्रेनिङ इन्स्टिट्यूटद्वारा प्राप्त)	Mumbai, India
35	Second Regional Forum on Investment Management of Foreign Exchange Reserves	1	ADB (अर्थ मन्त्रालय मार्फत प्राप्त)	Hong Kong, China
36	Parallels Summit 2012 APAC	4	Parallels Software Pte Ltd.	Singapore
37	11th SEACEN Executive Committee (EXCO) Meeting and Seminar	1	The SEACEN Centre	Busan, South Korea
38	FSI-EMEAP Renional Seminar on "Basel III Application"	3	FSI-BIS	Beijing, China
39	Seminar on "Governance in a Central Bank"	2	International Banking and Finance Institute (IBFI)	Marne-la-Vallée, France
40	34th Intermediate Central Banking Course	2	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
41	Strategic Analysis Course	1	The World Bank/The Egmont Group	Bangkok, Thailand
42	Second SEACEN Research Workshop on "Role of Payment and Settlement System in Monetary Policy and Financial Stability"	1	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
43	Programming on "Cyber Security in Banks" (Focus: Cyber Threats and Countermeasures)	2	National Institute of Bank Management	Pune, India
44	"Knowledge Management Conference 2012" "Strengthening Organisational Performance Through KM"	4	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
45	SEACEN-IMF Course on "Macroeconomic Diagnostics"	2	The SEACEN Centre	Colombo, Sri Lanka
46	International Central Banking Course: Workshop on Public Relations	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
47	Training Program for NRB's GL Replacement Project	8	ERI Bancaire Luxembourg, SA	Geveva, Switzerland
48	Regional Seminar on "Basel III and Supervision of Systemically Important Banks"	3	FSI-BIS	Mumbai, India
49	Boards of Governors 2012 Annual Meeting of IMF	2	IMF/The World Bank	Tokyo, Japan
50	Invitation to United Overseas Bank for Office Visit and Banknotes Vault	2	United Overseas Bank, Singapore	Singapore
51	Programme on "Development of Managerial Skills for Agricultural Co-operatives and Rural Financing Institutions"	4	CICTAB	Gurgaon, Haryana, India
52	Workshop on "Balance of Payments and International Investment Position Manual (BPM 6)"	2	IMF	Bangkok, Thailand
53	Risk Based Supervision & Basel II Implementation Programme	5	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
54	National Economic Development Strategy Program for Nepal	1	Korea International Cooperation Agency (KOICA)	South, Korea
55	Project Team Member (PTM) for SEACEN Research Project on "Basel III Implementation: Challenges and Opportunities"	1	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
56	IMF-ITP Course on "Financial Market Analysis (FMA)"	2	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
57	FSI Seminar on "Effective Implementation of Supervision and Regulation"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland
58	5th Central Bank Online Communications Group Conference (CBOCG)	1	Deutsche Bundes Bank	Munich, Germany
59	Course on Monetary and Financial Statistics	1	IMF-STI	Singapore
60	Business Research Methods & Data Analysis	2	Govt. of India, Entrepreneurship Development Institute of India	Ahmedabad, India
61	Banking Sector Reform and Development	1	Enhancing Access to Financial Services Project	Seoul, Korea
62	NRB Training Programme on "Central Banking"	34	Central Bank of Sri Lanka, Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
63	भारतबाट विप्रेषण भित्र्याउनको लागि नेपाल मूद्रा विप्रेषण संघले माग गरेको विप्रेषण भित्र्याउने प्रक्रिया र यस्तो प्रक्रियामा संलग्न संस्थाहरु तथा अन्य आवश्यक विषयवस्तु सम्बन्धी अध्ययन	2	Foreign Exchange Management Department	Delhi, Mumbai, India
64	SEACEN-CCBS/BOE Workshop on "Model Building and Development Using DSGE Models"	2	The SEACEN Centre	Seoul, Korea

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
65	Seminar on "Green Poser Empower Nepal - A Trade and Investment Opportunity in Nepal"	1	Federation of Nepalese Chambers of Commerce & Industry (FNCCI)	Seoul, Korea
66	SEACEN Course on "Assessing Market Risk of a Bank"	3	The SEACEN Centre	Taipei, Taiwan
67	Witness the Destruction Process of the Rs. 2 Coins	2	Mint of Finland	Finland
68	4th Credit Reporting and Risk Management Training	5	Bank Negara Malaysia	Lanai Kijang, Malaysia
69	APEC FRTI Regional Seminar on "Market Surveillance of Derivatives Market"	5	ADB	Kuala Lumpur, Malaysia
70	Course on "Payment and Securities Settlement Systems"	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
71	6th Biennial Conference on "Risk Management and Supervision"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland
72	SEACEN-CeMCoA/BOJ High-Level Seminar on "Finding Asia's New Sustainable Growth Model Post GFC: The Role of the Central Banks"	2	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
73	Resource Person for SEACEN-CCBS/BOE Workshop on "Model Building and Development using DSGE Models"	1	The SEACEN Centre	Seoul, Korea
74	FSI-SEANZA Regional Seminar on "Financial Stability and Macprudential Supervision"	1	FSI-BIS Jointly SEANZA	Port Moresby, Papua New Guinea
75	2nd CEMLA-SEACEN Conference - "The Role of Central Banks in Macroeconomic and Financial Stability: The Challenges in an Uncertain and Volatile World"	1	The SEACEN Centre	Punta del Este, Uruguay
76	12 SPC Meeting	1	Bangladesh Bank	Dhaka, Bangladesh
77	Course on "Price and Volume Indices in Official Statistics-Theory and Practice"	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
78	Typologies Workshop and Capacity Building Workshop	2	Asia Pacific Group on Money Laundering (APG)	Hanoi, Vietnam
79	Mobile Money Global 2012	1	Integrated Solutions Pvt. Ltd.	Dubai, UAE
80	Programme on "Application of Information Technology for Development of Agricultural Cooperatives and Rural Financing Institutions (Focused on Trainers Training)"	4	CICTAB	Pune, India
81	Seminar on "Procurement Management in Banking Industry"	1	PHFR Consulting Asia PTE. LTD	Singapore
82	48th SEACEN Governors' Conference/High-Level Seminar and 32nd Meeting of SEACEN Board of Governors	3	Bank of Mongolia	Ulaanbaatar, Mongolia
83	Enhancing Access to Finance	1	MOF/NBTI	Indonesia and Thailand
84	SAARCFINANCE Website	2	Reserve Bank of India	Maharashtra, Pune, India
85	Financial Programming and Policies (FPP)	1	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
86	The Valuation of Partial Acquisitions	1	The International Right of Way Association (IRWA) and Thai Real Estate Business School (TREBS)	Bangkok, Thailand
87	Course on "Payment and Securities Settlement Systems"	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
88	Exposure Visit Programme on "SHG/JLG, Farmers Club, etc"	4	CICTAB	Pune, India
89	16th MAS Banking Supervisors Training Programme	2	Monetary Authority of Singapore	Singapore
90	SBI Supervisory College Meet, 2012	2	RBI	Mumbai, India
91	ASEAN Bankers Forum 2012 and Study Visit to Central Bank of Sri Lanka	2	IDG Vietnam and Central for Banking Studies, Sri Lanka	Ho Chi Minh City, Vietnam and Colombo, Sri Lanka
92	Study Visit to Central Bank of Sri Lanka	1	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
93	FSI Seminar on "Financial Stability and the Revised Core Principles for Effective Banking Supervision"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland
94	Programme on "Women's Development Through Micro-Finance"	4	CICTAB	Pune, India
95	Treasury Operations and Asset & Liability Management	6	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
96	Official Visit and Meeting Programme	2	Peoples Bank of China	Beijing, China
97	बैंकका संचालकका हैसियतले बैंक नेगरा मलेसिया र सियासन सेन्टरको अवलोकन तथा मलेसियाबाट नेपालमा हुने विप्रेषणको अवस्था बारे जानकारी लिने	1	NRB	Malaysia
98	Visit to Regional Cash Processing Center in Singapore and Training Session on Counterfiet Detection	3	CIMB Bank, Singapore	Singapore
99	Workshop on "Reserve Management and Operations of Various Markets"	4	Standard Chartered Bank, Singapore	Singapore and Hong Kong
100	Third STI Meeting on Training	1	IMF-STI	Singapore
101	The Future of Regulatory Data and Analytics	1	Centre for Central Banking Studies, Bank of England	London, England

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
102	AML /CFT सम्बन्धमा Asia Pacific Group/APG को Face to Face Meeting "Advance Programme for Central Bankers and Regulators on Basel III"	2	Asia Pacific Group / APG तथा Institute of Global Economics and Finance The Chinese University of Hong Kong	Hong Kong, China
103	Training of Trainers Program	1	Indian Institute of Banking & Finance (IIBF)	Mumbai, India
104	Seminar on "Liquidity Risk"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland
105	Market Risk Analysis Seminar	2	Reserve Bank of India	New Delhi, India
106	Bank Stress Testing	5	The SEACEN Centre	Singapore
107	S. Korea को Korean Deposit Insurance Corporation / Thailand को Deposit Protection Agency अध्ययन भ्रमण	1	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम प्रा. लि.	South Korea & Thailand
108	Macroeconomic Management and Financial Sector Issues (MMF)	1	Joint India-IMF Training Program	Pune, India
109	Second Annual Conference on Economic Transformation and Inclusive Growth in Frontier and Developing Asia तथा जनवरी २९, २०१३ मा Bank of Thailand को आयोजनामा Bank of Thailand को Visit	1	IMF & JICA, Bank of Thailand	Bangkok, Thailand
110	X-12-ARIMA -Seasonal Adjustment of Economic Data	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
111	Supervisory Effectiveness in the Post Crisis World	3	Reserve Bank of India	Mumbai, India
112	Financial Stability, Systemic Risk and Macro-Prudential Policy (FSMP)	1	Joint India-IMF Training Program	Pune, India
113	Training Techniques for Trainers of Co-operative and Rural Financing Institutions	2	CICTAB	New Delhi, India
114	Seminar on "Principles for Financial Market Infrastructures and Innovations in Retail Payments"	2	RBI	New Delhi, India
115	Regional Seminar on "Technology Risk Supervision Under the Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC)"	1	Office of the Regional Economic Integration (OREI), ADB APECFRTI	Sydney, Australia
116	SEACEN Course on "Crisis Preparedness in Interconnected Markets"	1	The SEACEN Centre	Jakarta, Indonesia
117	नेपाल-बंगलादेश सह-सचिवस्तरीय प्राविधिक समितिको बैठक	1	नेपाल सरकार, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	Dhaka, Bangladesh
118	FATF Plenary and Working Group Meetings	2	Financial Action Task Force (FATF)	Paris, France
119	Workshop on Performance Management of Service Sector Organization	1	एशियाली उत्पादकत्व संगठनको संयोजकत्वमा	Islamabad, Pakistan
120	Programme on Skill Development of Trainers in the Area of Promotion and Financing of Self-help Groups and Joint Liability Groups for Financial Inclusion of Rural Poor	2	CICTAB	Lucknow, India
121	Monetary Policy and the Financial System	1	Deutsche Bundes Bank	Frankfurt, Germany
122	Risk Management for Banking Institutions	8	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
123	BCBS-FSI-EMEAP High Level Meeting Key Regulatory and Supervisory Issues in a Basel III World	1	FSI-BIS	Seoul, S. Korea
124	Programme on "Women's Development Through Income Generation Activities (Focused on Trainers Training)"	4	CICTAB	NIBM, Pune, India
125	11th SEACEN-CPSS Advance Course on Payment and Settlement Systems for Emerging Economics "Assessing PFMI Observance for Effective Oversight"	2	The SEACEN Centre	Sasana Kijang, Kuala Lumpur, Malaysia
126	62th Executive Committee Meeting of APRACA	2	APRACA	Bangkok, Thailand
127	Guest Speaker at UNDP's Global MGD Conference (GMC)	1	UNDP	Bogota, Colombia
128	Managing Non Performing Advances (NPA) and Recovery Through Litigation	10	Centre For Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
129	SAARCFINANCE Staff Exchange Training Programme	20	Bangladesh Bank Training Academy	Dhaka, Bangladesh
130	Programme on "Development of Cooperatives and Rural Financing Institutions"	1	CICTAB	Thimphu, Bhutan
131	Foreign Reserve Management	1	Deutsche Bundesbank	Frankfurt, Germany
132	Course on "Balance of Payments and International Investment Position Statistics (IIP)"	2	IMF-STI	Singapore
133	IMF-ITP Course on "Monetary and Financial Statistics (MFS-I)"	2	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
134	India-OECD-World Bank Regional Conference on Financial Education	2	RBI	New Delhi, India
135	Workshop on "Basel III Monitoring"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
136	5th BIMSTEC Subgroup Meeting	1	Financial Information Unit, Bangladesh Financial Intelligence Unit (BFIU)	Dhaka, Bangladesh
137	Visiting Research Economist SEACEN Research Studies for Analytical Framework in Assessing Systemic Financial Market Infrastructure (MIs) Visiting Research Economists	1	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
138	Building a Peer Learning Agenda for National Strategies and SME Finance	2	Alliance for Financial Inclusion	Bangkok, Thailand
139	Mortgage Finance and Consumer Credit: Implications on Financial Stability Team Members (PTM)	1	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
140	Supply of 1 Rupees Coins and Discuss Future Business Prospects between Nepal Rastra Bank and South African Mint Company (Pty) Ltd. and Die Destruction Process	2	South African Mint Company (Pty) Ltd.	Pretoria, South Africa
141	Destruction of the Surplus Production Dies used on Contract for the Manufacture	2	South African Mint Company (Pty) Ltd.	Pretoria, South Africa
142	Project Team Member for First Research Workshop on Analytical Framework in Assessing Systemic Financial Market Infrastructure (FMLs)	1	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
143	Workshop on Deposit Mobilization	6	Centre For Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
144	Banking Supervision Under the Framework of Basel II and Basel III - Basic	1	Deutsche Bundesbank	Frankfurt, Germany
145	Local Staff Training	1	IMF-STI	Singapore
146	25th SEACEN-FSI Regional Seminar on "The Basel Framework - Supervisory Review Process"	3	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
147	WHD Global 2013	1	WorldHostingDays GmbH	Europa-Park in Rust, Germany
148	FATF Standard Workshop and National Risk Assessment Workshop	1	APG & IMF	Singapore
149	7th SEACEN-CeMcoA/BOJ Intermediate Course on Macroeconomic and Monetary Policy Management	3	The SEACEN Centre	Siem Reap, Cambodia
150	Inception Workshop	1	APRACA	Bangkok, Thailand
151	Financial Market Analysis (FMA)	1	IMF-STI	Singapore
152	Workshop on "Three-year Technical Assistance Project in Government Finance Statistics (GFS) for the Asian Region"	2	IMF	Bangkok, Thailand
153	Strategic Thinking and Goal Setting for Superior Organizational Performance	8	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
154	Training Program	6	Mashreqbank	Dubai, UAE
155	SEACEN-Toronto Centre-CGAP Course on "Supervision of Deposit Taking Microfinance Institutions"	4	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
156	Financial Stability and Central Banks	1	Centre for Central Banking Studies	London, England
157	BIS Asian Reserve Management Workshop	1	BIS	Kunming, China
158	Central Bank Accounting and Budget	1	Banque de France	Marne-la-vallee, France
159	Budgetary Forecasting Under Severe Data Constraints And Macroeconomic Volatility	2	Joint India-IMF Training Program in Pune	Pune, India
160	APEC FRTI Regional Seminar on "Bank Analysis and Examination School"	4	APEC / FRTI	Manila, Philippines
161	"Private Cash Recycling: The Challenges for Central Bank Cash Management"	1	Deutsche Bundesbank	Frankfurt, Germany
162	Monetary Policy	1	The Bank of Korea	Seoul, Korea
163	BBVA Central Banks and Sovereign Wealth Funds Seminar: Seminar on Investment Opportunities for International Reserve Management	1	BBVA Corporate & Investment Banking	La Moraleja (Madrid), Spain
164	De La Rue South Asia Users' Conference	2	De La Rue	Cochin, Mumbai, India
165	FIS-SEANAZ Regional Seminar on Risk-Based Supervision	3	RBI	Mumbai, India
166	Institution of Training Institute	1	National Banking Training Institute (NBIT)	Bhutan
167	Advisor Position Southeast Asia Voting Group's Office of the Executive Director	1	IMF	Washington D.C., USA
168	ESCAP, on The Ministerial Roundtable 2013	1	UN-ESCAP	Bangkok, Thailand

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
169	The Second Annual Child and Youth Finance International Summit & Award Ceremony	1	Child & Youth Finance International, The Netherlands	Istanbul, Turkey
170	BIS Banking Seminars 2013 on Asset Management	1	Bank for International Settlements	Lucerne, Switzerland
171	Knowledge Exchange Visit	6	Alliance for Financial Inclusion (AFI)	Peru and Brazil
172	Course on "Macroeconomic Management and Financial Sector Issues (MMF)"	1	IMF-STI	Singapore
173	BNM-AFI Access to Financial Services for the Micro, Small and Medium Enterprise Sector (MSME)	2	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
174	SEACEN-IMF Course on "External Sector Issues"	3	The SEACEN Centre	Bangkok, Thailand
175	Personal Financial Services	6	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
176	Face to Face Meeting	2	Financial Action Task Force /ICRG/RRG and Anti Money Laundering Office, Thailand	Bangkok, Thailand
177				
178	Seminar on "Financial Stability"	1	De Nederlandsche Bank	Amsterdam, Netherland
179	International Central Banking Course on Controlling at Central Banks	1	Deutsche Bundesbank	Frankfurt, Germany
180	Regional Economic and Financial Monitoring	1	ADB को Regional Economic Integration (OREI)	Shanghai, China
181	FSI Seminar on "Supervision and Regulation of Systemically Important Banks (SIBs)"	1	FSI - BIS	Basel, Switzerland
182	Workshop on "Fund Management"	5	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
183	Financial Stability	1	The Bank of Korea	Seoul, Korea
184	Standard Chartered Bank Insights: Transaction Banking	1	Standard Chartered Bank	New York, USA
185	SEACEN-Deutsche Bundesbank Course on Consolidated Supervision	2	The SEACEN Centre	Darussalam, Brunei
186	Observation Visit on Human Resource Management	3	Central Bank of Sri-Lanka	Colombo, Sri-Lanka
187	APEC FRTI Regional Seminar on "Macroprudential Supervision"	4	ADB	Bali, Indonesia
188	Macroeconomic Management for Senior Officials (MMSO)	1	IMF-STI	Singapore
189	FATF Revised Standards and Risk Assesment / Strategic Implementation Planning (SIP) Floow-up Workshops	4	APG	Colombo, Sri-Lanka
190	FSI Seminar on "Financial Stability and Stress Testing"	1	FSI-BIS	Basel, Switzerland
191	17th MAS Banking Supervisors Training Programme	2	Monetary Authority of Singapore	Singapore
192	8th SEACEN-CeMCoA/BOJ Intermediate Course on "Payment and Settlement Systems for Emerging Economics"	3	The SEACEN Centre	Hanoi, Vietnam
193	Meetings of the Managing Committee & General Council of CICTAB	2	CICTAB	New Delhi, India
194	Governance and Organisational Development	4	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
195	Visa APCEMEA Security Summit 2013	2	Himalayan Bank Limited	Bangkok, Thailand
196	Practical Training on "How to Determine Cost-Covering Interest Rate on Loans of MFLs"	7	Cambodia Microfinance Association	Phnom Penh, Cambodia
197	BIS Banking Seminars 2013 on Portfolio Analytics	1	Bank for International Settlements	Brunnen, Switzerland
198	13th Annual International Seminar on "Policy Challenges for the Financial Sector"	1	The World Bank	Washington D.C., USA
199	Seminar on "Systemic Risk, Crisis Management and Resolution Frameworks"	1	Jointly organized by the Financial Stability Institute and the Toronto Centre	Basel, Switzerland
200	Legislation Relating to Banking and Financial Institutions	6	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
201	7th SEACEN Advanced Leadership Course (Signature Programme): Central Banking Leadership-Leading Transformation in Times of Uncertainty	3	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
202	Conference on "Monetary Policy in the New Normal"	1	Bank Negara Malaysia	Kuala Lumpur, Malaysia
203	Plenary Meeting of Financial Action Task Force (FATF)	1	Financial Action Task Force (FATF)	Oslo, Norway
204	SAARCFINANCE Group Meeting, Governors' Symposium ACU Meetings	5	State Bank of Pakistan	Islamabad, Pakistan

	विषय	सहभागी संख्या	आयोजक संस्था	स्थान
205	Assessment and Control of Credit Risk (Joint Seminar with the Federal Reserve Bank)	1	Banque de France	Marne-la-vallee, France
206	APEC / FRTI Regional Seminar on Enforcement Including Cross-Border Transactions	4	APEC/FRTI	Bangkok, Thailand
207	Financial System	1	The Bank of Korea	Seoul, Korea
208	SEACEN Bank Management School	2	The SEACEN Centre	Kuala Lumpur, Malaysia
209	Financial Statement Analysis	6	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
210	International Program on "Central Banking"	4	Reserve Bank of India	Chennai, India
211	AFI Transition to Independence: "Invitation to Join the Sub-Committee on Host Country Evaluation"	1	Alliance for Financial Inclusion (AFI)	Frankfurt, Germany
212	Monetary and Financial Statistics (MFS) HQ 13.06	1	IMF	Washington D.C., USA
213	Invitation to the APEC FRTI Regional Seminar on "Regulation of New Products Including Over-The-Counter and Derivatives"	5	APEC Financial Regulators Training Initiative (FRTI) Secretariat, ADB	Seoul, Korea
214	Capacity Building Programme on Financial Inclusion	2	CICTAB	Mangalore, India
215	International Banking Seminar	1	Mashreq Bank	Shanghai, China
216	Monetary and Exchange Rate Policy (MERP) ST 13.10	1	IMF-STI	Singapore
217	15th SEACEN Conference of Directors of Supervision of the Asia Pacific Economies and 26th Meeting of SEACEN Directors of Supervision / Meeting of SEACEN Advisory Group (SEAG) for Financial Stability and Supervision	1	The SEACEN Centre	Bali, Indonesia
218	Programme on "Customer Relationship Management"	6	Centre for Banking Studies	Colombo, Sri Lanka
219	Training Programme on "Better Industrial Relationship in Nepal Rastra Bank"	12	National Institute of Bank Management	Pune, India
220	Local Staff Training on the Newly Revamped Expense Reporting (ERS)	1	IMF	Bangkok, Thailand
221	Exposure Study Tour on "Risk Management in Rural Finance in Agriculture"	1	APRACA	Bangkok, Thailand
222	2013 Mobile Money for the Unbanked Global Event"	1	GSMA	Nairobi, Kenya
223	Capacity Development Training Programme on "Central Banking and Organisation Development"	35	AIT Extension	Bangkok, Thailand
224	Courtesy Meeting and Observation	1	People's Bank of China	Beijing, China
225	Refresher Programme on "Restructuring and Strengthening of Agricultural and Rural Financing Institutions for the Trainers of CICTAB Member Institutions"	4	CICTAB	Pune, India
226	" APG's 16th Annual Meeting and Technical Assistance Forum" विषयक Meeting मा भाग लिन Shanghai तथा PBC र FIU सँगको बैठकमा भाग लिन Beijing	4	Asia/Pacific Group on Money Laundering (APGML)	Shanghai and Beijing, China
227	Economic Forecasting	1	The Bank of Korea	Seoul, Korea
	Total	566		

तालिका ३६
काठमाडौं उपत्यका बाहिरका कार्यालयहरूबाट आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा भएको तोडा चलान
एवम् विदेशी मुद्रा खरिद-बिक्री कारोबारको विवरण

क्र. सं.	कार्यालय	तोडा चलान एवम् दाखिला								विदेशी मुद्रा खरिद बिक्री					
		(रु. करोडमा)				भा.रु. (ने. रु. करोडमा)				अन्य विदेशी मुद्रा		भा. रु.			
		तोडा चलान		तोडा दाखिला*		तोडा चलान		तोडा दाखिला		(ने. रु. करोडमा)		(ने. रु. करोडमा)			
		नोटकोष संख्या+	पटक	रकम रु	पटक	रकम	पटक	रकम	पटक	रकम	खरिद	मौज्दात@	खरिद	बिक्री#	मौज्दात@
१.	विराटनगर	१०	९७	२०३८.००	८	२३.००	२०	१९.५२	३	८०.००	२९.६४	५.०१	१.०९	२७.५९	५९.९७
२.	जनकपुर	५	७८	१३४५.००	७	६.१५	३	२.००	२	५९.२०	८.६४	१.३३	०.००	७.६२	४४.६५
३.	वीरगञ्ज		५४	१४२३.५०	५	२९.२८	५	१३.१०	३	६८.८०	५.१८	०.३९	०.००	२६.२७	४१.६०
४.	पोखरा	८	७७	१०३९.००	६	४.०८	-	-	-	-	१२४.००	३.००	९.०३++	५.०४	७.१२
५.	सिद्धार्थनगर	५	६७	१०८०.००	११	८.६४	६	२.०८	२	३२.००	६०.३४	०.६९	०.००	१४.३९	३०.०९
६.	नेपालगञ्ज	१८	११८	१३९१.१८	२६	३९७.५१	२	१.७६	३	४०.००	६.४१	१.४८	०.६०	२१.३७	२७.३५
७.	धनगढी	६	४७	४७८.००	११	४२.७४			२**	२४.००**	३.०२	३.६५	२६.८२###	१५.०४	१८.५६
	कुल	५२	५३८	८७९४.६८	७४	५११.४०	३६	३८.४६	१५	३०४.००	२३७.२३	१५.५५	३७.५४	११७.३२	२२९.३४

+ कार्यालय अन्तर्गतको नाटकोष संख्या ।

* नोटकोष रहेका बैंक शाखाहरूबाट उक्त कोषबाटै दाखिला हुन आएको रकम मात्र ।

कार्यालयबाट ग्राहकहरूलाई बिक्री गरेको रकम मात्र ।

@ अन्य कार्यालयहरूमा रकमान्तर गरी २०६९ असार मसान्तको बाँकी मौज्दात ।

++ भा.रु. खरिद ९.०३ करोडमध्ये रु. ८ करोड बैंकिङ्ग कार्यालयबाट प्राप्त भएको ।

** अन्तर-बैंक तोडा दाखिला (काठमाडौं बैंकिङ्ग कार्यालयबाट धनगढी कार्यालयमा फण्ड दाखिला भएको) ।

काठमाडौं बैंकिङ्ग कार्यालयबाट धनगढी कार्यालयमा दाखिला भएको तोडा सहित समावेश ।

अनुसूची २.१

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएका प्रमुख परिपत्रहरू

परिपत्र नं	विषय
१	<p>इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई देहाय बमोजिम प्रवाह भएको कर्जामा यस बैंकबाट पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइने नीतिगत व्यवस्था कायम गरिएको छ ।</p> <p>(१) साधारण पुनरकर्जा : यस अन्तर्गत २५ मेगावाटसम्म विद्युत उत्पादन गर्ने जलविद्युत परियोजना, कृषि क्षेत्र, पशुपंक्षी तथा मत्स्यपालन व्यवसाय, विदेशमा रोजगारी वा अध्ययन गरी फर्केका युवाहरूले संचालन गर्ने उद्योग-व्यवसाय, उत्पादनमूलक उद्योग, पर्यटन उद्योग र भौतिक पूर्वाधार निर्माण उद्योगमा प्रवाह भएको असल कर्जाको धितोमा वार्षिक ६.० प्रतिशत ब्याजदरमा पुनरकर्जा उपलब्ध गराइने र यस प्रकारको पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सम्बन्धित ऋणीबाट ९.० प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज लिन नपाउने व्यवस्था गरिएको छ ।</p> <p>(२) विशेष पुनरकर्जा : यस अन्तर्गत रूग्ण उद्योग, घरेलु तथा साना उद्योग, वैदेशिक रोजगारीको लागि प्रवाह भएको कर्जाको धितोमा तथा दलित, जनजाति, उत्पीडित, महिला, विपन्न वर्ग तथा समुदायका व्यक्तिद्वारा संचालित साना व्यवसायमा प्रदान गरिएको असल कर्जाको धितो सुरक्षणमा वार्षिक १.५ प्रतिशत ब्याजदरमा पुनरकर्जा उपलब्ध गराइने र यस प्रकारको पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सम्बन्धित ऋणीबाट वार्षिक ४.५ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज लिन पाउने छैनन् ।</p> <p>(३) निर्यात पुनरकर्जा : निर्यात व्यवसायी फर्म/कम्पनीलाई Export Documents को आधारमा नेपाली मुद्रामा प्रवाह गरेको कर्जा र निर्यात प्रवर्द्धन उद्योगलाई प्रवाह भएको असल कर्जाको धितोमा वार्षिक १.५ प्रतिशत दरमा निर्यात पुनरकर्जा उपलब्ध गराइने र यस प्रकारको पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सम्बन्धित ऋणीबाट वार्षिक ४.५ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज लिन पाउने छैनन् । निर्यात अन्तर्गत विदेशबाट विदेशी मुद्रा आम्दानी भएको अनुगमन सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले गर्नु पर्नेछ । यस्तो भूक्तानी प्राप्त भएको मितिले चार कार्यदिनभित्र पुनरकर्जाको साँवा तथा ब्याज एकमुष्ट रुपमा भूक्तानी गर्नु पर्नेछ साथै निर्यात पुनरकर्जाको हकमा Deemed Exporter भई उत्पादन कार्यमा समेत संलग्न भएको खण्डमा उत्पादन कार्यमा लिएको कर्जा वा निर्यातको लागि लिएको कर्जामध्ये कुनै एक तहको कर्जामा मात्र निर्यात पुनरकर्जा उपलब्ध गराइने छ ।</p> <p>(४) महिलाद्वारा संचालित लघुउद्यममा पुनरकर्जा : बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट महिलाहरूद्वारा संचालित लघु उद्यमलाई प्रवाह भएको रु. ३ लाखसम्मको असल कर्जाको धितो सुरक्षणमा वार्षिक ६.० प्रतिशत ब्याजदरमा पुनरकर्जा सुविधा उपलब्ध गराइने र यस्तो पुनरकर्जा सुविधा उपयोग गर्दाको अवधिमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले सम्बन्धित ऋणीबाट ९.० प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज लिन पाउने छैनन् ।</p>
२	<ul style="list-style-type: none"> ■ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई प्रचलित ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार उपलब्ध गराइने कर्जाको ब्याजदर (बैंकदर) मिति २०६९/०४/३२ देखि ८.० प्रतिशत कायम गरिएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको आ-आफ्नो स्वामित्वमा रहेको नेपाल सरकारको ट्रेजरी बिल्स र विकास ऋणपत्रको धितोमा प्रचलित बैंकदरमा अल्पकालीन स्थायी तरलता सुविधा (कर्जा) यस बैंकले उपलब्ध गराउन सक्ने छ । ■ यस बैंकमा खाता रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई बढीमा ६ महिनाको लागि प्रचलित बैंकदरमा अनिवार्य मौज्जात कायम गर्नको लागि राखेको तगद मौज्जात, नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र वा असल कर्जाको धितोमा अन्तिम ऋणदाता सुविधा दिइने व्यवस्था गरिएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जा सापटको क्रमशः न्यूनतम ४.० प्रतिशत, ३.५ प्रतिशत र ३.० प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्नु पर्ने निर्देशन जारी भएको र यस्तो कर्जा अन्तर्गत प्रवाह गर्नु पर्ने न्यूनतम कर्जा अनुपातमा वृद्धि हुन गएको ०.५० प्रतिशत विन्दुमध्ये २०६९ पुस मसान्तभित्र ०.२५ प्रतिशत र २०७० असार मसान्तभित्र ०.२५ प्रतिशत विन्दुले वृद्धि गरी तोकिएको अनुपात कायम गर्नुपर्ने निर्देशन भएको छ । ■ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” “ख” र “ग” वर्गका संस्थाहरूले कुल निक्षेप दायित्वको क्रमशः ६.० प्रतिशत, ५.५ प्रतिशत र ५.० प्रतिशत अनिवार्य मौज्जात वापत यस बैंकमा राख्नु पर्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ । ■ खुला बजार कारोबार अन्तर्गत रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोलको अधिकतम अवधि २८ दिन कायम गरिएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरूले एकआपसमा प्रदान गर्ने सापटीलाई नियमित कर्जा सापट (Regular Credit Facility) को रूपमा नभई अन्तरबैंक कारोबार/सापटी (Interbank Transactions/Borrowings) को रूपमा मात्र प्रयोग गर्न पाइने व्यवस्था गरिएको र यस्तो अन्तरबैंक सापटीको अवधि बढीमा ७ दिनसम्म मात्र हुने व्यवस्था कायम गरिएको छ ।

	<ul style="list-style-type: none"> ■ वाणिज्य बैंकहरूलाई बैंक अनुसारको अन्तरनिहित अन्य जोखिमहरू समेत पहिचान गरी सो अनुरूपको पूँजीकोष कायम गर्न Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) Guidelines जारी गरिएको तथा उक्त मार्गदर्शन बमोजिम वाणिज्य बैंकहरूले ICAAP Policy तयार गरी २०६९ पुस मसान्तभित्र यस बैंकको बैंक सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गरिसक्न निर्देशन जारी गरिएको छ । ■ सूचना प्रविधिबाट हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने व्यवस्थालाई बढी प्रभावकारी बनाई सोको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणलाई व्यवस्थित गर्न Information Technology Guidelines जारी गरिएको छ । ■ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले छुट्टा छुट्टै वा एकमुष्ट गरी रु. १ करोड वा सो भन्दा बढी रकमको कर्जा कुनै व्यक्तिलाई प्रवाह गर्नु परेमा त्यस्तो व्यक्तिले अनिवार्य रूपमा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिएको हुनुपर्ने निर्देशन जारी गरिएको छ । ■ “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले विपन्न तथा न्यून आय भएका व्यक्तिलाई सामूहिक जमानीमा लघुउद्यम वा व्यवसाय संचालन गर्न प्रति समूह सदस्य क्रमशः वृद्धि गरी बढीमा एक लाख रुपैयासम्म तथा स्वीकारयोग्य धितो लिई प्रति समूह सदस्य रु. तीन लाख रुपैयासम्म लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने र नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधि अन्तर्गत Solar Home Systems र/वा Bio-gas प्रयोजनको लागि प्रति परिवार बढीमा साठौहजार रुपैयासम्म लघुकर्जा उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था गरिएको तर समूहमा आवद्ध नभएका विपन्न तथा न्यून आय भएका व्यक्तिलाई पर्याप्त धितो लिई बढीमा रु. साठी हजारसम्मको लघुकर्जा प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
३	<ul style="list-style-type: none"> ■ यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकहरूले केन्द्रीय निक्षेप सेवा नियमावली, २०६७ बमोजिम निक्षेप सदस्यको रूपमा कार्य गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । ■ टि.आर.कर्जा (Trust Receipt Loan) भुक्तानी गर्ने प्रयोजनको लागि प्रतितपत्र खोल्दाका बखत उल्लेख नगरिएको अन्य कुनै नयाँ कर्जा स्वीकृत गरी प्रवाह भएको कर्जालाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गर्नुपर्ने संशोधित व्यवस्था गरिएको छ । ■ विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सहभागितामा संस्थापना भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको हकमा प्रवन्धपत्र तथा नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिम त्यस्तो विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाको तर्फबाट एकभन्दा बढी संचालक वा कार्यकारी प्रमुख पदमा मनोनयन/निर्वाचन/नियुक्त हुन पाइने व्यवस्था गरिएको छ । ■ नेपाल सरकारको ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी स्वामित्व भएका वित्तीय क्षेत्रसँग सम्बन्धित संस्था कर्मचारी संचय कोष, नागरिक लगानी कोष र राष्ट्रिय बीमा संस्थानको हकमा बढीमा २५ प्रतिशतसम्म यस बैंकको स्वीकृत लिई एकभन्दा बढी बैंक तथा वित्तीय संस्थामा संस्थापक शेयर लगानी गर्न मिल्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४	<ul style="list-style-type: none"> ■ इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्को इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाका संचालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत वा व्यवस्थापन तहको पदाधिकारीलाई शिक्षा कर्जा, हायर पर्चेज कर्जा, घर कर्जा वा घरायसी प्रयोजनका सामग्री कर्जा बाहेक निजहरूको व्यक्तिगत नाममा अन्य कुनै किसिमका कर्जा प्रवाह गर्न नमिल्ने व्यवस्था अन्तर्गत सरकारी ऋणपत्र वा Credit Card अन्तर्गत कर्जा लिन मिल्ने व्यवस्था गरिएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था बाहेक अन्य विभिन्न व्यापार व्यवसाय गर्ने प्राइभेट कम्पनीहरूले प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग मध्यस्थता गरी आफ्ना ग्राहकहरूलाई हायर पर्चेज लगायत विविध किसिमका ऋणहरू उपलब्ध गर्ने/गराउने नपाउने निर्देशन जारी गरिएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाले चाहेमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायको स्वीकृत लिई बीमा प्रिमियम बाहेक अन्य थप शुल्क लिन नपाउने गरी आफ्ना ऋणी सदस्यहरूको बीमा अभिकर्ताको रूपमा कार्य गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ । ■ बैंक तथा वित्तीय संस्थाको एक प्रतिशत वा सो भन्दा बढी शेयर धारण गरेका शेयरधनी वा निजको व्यक्तिगत वा साभेदारी फर्मले सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋणी फर्म/कम्पनी/संस्थाको लेखापरीक्षण गर्न नपाइने व्यवस्था गरिएको छ ।
५	<ul style="list-style-type: none"> ■ यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०६९ को निर्देशन नं. १ को अनुसूची १.१ (Capital Adequacy Framework 2007) को बुँदा नं. २.३ (द) को अन्तिम वाक्य "The banks should obtain written approval of NRB for including any subordinated debt instruments (like Debenture/Bonds) in supplementary (Tier-2) capital" लाई हटाइएको छ । ■ इजाजतपत्रप्राप्त राष्ट्रियस्तरका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू बाहेक अन्य संस्थाहरूले अचल सम्पत्ति धितो राखी कर्जा (हायर पर्चेज बाहेक) प्रवाह गर्दा त्यस्तो कर्जाको धितो र परियोजना/व्यवसाय आफ्नो भौगोलिक कार्यक्षेत्रभित्र हुनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
६	<ul style="list-style-type: none"> ■ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति न्यून रहेका तोकिएका ३० जिल्लाहरूको सट्टा भोजपुर, खोटाङ, ओखलढुंगा, रसुवा, मनाङ, रोल्पा, रुकुम, सल्यान, जुम्ला, मुगु, हुम्ला, कालिकोट, डोल्पा, जाजरकोट, बझाङ, बाजुरा, र दार्चुला गरी १७ जिल्लाहरू कायम गरिएको छ । ■ वित्तीय सेवाको पहुँच कम रहेका मनाङ्ग, हुम्ला, डोल्पा, कालिकोट, मुगु, जाजरकोट, बझाङ्ग, बाजुरा र दार्चुला गरी ९ जिल्लामा प्रधान कार्यालय राखी उपरोक्त जिल्ला सहित अन्य जिल्लाहरूमा समेत वित्तीय कारोवार संचालन गर्ने गरी बाहेक “घ” वर्गको सहायक कम्पनी खोल्न इजाजतपत्र दिने कार्य स्थगित गरिएको छ ।

	<ul style="list-style-type: none"> इजाजतपत्रप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले यस बैंकको स्वीकृति लिई वित्तीय सेवाको पहुँच कम रहेका मनाङ्ग, हुम्ला, डोल्पा, कालिकोट, मुगु, जाजरकोट, बझाङ्ग, बाजुरा र दार्चुला गरी ९ जिल्लामा मात्र कार्यक्षेत्र रहने गरी खोलिएका “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो संस्थाको प्राथमिक पूँजीको बढीमा ५ गुणासम्म सर्वसाधारणबाट निक्षेप संकलन गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। एकल ग्राहक कर्जा अन्तर्गत राष्ट्रिय प्राथमिकताप्राप्त जलविद्युत आयोजनाको हकमा कुनै ग्राहकले जमानत दिएको आधारमा मात्र आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरूको समूहमा नपर्ने गरी शर्तहरू तोकी छुट दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ। इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका संस्थाले बढीमा ५ वटा एक्स्टेन्सन काउण्टर स्थापना गर्न व्यवस्था रहेकोमा यस्ता बैंकले राजश्व संकलन गर्ने प्रयोजनको लागि खोल्ने एक्स्टेन्सन काउण्टरको हकमा यस्तो सीमामा छुट प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ।
७	यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई वडा दशैं पर्वको सार्वजनिक विदाको कारणले गर्दा अनिवार्य मौज्जात गणना गर्ने प्रयोजनका लागि मिति २०६९ साल कार्तिक ५ गतेदेखि २०६९ साल कार्तिक १८ गतेसम्मको अवधिलाई हप्ता कायम गरिएको छ।
८	“क” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा तथा सापटको व्याजदर निर्धारण गर्दा “आधार दर” (Base Rate) सँग आवद्ध गरी निर्धारण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको तथा आधार दर गणना गर्ने प्रयोजनका लागि “आधार दर निर्धारण सम्बन्धी कार्यविधि, २०६९” जारी गरिएको र यस्तो आधार दरको गणना कम्तिमा पनि प्रत्येक महिनामा गरी सोको विवरण आफ्नो वेबसाइटमा राख्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
९	इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउने कर्जा सम्बन्धी विवरण र कालोसूचीमा राख्ने व्यवस्थामा कर्जाको रकम २५ लाखको सट्टा १० लाख गरिएको र आफूले स्वीकृत गरेको पच्चीस लाखको सट्टा दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको कर्जा/सुविधा तथा ९० दिनभन्दा बढीले भाका नाघेका दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको कर्जा/सुविधा महिना भुक्तान भएको १५ दिनभित्र पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ। यसका साथै केन्द्रीय तथा क्षेत्रीय कार्यालयहरूले कुनै ऋणीले एउटै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको विभिन्न शाखा/कार्यालयहरूबाट लिएको वा स्वीकृति भएको कर्जा/सुविधा दश लाख रुपैयाँ भन्दा कम भएता पनि त्यस्तो ग्राहकले उपभोग गरेको कर्जा सुविधाको योग रकम दश लाख रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी हुने भएमा उक्त संस्थाले सो को विवरण हरेक त्रयमास समाप्त भएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र कर्जा सूचना केन्द्रमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।
१०	“क”, “ख” र “ग” वर्गका संस्थाले नेपाल आयल निगम लिमिटेड, नेपाल खाद्य संस्थान र कृषि सामग्री कम्पनी लि लाई प्रदान गरेको कर्जा तथा सुविधाको एकल ग्राहक सिमामा छुट दिईने व्यवस्था गरिएको छ।
११	<ul style="list-style-type: none"> मोबाइल बैंकिङ्ग सेवा अन्तर्गत बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नियुक्त गरेको व्यवसायिक आधिकारिक प्रतिनिधिमार्फत आफ्ना ग्राहकहरूको लागि मोबाइल फोनको माध्यमबाट नगद जम्मा तथा भुक्तानीको सेवा प्रदान गर्न सक्ने र यस्तो कारोवारको अभिलेख कारोवार सम्पन्न हुने वित्तिकै (Real Time Effect) का आधारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको सम्बन्धित ग्राहकको खातामा प्रविष्ट हुने व्यवस्था गरेको हुनु पर्ने र यस किसिमको कारोवार गर्दा उत्पन्न हुन सक्ने सम्पूर्ण जोखिमको अन्तिम दायित्व सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको हुने व्यवस्था गरिएको छ। Cheque Standards and Specifications सम्बन्धी व्यवस्थामा संशोधन भएको छ।
१२	<ul style="list-style-type: none"> पूँजीकोष गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सामुहिक लगानी कोषमा गरिएको लगानीलाई १०० प्रतिशत जोखिम भार प्रदान गरी जोखिम भारित सम्पत्तिको गणना गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ। इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो वित्तीय स्वार्थ भएको कम्पनीको हकमा आफ्नो प्राथमिक पूँजीको विस प्रतिशतसम्म लगानी गर्न सक्ने र यस्तो लगानी रकमलाई पूँजीकोष गणना गर्दा प्राथमिक पूँजीबाट घटाई पूँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको तर प्रचलित कानुनी व्यवस्था बमोजिम कोष प्रवर्द्धकको तर्फबाट अनिवार्य रुपमा विज पूँजी वापत लगानी गर्नु पर्ने रकम प्राथमिक पूँजीबाट घटाउन अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट Good for Payment गरिएका चेकहरूको थप निश्चितताको लागि यस सम्बन्धी थप नीतिगत व्यवस्था गरिएको र यस अन्तर्गत सम्बन्धित संस्थाले यस्तो चेक बराबरको रकम सम्बन्धित खातामा System बाट नै Earmark हुने गरी System printed प्रमाण उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरी सोको अभिलेख राख्नु पर्ने, यस्तो चेकको मिति Good for Payment गरेको मितिभन्दा पछिको (Post dated) हुन नहुने, यस सम्बन्धी विवरण प्रमुख संचालन अधिकृतलाई उपलब्ध गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने, यस्तो चेक धितो राखी कर्जा लिन/दिन नपाइने र यस्तो चेक जारी गर्दा जारी गर्ने कार्यालयका कम्तिमा दुई जना पदाधिकारीले आफ्नो कोड नं. सहित नाम, पद र मिति खुलाई दस्तखत गरी संस्थाको छाप समेत लगाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको तर नेपाल सरकारले भुक्तानी पाउने Good for Payment चेकको हकमा यी व्यवस्था लागु नहुने व्यवस्था गरिएको छ।
१३	“क” वर्गका बैंकहरूले यस बैंकको स्वीकृति लिई यस बैंकले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पूँजी पूरा गरी र अन्य शर्तका अधिनमा रही विदेशमा सम्पर्क/प्रतिनिधि कार्यालय खोल्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

	इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले अन्तर्राष्ट्रिय कारोवारमा प्रयोग हुने बाहेकका पत्राचार, चेक/भौचर लगायत अन्य कागजातहरू देवनागरी लिपी नेपाली भाषामा समेत उपलब्ध हुने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१४	यस बैंकबाट जारी ग्राहकको पहिचान सम्बन्धी व्यवस्थालाई संशोधन गरिएको र सो बमोजिमको ग्राहक पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था नयाँ ग्राहकको हकमा तत्काल लागू गर्नुपर्ने र पुराना ग्राहकहरूको हकमा २०७० असार मसान्तभित्र क्रमिक रूपमा अद्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
१५	<ul style="list-style-type: none"> ■ संचालन सम्बन्धि जोखिम उच्च भएका “क” वर्गका बैंकहरूको संचालन जोखिम अन्तर्गतको पूँजी थप २ प्रतिशतलाई वृद्धि गरी ५ प्रतिशत कायम गरिएको र इजाजतपत्रप्राप्त “ख” र “ग” वर्गका संस्थाहरूको हकमा २०६९ चैत मसान्त देखि पूँजीकोष गणना गर्दा संचालन जोखिम वापत कुल सम्पत्तिको ५ प्रतिशत रकम जोखिम भारत सम्पत्तिको रूपमा थप गर्नुपर्ने व्यवस्था कायम गरिएको छ । ■ नेपाल सरकारबाट नियुक्त पाएका कुनै पनि ओहोदाका व्यक्ति वा नेपाल सरकारको स्वामित्व भएका संघ संस्था वा नेपाल सरकारको अनुदान प्राप्त विद्यालय वा शैक्षिक संस्था लगायतका सार्वजनिक संस्थानमा पूर्णकालिन रूपमा कार्यरत रहेका व्यक्ति/कर्मचारीहरू नेपाल सरकार वा सम्बन्धित संघ/संस्थाकोतर्फबाट प्रतिनिधित्व हुनेदेखि बाहेक अन्य कुनै किसिमले संचालक समितिमा निर्वाचित वा मनोनित हुन नपाइने व्यवस्था गरिएको छ । ■ यस बैंकले बढीमा रु. ५० लाखसम्म चुक्ता पूँजी, बढीमा रु. ५ करोडसम्मको स्थिर सम्पत्ति, उत्पादन वा सेवामुलक व्यवसायमा संलग्नता र उद्यमी स्वयं कारोवार तथा व्यवसायमा संलग्न भएको व्यवसायलाई साना तथा मझौला उद्यम (SME) लाई परिभाषित गरिएको छ ।
१६	<ul style="list-style-type: none"> ■ यस बैंकबाट जारी ग्राहकको पहिचान सम्बन्धी व्यवस्थामा उल्लिखित व्यवस्थाहरू एक वा सबै खातामा गरी बढीमा रु.५ लाखसम्मको मौज्जात रहने साना बचतकर्ताको नयाँ खाताको हकमा बैंकले चाहे बमोजिम हुने व्यवस्था गरिएको छ । ■ इ.प्रा. निर्देशन नं. ६ को बुँदा नं.१ को उपबुँदा नं. (१३) (एक भन्दा बढी व्यक्ति इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको संचालक/कार्यकारी प्रमुख हुन नपाइने) व्यवस्थामा “लघुवित्त वित्तीय कारोवार गर्ने “घ” वर्गको वित्तीय संस्थामा संचालक नियुक्त गर्न र संगठित संस्थाले शेयर लिएको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा आफुले लिएको शेयर अनुपातमा संचालक नियुक्त गर्न र एउटा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्को इजाजतपत्रप्राप्त संस्था (“घ” वर्ग बाहेक) मा शेयर लगानी (Cross Holding) भई संचालक नियुक्त गर्न यो व्यवस्थाले छुट दिएको मानिने छैन ।” भन्ने प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप गरिएको छ ।
१७	<ul style="list-style-type: none"> ■ इलेक्ट्रोनिक चेक क्लियरिङ्ग सम्बन्धी व्यवस्थामा २०७० वैशाख १ गते देखि नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक क्यालेण्डर अनुसारका राष्ट्रिय विदा, उपत्यका भित्र र बाहिर हुने विदाका दिनहरू बाहेकका अन्य दिनमा मात्र यस बैंकबाट अन्तिम हिसाव मिलान हुने व्यवस्था गरिएको छ । ■ बैंकले तोके बमोजिम Standard का चेकहरू छपाई गरी ECC मार्फत कारोवार गर्ने समय सीमा २०७० असार मसान्तसम्म कायम गरिएको छ ।
१८	संचालन सम्बन्धि उच्च भएका “क” वर्गका बैंकहरूले सञ्चालन जोखिम अन्तर्गतको पूँजी थपमा पुन संशोधन भई यस्तो पूँजी थप २ प्रतिशतदेखि ५ प्रतिशत कायम गरिएको र इजाजतपत्रप्राप्त “ख” र “ग” वर्गका संस्थाहरूको हकमा यस अघिकै व्यवस्थामा थप स्पष्टता गरिएको छ ।
१९	विश्व विद्यालयका प्राध्यापक वा सहप्राध्यापकलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संचालकको रूपमा नियुक्त गर्न मिलने व्यवस्थालाई स्पष्ट गरिएको छ ।
२०	<ul style="list-style-type: none"> ■ Capital Adequacy Framework 2007 (updated July 2008) बमोजिमका फारामहरू मध्ये Form No. 1, Form No. 2 / Form No. 3 लाई संशोधन गरिएको छ । ■ विद्यमान व्यवस्था बमोजिम यस बैंकमा पठाउनु पर्ने Capital Adequacy Framework 2007 (updated July 2008) अनुसारका फाराम नं. १ देखि ८ सम्मका विवरणहरूको Excel Format तयार पारी यस बैंकको वेवसाइटमा राखिएको र सोही Format मा तथ्यांक विवरणहरू भरी यस बैंकमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । साथै, उक्त फारमहरू भने तथा पठाउने सम्बन्धी जानकारी समेत वेवसाइटमा राखिएको छ ।
२१	नेपाल सरकारद्वारा गरिएको कारबाहीमा परेका नेपाल बैंक लिमिटेडका तीन बटा ऋणीहरू फुकुवा गरिएको छ ।
२२	यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६९ तथा सो पश्चात आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा जारी गरिएका परिपत्र तथा संशोधनहरू एकीकृत गरी यस बैंकबाट “घ” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त वित्तीय संस्थाहरूको लागि मात्र लागू हुने गरी लघुवित्त वित्तीय संस्था सम्बन्धी निर्देशन, २०७० मिति २०७०/०४/०१ देखि लागू हुने गरी जारी गरिएको छ ।
२३	यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०६९ तथा सो पश्चात आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा जारी गरिएका परिपत्र तथा संशोधनहरू एकीकृत गरी तयार पारिएको एकीकृत निर्देशन, २०७० मिति २०७०/०४/०१ देखि लागू हुने गरी जारी गरिएको छ ।

अनुसूची २.२

आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा स्थलगत निरीक्षण गरिएका वाणिज्य बैंकका शाखाहरू

सि.नं.	वाणिज्य बैंकहरूको नाम	निरीक्षण गरिएका शाखा संख्या
१	नेपाल बैंक लि.	२१
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.	१८
३	कृषि विकास बैंक लि.	२०
४	नविल बैंक लि.	७
५	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	१०
६	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	३
७	हिमालयन बैंक लि.	११
८	नेपाल एसवीआई बैंक लि.	१२
९	नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	९
१०	एभरेष्ट बैंक लि.	१६
११	बैंक अफ काठमाण्डु लि.	१२
१२	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	९
१३	लुम्बिनी बैंक लि.	१०
१४	माछापुच्छ्रे बैंक लि.	८
१५	कुमारी बैंक लि.	७
१६	लक्ष्मी बैंक लि.	८
१७	सिद्धार्थ बैंक लि.	१०
१८	ग्लोबल बैंक लि.	६
१९	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लि.	७
२०	सनराइज बैंक लि.	६
२१	प्राइम कमर्सियल बैंक लि.	५
२२	ग्राण्ड बैंक लि.	४
२३	एनएमवि बैंक लि.	७
२४	किष्ट बैंक लि.	१५
२५	जनता बैंक लि.	५
२६	मेगा बैंक लि.	७
२७	कमर्ज एण्ड ट्रष्ट बैंक नेपाल लि.	५
२८	सिभिल बैंक लि.	२
२९	सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	४
३०	सानिमा बैंक लि.	९
	जम्मा	२५५

अनुसूची २.३

आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा समष्टिगत निरीक्षण गरिएका विकास बैंक तथा वित्त कम्पनीहरू

(क) स्थलगत निरीक्षण
विकास बैंकहरू

एन.आई.डी.सी.डेभलपमेण्ट बैंक लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं
विजिनेश युनिभर्सल डेभलपमेण्ट बैंक लि., अनामनगर,
काठमाडौं
सुप्रिम डेभलपमेण्ट बैंक लि., वानेश्वर, काठमाडौं
सोसियल डेभलपमेण्ट बैंक लि., नक्साल, काठमाडौं
सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि., तिनकुने, काठमाडौं
भिवोर विकास बैंक लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
गोर्खा डेभलपमेण्ट बैंक (नेपाल) लि., पुतलीसडक, काठमाडौं
दियालो विकास बैंक लि., बनेपा
सेवा विकास बैंक लि., वुटवल
प्यासिफिक डेभलपमेण्ट बैंक लि., लमजुङ्ग
गरिमा विकास बैंक लि., पोखरा
नीलगिरी डेभलपमेण्ट बैंक लि., म्याग्दी
कसमस डेभलपमेण्ट बैंक लि., गोरखा
मनास्लु विकास बैंक लि., गोरखा
प्रोफेशनल विकास बैंक लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
मुक्तिनाथ विकास बैंक लि., पोखरा, कास्की
गौरीशङ्कर डेभलपमेण्ट बैंक लि., कावासोती, नवलपरासी
कैलाश विकास बैंक लि., पुतलीसडक, काठमाडौं
विराटलक्ष्मी विकास बैंक लि., विराटनगर, मोरङ्ग
रारा विकास बैंक लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत
काँक्रेविहार विकास बैंक लि., वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत
मितेरी डेभलपमेण्ट बैंक लि., धरान, सुनसरी
राइजिङ्ग डेभलपमेण्ट बैंक लि., नारायणगढ, चितवन
रेसुङ्गा विकास बैंक लि., तम्घास, गुल्मी
गुल्मी विकास बैंक लि., तम्घास, गुल्मी
पाथिभरा विकास बैंक लि., उर्लावारी, मोरङ्ग
कन्काई विकास बैंक लि., दमक, भ्रपा
कामना विकास बैंक लि., लेखनाथ, कास्की
समवृद्धि विकास बैंक लि., गजुरी धादिङ्ग
सिभिक डेभलपमेण्ट बैंक लि., धादिङ्गवेँसी, धादिङ्ग
गण्डकी विकास बैंक लि., पोखरा कास्की
एक्सेल डेभलपमेण्ट बैंक लि.,अनारमनी, भ्रपा
अरनिको डेभलपमेण्ट बैंक लि.,धुलिखेल, काभ्रे
टुरिजम् डेभलपमेण्ट बैंक लि., ठमेल, काठमाडौं
मालिका विकास बैंक लि., धनगढी, कैलाली
बागमती डेभलपमेण्ट बैंक लि.,हरिवन,सर्लाही
सहारा विकास बैंक लि.,मलङ्गवा,सर्लाही
इनफ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैंक लि., काठमाडौं
नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लि., रत्ननगर, चितवन
वेष्टर्न डेभलपमेण्ट बैंक लि., घोराही, दाङ्ग
भार्गव विकास बैंक लि., नेपालगञ्ज, बाँके
क्लिन इनर्जी डेभलपमेण्ट बैंक लि.,सितापाइला, काठमाडौं

वागेश्वरी डेभलपमेण्ट बैंक लि., नेपालगञ्ज, बाँके
राप्तीभेरी विकास बैंक लि., नेपालगञ्ज, बाँके
मातृभूमि विकास बैंक लि., सिन्धुलीमाढी, सिन्धुली
सहयोगी विकास बैंक लि., जनकपुरधाम, धनुषा
भृकुटी विकास बैंक लि., वुटवल, रुपन्देही
इन्भोभेटीभ डेभलपमेण्ट बैंक लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
पूर्णमा विकास बैंक लि., सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
काष्ठमण्डप डेभलपमेण्ट बैंक लि., न्यूरोड, काठमाडौं
एच एण्ड वी डेभलपमेण्ट बैंक लि., कमलादी, काठमाडौं
कर्पोरेट डेभलपमेण्ट बैंक लि., वीरगञ्ज, पर्सा
एक्सिस डेभलपमेण्ट बैंक, काठमाडौं
तिनाउ विकास बैंक लि., वुटवल
नेपाल कम्प्युनिटी डेभलपमेण्ट बैंक लि., वुटवल
कन्ट्री डेभलपमेण्ट बैंक लि., बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
सालपा विकास बैंक लि., खोटांग, दिक्तेल
मनकामना डेभलपमेण्ट बैंक लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं
हाम्रो विकास बैंक नुवाकोट, त्रिसुली
कावेली विकास बैंक धनकुटा
महाकाली विकास बैंक कञ्चनपुर, महेन्द्रनगर
माउण्ट मकालु डेभलपमेण्ट बैंक बसन्तपुर, तेह्रथुम
अल्पाइन डेभलपमेण्ट बैंक हेटौडा, मकवानपुर
एकता विकास बैंक वुटवल, रुपन्देही
कञ्चन डेभलपमेण्ट बैंक कञ्चनपुर, महेन्द्रनगर
गौमुखी विकास बैंक विजुवार, प्यूठान
भ्रिमरुक विकास बैंक विजुवार, प्यूठान
नेपाल कञ्जुमर डेभलपमेण्ट बैंक पोखरा, कास्की
सांग्रीला डेभलपमेण्ट बैंक पोखरा, कास्की
मेट्रो डेभलपमेण्ट बैंक पोखरा, कास्की
शाइन रेसुंगा डेभलपमेण्ट बैंक तम्घास, गुल्मी
सुभेच्छा विकास बैंक नारायणगढ, चितवन
सिन्धु विकास बैंक वाह्रविसे, सिन्धुपाल्चोक
एस डेभलपमेण्ट बैंक काठमाडौं,नारायणचौर
एन्डीइपी डेभलपमेण्ट बैंक काठमाडौं,कमलादी
सिटी डेभलपमेण्ट बैंक पोखरा, कास्की
पश्चिमाञ्चल डेभलपमेण्ट बैंक वुटवल, रुपन्देही
पब्लिक डेभलपमेण्ट बैंक पर्सा, विरगञ्ज
कर्णाली विकास बैंक नेपालगञ्ज, बाँके
मिसन डेभलपमेण्ट बैंक वुटवल, रुपन्देही
इन्टरनेशनल डेभलपमेण्ट बैंक काठमाडौं, टेकू
ज्योती विकास बैंक काठमाडौं, कमलादी
सूर्य डेभलपमेण्ट बैंक चरिकोट, दोलखा
कालिञ्चोक डेभलपमेण्ट बैंक चरिकोट, दोलखा

ब्राईट डेभलपमेण्ट बैंक लि., पनौती, काभ्रेपलाञ्चोक

खांदवारी विकास बैंक संखुवासभा, खाँदवारी

वित्त कम्पनीहरु

हामा मर्चेण्ट एण्ड फाइनान्स लि.
सेन्ट्रल फाइनान्स लि.
शुभलक्ष्मी फाइनान्स लि.
नेपाल एक्सप्रेस फाइनान्स लि.
पाटन फाइनान्स लि.
गुडविल फाइनान्स लि.
प्रभु फाइनान्स लि.
युनाइटेड फाइनान्स लि.
नारायणी नेशनल फाइनान्स लि.
वैभव फाइनान्स लि.
भक्तपुर फाइनान्स कम्पनी लि.
इण्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.
महालक्ष्मी फाइनान्स लि.
फेवा फाइनान्स लि.
सेती फाइनान्स लि.
अरुण फाइनान्स लि.
सृजना फाइनान्स लि.
प्रोग्रेसिभ फाइनान्स कम्पनी लि.
गृहेश्वरी मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
पश्चिमाञ्चल फाइनान्स कम्पनी लि.
कुवेर मर्चेण्ट फाइनान्स लि.
हिमालय फाइनान्स लि.
जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.
यति फाइनान्स लि.
प्रिमियर फिनान्स लि.
सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.
गोरखा फाइनान्स लि.
सगरमाथा मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
इम्पेरियल फाइनान्स लि.

लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लि.
नवदुर्गा फाइनान्स कम्पनी लि.
जेबिल्स फाइनान्स लि.
मञ्जुश्री फाइनान्सियल इन्स्ट्रुमेण्ट्स लि.
काठमाण्डौ फाइनान्स लि.
जेनिथ फाइनान्स लि.
नमस्ते वित्तीय संस्था लि.
अपि फाइनान्स लि.
नेपाल फाइनान्स लि.
सिनर्जी फाइनान्स लि.
ओम फाइनान्स लि.
रिलायन्स फाइनान्स लि.
रिलायबल फाइनान्स लि.
भ्याली फाइनान्स लि.
आइ.सि.एफ.सि. फाइनान्स लि.
युनियन फाइनान्स लि.
युनिक फाइनान्स लि.
कास्की फाइनान्स लि.
एन.आइ.डि.सी.क्यापिटल मार्केट्स लि.
नेपाल आवास फाइनान्स लि.
श्रीइन्भेष्टमेण्ट एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.
एभरेष्ट फाइनान्स लि.
लोटस इन्भेष्टमेण्ट फाइनान्स लि.
मल्टीपर्स फिनान्स कम्पनी लि.
सिद्धार्थ फाइनान्स लि.
पोखरा फाइनान्स लि.
रोयल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेण्ट फाइनान्स लि.
पुडेन्सियल फाइनान्स कम्पनी लि.

(ख) लक्षित निरीक्षण

विकास बैंकहरु

सालपा विकास बैंक लि., दिक्तेल, खोटाङ

(ग) विशेष निरीक्षण

विकास बैंकहरु

मनकामना डेभलपमेण्ट बैंक लि., काठमाडौं (२ पटक)
पश्चिमाञ्चल डेभलपमेण्ट बैंक लि., बुटवल
कैलाश विकास बैंक लि., पुतलीसडक
सिटी डेभलपमेण्ट बैंक लि., पोखरा, कास्की
त्रिवेणी डेभलपमेण्ट बैंक लि., भरतपुर, चितवन
सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि., तिनकुने, काठमाडौं
टुरिजम् डेभलपमेण्ट बैंक लि., ठमेल, काठमाडौं
विजनेश युनिभर्सल डेभलपमेण्ट बैंक लि.

सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि., तिनकुने, काठमाडौं
कैलाश विकास बैंक लि., पुतलीसडक, काठमाडौं
मनास्लु विकास बैंक लि., गोरखा
इन्टरनेशनल डेभलपमेण्ट बैंक लि., टेकु, काठमाडौं (२ पटक)
एक्सिस डेभलपमेण्ट बैंक, काठमाडौं
सिद्धार्थ डेभलपमेण्ट बैंक लि., तिनकुने, काठमाडौं
सोसियल डेभलपमेण्ट बैंक लि., नक्साल, काठमाडौं
गौरीशंकर डेभलपमेण्ट बैंक लि. कावासोति, नवलपरासी

एस डेभलपमेण्ट बैंक लि., नक्साल काठमाडौं

पब्लिक डेभलपमेण्ट बैंक लि., पर्सा, वीरगंज
विश्व विकास बैंक लि., शाखा कार्यालय, नारायणगढ
एन.आई.डी.सी. डेभलपमेण्ट बैंक लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं
एच एण्ड बी डेभलपमेण्ट बैंक लि., कमलादी, काठमाडौं

वित्त कम्पनीहरू

वैभव फाइनान्स लि. (२ पटक)
क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
सिभिल मर्चेण्ट वित्तीय संस्था लि.
क्रिष्टल फाइनान्स लि.
जनरल फाइनान्स लि. (३ पटक)
हिमालय फाइनान्स लि.
इम्पेरियल फाइनान्स लि.
इण्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.
काठमाण्डौ फाइनान्स लि.
ललितपुर फाइनान्स लि.
लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिङ्ग कम्पनी लि.

नारायणी डेभलपमेण्ट बैंक लि. रत्ननगर, चितवन
राइजिङ डेभलपमेण्ट बैंक लि. भरतपुर, चितवन
(३ पटक)
इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैंक लि. घण्टाघर, काठमाडौं
विश्व विकास बैंक, पोखरा, कास्की

नारायणी नेशनल फाइनान्स लि. (२ पटक)
नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेण्ट फाइनान्स लि.
नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि. (२ पटक)
एन.आई.डी.सी.क्यापिटल मार्केट्स लि.
पश्चिमाञ्चल फाइनान्स कम्पनी लि.
पिपल्स फाइनान्स लि.
पुडेन्सियल फाइनान्स कम्पनी लि.
युनिक फाइनान्स लि.
भ्याली फाइनान्स लि.
वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि.

(घ) अनुगमन निरीक्षण

विकास बैंकहरू

नेपाल कम्प्युनिटी डेभलपमेण्ट बैंक लि, बुटवल, रुपन्देही

वित्त कम्पनीहरू

अरुण फाइनान्स लि.
सिनर्जी फाइनान्स लि.
क्यापिटल मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
सेन्ट्रल फाइनान्स लि.
क्रिष्टल फाइनान्स लि.
जनरल फाइनान्स लि. (२ पटक)
ललितपुर फाइनान्स लि. (३ पटक)
महालक्ष्मी फाइनान्स लि.

नारायणी नेशनल फाइनान्स लि.
नेपाल फाइनान्स लि.
नेपाल हाउजिङ्ग एण्ड मर्चेण्ट फाइनान्स लि.
नेपाल शेयर मार्केट्स एण्ड फाइनान्स लि. (२ पटक)
पुडेन्सियल फाइनान्स कम्पनी लि.
युनाइटेड फाइनान्स लि.
भ्याली फाइनान्स लि.
वर्ल्ड मर्चेण्ट बैकिङ्ग एण्ड फाइनान्स कम्पनी लि. (२ पटक)

(ङ) भौतिक पूर्वाधार निरीक्षण

विकास बैंकहरू

सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लि., टंकी सिनवारी, मोरङ्ग
एक्सिस डेभलपमेण्ट बैंक, काठमाडौं

इन्फ्रास्ट्रक्चर डेभलपमेण्ट बैंक लि., काठमाडौं

अनुसूची २.४

आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा सरकारी ऋणपत्रको बजार निर्माताको कार्य गर्ने इजाजत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु

सि.नं.	बजार निर्माताको नाम
१.	माछापुच्छ्रे बैंक लिमिटेड
२.	आई.सी.एफ.सी. फाइनान्स लि.
३.	सन्राइज बैंक लिमिटेड
४.	शुभलक्ष्मी फाइनान्स लि.
५.	लुम्बिनी बैंक लिमिटेड
६.	एस डेभलपमेन्ट बैंक लि.
७.	सोसियल डेभलपमेन्ट बैंक लि.
८.	सानिमा बैंक लि.
९.	पुडेन्सियल फाइनान्स लि.
१०.	प्रभु फाइनान्स कं. लि.
११.	लुम्बिनी फाइनान्स एण्ड लिजिङ्ग कं.लि.
१२.	मेगा बैंक नेपाल लि.
१३.	भाजुरन फा.एण्ड सेभिङ्ग कं.लि.(वित्तीय संस्था)
१४.	सिएमवि फाइनान्स लि.
१५.	रोयल मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
१६.	एनडिइपि डेभलपमेन्ट बैंक लि.
१७.	एनआइडिसी डेभलपमेन्ट बैंक लि.
१८.	सिभिल बैंक लि.
१९.	नेपाल इण्डस्ट्रियल एण्ड कमर्सियल बैंक लि.
२०.	नविल बैंक लि.
२१.	सिद्धार्थ बैंक लि.
२२.	लक्ष्मी बैंक लि.
२३.	गुडविल फाइनान्स कं.लि.(वित्तीय संस्था)
२४.	गोरखा फाइनान्स लि.
२५.	एन.आई.डि.सी.क्यापिटल मार्केट्स लि.
२६.	ग्राण्ड बैंक नेपाल लि.
२७.	युनियस फाइनान्स लि.
२८.	नेपाल फाइनान्स लि.(नेफिन्स्को)
२९.	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.
३०.	मञ्जुश्री फाइनान्सीयल इन्स्टिच्यूट लि.
३१.	सुप्रिम डेभलपमेन्ट बैंक लि.
३२.	इन्टरनेशनल लिजिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
३३.	जनता बैंक नेपाल लि.
३४.	नागरिक लगानी कोष
३५.	ग्लोबल एन्डोर्समेन्ट लि.
३६.	पेपल एन्डोर्समेन्ट लि.
३७.	क्रिप्ट बैंक लि.
३८.	क्लिन इनर्जि डेभलपमेन्ट बैंक लि.

सि.नं.	बजार निर्माताको नाम
३९.	श्री इन्भेष्टमेन्ट एण्ड फाइनान्स लि.
४०.	नारायणी नेशनल फाइनान्स लिमिटेड
४१.	महालक्ष्मी फाइनान्स लि.
४२.	युनिक फाइनान्स लि.
४३.	कृषि विकास बैंक लि.
४४.	क्रिप्टल फाइनान्स लि.
४५.	नेपाल एक्सप्रेस फाइनान्स लिमिटेड
४६.	प्रोग्रेसिभ फाइनान्स लिमिटेड
४७.	जेविल्स फाइनान्स लि.
४८.	काष्ठमण्डप डेभलपमेन्ट बैंक लि.
४९.	सिभिल मर्चेन्ट वित्तीय संस्था लि.
५०.	इन्टरनेशनल डेभलपमेन्ट बैंक लि.
५१.	हाम्रा मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.
५२.	भिवोर विकास बैंक लि.
५३.	इम्पोरियल फाइनान्स लिमिटेड
५४.	सेन्ट्रल फाइनान्स लि.
५५.	गृहेश्वरी मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि
५६.	सगरमाथा मर्चेन्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि
५७.	प्रिमियर फिनान्स कम्पनी लि.
५८.	ललितपुर फाइनान्स लिमिटेड
५९.	सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६०.	नवदुर्गा फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड
६१.	सिन्धु विकास बैंक लि.
६२.	विराटलक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेड
६३.	वागमती डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६४.	सहयोगी विकास बैंक लि.
६५.	जानकी फाइनान्स कम्पनी लि.
६६.	पब्लिक डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६७.	अन्नपूर्ण फाइनान्स कम्पनी लिमिटेड
६८.	सिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि.
६९.	फेवा फाइनान्स लिमिटेड
७०.	कैलाश विकास बैंक लि.
७१.	पश्चिमाञ्चल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
७२.	बुटवल फाइनान्स लिमिटेड
७३.	गुल्मी विकास बैंक लिमिटेड
७४.	वागेश्वरी डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड
७५.	मालिका विकास बैंक लि.

अनुसूची २.५

संचालक समिति
(२०७० असार मसान्त)

डा. युवराज खतिवडा, गभर्नर	अध्यक्ष
श्री शान्तराज सुवेदी, सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
श्री गोपालप्रसाद काफ्ले, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
श्री महाप्रसाद अधिकारी, डेपुटी गभर्नर	सदस्य
प्रा. डा. श्रीराम पौडेल	सदस्य
डा. रामहरि अर्याल	सदस्य
श्री बालकृष्णमान सिंह	सदस्य

अनुसूची २.६

विशिष्ट श्रेणी र प्रथम श्रेणी अधिकृतहरूको नामावली
(२०७० असार मसान्त)

अधिकृत विशिष्ट		
१.	श्री लिलाप्रकाश सिटौला	कार्यकारी निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
२.	श्री विष्णु नेपाल	कार्यकारी निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
३.	श्री रामजी रेग्मी	कार्यकारी निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४.	श्री भाष्करमणि ज्ञवाली	कार्यकारी निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
५.	श्री मनमोहनकुमार श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
६.	श्री लोकबहादुर खड्का	कार्यकारी निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
७.	श्री प्रदीपराज पाण्डे	कार्यकारी निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
८.	श्री हरिप्रसाद काफ्ले	कार्यकारी निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
९.	श्री त्रिलोचन पंगेनी	कार्यकारी निर्देशक, आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग
१०.	डा. मीनबहादुर श्रेष्ठ	कार्यकारी निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
११.	श्री महेश भट्टराई	कार्यकारी निर्देशक, संस्थागत योजना विभाग
१२.	श्री शिवराज श्रेष्ठ	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग
१३.	श्री नरेश ढकाल	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
१४.	श्री नारायणप्रसाद पौडेल	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
१५.	श्री नरबहादुर थापा	का.मु. कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
अधिकृत प्रथम		
१६.	डा. विनोद आत्रेय	निर्देशक, संस्थागत योजना विभाग
१७.	श्री जनकबहादुर अधिकारी	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
१८.	श्री पूर्णबहादुर खत्री	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
१९.	श्री भिष्मराज हुंगाना	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
२०.	श्री चिन्तामणी सिवाकोटी	निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
२१.	श्री लक्ष्मीप्रपन्न निरौला	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२२.	डा. शंकरप्रसाद आचार्य	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, वीरगञ्ज कार्यालय

नेपाल राष्ट्र बैंकको कामकारबाही

२३.	श्री धर्मराज सापकोटा	निर्देशक, कानून विभाग
२४.	श्री राजनविक्रम शाह	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
२५.	श्री जगदिश्वरप्रसाद अधिकारी	निर्देशक, बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्र
२६.	श्री पर्वतकुमार कार्की	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२७.	श्री शिवनाथ पाण्डे	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
२८.	श्री ख्यामनारायण ढकाल	निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
२९.	श्री भुवन कँडेल	निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
३०.	श्री रमेशकुमार पोखरेल	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
३१.	डा. नेफिलमातङ्ग मास्के	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
३२.	श्री दिपकबहादुर थापा	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, विराटनगर कार्यालय
३३.	श्री उपेन्द्रकुमार पौडेल	निर्देशक, पाँचौँ पारिवारिक बजेट सर्भेक्षण आयोजना कार्यालय
३४.	श्री एजिन्द्रप्रसाद लुईटेल	निर्देशक, बैंकिङ कार्यालय
३५.	डा. भुवनेशप्रसाद पन्त	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
३६.	डा. बामदेव सिग्देल	निर्देशक, लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग
३७.	श्री वासुदेव अधिकारी	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
३८.	श्री प्रद्युम्नकुमार भट्टराई	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
३९.	डा. गोपालप्रसाद भट्ट	निर्देशक, राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग
४०.	श्री नीलम हुंगाना (तिम्सिना)	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४१.	श्री भलक शर्मा आचार्य	निर्देशक, जनशक्ति व्यवस्थापन विभाग
४२.	श्री अर्जुनबहादुर अधिकारी	निर्देशक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४३.	श्री शेरजंग राना	निर्देशक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग
४४.	श्री देवकुमार ढकाल	निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
४५.	श्री बसन्तबहादुर शाक्य	निर्देशक, मुद्रा व्यवस्थापन विभाग
४६.	श्री मुकुन्दकुमार क्षेत्री	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपालगञ्ज कार्यालय
४७.	श्री किरण विष्ट	निर्देशक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग
४८.	श्री बलराम पराजुली	निर्देशक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग
४९.	श्री रमेश दहाल (क)	निर्देशक, गभर्नरको कार्यालय
५०.	श्री हरिशरण के.सी.	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, सिद्धार्थनगर कार्यालय
५१.	श्री पिताम्बर भण्डारी	निर्देशक, अनुसन्धान विभाग
५२.	श्री राजेन्द्र पण्डित	निर्देशक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
५३.	श्री सुनिल उदास	निर्देशक, सामान्य सेवा विभाग
५४.	श्री ऋषिकेश भट्ट	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, पोखरा कार्यालय
५५.	श्री मुकुन्द महत	निर्देशक, वित्तीय जानकारी इकाई
५६.	प्रदीपराज पौड्याल	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, जनकपुर कार्यालय
५७.	डा. गुणाकर भट्ट	व्यवस्थापक, नेपाल राष्ट्र बैंक, धनगढी कार्यालय
५८.	श्री नरेश शाक्य	का.मु. निर्देशक, वित्त व्यवस्थापन विभाग
५९.	श्री सुमनकुमार अधिकारी	का.मु. निर्देशक, टक्सार महाशाखा

अन्य निकायमा काजमा रहेका प्रथम श्रेणी अधिकृतहरू		
१.	निर्देशक, श्री महेश्वरलाल श्रेष्ठ	नेपाल बैंक लिमिटेड (काज)
२.	का.मु. निर्देशक, श्री श्यामप्रसाद खनाल	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग (काज)

भाग

३

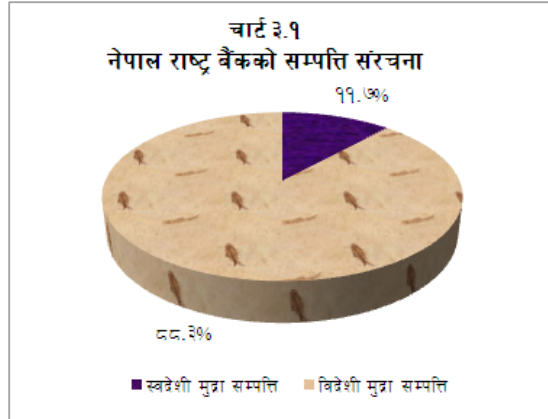
नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण

● सम्पत्ति तथा दायित्व	९८
● आय विवरण	९९
● वित्तीय विवरणहरू	१०१

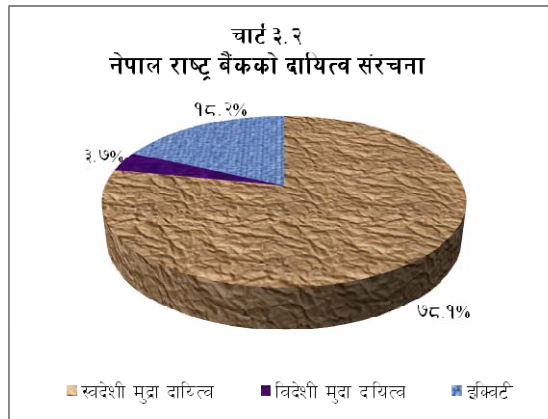
नेपाल राष्ट्र बैंकको वार्षिक वित्तीय विवरण (अपरिष्कृत)

सम्पत्ति तथा दायित्व

- ३.१ २०७० असार मसान्तको वासलात अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व २०६८ असार मसान्तको तुलनामा १८.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३७ अर्ब ४७ करोड ५२ लाख ५४ हजार पुगेको छ। अधिल्लो वर्ष कुल सम्पत्ति तथा दायित्व ४१.५ प्रतिशतले वृद्धि भई २०६९ असार मसान्तमा रु. ४५३ अर्ब ८५ करोड ३९ लाख ८० हजार पुगेको थियो।
- ३.२ २०७० असार मसान्तमा कायम कुल सम्पत्तिमा विदेशी मुद्रा सम्पत्तिको अंश ८८.३ प्रतिशत र स्वदेशी मुद्रा सम्पत्तिको अंश ११.७ प्रतिशत रहेको छ। २०६९ असार मसान्तमा उपर्युक्त सम्पत्तिहरूको अंश क्रमशः ८७.१ प्रतिशत र १२.९ प्रतिशत रहेको थियो।

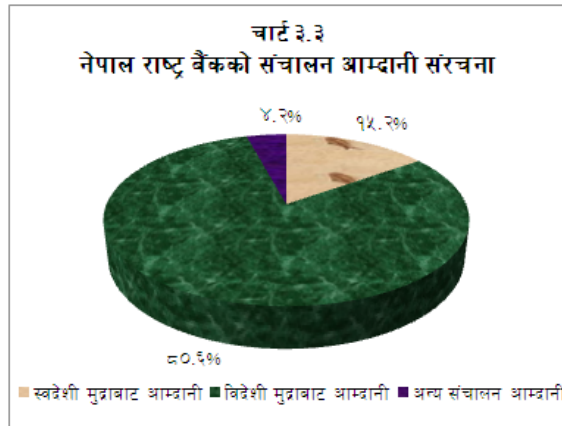
- ३.३ २०७० असार मसान्तको कुल दायित्व तथा इक्विटीमा स्वदेशी मुद्रा दायित्वको अंश ७८.१ प्रतिशत, इक्विटीको अंश १८.२ प्रतिशत तथा विदेशी मुद्रा दायित्वको अंश ३.७ प्रतिशत रहेको छ। २०६९ असार मसान्तमा उपर्युक्त दायित्वहरूको अंश क्रमशः ७८.२ प्रतिशत, १७.६ प्रतिशत र ४.२ प्रतिशत रहेको थियो।

- ३.४ २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २०७० असार मसान्तमा विदेशी मुद्रा सम्पत्ति २०.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४७४ अर्ब ४३ करोड ६२ लाख ५४ हजार पुगेको छ। यसमध्ये लगानीको अंश ९२.९ प्रतिशत रहेको छ भने नगद तथा बैंक मौज्जातको अंश ५.६ प्रतिशत, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषसँगको एसडीआर संचितिको अंश १.४ र अन्य ०.१ प्रतिशत रहेको छ।
- ३.५ २०६९ असार मसान्तको तुलनामा स्वदेशी मुद्रा सम्पत्ति ७.३ प्रतिशतले बढेर २०७० असार मसान्तमा रु. ६३ अर्ब ३ करोड ९० लाख पुगेको छ। २०७० असार मसान्तमा कायम कुल स्वदेशी मुद्रा सम्पत्तिमा सरकारी सुरक्षणपत्रमा लगानीको अंश ४७.४ प्रतिशत, अन्य लगानीको अंश २३.१ प्रतिशत, नगद तथा बैंक मौज्जातको अंश ७.४ प्रतिशत र कर्जा, पुनर्कर्जा लगायत अन्य सम्पत्तिको अंश २२.२ प्रतिशत रहेको छ।
- ३.६ विदेशी मुद्रा दायित्व २०६९ असार मसान्तको तुलनामा ३.९ प्रतिशतले बढ्न गई २०७० असार मसान्तमा रु. २० अर्ब १ करोड ६६ लाख ४ हजार पुगेको छ। २०७० असार मसान्तको विदेशी मुद्रा दायित्वमा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषसँग सम्बन्धित दायित्व र बैंक तथा अन्य संस्थाहरूको निक्षेपको अंश क्रमशः ९१.६ प्रतिशत र ८.० प्रतिशत रहेको छ।
- ३.७ २०६९ असार मसान्तको तुलनामा कुल स्वदेशी मुद्रा दायित्व १८.२ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७० असार मसान्तमा रु. ४१९ अर्ब ६२ करोड १७ लाख ४७ हजार पुगेको छ। स्वदेशी मुद्रा दायित्व अन्तर्गत चलनचल्लीमा रहेको नोट १६.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २३३ अर्ब ४६ करोड पुगेको छ। त्यसैगरी, निक्षेप दायित्व २१.७ प्रतिशतले, कर्मचारी सम्बन्धी दायित्व २.६ प्रतिशतले, नेपाल सरकारलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने नाफा ३०.१ प्रतिशतले र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषसँग सम्बन्धित स्वदेशी मुद्रा दायित्व १९.६ प्रतिशतले बढेको छ।
- ३.८ २०६९ असार मसान्तको तुलनामा २०७० असार मसान्तमा कुल इक्विटी २२.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यस अन्तर्गत जगेडा कोष २३.७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९४ अर्ब ८३ करोड ६९ लाख ३ हजार पुगेको छ भने शेयर पूँजी रु. ३ अर्ब रहेको छ।

आय विवरण

- ३.९ २०६९ साउन १ गतेदेखि २०७० असार ३१ गतेसम्मको आय विवरण अनुसार आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा नेपाल राष्ट्र बैंकको जम्मा खुद संचालन आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ६.९ प्रतिशतले घटी रु. ११ अर्ब ६९ करोड २५ लाख ९४ हजार कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०६९/७० को खुद संचालन आम्दानीमा स्वदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त खुद आम्दानी रु. १ अर्ब ७७ करोड ८२ लाख १० हजार अर्थात् १५.२ प्रतिशत, विदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त आम्दानी रु. ९ अर्ब ४२ करोड ८३ लाख ३० हजार अर्थात् ८०.६ प्रतिशत र अन्य संचालन आम्दानी रु. ४८ करोड ६० लाख ५३ हजार अर्थात् ४.२ प्रतिशत रहेको छ।

- ३.१० विदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त आम्दानी गत वर्षको तुलनामा ८.० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९ अर्ब ४४ करोड २७ लाख ९१ हजार पुगेको छ भने विदेशी मुद्रा वित्तीय दायित्वतर्फको खर्च रु. १४ करोड ४६ लाख १ हजार रहेको छ । फलस्वरूप, विदेशी मुद्राबाट खुद आम्दानी गत वर्षको तुलनामा समीक्षा वर्षमा ८.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९ अर्ब ४२ करोड ८३ लाख ३० हजार पुगेको छ ।
- ३.११ समीक्षा वर्षमा विदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त आम्दानीमा ब्याज आम्दानीको अंश ९९.५ प्रतिशत र कमिशन आम्दानीको अंश ०.५ प्रतिशत रहेको छ । विदेशी मुद्रा वित्तीय दायित्व तर्फको खर्चमध्ये ब्याज खर्चको अंश ४८.४ प्रतिशत र एजेन्सी तथा सेवा शुल्कको अंश ५१.६ प्रतिशत रहेको छ ।
- ३.१२ स्वदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त आम्दानी गत वर्षको तुलनामा ४२.४ प्रतिशतले ह्रास आई रु. २ अर्ब १९ करोड १३ लाख ५१ हजार पुगेको छ भने स्वदेशी मुद्रा वित्तीय दायित्व तर्फको खर्च २०.१ प्रतिशतले घटेर रु. ४१ करोड ३१ लाख ४० हजार कायम भएको छ । फलस्वरूप, स्वदेशी मुद्राबाट खुद आम्दानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४५.९ प्रतिशतले ह्रास आई रु. १ अर्ब ७७ करोड ८२ लाख १० हजार कायम भएको छ ।
- ३.१३ स्वदेशी मुद्रा वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त आम्दानीमा ब्याज आम्दानीको अंश ९७.८ प्रतिशत रहेको छ भने कमिशन आम्दानीको अंश २.२ प्रतिशत मात्र रहेको छ । स्वदेशी मुद्रा वित्तीय दायित्व खर्चमा ब्याज खर्चको अंश २७.८ प्रतिशत र एजेन्सी तथा सेवा शुल्कको अंश ७२.२ प्रतिशत रहेको छ ।
- ३.१४ समीक्षा वर्षमा साधारण खर्च, प्रशासनिक खर्च तथा व्यवस्था (Provisions) शीर्षकमा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ५१.२ प्रतिशतले ह्रास आई रु. ३ अर्ब २८ करोड १८ लाख २० हजार कायम भएकोले आर्थिक वर्ष २०६९/७० को मुनाफा (विदेशी विनिमय तथा पुनर्मूल्याङ्कन लाभ/हानी समायोजन अघि) अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४४.३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ अर्ब ४१ करोड ७ लाख ७४ हजार पुगेको छ ।
- ३.१५ समीक्षा वर्षको विदेशी विनिमय तथा पुनर्मूल्याङ्कन लाभ समायोजन गर्दा खुद नाफा रु. २३ अर्ब १७ करोड २७ लाख ८२ हजार रहेकोमा अन्य आम्दानी (Other Comprehensive Income) रु. ४८ करोड ७४ लाख ९ हजार समेत गरी कुल आम्दानी (Total Comprehensive Income) रु. २३ अर्ब ६६ करोड १ लाख ९१ हजार कायम भएको छ । गत वर्ष यस्तो आम्दानी रु. ३८ अर्ब ४२ करोड १३ लाख १३ हजार रहेको थियो ।

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
AS ON 31ST ASADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	Note	As on 31-3-2070	As on 31-3-2069
		NRs.	NRs.
ASSETS			
Foreign Currency Financial Assets			
Cash and Bank Balances	1	26,624,082,225	21,779,942,504
IMF Related Assets : Special Drawing Right Holdings		6,636,028,947	7,368,831,080
Investments	2	440,643,635,517	364,600,510,228
Other Receivables		532,506,856	1,360,298,093
Total Foreign Currency Assets		474,436,253,545	395,109,581,905
Local Currency Financial Assets			
Cash and Bank Balances		4,635,398,459	2,167,533,092
Investments in Government Securities	3	29,856,287,801	33,686,043,566
GON Overdraft		-	-
Investments in Financial and Other Institutions	4	458,574,420	205,380,100
Other Investments	5	14,556,510,000	10,795,805,000
Loans & Receivables and Refinance	6	6,940,638,486	4,586,972,914
Other Receivables	7	4,069,624,116	4,401,259,546
Sub-Total		60,517,033,282	55,842,994,218
Other Assets			
Gold and Silver	8	413,618,489	292,612,967
Other Inventories	9	1,294,026,939	1,859,346,980
Property, Plant & Equipment	10	542,780,222	541,146,807
Intangible Assets	11	227,842,133	150,094,134
Other Assets		43,698,988	58,203,275
Sub-Total		2,521,966,771	2,901,404,163
Total Local Currency Assets		63,039,000,053	58,744,398,381
Total Assets		537,475,253,598	453,853,980,286

Contingent Assets 22c

Notes 1 to 22 are integral parts of the Statement of Financial Position

As per our report of the even date.

.....
Ramji Regmi
(Executive Director)

Board of Directors:-

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
AS ON 31ST ASADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	Note	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
LIABILITIES			
Foreign Currency Financial Liabilities			
Deposit from Banks and Other Agencies	12	1,594,020,488	1,000,369,226
IMF Related Liabilities	13	18,343,388,194	18,261,630,791
Other Liabilities	14	79,195,123	2,373,189
Total Foreign Currency Liabilities		20,016,603,805	19,264,373,206
Local Currency Financial Liabilities			
IMF Related Deposit Liabilities	15	7,030,604,523	5,880,083,908
GON Deposit		516,084,944	10,989,296,158
Deposit and Other Balances	16	147,549,387,334	121,241,187,353
Bills Payable		734,091,342	850,219,745
Staff Liabilities	17	8,753,722,429	8,532,806,680
Other Payables	18	219,815,394	233,460,746
Sub-Total		164,803,705,966	147,727,054,590
Other Liabilities			
Currency in Circulation	19	233,460,000,000	201,250,000,000
Surplus Payable to GoN		5,500,000,000	4,227,000,000
Sundry Liabilities	20	15,858,041,251	1,708,840,609
Sub-Total		254,818,041,251	207,185,840,609
Total Local Currency Liabilities		419,621,747,217	354,912,895,199
EQUITY			
Capital		3,000,000,000	3,000,000,000
Reserves	21	94,836,902,576	76,676,711,881
Total Equity		97,836,902,576	79,676,711,881
Total Liabilities and Equity		537,475,253,598	453,853,980,286

Contingent Liabilities and Commitments 22b
Notes 1 to 22 are integral parts of the Statement of Financial Position

As per our report of the even date.

.....
Ramji Regmi
(Executive Director)

Board of Directors:-

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	Note	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
Operating Income:			
Income from Foreign Currency Financial Assets			
Interest Income	23	9,398,346,054	8,500,428,740
Commission Income	24	44,444,998	244,800,337
Sub Total		9,442,791,052	8,745,229,077
Expenses on Foreign Currency Financial Liabilities			
Interest Expenses	25	7,004,816	18,158,791.00
Agency and Service Charge	26	7,455,852	6,089,191.00
Sub Total		14,460,668	24,247,982
Net Income from Foreign Currency		9,428,330,384	8,720,981,095
Income from Local Currency Financial Assets			
Interest Income	23	2,144,092,714	3,802,294,858
Commission Income	24	47,257,816	4,268,845
Sub Total		2,191,350,530	3,806,563,703
Expenses on Local Currency Financial Liabilities			
Interest Expenses	25	114,884,495	176,437,818
Agency and Service Charge	26	298,255,610	340,824,841
Sub Total		413,140,105	517,262,659
Net Income from Local Currency Financial assets		1,778,210,425	3,289,301,044
Other Operating Income	27	486,053,470	542,656,795
Total Net Operating Income		11,692,594,279	12,552,938,934
General, Administrative Expenses & Provisions	28	3,281,820,417	6,726,240,588
Profit before Foreign Exchange and Revaluation Gain/(Loss)		8,410,773,862	5,826,698,346
Net Foreign Exchange Gain		15,562,870,559	30,764,828,683
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)		(1,653,891,818)	1,706,448,801
Securities Revaluation Gain		853,028,937	2,449,259
NET PROFIT FOR THE YEAR		23,172,781,540	38,300,425,089
Other Comprehensive Income			
Changes in Fair Value of Investment in Equity Instruments		209,851,320	120,887,600
Actuary Gain on Defined Benefit Plan of Employee Benefit		277,557,837	
Other Comprehensive Income for the Year		487,409,157	120,887,600
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME		23,660,190,697	38,421,312,689

Notes 23 to 28 are integral parts of the Statement of Comprehensive Income

<p>..... Ramji Regmi (Executive Director)</p> <p>Board of Directors:- <hr/></p> <p>..... Dr. Yuba Raj Khatiwada (Governor)</p> <p>..... Gopal Prasad Kaphle (Dy. Governor)</p> <p>..... Maha Prasad Adhikari (Dy. Governor)</p> <p>..... Shanta Raj Subedi</p> <p>..... Bal Krishna Man Singh</p>	<p>As per our report of the even date.</p> <p>..... (Bimala Subedi) Deputy Auditor General</p> <p>..... (CA. Komal Bahadur Chitrakar) Chartered Accountant Kathmandu</p> <p>..... (CA. Gopal Prasad Rajbahak) Chartered Accountant Kathmandu</p> <p>..... Dr. Ram Hari Aryal</p> <p>Date : 2070.07.28 Place : Kathmandu</p>
---	---

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CASH FLOWS

FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
Cash Flow From Operating Activities:		
Total Comprehensive Income for the Year	23,660,190,697	38,309,243,399
Adjustments:		
Gold and Silver Revaluation (gain)/loss (Net)	1,653,891,818	(1,706,448,801)
Revaluation (Gain) or Loss on Foreign Exchange	(15,562,870,559)	(30,767,277,942)
Securities Revaluation Gain	(1,062,880,257)	-
Actuarial Gain/Loss	(277,557,837)	-
Depreciation & Amortisation	67,581,918	57,979,367
Note Printing Expenses	593,176,992	649,863,713
Dividend Income	(6,408,531)	(639,395)
Provisions no Longer Required Written Back	(62,250,227)	-
Grant Income	(245,380)	-
Profit from Sale of Assets/ Investments	(4,245,354)	-
Assets Written Off	635,846	195,822
Interest paid on PRGF Loan & ACU	6,962,045	18,137,209
Provision for Doubtful Sundry Accruals	-	10,329,878
Provision for Doubtful Investment	-	247,900,000
Provision Others	3,775,258	3,352,949
Cash Flow From Operation Before Inc / Dec in Operating Assets	9,009,756,427	6,822,636,199
(Increase)/Decrease in Operating Assets	(6,329,558,751)	5,179,388,064
Refinance & Loans	(2,353,665,572)	10,367,932,624
Gold & Silver	(5,118,191,923)	(2,724,349,388)
Inventories	(31,632,209)	(872,706,364)
Other Receivable	1,173,930,953	(1,591,488,807)
Increase/(Decrease) in Operating Liabilities	32,779,721,116	84,282,897,869
Government Deposit	(10,473,211,214)	20,764,094,278
SDR Allocation	679,565,898	1,391,819,604
Deposit Liabilities	28,052,371,859	59,138,591,673
Bills Payable	(112,314,158)	143,618,391
Deferred Staff Liabilities	498,473,586	2,837,528,109
Other Liabilities	(14,365,498)	(319,590,142)
Sundry Liabilities	14,149,200,643	326,835,956
Net Cash Flow From Operating Activities (A)	Total (A) 35,459,918,793	96,284,922,132
Cash Flow From Investing Activities:		
Net Decrease in Government Securities and Bank Deposits	(113,512,249,751)	2,996,449,954
Sale/Purchase of Investment in Financial Institutions	(43,343,000)	-
Purchase of Investments-Other	(3,698,454,773)	19,591,464
Purchase of Property, Plant & Equipment	(64,133,054)	(229,777,141)
Sale of Property, Plant & Equipment	4,744,121	-
Purchase of Intangible Assets	(83,719,513)	-
Dividend Income	6,408,531	639,395
Net Cash Flow From Investing Activities (B)	Total (B) (117,390,747,438)	2,786,903,671
Cash Flow From Financing Activities:		
Bank Note Issued	32,210,000,000	33,630,000,000
Increase/Decrease in PRGF Loan & ACU	(597,808,495)	913,995,664
Interest Paid on PRGF Loan & ACU	(6,962,045)	(18,137,209)
Surplus Paid to GON	(4,227,000,000)	(3,220,000,000)
Net Cash Flow From Financing Activities (C)	Total (C) 27,378,229,460	31,305,858,455
Net Cash Flow for the Year (A+B+C)	(54,552,599,185)	130,377,684,258
Revaluation Gain or Loss on Foreign Exchange	15,562,870,559	30,767,277,942
Cash and Cash Equivalent at the Beginning of the Year	374,043,295,908	212,898,333,708
Cash and Cash Equivalent at the end of the Year (Note - 30)	335,053,567,282	374,043,295,908

Note 32 is the integral part of the Statement of Cash Flows

.....
Ramji Regmi
(Executive Director)

Board of Directors:-

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

As per our report of the even date.

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

NRs

PARTICULARS	Capital	Statutory Reserve			Gold & Silver Equilisation Reserve	Fair Value Reserve	Revaluation Reserve	Actuary Gain/Loss Reserve	Other Reserves	Retained Earning	Total
		General Reserve	Monetary Liability Reserve	Exchange Equilisation Fund							
Balance as on 1st Shrawan 2068	3,000,000,000	14,307,172,070	1,798,600,000	11,761,771,035	5,368,797,475	-	-	-	9,239,632,101	-	45,475,972,681
Adjustment for Prior Period Income										6,426,511	6,426,511
Restated Balance	3,000,000,000	14,307,172,070	1,798,600,000	11,761,771,035	5,368,797,475	-	-	-	9,239,632,101	6,426,511	45,482,399,192
Net Profit for the year										38,300,425,089	38,300,425,089
Other Comprehensive Income						120,887,600					120,887,600
Appropriation of Profit:											
To General Reserve		593,866,400								(593,866,400)	-
To Monetary Liability Reserve			282,378,400							(282,378,400)	-
To Exchange Equilisation Fund				30,764,828,683						(30,764,828,683)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve					1,706,448,801					(1,706,448,801)	-
To Revaluation Reserve							2,449,259			(2,449,259)	-
To Other Reserve								732,691,881		(732,691,881)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve		232,727,266			(232,727,266)						-
Other Reserve to General Reserve		1,358,438,040							(1,358,438,040)		-
Balance Profit Transfer to Government										(4,227,000,000)	(4,227,000,000)
Balance as on 1st Shrawan 2069	3,000,000,000	16,492,203,776	2,080,978,400	42,526,599,718	6,842,519,010	120,887,600	2,449,259	-	8,613,885,942	(2,811,824)	79,676,711,881
Net Profit for the year										23,172,781,540	23,172,781,540
Other Comprehensive Income						209,851,320		277,557,837			487,409,157
Appropriation of Profit:											
To General Reserve		1,357,537,200								(1,357,537,200)	-
To Monetary Liability Reserve			420,398,100							(420,398,100)	-
To Exchange Equilisation Fund				15,562,870,559						(15,562,870,559)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve					(1,653,891,818)					1,653,891,818	-
To Revaluation Reserve							853,028,937			(853,028,937)	-
To Other Reserve								1,130,026,738		(1,130,026,738)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve											-
Other Reserve to General Reserve		1,149,768,420							(1,149,768,420)		-
Balance Profit Transfer to Government										(5,500,000,000)	(5,500,000,000)
Balance as on 31st Asadh 2070	3,000,000,000	18,999,509,396	2,501,376,500	58,089,470,277	5,188,627,192	330,738,920	855,478,196	277,557,837	8,594,144,260	-	97,836,902,577

Boar od Directos:

As per our report of the even date.

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Ramji Regmi
Executive Director

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	Note	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
Operating Income:			
Income from Foreign Currency Financial Assets			
Interest Income	23	9,398,346,054	8,500,428,740
Commission Income	24	44,444,998	244,800,337
Sub Total		9,442,791,052	8,745,229,077
Expenses on Foreign Currency Financial Liabilities			
Interest Expenses	25	7,004,816	18,158,791.00
Agency and Service Charge	26	7,455,852	6,089,191.00
Sub Total		14,460,668	24,247,982
Net Income from Foreign Currency		9,428,330,384	8,720,981,095
Income from Local Currency Financial Assets			
Interest Income	23	2,144,092,714	3,802,294,858
Commission Income	24	47,257,816	4,268,845
Sub Total		2,191,350,530	3,806,563,703
Expenses on Local Currency Financial Liabilities			
Interest Expenses	25	114,884,495	176,437,818
Agency and Service Charge	26	298,255,610	340,824,841
Sub Total		413,140,105	517,262,659
Net Income from Local Currency Financial assets		1,778,210,425	3,289,301,044
Other Operating Income	27	486,053,470	542,656,795
Total Net Operating Income		11,692,594,279	12,552,938,934
General, Administrative Expenses & Provisions	28	3,281,820,417	6,726,240,588
Profit before Foreign Exchange and Revaluation Gain/(Loss)		8,410,773,862	5,826,698,346
Net Foreign Exchange Gain		15,562,870,559	30,764,828,683
Net Gold and Silver Revaluation Gain/(Loss)		(1,653,891,818)	1,706,448,801
Securities Revaluation Gain		853,028,937	2,449,259
NET PROFIT FOR THE YEAR		23,172,781,540	38,300,425,089
Other Comprehensive Income			
Changes in Fair Value of Investment in Equity Instruments		209,851,320	120,887,600
Actuary Gain on Defined Benefit Plan of Employee Benefit		277,557,837	
Other Comprehensive Income for the Year		487,409,157	120,887,600
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME		23,660,190,697	38,421,312,689

Notes 23 to 28 are integral parts of the Statement of Comprehensive Income

<p>..... Ramji Regmi (Executive Director)</p> <p>Board of Directors:- <hr/></p> <p>..... Dr. Yuba Raj Khatiwada (Governor)</p> <p>..... Gopal Prasad Kaphle (Dy. Governor)</p> <p>..... Maha Prasad Adhikari (Dy. Governor)</p> <p>..... Shanta Raj Subedi</p> <p>..... Bal Krishna Man Singh</p>	<p>As per our report of the even date.</p> <p>..... (Bimala Subedi) Deputy Auditor General</p> <p>..... (CA. Komal Bahadur Chitrakar) Chartered Accountant Kathmandu</p> <p>..... (CA. Gopal Prasad Rajbahak) Chartered Accountant Kathmandu</p> <p>..... Dr. Ram Hari Aryal</p> <p>Date : 2070.07.28 Place : Kathmandu</p>
---	---

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CASH FLOWS

FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

PARTICULARS	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
Cash Flow From Operating Activities:		
Total Comprehensive Income for the Year	23,660,190,697	38,309,243,399
Adjustments:		
Gold and Silver Revaluation (gain)/loss (Net)	1,653,891,818	(1,706,448,801)
Revaluation (Gain) or Loss on Foreign Exchange	(15,562,870,559)	(30,767,277,942)
Securities Revaluation Gain	(1,062,880,257)	-
Actuarial Gain/Loss	(277,557,837)	-
Depreciation & Amortisation	67,581,918	57,979,367
Note Printing Expenses	593,176,992	649,863,713
Dividend Income	(6,408,531)	(639,395)
Provisions no Longer Required Written Back	(62,250,227)	-
Grant Income	(245,380)	-
Profit from Sale of Assets/ Investments	(4,245,354)	-
Assets Written Off	635,846	195,822
Interest paid on PRGF Loan & ACU	6,962,045	18,137,209
Provision for Doubtful Sundry Accruals	-	10,329,878
Provision for Doubtful Investment	-	247,900,000
Provision Others	3,775,258	3,352,949
Cash Flow From Operation Before Inc / Dec in Operating Assets	9,009,756,427	6,822,636,199
(Increase)/Decrease in Operating Assets	(6,329,558,751)	5,179,388,064
Refinance & Loans	(2,353,665,572)	10,367,932,624
Gold & Silver	(5,118,191,923)	(2,724,349,388)
Inventories	(31,632,209)	(872,706,364)
Other Receivable	1,173,930,953	(1,591,488,807)
Increase/(Decrease) in Operating Liabilities	32,779,721,116	84,282,897,869
Government Deposit	(10,473,211,214)	20,764,094,278
SDR Allocation	679,565,898	1,391,819,604
Deposit Liabilities	28,052,371,859	59,138,591,673
Bills Payable	(112,314,158)	143,618,391
Deferred Staff Liabilities	498,473,586	2,837,528,109
Other Liabilities	(14,365,498)	(319,590,142)
Sundry Liabilities	14,149,200,643	326,835,956
Net Cash Flow From Operating Activities (A)	Total (A) 35,459,918,793	96,284,922,132
Cash Flow From Investing Activities:		
Net Decrease in Government Securities and Bank Deposits	(113,512,249,751)	2,996,449,954
Sale/Purchase of Investment in Financial Institutions	(43,343,000)	-
Purchase of Investments-Other	(3,698,454,773)	19,591,464
Purchase of Property, Plant & Equipment	(64,133,054)	(229,777,141)
Sale of Property, Plant & Equipment	4,744,121	-
Purchase of Intangible Assets	(83,719,513)	-
Dividend Income	6,408,531	639,395
Net Cash Flow From Investing Activities (B)	Total (B) (117,390,747,438)	2,786,903,671
Cash Flow From Financing Activities:		
Bank Note Issued	32,210,000,000	33,630,000,000
Increase/Decrease in PRGF Loan & ACU	(597,808,495)	913,995,664
Interest Paid on PRGF Loan & ACU	(6,962,045)	(18,137,209)
Surplus Paid to GON	(4,227,000,000)	(3,220,000,000)
Net Cash Flow From Financing Activities (C)	Total (C) 27,378,229,460	31,305,858,455
Net Cash Flow for the Year (A+B+C)	(54,552,599,185)	130,377,684,258
Revaluation Gain or Loss on Foreign Exchange	15,562,870,559	30,767,277,942
Cash and Cash Equivalent at the Beginning of the Year	374,043,295,908	212,898,333,708
Cash and Cash Equivalent at the end of the Year (Note - 30)	335,053,567,282	374,043,295,908

Note 32 is the integral part of the Statement of Cash Flows

.....
Ramji Regmi
(Executive Director)

Board of Directors:-

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

As per our report of the even date.

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

NEPAL RASTRA BANK
STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
FOR THE YEAR ENDED 31ST ASHADH, 2070 (15TH JULY, 2013)

NRs

PARTICULARS	Capital	Statutory Reserve			Gold & Silver Equilisation Reserve	Fair Value Reserve	Revaluation Reserve	Actuary Gain/Loss Reserve	Other Reserves	Retained Earning	Total
		General Reserve	Monetary Liability Reserve	Exchange Equilisation Fund							
Balance as on 1st Shrawan 2068	3,000,000,000	14,307,172,070	1,798,600,000	11,761,771,035	5,368,797,475	-	-	-	9,239,632,101	-	45,475,972,681
Adjustment for Prior Period Income										6,426,511	6,426,511
Restated Balance	3,000,000,000	14,307,172,070	1,798,600,000	11,761,771,035	5,368,797,475	-	-	-	9,239,632,101	6,426,511	45,482,399,192
Net Profit for the year										38,300,425,089	38,300,425,089
Other Comprehensive Income						120,887,600					120,887,600
Appropriation of Profit:											
To General Reserve		593,866,400								(593,866,400)	-
To Monetary Liability Reserve			282,378,400							(282,378,400)	-
To Exchange Equilisation Fund				30,764,828,683						(30,764,828,683)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve					1,706,448,801					(1,706,448,801)	-
To Revaluation Reserve							2,449,259			(2,449,259)	-
To Other Reserve								732,691,881		(732,691,881)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve		232,727,266			(232,727,266)						-
Other Reserve to General Reserve		1,358,438,040							(1,358,438,040)		-
Balance Profit Transfer to Government										(4,227,000,000)	(4,227,000,000)
Balance as on 1st Shrawan 2069	3,000,000,000	16,492,203,776	2,080,978,400	42,526,599,718	6,842,519,010	120,887,600	2,449,259	-	8,613,885,942	(2,811,824)	79,676,711,881
Net Profit for the year										23,172,781,540	23,172,781,540
Other Comprehensive Income						209,851,320		277,557,837			487,409,157
Appropriation of Profit:											
To General Reserve		1,357,537,200								(1,357,537,200)	-
To Monetary Liability Reserve			420,398,100							(420,398,100)	-
To Exchange Equilisation Fund				15,562,870,559						(15,562,870,559)	-
To Gold & Silver Equilisation Reserve					(1,653,891,818)					1,653,891,818	-
To Revaluation Reserve							853,028,937			(853,028,937)	-
To Other Reserve								1,130,026,738		(1,130,026,738)	-
Inter Fund Transfer:											
Gold & Silver to General Reserve											-
Other Reserve to General Reserve		1,149,768,420							(1,149,768,420)		-
Balance Profit Transfer to Government										(5,500,000,000)	(5,500,000,000)
Balance as on 31st Asadh 2070	3,000,000,000	18,999,509,396	2,501,376,500	58,089,470,277	5,188,627,192	330,738,920	855,478,196	277,557,837	8,594,144,260	-	97,836,902,577

Boar od Directos:

As per our report of the even date.

.....
Dr. Yuba Raj Khatiwada
(Governor)

.....
Gopal Prasad Kaphle
(Dy. Governor)

.....
Ramji Regmi
Executive Director

.....
(Bimala Subedi)
Deputy Auditor General

.....
Maha Prasad Adhikari
(Dy. Governor)

.....
Dr. Sri Ram Poudyal

.....
(CA. Komal Bahadur Chitrakar)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
(CA. Gopal Prasad Rajbahak)
Chartered Accountant
Kathmandu

.....
Shanta Raj Subedi

.....
Dr. Ram Hari Aryal

.....
Bal Krishna Man Singh

Date : 2070.07.28
Place : Kathmandu

Nepal Rastra Bank

Notes on the Financial Statements: NFY 2069/70 (2012/13 AD)

A. General Information

1. Incorporation

Nepal Rastra Bank (NRB), the Central Bank of Nepal, was incorporated under Nepal Rastra Bank Act, 2012 as superseded by NRB Act 2058. The Bank is domiciled in Nepal and its central office is located at Baluwatar, Kathmandu. The Bank's jurisdiction is spread throughout the country. The main activities of the Bank include:

- Formulating necessary monetary and foreign exchange policies.
- Issuing of currency in circulation.
- Promoting stability and liquidity required in banking and financial sector.
- Developing a secure, healthy and efficient system of payment.
- Regulating, inspecting, supervising and monitoring the banking and financial system.
- Promoting entire banking and financial system of Nepal.

2. Fiscal Year

The financial statements relate to the fiscal year 2069/70 i.e. 1st Shrawan 2069 to 31st Ashadh 2070 corresponding to Gregorian calendar 16th July 2012 to 15th July 2013. The previous year was 1st Shrawan 2068 to 31st Ashadh 2069 (17th July 2011 to 15th July 2012). The corresponding information presented in the financial statements for the previous year has been rearranged and reclassified in accordance with IAS 8 "Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors", wherever necessary.

3. Directors' Responsibility Statement

The Board of Directors of the Bank is responsible for preparation and presentation of the bank's financial statements and for the estimates and judgments used in them. The Board has approved the financial statements for the year ended 31st Ashadh 2070 on **Kartik 28, 2070 (November 14, 2013)**.

4. Controlling Body

The controlling body of the Bank is the Government of Nepal (GoN) holding 100 percent of its capital. In the normal course of its operations, the Bank enters into following transactions with GoN and state controlled enterprises/entities:

- Acting as the fiscal agent and financial advisor of the government;
- Acting as a banker to the government;
- Acting as the agent of government or its agencies and institutions, provide guarantees, participate in loans to government and related institutions;
- Acting as agent of government, the Bank issues securities of government, purchases unsubscribe portion of any issue and amounts set aside for the Bank;
- Acting as the agent of government, the Bank manages public debt and foreign reserves.

The Bank does not ordinarily collect any commission, fees or other charges for services, which it renders, to the government or related entities except where agreement states otherwise.

Transactions with the government and state controlled enterprises/entities, outstanding balances and commitments are not disclosed in consonance with IAS 24.25.

5. Basis of Preparation

The significant accounting policies applied in the preparation of financial statements are set out below. These policies are consistently applied to all the years presented, except for the changes in accounting policies presented in para 7 below.

Financial statements components and presentation

The financial statements comprise the Statement of Financial Position, Statement of Comprehensive Income shown in one single statement, the Statement of Changes in Equity, the Statement of Cash flows and the notes to the accounts.

The financial statements are prepared, as far as possible, in accordance with the International Financial Reporting Standards (IFRS). The deviations, if any, from IFRS are noted wherever applicable. The standards that are not fully complied with included IAS 39 – Financial Instruments Recognition and Measurement, IAS 28 – Investment in associates, IAS 27 – Consolidated and Separate Financial statements, IAS 16 – Property, Plant and Equipment and IAS 36 – Impairment of Assets.

Assets and liabilities are presented in the Statement of Financial Position in the order of their liquidity. Expenses are classified as per their nature.

Cash flow information is prepared, on a cash basis, using the indirect method

Basis of Recognition and Measurement

The financial statements are prepared on an accrual basis of accounting and interest income is recognized in the effective interest rate method.

The financial statements are prepared on the historical cost measurement basis except for the following material items in the Statement of Financial Position.

- Non-derivative financial instruments at fair value through profit or loss are measured at fair value
- ‘Available for Sale’ financial assets, except for equity investments whose fair value are not available, are measured at fair value
- Derivative financial instruments are measured at fair value
- Inventories are measured at cost or net realizable value whichever is lower.
- Gold investment assets other than Inventories are measured at fair value
- Gratuity and Pension Fund; and Staff Security Fund are measured at present value of Defined Benefits Obligation.

Functional and Presentation Currency

The financial statements are presented in Nepalese Rupee, which is the Bank's functional currency. The figures are rounded to nearest integer, except otherwise indicated.

Use of Estimates and Judgments

The preparation of financial statements requires management to make critical judgments, estimates and assumptions that affect the application of accounting policies

and reported amounts of the assets, liabilities, incomes and expenses. The actual result may differ from these estimates. Management believes that the underlying assumptions are appropriate and that the financial statements present the financial position and results fairly.

Estimates and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revisions to accounting estimates are recognized in the period in which the estimates are revised and in any future period affected. Information about assumptions and estimation that have a significant risk of resulting in a material adjustment within the next financial year are:

- Key assumptions used in discounted cash flow projections
- Measurement of defined benefit obligations
- Provisions and contingencies
- Determination of net realizable value
- Determination of useful life of the property, plants and equipment
- Determination of capitalization value of the intangible assets

6. Significant Accounting Policies

i. Revenue recognition

Revenue is recognized when it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Bank and the amount of revenue can be measured reliably. Revenue is not recognized during the period in which its recoverability of income is not probable. Accordingly, interest income from certain banks and financials which are declared as problematic and receipt of interest from which is not forthcoming. Interest incomes are recognized on effective interest rate method whereas other incomes are recognized on an accrual basis of accounting.

ii. Financial Instruments

The financial instruments, consisting of financial assets and financial liabilities, are segregated between foreign currency and local currency items. Financial assets and liabilities are set off and net amount presented in the Statement of Financial Position when and only when, the Bank has a legal right to offset the amount and intends either to settle it on a net basis or to realize the asset and settle the liability simultaneously.

a. Financial Assets

All financial assets are recognized initially on trade date, which is the date when the Bank becomes a party to the contractual provisions of the instruments except for Loans and advances which is recognized on the date of origination. Financial assets are derecognized when the contractual rights to the cash flows from the asset expire, or the right to receive the contractual cash flow in which substantially all risk and rewards of the ownership of the financial assets is transferred. Any interest in such transferred financial assets that are created or retained by the Bank is recognized as a separate asset or liability.

Financial assets (Non-derivative) are classified into the following categories: (a) Financial assets at fair value through profit or loss, (b) Held to maturity, (c) Loans and advances and (d) Available for sale.

Financial assets at fair value through profit or loss

Financial assets are designated as at fair value through profit or loss if the Bank manages such investments and make purchase and sale decisions based on its fair value in accordance with investment strategy. Attributable transaction costs and changes in value are taken to revenue.

Held-to-Maturity Financial Assets

Held-to-maturity asset are financial assets with fixed or determinable payments and fixed maturity (e.g., debt securities) that the Bank has the positive intent and ability to hold till maturity. Held to maturity financial assets are recognized initially at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, held to maturity financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses.

Loans and Receivables

Loans and receivables are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market. They typically arise when the Bank provides loans; investment in debt instruments and deposits held in other banks with no intention of trading or making short-term profit and comprise loans and advances including bonds purchased at original issuance. They are initially recognized at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, held to maturity financial assets are measured at amortized cost using effective interest rate method less any impairment losses. Loans and receivables comprise cash and cash equivalents, trade and other receivables, loans provided to employees.

Available-for-Sale Financial Assets

Available-for-sale financial assets are non-derivative financial assets that are designated as available-for-sale or not classified in any of the above category. Available-for-sale financial assets are recognized initially at fair value plus any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, available-for-sale financial assets are measured at fair value and changes therein, other than impairment losses which are recognized in other comprehensive income and presented in the fair value reserve in equity. When an investment is derecognized, gain or loss accumulated in equity is reclassified to profit or loss. Available-for-sale financial assets comprise investment in equity instruments.

b. Financial Liabilities

All other financial liabilities are recognized initially on the trade date, which is the date that the bank becomes a party to the contractual provisions of the instrument except for Debt securities which are initially recognized on the date that they are issued. A financial liability is derecognized when its contractual obligations are discharged, cancelled or expires. Non derivatives financial liabilities are classified into the other financial category. Such financial liabilities are recognized initially at fair value less any directly attributable transaction cost. Subsequent to initial recognition, these financial liabilities are measured at amortized costs using effective interest method.

c. Fair value

The fair value of a financial instrument is the amount for which an asset could be exchanged, or a liability settled, between knowledgeable, willing parties at an arm's length transaction. Quoted market values represent fair value when a financial instrument is traded in an organized and liquid market. Where quoted market values are

not available, fair values are estimated by other techniques such as discounted cash flows etc.

d. Impairment Losses

The Bank recognizes the impairment of financial assets in case there is objective evidence that the assets have been impaired. Impairment of an individual asset is tested at each balance sheet date.

iii. *Currency in circulation*

Currency in circulation represents notes issued by the Bank as a sole currency issuing authority in Nepal. Currency notes issued by the Bank are legal tender under the NRB Act 2058. This represents the liability of the Bank towards the holder of the currency note. The liability for notes in circulation is recorded at face value in the balance sheet. These liabilities are supported by assets including foreign currency, foreign securities and government securities etc. as permitted by Nepal Rastra Bank Act 2058.

The Bank also issues coins of various denominations for circulation. However, currency circulation liability does not include the liability on account of coins in circulation because the bank does not bear any obligation towards the holder of such coins.

iv. *Transactions on Repurchase Obligations (Repo) and Reverse Repo*

Repurchase (Repo) and reverse repo of securities are recorded as follows:

- a) Securities sold subject to repurchase arrangements (Repo) are recorded as investment in government securities. The obligation to repurchase is shown as liabilities for securities sold under agreement to repurchase and the difference between the sale and repurchase value is accrued on a pro rata basis and recorded as expense.
- b) Securities purchased under agreements to resell ('reverse repos') are recorded as loans and advances to other banks or customers, as appropriate. The difference between sale and repurchase price is treated as interest and accrued over the life of the agreements using the effective interest method. Securities lent to counterparties are also retained in the statement of financial position.

v. *Foreign Currency transactions and balances translations*

Income and expenditure denominated in foreign currency are translated into Nepalese Rupees on the basis of exchange rate prevailing on the value date. Assets and liabilities in foreign currencies as at the yearend are translated into Nepalese Rupees on buying exchange rate prevailing on the balance sheet date. Exchange differences are taken to revenue. An amount equivalent to the net exchange gain /loss during the year is transferred to/from 'Exchange Equalization Fund' through Statement of Comprehensive Income.

vi. *Gold Replacement Fund*

Gold Replacement Fund is created for the for the purpose of replenishing the stock of gold and silver sold. An amount equivalent to the cost price of the gold or silver purchased is transferred from Gold Replacement Fund to General Reserve account.

vii. Gold and Silver (other than inventory)

Gold and Silver other than those held as inventory is stated at market value and any appreciation or depreciation with respect to the cost is taken to/from “Gold and Silver Equalization Reserve” through Statement of comprehensive Income.

viii. Gold and Silver Stock and Other Inventories

Gold and silver stock and other inventories are carried at cost or net realizable value whichever is less. Cost for gold and silver is determined on the basis of specific identification of their individual cost (IAS 2.23). Cost for other inventories is determined under the weighted average method. Other stores except dispensary stock, various coin/metal stocks as well as printed notes are charged directly to Statement of Comprehensive Income. Durable goods with unit cost of twenty five thousand rupees or less are expensed through Statement of Comprehensive income at the time of purchase.

ix. Property, Plant & Equipment

Property, Plant and Equipment are measured at cost less accumulated depreciation less accumulated impairment loss if any. Cost comprises purchase price including nonrefundable duties and taxes; and any directly attributable cost incurred in bringing the asset to their present location and condition necessary for it being capable of operating in the manner intended by the management but excluding trade discounts and rebates. Subsequent expenditure is capitalized only when it is probable that future economic benefits associated with the expenditure will flow to the Bank. Ongoing repair and maintenance are expensed as incurred.

Land is not depreciated. All other property, plant and equipment are depreciated from the date they are available for use or in respect of self-constructed assets, from the date that the construction is completed and ready for use. Depreciation is charged on straight-line method over and the estimated useful lives of current and comparative years of significant items of property, plant and equipment. Useful lives and residual values are reviewed on each reporting date and adjusted if appropriate.

Useful life of the various classes of assets is estimated as per below.

<u>Class of Assets</u>	<u>Useful Life</u>
Buildings	Over 33 Years
Furniture and Fixture	10 Years
Vehicles	5 Years
Office and Computer Equipment	5 Years
Machinery Equipment	5 Years
Others	5 Years

x. Intangible Assets

Intangible assets include software purchased by the bank. The intangible assets that are acquired by the Bank and have definite useful lives are measured at cost less accumulated amortization and any impairment losses. Software, useful life of which have been defined by terms of contract or conditions for use are amortized on straight-line basis over the useful life of asset.

Software, useful lives of which have not been clearly defined by terms of contract or condition of use as well have a definite useful lives due to technological obsolescence

and are amortized on straight-line basis over estimated useful life of ten years and five years respectively for business application software and other software.

Subsequent expenditure is capitalized only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates. All other expenditure, including expenditure on internally generated goodwill and brands are recognized in profit or loss as incurred.

xi. Assets Received in Grant

Equipment acquired under grant is recognized as "Grant Assets" and included under respective head of property, plant and equipment with corresponding credit to "Deferred Grant Income" under the head of Other Liabilities.

xii. Employee Benefits

a. Short Term Employees Benefit

Short term employees' benefits obligations are measured on an undiscounted basis and are expensed as the related service is provided. A liability is recognized for the amount expected to be paid under short term cash bonus or profit sharing plans if the Bank has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employee and the obligation can be estimated reliably.

b. Defined Contribution Plan

A defined contribution plan is a post-employment benefit plan under which an entity pays fixed contributions into separate entity and has no legal or constructive obligation to pay future amounts. Obligations for contributions to defined contribution plans are recognized as employee benefit expense in profit or loss in the periods during which the related service are rendered by employees. Pre-paid contributions are recognized as an asset to the extent that cash refund or reduction in future payments is available. Contributions to a defined contribution plan being due for more than 12 months after the end of the period in which the employee render the service are discounted at their present value. The following are the defined contribution plan provided by the bank to its employees:

1) **Contributory Retirement Fund**

All permanent employees are entitled for participation in employee's provident fund (now Retirement Fund) wherein the employees contribute at various rates of their current drawn salaries. The bank contributes 10% of basic salary to this fund, which is separately administered as a defined contribution plan as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(a) & 1(c). The Bank's obligations for contributions to the above Fund are recognized as an expense in profit or loss as the related services are rendered.

2) **Welfare Provident Fund**

Certain amounts as prescribed by the Board are annually transferred to this fund, which is meant to be a defined contribution scheme for the welfare of the employees, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(b) and 1(c). Contributions by the Bank are expensed in profit or loss as the related services are rendered.

3) Staff Medical Fund

Employees are eligible for medical benefits based on the specified slabs as per medical rules, last drawn salary and completed years of service, as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(d). Incremental liability is provided for and transferred to this Fund.

c. Defined Benefit Plan

A defined benefit plan is a post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The Bank's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior periods. That benefit is discounted to determine its present value. Any unrecognized past service costs and the fair value of any plan assets are deducted. The discount rate is the yield at the reporting date on corporate bonds, that have maturity dates approximating the terms of the Bank's obligation and that are denominated in the currency in which the benefits are expected to be paid. The calculation of obligation is performed annually by a qualified actuary using projected unit credit method.

The Bank recognizes all actuarial gains and losses arising from defined benefit plans immediately in other comprehensive income and all expenses related to defined benefit plans in employee benefit are expensed in profit or loss.

The following are the defined benefit plans provided by the bank to its employees:

1) Gratuity and Pension Scheme

Gratuity and Pension Scheme is a defined benefit obligation under which employees having service period for five years or more but less than twenty years are eligible for gratuity, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. Similarly, employees having service period of twenty years or more are eligible for pension, which is based on last pay-scale of staff's existing designation and completed years of service. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in profit or loss

2) Staff Security Fund

Staff Security Fund is defined benefit plan under which all the permanent employees are entitled to staff security fund at the time of retirement, death or termination from the service by any other circumstances at the predetermined factor prescribed by the bank, which is based on last drawn salary and completed years of service as per Nepal Rastra Bank Staff By-Law 2068: Rule 78 Sub-rule 1(e). Employees having service period of thirty years are eligible for maximum sixty months' salary. The bank measures the obligation of this plan as valued by a qualified actuary using projected credit method. All expenses related to defined benefits plans in employee benefit are expensed in profit or loss

3) Leave Encashment

The employees are entitled to en-cash their un-utilized accumulated leave at their retirement or after vesting of certain period. Home leave and Sick leave are defined benefit plans which are recognized when the leave does not occur. Provision is created

for liability on employees' leave based on obligation dischargeable to employees at balance sheet date

xiii. Taxation

Income of the NRB is exempted from taxes under section 8 of the NRB Act, 2058 as well as Income Tax Act, 2058 and as such no provision in this respect has been made.

xiv. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents include cash at vault and agency bank account balances, short-term and highly liquid investments maturing within 3 months from the date of its acquisition and are readily convertible to cash, which are subject to an insignificant risk of changes in value.

xv. Inter-office transactions

The balance of inter-office transactions under reconciliation is presented as General Account under Sundry Liabilities.

xvi. Unclaimed account

Unclaimed account under Sundry Liabilities represents amount that remained unclaimed and outstanding for more than two years. Amount outstanding for more than three years in unclaimed account is transferred to miscellaneous income in Statement of Comprehensive Income.

xvii. Impairment

a. Impairment of Financial Assets

The Bank assesses at each reporting date that whether there is objective evidence that a financial asset or group of financial assets is impaired. A financial asset or a group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred only if there is objective evidence of impairment as a result of one or more events that occurred after the initial recognition of the asset and that loss event has an impact on the estimated future cash flows of the financial assets or group of financial assets that can be reliably estimated.

The criteria used to determine that there is objective evidence of an impairment loss include:

- Significant financial difficulty of the issuer or obligor;
- Breach of contract, such as default or delinquency in interest or principal payments
- It becomes probable that the borrower or issuer will enter bankruptcy or other financial reorganization;
- the Bank, for economic or legal reasons relating to the financial difficulties, grant to the borrower a concession that the lender would not otherwise considers;
- Disappearance of an active market for that financial asset because of financial difficulties; etc.

The amount of loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and amount the management considers it as recoverable on the basis of financial position of the borrower or issuer and appropriate estimation made by the management. Appropriate provisions for possible losses on investments in shares, fixed deposits; and

loans and advances have been made. Receivables considered as bad and irrecoverable are written off from the books of account and directly charged to Statement of comprehensive income.

b. Impairment of Non-financial Assets

Non-financial assets are reviewed for impairment whenever events or changes in circumstances indicate that the carrying amount may not be recoverable. An impairment loss is recognized for the amount by which the assets carrying amount exceeds its recoverable amount. The recoverable amount is the higher of an asset's fair value less cost to less and value in use. Provision for the assets such as Numismatic and Medallion coins and Non-moving metals are made on as per the indication of impairment. An impairment loss is recognized in Statement of Comprehensive Income. Provisions against impairment are reviewed at each balance sheet date and adjusted to reflect the current best estimates. Changes in the provisions are recognized as income/expense in the statement of comprehensive income. Impairment loss for un-issuable note stock has been recognized during the year.

xviii. Bills payable and Bills Receivable

The Bank carries out the function of repayment of government securities and interest thereon on behalf of the GON. Bills Payable primarily represents the year-end undisbursed or unadjusted amount of payments received from GON in respect of interest / repayment liabilities of such securities. The year-end balance of Bills Purchased represents the amounts paid by the Bank to the security holders but the corresponding claim adjustment with Bills Payable is pending.

xix. Consolidation of project accounts

The Bank manages, runs and implements various projects, which are helpful in attaining its objectives, on its own by entering into project agreement with the funding agencies or subsidiary loan agreements with Government of Nepal or on behalf of Government of Nepal (GON).

The projects for which the Bank has entered in to separate subsidiary loan agreements with Government or has entered into separate project agreements with other funding agencies are consolidated with the Bank's account. For projects which are implemented by the bank on behalf of the GON, the accounts of these projects are not consolidated with bank's financial statements as the Bank has no obligation towards such projects or any other counter party and there is no rights of the Bank in assets, liabilities, equity, income and expense of such projects. However, disclosures of financial and other information of such projects is given in the notes.

7. Changes in Accounting Policies and estimates

The Bank changed this year the accounting policies on measurement and presentation of the following assets:

a) Measurement of Available for Sale Financial Assets

In the prior periods, the investment in shares that were classified as available for sale and have an active market was measured at cost price. The accounting policy was changed this year to measure the investment at fair value and the resulting change in

value was taken as other comprehensive income in accordance with IAS 39 "Recognition and Measurement of Financial Instruments".

b) Depreciation on Property, Plant & Equipment

In the prior periods, full depreciation was charged for the assets put to use within first nine months, no depreciation was charged on the other later addition, and no depreciation was charged on disposed asset. The accounting estimate was changed prospectively to charge depreciation on assets from the date of available to use and on disposed asset up to last day of the month preceding the month of disposal. The management considers the changes have no material impact on the financial statements and the comparative information has not been restated.

c) Prior Period Errors

In the prior periods, total amount of prior period errors was presented as a separate line item in the financial statements as and when discovered. During the year, the prior period errors are presented by restating the comparative information in accordance with IAS 8: "Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors".

d) Grant Assets

In the prior periods, the value of grant assets capitalized was credited to "Grant Assets Reserve" under the head of Capital Reserve. Depreciation charged on grant assets was transferred from grant assets reserve as income in Statement of Comprehensive Income. During the year, the balance of the assets is represented by "Deferred Grant Income" under the head of Other Liabilities.

B. Significant Disclosures

8. Gold and Silver

A sum of Rs. 175,675,657 (P.Y. Rs 187,950,550) was appropriated out of net profit this year to the "Gold Replacement Fund". During the current year, the Bank bought 103,806.32 fine troy ounces of gold with cost price of Rs. 12,985,963,139. The amount of Rs. 1,149,768,420 was transferred from Gold Replacement Fund to General Reserve Account. The quantity and market value of gold and silver held as inventory at the yearend were as follows:

Particulars	As on 31st Ashadh 2070		As on 31st Ashadh 2069	
	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Market Value	Weight (Kg, Gm, Mg)	Total Market Value
Gold (Investment)	3633.300.459	14,202,571,494	2389.161.378	10,858,431,055
Gold held in Stock	2333.789.250	9,122,782,178	2338.888.025	10,283,688,158
Silver held in Stock	125,755.94	9,004,064,730	125990.408.691	10,854,073,709
Total		32,329,418,402		31,996,192,922

Market value for gold and silver was based on the closing rate prevailing in London Market and Nepal Gold & Silver Dealer's Association respectively.

9. Yearend exchange rates

The year-end exchange rates in Rupees for major currencies used for reinstating the balances of foreign currency assets and liabilities were as per below.

S.N.	Currency	Current year	Previous year
1	US Dollar	95.00	88.60
2	Sterling Pound	143.56	136.62
3	Euro	124.08	107.98
4	Swiss Franc	100.36	89.91
5	Australian Dollar	85.96	89.96
6	Canadian Dollar	91.39	86.97
7	Japanese Yen	0.96	1.118
8	Singapore Dollar	75.26	69.74
9	SDR	143.73	133.748
10	Chinese Yen	15.58	13.98
11	Indian Rupees	1.60	1.60

10. Investment in Shares

The investment in shares in some cases exceeded the statutory limit (ten percent of the paid up capital of respective company) as such investments were made before the enactment of the Nepal Rastra Bank Act 2058. The Bank is in the process of offloading the excessive investments. Further disclosures relating to the investments in shares are as per below.

- The investment in shares of Citizen Investment Trust was measured as fair value. As the market value of the other shares was not available, they were measured at cost. Impairment loss was recognized on the basis of objective evidence.
- Investment in Citizen's Investment Trust included 288,260 bonus shares out of total 288,360 shares with market value of Rs. 1,147 each (P.Y. 213,600 shares with market value of Rs. 566 each).
- Investment in Rastriya Beema Sansthan (Life-Insurance) included 41,667 bonus shares out of total 51,667 shares.
- Investment in Deposit and Credit Guarantee Corporation included 612,638 bonus shares and additional investment 412,000 shares during the year out of total 1,229,638 shares. (P.Y. 817,638 shares).
- Investment in Credit Information Centre Limited included 14,400 bonus shares out of 49,400 shares (PY 49,400 shares).
- Nepal Development Bank Ltd. and Agricultural Project Services Center were in liquidation.

The Bank did not exercise control or significant influence on the entities except for regulatory purposes.

11. Related parties

11.1 Key Management Personnel Compensation

The key management personnel are those persons having authority and responsibility of planning, directing and controlling the activities of the entity, directly or indirectly including any director. The key management of the Bank includes members of its Board of Directors and Special Class Officers. The name of the key management personnel who were holding the position in office during the year with their position are as follows:

S.N.	Name of the Key Management Personnel	Post
1	Yuba Raj Khatiwada	Governor
2	Gopal Prasad Kafle	Deputy Governor
3	Maha Prasad Adhikari	Deputy Governor
4	Santa Raj Subedi	Non-Executive Director
5	Dr. Sri Ram Poudyal	Non-Executive Director
6	Dr. Ram Hari Aryal	Non-Executive Director
7	B.K. Man Singh	Non-Executive Director
8	Lila Prakash Sitaula	Special Class Officer
9	Ashwini Kumar Thakur	Special Class Officer
10	Rameshwori Pant (retired w.e.f. 2069/06/03)	Special Class Officer
11	Shambhu Thapa (retired w.e.f. 2070/01/11)	Special Class Officer
12	Bishnu Nepal	Special Class Officer
13	Ramjee Regmi	Special Class Officer
14	Bhaskar Mani Gyawali	Special Class Officer
15	Manmohan Kumar Shrestha	Special Class Officer
16	Lok Bahadur Khadka	Special Class Officer
17	Pradeep Raj Pandey	Special Class Officer
18	Hari Prasad Kaphle	Special Class Officer
19	Trilocahn Pangen	Special Class Officer
20	Dr. Min Bahadur Shretha	Special Class Officer
21	Mahesh Bhattarai	Special Class Officer
22	Naresh Dhakal (promoted w.e.f. 2069/04/24)	Special Class Officer
23	Shiba Raj Shrestha	Special Class Officer
24	Narayan Prasad Paudel (promoted w.e.f. 2069/06/07)	Special Class Officer
25	Nara Bahadur Thapa (promoted w.e.f. 2070/03/03)	Special Class Officer

In addition to salaries, non-cash benefits were provided to special class officers and the Board members. Special class officers and three of Board members were entitled to termination benefits including pension. The data relating to compensation paid to key management personnel were as follows:

Particulars	Current Year (Rs.)	Previous Year (Rs.)
Short term employee benefits	22,921,478	22,162,627
Post-employment benefits	10,869,596	9,653,577
Other long term benefits	3,143,993	4,149,137
Termination benefits	-	-
Share based payments	-	-
Total	36,935,067	35,965,341

The transactions, if any, with director-related or key management personnel – related entities which occurred in the normal course of NRB's operations were conducted on terms no more favorable than similar transactions with other clientele.

12. Transactions with Related Parties

The transactions with the related parties and the status of yearend balances with them were as per below.

	Current Year (Rs.)			Previous Year (Rs.)		
	Subsidiaries	Associates	Key Management Personnel	Subsidiaries	Associates	Key Management Personnel
Employees Benefits			36,935,067			35,965,341
Sitting Fees/ Incidental Expenses to Directors			2,945,161			29,55,222
Insurance Premium paid	57,355,126			66,376,685		
Balances as on 31st Ashadh						
- Staff Loan (net of premium collection)			21,895,784			23,282,715
Provision for Diminution in Value of Investment	45,050,000			45,050,000		

13. Assets received in grant

The various assets in grant under the Financial Sector Restructuring Project (FSTAP phase I and II) was valued at Rs. 11,585,586, out of which there was a written down balance of Rs. 477,219 at the yearend. During the year no grant assets were received.

Depreciation recognized on grant assets during the year was Rs. 245,380 (P.Y. Rs.245,459).

14. Financial Instruments

Financial Risk Management-Overview

The Bank has exposure to the following risk arising from financial instruments

- Credit Risk
- Liquidity Risk
- Market Risk

Risk Management Framework

The Bank's Board of Directors has overall responsibility for the establishment and oversight of the Bank risk management framework. The Board of Directors has established the Risk Management Committee, which is responsible for developing and monitoring the Bank's risk management policies. The committee reports regularly to the Board of Directors on its activities.

The Bank's risk management policies are established to identify and analyze the risk faced by the Bank, to set appropriate risk limits and control, and to monitor risks and adherence to the limit. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect the changes in market conditions and the Bank's activities. The Bank through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their role and obligations.

The Bank Audit Committee oversees how management monitors compliance with the Bank risk management policies and procedures and reviews the adequacy of the risk management framework in relation to the risks faced by the Bank. The Audit

Committee is assisted its oversight role by Internal Audit. Internal Audit undertakes both regular and ad hoc review of risk management controls and procedures, the results of which are reported to the Audit Committee.

A. Credit Risk

Credit Risk is risk of financial loss to a party if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligation. The Bank's credit risks in relation to a financial instrument is the risk that its customer or counter party fails to discharge its obligation in accordance with agreed terms and cause the Bank to incur a financial loss. The Bank's credit risk arises principally from the Bank's investment securities and receivable from customers. The credit risk in the bank's foreign exchange reserve is monitored and reviewed by using credit limits based on credit ratings by international rating agency.

Exposure to Credit Risk

The maximum exposure to credit risk at the yearend was as follows:

a) By nature of assets

	<u>Current year Rs.</u>	<u>Previous year Rs.</u>
US Government Treasury Notes	949,449,048	885,878,443
Investment in Mid Term Instruments (BIS)	8,389,781,637	10,129,211,498
Term Deposit Investments	134,427,403,708	10,795,805,000
Investment in Gold Instruments	14,201,725,639	10,858,431,055
Government of Nepal Securities	29,856,287,801	33,686,043,566
Investments in Equity Instruments	458,574,420	205,380,100
Loans and Refinance	6,940,638,486	4,586,972,914
Other Receivables	4,602,130,972	5,761,557,639
Cash and Cash Equivalent	<u>335,053,567,805</u>	<u>374,043,295,908</u>
Total Financial Assets	<u>534,879,558,992</u>	<u>450,952,576,122</u>

b) By geographical region:

	<u>Current year Rs.</u>	<u>Previous year Rs.</u>
India	226,804,744,210	138,068,903,523
USA	64,469,055,067	75,443,270,263
Germany	27,458,675,590	34,702,624,317
Switzerland	26,744,652,322	25,685,402,624
United Kingdom	37,359,215,104	21,740,770,606
France	13,890,329,893	19,720,206,836
Japan	16,276,702,297	9,849,865,374
Denmark	100,601,709	10,036,952,580
Australia	7,135,492,887	9,494,829,175
Singapore	1,965,544,374	8,711,076,932
Canada	10,490,235,445	582,846,837
Sweden	9,069,371,506	-
Hong Kong	9,096,268,329	-
U.A.E	11,213,899,821	-
Nepal	72,878,498,273	96,915,827,058
Total	<u>462,074,788,554</u>	<u>450,952,576,123</u>

c) By nature of the entity:

	Current year Rs.	Previous year Rs.
Central Banks	56,556,059,448	53,551,104,541
Bank for International Settlement	19,236,148,248	16,498,559,306
Foreign Government	104,558,659,210	89,659,191,421
International Monetary Fund	6,636,028,947	7,368,831,080
Foreign Commercial Banks	264,945,477,217	185,598,764,625
Domestic Banks and FIs	17,304,134,256	11,255,785,000
Government of Nepal	29,856,287,801	33,686,043,566
Equity Instruments	458,574,420	205,380,100
Cash in Hand	11,281,120,698	4,224,340,839
Other Parties	24,120,796,582	48,904,575,646
Total	534,953,286,827	450,952,576,123

Government Securities

Investment in Government securities included Nepal Government securities like treasury bills, saving certificates and bonds; and US Government treasury notes. These investments stands for around 6% of the total financial assets and these investments are risk free investments.

Cash and Cash Equivalent

Cash and cash equivalent comprises cash in hand, balance in demand deposit and call account of foreign banks; and treasury bills and term deposit with original maturity period of up to three months. Cash in hand and balance with bank in demand deposit and call account is classified as loans and receivables and treasury bills and term deposits are classified as held to maturity financial assets and measured at amortized cost. Cash and cash equivalent of the Banks stands for around 63% of the total financial assets. The Cash and cash equivalent held with central banks of foreign countries; and bank and financial institutions, which are rated A to AAA, based on credit rating of agency ratings.

Impairment Losses

The Bank recognizes the impairment of financial assets in case there is objective evidence that the assets have been impaired. Impairment of an individual asset is tested at each balance sheet date and the movement in the allowances for impairment in respect of financial assets during the year is as follows:

Particulars	Allowances for Diminution in Value of Equity Investment	Allowances for Doubtful Investment in Fixed Deposit	Allowances for Doubtful Refinance	Allowances for Doubtful Receivables
Balance as on 1st Shrawan 2068	61,050,000	1,030,705,000	13,297,869	-
Impairment Loss Recognized	-	247,900,000	-	10329878
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	-	(3,297,869)	-
Balance as on 31st Ashadh 2069	61,050,000	1,278,605,000	10,000,000	10,329,878
Impairment Loss Recognized	-	-	-	-
Amount Written Off	-	-	-	-
Reversal of Impairment Loss	-	(62,250,227)	-	-
Balance as on 31st Ashadh 2070	61,050,000	1,216,354,773	10,000,000	10,329,878

The Bank believes that the un-impaired amounts that are past due by more than 30 days are still recoverable in full. The un-impaired past dues amount includes some loans provided to employees and other receivables.

The credit quality of counterparty of the financial assets is assessed based on credit policy (Investment Directives) established by the Board of Directors. Investment is made in the foreign counterparty whose credit rating is within the expectable standard. In case of domestic investment, investment is made in the counterparty whose meet the minimum standard level set by the credit policy like nonperforming assets of the counter party should be within the limit of 5% of the total loans and advances made by the counterparty, not declared as problematic by the Bank etc. An analysis of credit quality of financial assets not impaired is as follows:

Counterparties	As on 31st Ashadh 2070	As on 31st Ashadh 2069
External Credit Rating at least A/BBB- from credit rating agency	318,013,500,757	185,598,764,625
Non Rated Counterparties		
Central Banks	18,685,509,678	53,551,104,541
Bank for International Settlement	19,236,148,248	16,498,559,306
Foreign Government	89,361,185,440	89,659,191,421
International Monetary Fund	6,636,028,947	7,368,831,080
Government of Nepal	29,856,287,801	33,686,043,566
Financial Assets with Other Counterparties:		
- Party with Normal Risk	40,585,770,607	59,005,755,868
- Party with High Risk	1,297,734,651	1,359,984,878
Total	523,672,166,129	446,728,235,285

B. Liquidity Risk

Liquidity Risk is the risk that the Bank will encounter difficulty in meeting the obligation associated with the financial liabilities that are settled by delivering cash or other financial assets. The Bank approach to managing liquidity risk is to ensure as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due; to provide finance to maintain liquidity in financial market and to provide for foreign exchange to finance import of the country under both the normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Bank reputation. In order to control liquidity risk, the bank has maintained sufficient balance in the current account with the other central banks; demand and call deposit with foreign banks and investment in highly liquid securities. The Bank maintains cash and cash equivalents and other highly marketable securities in excess of expected cash flows on financial liabilities and other obligation as of central bank. In addition to cash and cash equivalent, the Bank also holds balance in term deposit with maturity period of 6 months in foreign banks.

Further, the bank has credit arrangement for Rapid Credit Facilities (RCF) and Extended Credit Facilities (ECF) provided by International Monetary Fund in case of stressed condition like deficit of Balance of Payment of the country. The Government of Nepal provides credit facility to the Bank in case of financial crisis.

Assets held for managing liquidity risk

The Bank holds a diversified portfolio of cash, balances with foreign banks and high-quality highly-liquid securities to support payment obligations and contingent funding in a stressed market environment. The Bank's assets held for managing liquidity risk comprise:

- Cash and balances with foreign banks in the form of demand and call deposit.
- Balance with foreign central banks and banks for international settlement
- Government of Nepal and foreign Governments' bonds and other securities that are readily acceptable in repurchase agreements with central banks; and
- A secondary source of liquidity in the form of highly liquid instruments in the Bank's trading portfolios.

Financial liabilities

The followings are the remaining contractual maturities and other forms of financial liabilities including estimated interest payments at the end of the reporting:

As on 31st Ashadh 2070

Particulars	Contractual and Other Cash Flows				
	Carrying Amount	2 Months or Less	2 -12 Months	1 -5 Year	More than 5 Year
Deposit from Banks and Other Agencies	147,549,387,334	143,996,012,938	-	3,553,374,396	-
IMF Related Liabilities	18,343,388,194	-	-	-	-
IMF Related Deposit	7,030,604,523	-	-	-	7,030,604,523
GON Deposit	516,084,944	-	516,084,944	-	-
Bills Payable	734,091,342	734,091,342	-	-	-
Staff Liabilities	8,753,722,429	89,111,187	803,844,187	2,827,346,249	5,033,420,806
Other Payables	219,815,394	36,635,899	183,179,495	-	-
Other Liabilities	79,195,123	79,195,123	-	-	-
Total	183,226,289,283	144,935,046,489	1,223,108,626	6,226,710,006	12,498,035,968

As on 31st Ashadh 2069

Particulars	Contractual and Other Cash Flows				
	Carrying Amount	2 Months or Less	2 -12 Months	1 -5 Year	More than 5 Year
Deposit from Banks and Other Agencies	122,241,556,579	118,450,540,516	-	3,791,016,063	-
IMF Related Liabilities	18,261,630,791	-	-	-	-
IMF Related Deposit	5,880,083,908	-	-	-	5,880,083,908
GON Deposit	10,989,296,158	10,989,296,158	-	-	-
Bills Payable	850,219,745	850,219,745	-	-	-
Staff Liabilities	8,532,806,680	823,112,340	732,848,257	389,483,832	6,587,362,251
Other Payables	233,460,746	38,910,124	194,550,622	-	-
Other Liabilities	2,373,189	2,373,189	-	-	-
Total	166,991,427,796	131,154,452,072	927,398,879	4,180,499,895	12,467,446,159

C. Market Risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices and other assets prices that will affect the Bank income or the value of its holding of financial instruments. Market risk arises from open position in interest rates, currency and equity products all of which are exposed to

general and specific market movement and changes in the level of volatility of the market rates or interest rates, foreign exchange rates and equity prices. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposure within the acceptable parameters, while optimizing the return.

i) Currency Risk:

Currency risk is the risk, where the value of financial instruments will fluctuate due to changes in foreign exchange rates. Foreign currency activities result mainly from the Bank's holding of foreign currency assets under its foreign exchange reserves management function. The investment committee reviews the currency composition of the reserve and monitors the Bank's compliance with the limits established for foreign currency positions by the board. The major holding of foreign currency assets are denominated in USD, INR, GBP, EURO and AUD.

The summary quantitative data about the Bank's exposure to currency risk at the reporting period was as follows:

Particulars	USD	AUD	EUR	GBP	CNY	CAD	SDR
	51.55%	7.51%	6.31%	4.97%	2.41%	1.68%	1.40%
Cash Balances	4,454,743	120,465	757,030	177,855	1,191,353	247,145	-
Demand Deposits	473,614,877	27,426,106	33,466,588	22,630,895	-	11,876,664	-
Time Deposit	1,757,854,068	315,995,115	206,705,316	141,410,785	735,309,984	74,714,650	-
Govt. & Other Debt Securities	159,985,721	-	-	-	-	-	-
Other Investments	24,982,918	69,990,745	-	-	-	-	-
SDR Holdings	-	-	-	-	-	-	46,171,067
Bills Purchased	18,100	-	-	-	-	-	-
Other Receivables	3,775,756	1,170,332	179,461	87,341	1,618,165	115,031	-
Gold Investment	11,681,332	-	-	-	-	-	-
Total Financial Assets	2,436,367,515	414,702,763	241,108,395	164,306,876	738,119,502	86,953,490	46,171,067
Deposit of Banks & FIs	14,370,646	108,616	1,199,798	360,251	-	-	-
Deposit of Other Organizations	6,039	-	-	-	-	-	-
SDR Allocation	-	-	-	-	-	-	68,099,599
Loan from IMF	-	-	-	-	-	-	59,527,000
Other Liabilities	26,427,821	-	-	-	-	-	-
Bills Payables	16,211	-	-	-	-	-	-
Total Financial Liabilities	40,820,717	108,616	1,199,798	360,251	-	-	127,626,599
Net Financial Position Exposure	2,395,546,798	414,594,147	239,908,597	163,946,625	738,119,502	86,953,490	-81,455,532

Majority of foreign currency reserve is also denominated in Indian currency which stands for 23.83% of total foreign currency reserve. The foreign currency reserve denominated in currencies other than stated above and INR amounted to 1.74% of the total foreign currency reserve.

Sensitivity Analysis of Currency Risk

A strengthening (weakening) of USD, AUD, EUR, GBP, CNY, CAD and SDR against Nepalese rupee at the end of reporting period would have been affected in measurement of financial instruments denominated in a foreign currency and increased (decreased) in profit or loss by the amount shown below. This analysis is based on foreign exchange rate variances that the Bank considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. This analysis assumes that all other variables, in particular interest rates, remain constant and ignore any impact of forecast cash flows.

	Impact on Profit or Loss			
	In case of Strengthening or Weakening of Currency by 10%			
	For the Year Ended 2070		For the Year Ended 2069	
	Strengthening	Weakening	Strengthening	Weakening
USD	24,315,316,008	(24,315,316,008)	18,205,081,953	(18,205,081,953)
AUD	3,563,851,282	(3,563,851,282)	3,555,394,693	(3,555,394,693)
EUR	2,976,785,877	(2,976,785,877)	3,383,047,662	(3,383,047,662)
GBP	2,353,617,748	(2,353,617,748)	2,159,560,843	(2,159,560,843)
CNY	1,142,608,990	(1,142,608,990)		
CAD	794,667,940	(794,667,940)	415,631,221	(415,631,221)
SDR	(1,170,735,925)	1,170,735,925	(173,935,409)	173,935,409
Total	33,976,111,922	(33,976,111,922)	27,544,780,963	(27,544,780,963)

ii) Interest Rate Risk:

Interest rate risk is the risk that the value of financial assets will fluctuate due to change in market interest rate. Cash flow interest rate risk is the risk that the future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. Fair value interest rate risk is the risk that the value of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates.

The Bank takes on exposure to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on both its fair value and cash flow risks. Interest margins may increase as a result of such changes but may reduce losses in the event that unexpected movements arise. The Board sets limits on the level of mismatch of interest rate repricing which is monitored daily by the Bank Treasury.

The Bank has kept substantial investments on short-term loans thereby controlling the interest rate risk to significant extent.

At the end of the reporting period the interest rate profile of the Bank's interest bearing financial instruments was as below:

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	As on 31st Ashadh 2070	As on 31st Ashadh 2069
<u>Interest Sensitive Financial Assets</u>			
Bank Balance	0.25	43,144,986,902	21,779,942,504
Investment in Foreign Currency	2.57	424,122,730,840	364,600,510,228
IMF Related Assets	0.12	6,636,028,947	7,368,831,080
Government Securities		16,481,630,353	28,785,520,416
Other Investments		10,363,495,770	10,795,805,000
Refinance & Loans		6,940,638,486	459,980,000
Total Interest Sensitive Financial Assets		507,689,511,298	433,790,589,228
<u>Interest Sensitive Financial Liabilities</u>			
IMF Related Liabilities	0.12	18,343,388,194	18,261,630,791
Total Interest Sensitive Financial Liabilities		18,343,388,194	18,261,630,791
Net Interest Sensitive Financial Position		489,346,123,104	415,528,958,437

iii) Other Market Prices Risk

Equity price risk arises from available-for-sale equity securities as well as investment as fair value through profit or loss. The Bank monitors the mix of debt and equity securities in its investment portfolio based on market indices. Material investments within the portfolio are managed on individual basis. The bank objective for investment in equity instruments is to promote overall financial system of the country. These investments have been made under the specific directives or policies of the Government of Nepal and other relevant statutes. At the end of reporting period, the Bank has investment in equity instrument of 13 different institutions. Out of these institutions, equity instruments of only one institution is listed in stock exchange and measured at fair value. All other investments are measured at cost.

Accounting Classification and Fair Value

The fair value of financial assets and liabilities together with the carrying amounts shown in the Statement of financial position are as follows:

As on 31st Ashadh 2070							
Particulars	Fair Value through P/L	Available for Sale	Held to Maturity	Loans & Receivable	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Cash and Bank Balance				47,780,385,361		47,780,385,361	47,780,385,361
SDR of IMF				6,636,028,947		6,636,028,947	6,636,028,947
Foreign Government Securities		91,186,224,227	14,919,094,923			106,105,319,150	106,105,319,150
GON Securities		15,688,050,488	793,579,865	13,374,657,448		29,856,287,801	29,856,287,801
Equity Instruments:							-
Measured at Fair Value		330,748,920				330,748,920	330,748,920
Measured at Cost		127,825,500				127,825,500	NA
Gold Investment	14,201,725,639					14,201,725,639	14,201,725,639
Other Investment:							
Measured at Fair Value	37,107,129,476	8,389,781,637				45,496,911,113	45,496,911,113
Measured at Amortized Cost			272,621,884,938	253,400,000		272,875,284,938	272,875,284,938
Loans and Refinance				6,940,638,486		6,940,638,486	NA
Other Receivables				4,602,130,972		4,602,130,972	4,602,130,972
Total Financial Assets	51,308,855,115	129,924,356,411	325,441,689,202	79,587,241,214	-	534,953,286,827	
Bank & Other Agencies Deposit					145,579,073,926	145,579,073,926	145,579,073,926
Liability towards IMF					18,343,388,194	18,343,388,194	18,343,388,194
IMF Related Deposit					7,030,604,523	7,030,604,523	7,030,604,523
GON Deposit					516,084,944	516,084,944	516,084,944
Other Deposit					3,564,333,896	3,564,333,896	3,564,333,896
Staff Liabilities					8,753,722,429	8,753,722,429	8,753,722,429
Bills Payables					734,091,342	734,091,342	734,091,342
Other Liabilities					299,010,517	299,010,517	299,010,517
Total Financial Liabilities	-	-	-	-	184,820,309,771	184,820,309,771	184,820,309,771
Net Financial Position	51,308,855,115	129,924,356,411	325,441,689,202	79,587,241,214	(184,820,309,771)	350,132,977,055	24,692,317,018

As on 31st Ashadh 2069

Particulars	Fair Value through P/L	Available for Sale	Held to Maturity	Loans & Receivable	Financial Liabilities	Total Carrying Amount	Fair Value
Cash and Bank Balance				23,947,475,596		23,947,475,596	23,947,475,596
SDR of IMF				7,368,831,080		7,368,831,080	7,368,831,080
Foreign Government Securities		23,033,736,538	87,668,050,160			110,701,786,698	110,701,786,698
GON Securities		27,967,848,265	817,672,151	4,900,523,150		33,686,043,566	33,686,043,566
Equity Instruments:							-
Measured at Fair Value		120,897,600				120,897,600	120,897,600
Measured at Cost		84,482,500				84,482,500	NA
Gold Investment	10,858,431,055					10,858,431,055	10,858,431,055
Other Investment:							-
Measured at Fair Value	43,891,046,088	10,129,211,498				54,020,257,586	10,129,211,498
Measured at Amortized Cost			199,562,469,889	253,400,000		199,815,839,885	243,706,885,977
Loans and Refinance				4,586,972,914		4,586,972,914	NA
Other Receivables				5,761,557,639		5,761,557,639	5,761,557,639
Total Financial Assets	54,749,477,144	72,194,607,455	331,939,208,288	46,818,760,379	-	450,952,576,122	
Bank & Other Agencies Deposit						118,441,011,516	118,441,011,516
Liability towards IMF					18,261,630,791	18,261,630,791	18,261,630,791
IMF Related Deposit					5,880,083,908	5,880,083,908	5,880,083,908
GON Deposit					10,989,296,158	10,989,296,158	10,989,296,158
Other Deposit					3,800,545,063	3,800,545,063	3,800,545,063
Staff Liabilities					8,532,806,680	8,532,806,680	8,532,806,680
Bills Payables					850,219,745	850,219,745	850,219,745
Other Liabilities					235,833,935	235,833,935	235,833,935
Total Financial Liabilities	-	-	-	-	166,991,427,796	166,991,427,796	166,991,427,796
Net Financial Position	54,749,477,144	72,194,607,455	331,939,208,288	46,818,760,379	(166,991,427,796)	283,961,148,326	

D. Capital Management

The Bank policy is to maintain strong capital base to meet the legal requirement of the capital and maintain currency in circulation holder, creditors, Government and market confidence and sustain future development of the bank. Capital consists of capital and reserves under different heading. Annually, 10% of the profit is allocated to general reserve to increase the capital base of the bank and 5% of the profit is allocated to monetary liabilities reserve in order to meet financial liabilities. Foreign exchange gain or losses are allocated to foreign exchange fluctuation reserve. In addition to the above allocation, amounts are also allocated to different reserve and fund as designated by the Board of Directors of the Bank for its capital expansion. The Board of Directors also monitors the return on capital as well as level of distributions of surplus to the Government.

15. Employees Benefits

(i) Defined Benefit Plans

The Bank currently offers three defined benefit post-employment plans to its employees, based on length of service and level of compensation. These post-employment benefits plans are 'Gratuity or Pension Plan', 'Staff Security Plan' and 'Leave Encashment Plan'. A defined benefit plan is post-employment benefit plan other than a defined contribution plan. The bank's net obligation in respect of defined benefits plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefit that employees have earned in return for their service in current and prior period; that benefit is discounted to determine its present value. The bank determine the net interest expense (income) on the net defined benefit liability (asset) for the period by applying discount rate used to measure the defined benefit obligation at the beginning of the period to the net defined liability (asset). The obligation under 'Gratuity or Pension Plan' and 'Staff Security Plan' is calculated by a qualified actuary once in every three years using projected unit credit method. The previous actuarial valuation of the obligations was done in 2010 and accordingly during the year the obligation is calculated by a qualified actuary. The discount rate used is the yield at the reporting date on high quality Government Bond having maturity dates approximating the terms of the obligations and are denominated in the Nepalese rupee in which the benefits are expected to be paid.

In case of the 'Leave Encashment Plan', employees are entitled to accumulate maximum of 120 days leave which shall be paid at the retirement and leave excess of 120 days is en-cashed by employees during the year in which the related service is rendered. The obligation in respect of leave encashment is measured by the management on the basis of best estimation.

The gratuity or pension plan and staff security plan are funded plan wherein the bank makes earmarked investment out of fund created for these plans. Interest income on gratuity or pension plan is credited the fund whereas interest income of staff security plan is recognized as income of the bank. Leave encashment is not a funded plan.

Followings are other disclosure in respect of defined benefit plans.

The amount recognized in the statement of financial position

Particulars	As on 31st Ashadh 2070			As on 31st Ashadh 2069		
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan
	Funded		Unfunded	Funded		Unfunded
Present Value of Obligations	5,919,408,145	1,468,349,389	715,584,569	6,333,263,487	1,084,937,844	607,072,254
Fair Value of Plan Assets	6,509,211,932	1,008,401,869	-	3,683,430,000	689,090,000	-
Net Asset/(Liability)	589,803,787	(459,947,520)	(715,584,569)	(2,649,833,487)	(395,847,844)	(607,072,254)

Changes in Fair Value of Defined Benefit Obligation

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070			For the Year Ended 31st Ashadh 2069		
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan
	Funded		Unfunded	Funded		Unfunded
Opening Obligation	6,333,263,487	1,084,937,844	607,072,254	3,560,217,718	752,691,243	517,541,102
Current Service Cost	84,770,830	85,966,148	132,164,065	2,443,952,922	357,611,944	134,244,512
Interest Cost	489,396,086	82,673,336	54,636,503	320,419,595	67,742,212	46,578,699
Actuarial Losses (Gains)	(556,397,423)	317,814,348	-	-	-	-
Losses (Gains) on Curtailments	-	-	-	-	-	-
Benefits Paid	(431,624,835)	(103,042,287)	(78,288,252)		93,107,555	(91,292,059)
Closing Obligation	5,919,408,145	1,468,349,389	715,584,569	6,333,263,487	1,084,937,844	607,072,254

Changes in Fair Value of Plan Assets

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070		For the Year Ended 31st Ashadh 2069	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund
	Funded		Funded	
Opening Fair Value	3,683,430,000	686,090,000	2,510,384,231	656,142,300
Expected Return	387,984,307	67,779,675	40,8768,288	-
Actuarial Gains (Losses)	105,049,943	(67,779,675)	-	-
Distribution on Settlements	-	-	-	-
Contribution by Employer	2,764,372,517	425,354,156	1,164,372,517	125,354,156
Benefits Paid	(431,624,835)	(103,042,287)	(400,095,036)	(95,406,456)
Closing Fair Value	6,509,211,932	1,008,401,869	3,683,430,000	686,090,000

Amount recognized in the Statement of Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070			For the Year Ended 31st Ashadh 2069		
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Leave Encashment Plan
	Funded		Unfunded	Funded		Unfunded
Current Service Cost	84,770,830	85,966,148	132,164,065	2,443,952,922	357,611,944	134,244,512
Interest Cost	489,396,086	82,673,336	54,636,503	320,419,595	67,742,212	46,578,699
Expected Return on Plan Asset	(387,984,307)	(67,779,675)	-	-	-	-
Past Service Cost	-	-	-	-	-	-
Curtailments & Settlements	-	-	-	-	-	-
Total Employee Benefit Expense	186,182,609	100,859,809	186,800,587	2,764,372,517	425,354,156	180,823,211

Amount recognized in the Other Comprehensive Income

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070		For the Year Ended 31st Ashadh 2069	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund
	Funded		Funded	
Actuarial gain/(loss) on Obligation	556,397,423	(317,814,348)	-	-
Actuarial (gain)/loss on Plan Assets	(105,049,943)	67,779,675	-	-
Total (gain) / loss for the year	(661,447,366)	385,594,023	-	-

Major categories of Plan Assets as a percentage of total plans

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070		For the Year Ended 31st Ashadh 2069	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund
	Funded		Funded	
Government of Nepal Securities	0%	0%	0%	0%
High quality Corporate Bonds	0%	0%	0%	0%
Equity shares of listed Companies	0%	0%	0%	0%
Property	0%	0%	0%	0%
Fixed Deposit of Banks and FIs	99.49%	98.08%	100%	100%
Others	0.41%	1.92%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%

Principal Actuarial Assumption at the end of the reporting period

Particulars	For the Year Ended 31st Ashadh 2070		For the Year Ended 31st Ashadh 2069	
	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund	Pension or Gratuity Plan	Staff Security Fund
	Funded		Funded	
Discount Rate	8%	8%	9%	9%
Expected Return on Plan Asset	8%	8%	9%	9%
Future Salary Increases	7.5%	7.5%	5%	5%
Future Pension Increases	5%	5%	3.33%	3.33%
Withdrawal Rate	0.05%	0.05%	0.05%	0.05%

16. Reserves

The Bank has maintained different reserves and fund. Some of the Reserves are statutory and maintained as per the requirement of the Nepal Rastra Bank Act 2058. The purpose of these funds is specified in the Act and they shall be utilized for the said purpose. Besides these statutory funds, different other reserve and fund are maintained and an amount annually allocated by the Board of Directors out the each year's profit to that reserves and funds. The Board of Directors is authorized by Nepal Rastra Bank Act to allocate a part of profit to these reserves and funds. The details of statutory and other reserve and funds are as follows:

I. Statutory Reserves:

a) Monetary Liability Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (ka) of the NRB Act and as per the provision of the section an amount equal to five percent of the net profit of each year shall be allocated from the profit and kept in such reserve unless the amount kept reaches to five percent of the total monetary liability of the Bank shown in the balance sheet. Accordingly, an amount equal to five percent of net profit available for

appreciation has been allocated to the reserve. The amount deposited in such reserve shall be used only for the purpose of fulfilling the financial liability of the Bank.

b) General Reserve

This reserve is maintained as per section 41 (1) (kha) of the NRB Act and as per the provision of the section, an amount prescribed by the Board not less than ten percent of the net profit of the Bank shall be allocated in the general reserve fund established by the Bank. While allocating an amount in the general reserve, an additional amount shall be appropriated to cover the capital expenditure referred to in the annual budget of the Bank. Accordingly, the Board of Directors has appropriated an amount equals to 10% of the net profit available for appropriated plus amount of capital budget of the Bank for the year. The amount allocated to this reserve shall be used only for the purpose of recovering the loss.

c) Exchange Equalization Fund

This fund has been maintained as per section 41 (1) (gha) of the NRB Act and per the provision of the section the amount equal to the revaluation profit shall be kept in the revaluation reserve fund. Represents net exchange gains on various foreign currency assets and liabilities. An amount equivalent to net exchange gain/loss is appropriated from/to net profit to this fund.

d) Gold and Silver Equalization Reserve

This fund has also been maintained as per section 41 (1) (gha) of the NRB Act. This reserve represents the gain or loss on the revaluation of gold and silver. Any appreciation or depreciation on revaluation of gold and silver is taken to/from this reserve out of net profit of the year.

II. Other Reserve and Funds

Board of Directors of the Bank is authorized by section 41 (2) of the NRB Act to appropriate the remaining profit in other funds as may be necessary and pay the remaining amount to Government of Nepal. Accordingly, the Bank has maintained different reserve and fund as per Accounts Directive 2065 of the Bank and the Board of Directors appropriate some part of the net profit available for distribution to these reserves and fund annually. The amount kept under these reserves and funds shall be utilized for the purpose the reserve or fund as mentioned in the Account Directive 2065. The following reserves/funds have been maintained:

a) Development Fund

This is the specific fund created as per Account Directive in order to provide support for loans and refinance to banks and Financial Institutions as well as to make investment in the shares and debentures of these Institutions. Earmarked investment of this fund has been made. Annually, the amount appropriated by Board of Directors has kept under this fund. Accordingly an amount of Rs. 6,400,000,000 (P.Y. Rs. 40,000,000) has been allocated to this fund during the year.

b) Banking Development Fund:

This fund was created to meet the expenses relating to feasibility survey to open new banks in the priority area, to provide interest free loans to such banks, to compensate the losses incurred by those banks for specified period and expenses relating to banking promotion,

work-shops and seminars. The Board of Directors of the Bank annually appropriates a part of profit to this fund. Accordingly, an amount of Rs. 74,070,681 (P.Y. Rs. 68,783,806) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

c) Development Finance Project Mobilization Fund:

This fund was created as a cushion to meet the probable loss on project loan. An amount equivalent to the projects' profits are appropriated and transferred to this fund. An amount equals to net profit of the projects is allocated to this fund annually. Accordingly, an amount of Rs. 14,918,300 (P.Y. Rs. 15,537,500) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

d) Mechanization Fund:

This fund was created to meet the amount required to develop and install modern software, hardware and allied mechanization system. An amount as required for mechanization is allocated by Board of Directors to this fund annually. Accordingly, an amount of Rs. 200,000,000 (P.Y. Rs. 400,000,000) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

e) Scholarship Fund:

This fund was created to meet the amount required from time to time for the development of skilled manpower by way of providing training and higher studies to the employees of the Bank. No amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

f) Mint Development Fund:

This fund was created to meet the heavy capital expenditure required from time to time for construction of factory building and installation of machinery for minting activities. However, no amount has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

g) Gold Replacement Fund:

This fund has been created for replacing the gold / silver sold during the year. An amount equals to profit from sale of gold and silver is appropriated to this fund annually and the amount kept under this fund is utilized for replacement of gold. Accordingly, an amount of Rs. 175,675,657 (P.Y. Rs. 187,950,550) has been allocated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

h) Rural Self Reliance Fund (GS Kosh):

This fund was created as per the NRB Monetary Policy to meet the fund required for long term refinancing in tea, cardamom plantation and production as well as construction of cold storage etc. No amount has been appropriated to this fund during the year. Earmarked investment of this fund has been made.

i) Employees welfare fund:

This fund was created in Nepali FY 2015/16 for the welfare of the employees who have suffered financial and other losses due to unprecedented events and any other reasons.

17. Prior Period Errors

As stated in para 7 (c) of the significant accounting policy, the bank has corrected prior period errors discovered during the year by restating the comparative figures of previous years which resulted into excess booking of expense in previous year by Rs. 2,811,824

than by the reported figure of the previous year expense. This has ultimately resulted into decrease in profit of previous year by the said amount and has been shown in previous year reserve account as deficit due to restatement of prior period errors and has been adjusted with current year profit available for appropriation.

18. Currency in Circulation

The currency in circulation at the end of the reporting period includes cash in hand of Rs 4438,298,077 (P.Y. Rs. 2,088,238,302). The denomination wise amounts of currency note issued by the bank and are in circulation at the balance sheet date is as follows:

Denomination	As on 31st Ashadh 2070	As on 31st Ashadh 2069
1	161,796,166	162,329,011
2	188,203,704	190,308,574
5	1,511,094,650	1,316,166,325
10	2,205,019,320	1,883,219,030
20	2,495,754,660	2,294,215,860
25	59,515,500	61,003,275
50	3,999,580,550	3,761,416,000
100	9,657,201,200	8,910,495,300
250	87,836,250	88,034,375
500	63,628,178,000	61,466,678,250
1000	149,465,820,000	121,116,134,000
Total	233,460,000,000	201,250,000,000

The above liability is backed by securities as mentioned in Note 19

19. Foreign Exchange Reserve

As per section 66 of Nepal Rastra Bank Act 2058, the Bank shall maintain a Foreign Exchange Reserve. As per the provision of the section, such reserve shall be denominated in the respective foreign exchange and shall consists of Gold and Other Precious Metals, Foreign Currencies and Securities denominated in Foreign currency, Special Drawing Rights, Bill of exchange, promissory note, certificate of deposit, bonds, and other debt instrument payable in convertible foreign currencies etc. The Bank also maintains record of the foreign exchange reserve held by the licensed Banks and Financial Institutions. The gross foreign exchange reserve holding of the Banking System of Nepal at the end of the reporting period is as follows:

Particulars	(Rs. in Billion)	
	As on 31st Ashadh 2070	As on 31st Ashadh 2069
Foreign Exchange Reserve:		
(a) Held by Nepal Rastra Bank		
Convertible Foreign Currency	340.83	285.68
Non-Convertible Foreign Currency	112.17	89.83
Gold Reserve	14.20	10.85
Special Drawing Rights	6.64	7.37
Sub Total	473.84	393.73
(b) Held by Banks and Financial Institutions		
Convertible Foreign Currency	72.32	59.16
Non-Convertible Foreign Currency	6.23	5.20
Sub Total	78.55	64.36
Total Foreign Exchange Reserve of Banking System	552.39	458.09

Instrument wise Investment of Foreign Exchange Reserve of the Banking System in terms of percentage of total reserve are as follows:

Particulars	As on 31st Ashadh 2070 (in %)	As on 31st Ashadh 2069 (in %)
Foreign Exchange Reserve:		
US Treasury Bills	6.15	3.15
Indian Treasury Bills	18.49	19.75
BIS FIXBIS	0.95	1.67
Bonds/Notes	0.25	0.21
Mid Term Instrument	2.81	1.85
Call Deposits	15.67	13.22
Time Deposit	51.65	55.40
Gold Deposit	2.85	3.14
Special Drawing Rights	1.20	1.61
Total	100.00	100.00

20. Projects' Asset and Liability

The assets, liabilities, equity, income and expense of five projects namely Poverty Alleviation Project in Western Terai (PAPWT), Micro-Credit Project for Women (MCPW), Production Credit for Rural Women Project (PCRW), Third Livestock Development Project (TLDP) and Raising Income of Small and Medium Farmers Project (RISMFP) which were run, during the reporting period, under subsidiary loan agreements with GON or project agreements with other funding agencies were consolidated with the Bank's financial statements.

The two projects namely; Community Ground water Irrigation Sector Project (CGISP) and Rural Self Reliance Fund (RSRF) which were run by the bank on behalf of the GON. The assets, liabilities, equity, income and expense of such projects were not consolidated in the accounts of the Bank. The Financial Position and Income statements of these projects are as below:

Statement of Financial Position

Particulars	As on 31st Ashadh 2070		As on 31st Ashadh 2069	
	CGISP	RSRF	CGISP	RSRF
<u>Equity</u>				
Capital Contribution **	17,548,370	443,400,000	17,548,370	443,400,000
Surplus	84,575,251	117,820,278	74,695,056	111,003,585
Financial Risk Fund	5,200,000		5,200,000	
<u>Long- term Liabilities</u>				
Loan from ADB - Non-Current Portion	157,229,351		163,919,961	
<u>Current Liabilities and Provision</u>				
Loan from ADB - Current Portion	43,488,969		36,798,359	
Service Charge due on Loan from ADB	14,951,427		12,944,244	
Loan Loss Provision	1,294,384	25,988,317	1,551,076	21,251,324
Accounts Payable	324,944	47,512,647	342,044	34,503,269
Total Equity & Liabilities	324,612,697	634,721,242	312,999,109	610,158,178
<u>Assets</u>				
<u>Non Current Assets</u>				
Fixed Assets	83,730	189,466	111,640	339,609
Loan to PFI- Non Current Portion	106,449,668	453,367,139	132,485,502	97,026,405
Investment				60,000,000
<u>Current Assets</u>				
Interest Receivables	300	18,852,496	456,552	11,616,726
Loan to PFI-current portion	22,988,774	83,020,213	22,622,049	338,985,455
Cash and cash equivalents	195,090,226	79,291,928	157,323,367	102,189,983
Total Assets	324,612,697	634,721,242	312,999,109	610,158,178

** Capital Contribution in case of RSRF includes, contribution of the Bank amounting to Rs. 253,400,000 which was shown by way of 'Other investment' under schedule 8 of the financial statements.

Statement of Comprehensive Income

Particulars	As on 31st Ashadh 2070		As on 31st Ashadh 2069	
	CGISP	RSRF	CGISP	RSRF
A. Income				
Interest Income:	11,751,679	31,798,270	18,267,463	35,749,333
From Loan to PFIs	7,351,358	21,596,766	8,482,212	19,372,439
On deposit with banks	4,400,322	7,838,376	9,785,251	10,356,347
On Investment		2,363,128		6,020,547
Loan Loss Provision Written back	256,691	118,529	251,245	48,771
Total Incomes	12,008,370	31,916,799	18,518,708	35,798,104
B. Expenditure				
Administrative Expenses	93,082	20,212,968	107,430	16,263,646
Provision for Service Charge	2,007,183		2,007,183	
Loan Loss Provision	-	4,736,944	-	3,474,282
Depreciation	27,910	150,143	27,910	84,902
Total Expenses	2,128,175	25,100,105	2,142,523	19,822,830
Surplus (Deficit) (A-B)	9,880,195	6,816,694	16,376,185	15,975,274

21. Government of Nepal Treasury Position

Balance of Government of Nepal as of 31st Ashadh 2070 as records of the bank was a surplus balance of Rs. 516,084,944 (P.Y. Rs. 10,989,296,158.6). The balance is yet to be confirmed by Comptroller General's office of GON. However, based on past experience management believes that difference if any, between records of the bank and Comptroller General's office shall be insignificant and will not have material impact on financial position.

22. Transaction with the International Monetary Fund (IMF)

The Bank transacts with IMF as an agent of the government in respect of quota where in case of Special Drawing Rights (SDRs), Loans etc. from them it transacts in its own right. The IMF revalues quota at the end of April every year and gains or losses arising from such revaluation relating to quota are borne by government. In case of other transactions such gain/losses are borne by NRB. The Basic policies followed by the NRB on such accounts are as follows:

- Country's quota with the IMF is recorded by the Bank as depository of the Government and exchange gain/loss arising on quota are borne by government.
- Exchange gains or losses in respect of borrowings under ECF and other facilities of the IMF, allocation of SDRs and holding of SDRs are recognized in the Income Statement.

The position of Nepal's account with the IMF account is presented as below:

Financial Position in the Fund

Particulars	As on 31st Ashadh 2070		As on 31st Ashadh 2069	
	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents	Local Currency (NRs.)	SDR Equivalents
<u>SPECIAL DRAWING RIGHT:</u>				
Net cumulative allocation	9,787,751,065	68,099,599	9,108,185,167	68,099,599
Holdings	6,636,028,947	46,171,067	7,368,831,080	55,094,888
<u>OUTSTANDING PURCHASES & LOANS:</u>				
RCF Loans	4,099,094,040	28,520,000	3,814,492,960	28,520,000
ECF Arrangements	4,456,543,089	31,007,000	5,338,952,664	39,918,000
<u>OTHER INFORMATION</u>				
	<u>Per cent of Quota</u>		<u>Per cent of Quota</u>	
Quota	100.00	71,300,000	100.00	71,300,000
Currency Holding	99.98	71,283,862	99.98	71,283,862
Reserve Tranche Position	0.03	21,774	0.03	21,774

The SDR is converted into Nepalese rupees at conversion rate of NRs 143.727 (P.Y. Nrs. 133.748) per SDR.

Financial position in the IMF as on April 30, 2013 and comparative position as on April 30, 2012 has not been presented. However, such information is available in IMF website (www.imf.org).

23. Number of Employees

The number of employees holding office at the end of the reporting period was as follows:

<u>2070 ASHADH</u>	<u>2069 ASHADH</u>
1388	1388

24. Events occurred after Balance Sheet Date

- i. The change in exchange rates of various foreign currencies results in decline in net foreign currency assets, exchange equalization fund and net profit/ (loss) for the period of the bank. The decrease is estimated to be around Rs. 2,374,526,710.
- ii. The estimated financial impact of changes in market price of Gold investment (other than inventories) after the balance sheet date is shown below:

S.No.	Particular	Market Price (Rs. per gram)		Increase / (Decrease)	Estimated Financial Statements Impact
		28 th Kartik 2070	31 st Ashadh 2070		
1	Gold investment	4206.64	3908.70	297.94	1,082,519,565
	Total				

The change in price results in increase in foreign currency financial assets (Gold), reserve (Gold and Silver equalization Reserve) and net profit/(loss) for the period of the bank. The impact is estimated to be around Rs. 1,082,519,565.

- iii. The estimated financial impact of changes in market price of investment in equity shares of Citizen Investment Trust is increase in value of investments in shares by Rs. 228,669,480 and an increase in the Fair value reserve by the equivalent amount.
- iv. In addition to above, there was no material event occurred subsequent to the balance sheet date that requires adjustments or disclosure in the financial statements.

NEPAL RASTRA BANK

NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
NOTE - 1: CASH AND BANK BALANCES		
Cash in Hand	6,645,722,239	2,056,807,747
Balance with Banks in Demand Deposits	19,978,359,986	19,556,818,001
Asian Clearing Union	-	166,316,756
Total	26,624,082,225	21,779,942,504
NOTE - 2: INVESTMENTS		
i. Treasury Bills		
US Government Treasury Bills	14,249,194,400	22,147,858,095
GOI Treasury Bills	107,427,580,379	87,668,050,160
Sub -Total	121,676,774,779	109,815,908,255
ii. Other		
US Government Treasury Notes/Bond	949,449,048	885,878,443
Investment in Mid Term Instrument	8,389,781,637	10,129,211,498
Investment in Fixbis	7,575,023,362	3,420,298,346
Investment in Repurchase Agreement (Repo)	37,107,129,476	43,891,046,088
Balance with Banks in Time Deposits	250,743,751,576	185,599,736,543
Gold	14,201,725,639	10,858,431,055
Sub -Total	318,966,860,737	254,784,601,973
Grand Total	440,643,635,517	364,600,510,228
Above investments are classified as follows:		
Loans and receivables	-	-
Held-for-trading	51,308,855,115	54,749,477,144
Held-to-maturity	375,085,586,002	287,703,174,989
Available-for-sale	14,249,194,400	22,147,858,095
Total	440,643,635,517	364,600,510,228
NOTE - 3: INVESTMENTS IN GOVERNMENT SECURITIES		
Government Treasury Bills	12,968,932,488	24,846,244,265
Saving Certificates	2,719,118,000	3,121,604,000
Government Bond	13,374,657,448	4,900,523,150
Development Bond 2071 Gha	793,579,865	817,672,151
Other Bonds and securities	-	-
Total	29,856,287,801	33,686,043,566
Above investments are classified as follows:		
Loans and receivables	13,374,657,448	4,900,523,150
Held-for-trading	-	-
Held-to-maturity	793,579,865	817,672,151
Available-for-sale	15,688,050,488	27,967,848,265
Total	29,856,287,801	33,686,043,566

NEPAL RASTRA BANK

NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
-------------	-------------------------	-------------------------

NOTE - 4: INVESTMENTS IN FINANCIAL AND OTHER INSTITUTIONS

	% of holding		
(a) Investment in shares of Subsidiaries			
Sudur Pashchimanchal GBB	68.46	40,050,000	40,050,000
Agricultural Project Services Center	62.50	5,000,000	5,000,000
Rastriya Beema Sansthan - Life Insurance	55.56	1,000,000	1,000,000
Sub-Total		46,050,000	46,050,000
(b) Investment in shares of Associates			
Nepal Stock Exchange Ltd.	34.60	12,080,500	12,080,500
National Productivity and Economic Development	31.52	2,500,000	2,500,000
Sub-Total		14,580,500	14,580,500
(c) Other Investments			
Shares:			
Deposit & Credit Guarantee Corporation	10.00	61,700,000	20,500,000
Nepal Clearing House	10.00	15,000,000	12,857,000
Rural Microfinance Development Centre	6.58	21,045,000	21,045,000
Pashchimanchal GBB	10.00	6,000,000	6,000,000
Nepal Development Bank	5.00	16,000,000	16,000,000
Credit Information Bureau	10.25	3,500,000	3,500,000
Citizen Investment Trust	13.35	330,748,920	120,897,600
National Banking Training Centre	10.00	5,000,000	5,000,000
Sub-Total		458,993,920	205,799,600
Total		519,624,420	266,430,100
Less: Provision for diminution in the value		61,050,000	61,050,000
Total		458,574,420	205,380,100

NOTE - 5: OTHER INVESTMENTS

Investment of funds:		
Fixed deposits with commercial banks and Financial Institutions	15,519,464,773	11,821,010,000
Less: Provision for doubtful Investment	1,216,354,773	1,278,605,000
Sub Total	14,303,110,000	10,542,405,000
Other Investments:		
Investment in Rural Self Reliance Fund	253,400,000	253,400,000
Sub Total	253,400,000	253,400,000
Grand Total	14,556,510,000	10,795,805,000

NEPAL RASTRA BANK

NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
	<hr/>	<hr/>
NOTE - 6: LOANS & RECEIVABLES AND REFINANCE		
LOANS AND RECEIVABLES		
Loans to Employees	4,193,014,230	4,126,992,914
Sub-Total	4,193,014,230	4,126,992,914
REFINANCE		
Refinance to Commercial Banks	2,177,624,256	458,480,000
Securities purchased under resale agreement	-	-
Refinance to Financial Institutions	580,000,000	11,500,000
	2,757,624,256	469,980,000
Less: Provision for doubtful Loans	10,000,000	10,000,000
Sub-Total	2,747,624,256	459,980,000
Total	6,940,638,486	4,586,972,914
	<hr/>	<hr/>
NOTE - 7: OTHER RECEIVABLE		
Interest Accrued	1,143,366,819	2,919,924,329
Less: Provision for doubtful amounts	-	-
Less: Interest suspense	310,165,695	182,366,083
Net Interest Accrued	833,201,124	2,737,558,246
Advances Recoverable	2,852,741,559	1,201,871,064
Less: Provision for doubtful amounts	10,329,878	10,329,878
Net Advance Recoverable	2,842,411,681	1,191,541,185
Deposits	1,672,504	1,664,504
Bills Purchased	392,338,808	470,495,611
Total	4,069,624,116	4,401,259,546
	<hr/>	<hr/>
NOTE - 8: GOLD & SILVER STOCK		
Gold held in Stock	350,689,509	244,182,691
Silver held in Stock	62,928,980	48,430,276
Total Gold and silver stock	413,618,489	292,612,967
	<hr/>	<hr/>
NOTE - 9: OTHER INVENTORIES		
Security Note Stock	594,126,034	1,014,932,586
Coin Stock	687,462,911	820,688,275
Numismatic and Medallion coins	13,542,739	29,774,421
Other Metal Stock	33,473,187	24,665,244
Dispensory stock	379,121	468,248
Total Inventories	1,328,983,991	1,890,528,774
Less: Provisions for:		
Non-moving Numismatic and Medallion coins	(22,465,794)	(22,465,794)
Non-moving Other Metal stock	(8,716,000)	(8,716,000)
Unissuable Note Stock	(3,775,258)	-
Total Inventories net of Provisions	1,294,026,939	1,859,346,980
	<hr/>	<hr/>

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

NOTE - 10 : STATEMENT OF PROPERTY, PLANT & EQUIPMENT

Particulars	Land	Building	Computer & Accessories	Vehicles	Machinery Equipment	Office Equipment	Furniture and Fixture	Other Assets	Capital Work in Progress	Total Assets	
Depreciation Rate		3%	20%	20%	20%	20%	10%	20%			
Original Cost	Balance as on 1 st Shrawan 2068	31,349,239	561,449,546	141,987,071	174,095,275	70,821,912	85,933,917	53,431,824	4,730,257	3,488,487	1,127,287,528
	Addition during the Year	-	6,244,403	18,076,333	34,144,000	8,358,431	12,527,785	1,133,858	32,001	28,433	80,545,244
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(367,944)	(3,932,619)	84,524	30,727,821	208,712	(34,054,913)	(49,456)	(3,488,487)	(10,872,362)
	Balance as on 31 st Ashadh 2069	31,349,239	567,326,005	156,130,785	208,323,799	109,908,164	98,670,413	20,510,769	4,712,802	28,433	1,196,960,410
Accumulated Depreciation	Balance as on 1 st Shrawan 2068	-	184,439,206	112,084,733	127,100,417	62,349,725	71,922,388	44,375,774	4,180,972	-	606,453,214
	Depreciation for the Year	-	16,701,857	13,101,536	14,997,197	4,946,974	5,880,453	668,117	320,611	-	56,616,745
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(304,407)	(3,868,656)	84,524	27,012,775	(1,814,768)	(28,316,370)	(49,455)	-	(7,256,356)
	Balance as on 31 st Ashadh 2069	-	200,836,655	121,317,613	142,182,138	94,309,474	75,988,073	16,727,521	4,452,129	-	655,813,603
Net Book Value as on 31st Ashadh 2069	31,349,239	366,489,350	34,813,173	66,141,661	15,598,690	22,682,340	3,783,248	260,673	28,433	541,146,807	
Original Cost	Balance as on 1 st Shrawan 2069	31,349,239	567,326,005	156,130,785	208,323,799	109,908,164	98,670,413	20,510,769	4,712,802	28,433	1,196,960,410
	Addition during the Year	-	3,650,545	31,486,307	2,865,000	774,000	8,522,771	1,238,395	55,000	15,541,035	64,133,054
	Disposal/Write Off/Adjustment	(14,686)	(708,673)	(5,780,657)	(20,503,118)	(1,318,141)	(4,794,866)	(184,622)	(132,065)	-	(33,436,828)
	Balance as on 31 st Ashadh 2070	31,334,553	570,267,876	181,836,436	190,685,681	109,364,023	102,398,319	21,564,542	4,635,737	15,569,468	1,227,656,636
Accumulated Depreciation	Balance as on 1 st Shrawan 2069	-	200,836,655	121,317,613	142,182,138	94,309,474	75,988,073	16,727,521	4,452,129	-	655,813,603
	Depreciation for the Year	-	16,848,119	13,087,224	20,604,980	4,491,057	5,890,348	746,699	108,658	-	61,777,084
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	(439,097)	(6,683,185)	(19,863,108)	(523,714)	(5,049,516)	(81,655)	(73,999)	-	(32,714,274)
	Balance as on 31 st Ashadh 2070	-	217,245,676	127,721,653	142,924,009	98,276,817	76,828,905	17,392,566	4,486,788	-	684,876,413
Net Book Value as on 31st Ashadh 2070	31,334,553	353,022,200	54,114,783	47,761,671	11,087,206	25,569,414	4,171,976	148,950	15,569,468	542,780,223	

Allowances for obsolescences has been made for Rs. 3,352,949 on Building under Construction which is presented under Capital Work in Progress

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

NOTE - 11 : INTANGIBLE ASSETS

Particulars		Computer Software			Total Assets
		Finite Useful Life	Infinite Useful Life		
Depreciation Rate			20%	10%	
Original Cost	Balance as on 1 st Shrawan 2068	3,627,717	3,288,653		6,916,370
	Addition during the Year	2,813,035	370,495		146,315,762
	Disposal/Write Off/Adjustment				-
	Balance as on 31 st Ashadh 2069	6,440,752	3,659,148	-	146,315,762
Accumulated Amortisation	Balance as on 1 st Shrawan 2068	2,794,089	2,086,037		4,880,126
	Amortisation for the Year	726,533	881,548		1,608,081
	Disposal/Write Off/Adjustment				-
	Balance as on 31 st Ashadh 2069	3,520,622	2,967,585	-	-
Net Book Value as on 31st Ashadh 2069		2,920,130	691,563	-	146,315,762
Original Cost	Balance as on 1 st Shrawan 2069	6,440,752	3,659,148		146,315,762
	Addition during the Year	472,340	290,000	229,272,935	82,957,173
	Disposal/Write Off/Adjustment				(229,272,935)
	Balance as on 31 st Ashadh 2070	6,913,092	3,949,148	229,272,935	-
Accumulated Amortisation	Balance as on 1 st Shrawan 2069	3,520,622	2,967,585	-	-
	Amortisation for the Year	1,323,794	659,825	3,821,216	
	Disposal/Write Off/Adjustment	-	-	-	-
	Balance as on 31 st Ashadh 2070	4,844,416	3,627,410	3,821,216	-
Net Book Value as on 31st Ashadh 2070		2,068,676	321,738	225,451,719	-
					227,842,133

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
NOTE - 12: DEPOSIT FROM BANKS AND OTHER AGENCIES		
Deposit from Banks and Financial Institutions	1,593,446,797	922,928,956
Foreign Diplomatic Missions and other agencies	573,691	77,440,270
Total	1,594,020,488	1,000,369,226
NOTE - 13: IMF RELATED LIABILITIES		
Special Drawing Right Allocation	9,787,751,065	9,108,185,167
Interest Bearing Loan :		
Loan under Extended Credit Facility (ECF)	4,099,094,040	5,338,952,664
Loan under Rapid Credit Facility (RCF)	4,456,543,089	3,814,492,960
Total	18,343,388,194	18,261,630,791
NOTE - 14: OTHER LIABILITIES		
Interest Payable	1,653,043	2,373,189
Bills Payable	3,814,245	
Asian Clearing Union	73,727,835	-
Total	79,195,123	2,373,189
NOTE -15: IMF Related Deposit Liabilities		
IMF Account No 1	7,029,851,169	5,879,421,428
IMF Account No 2	753,354	662,480
Total	7,030,604,523	5,880,083,908
NOTE -16: DEPOSIT AND OTHER BALANCES		
Deposits from Banks and Financial Insitutions	138,593,070,857	99,218,954,797
Balances of Other Insitutions	5,391,982,581	18,221,687,493
Earnest Money	20,598,830	15,497,758
Money Changer	10,959,500	9,529,000
Margin against LCs	3,532,775,567	3,775,518,306
Total	147,549,387,334	121,241,187,353

Balances of Banks and Financial institutions also include the Cash Reserve Ratio (CRR) required to be maintained by commercial banks. Balances of Other Institutions include deposit of government corporations, companies and local authorities etc.

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
NOTE - 17: STAFF LIABILITIES		
Medical Fund (Includes Medical earning fund, interest, etc)	434,010,639	408,603,533
Welfare Provident Fund	58,749,140	56,925,542
Gratuity and Pension Fund	5,920,434,512	6,333,263,487
Staff Security Fund	1,468,349,389	1,084,937,844
Liability for Staff Leave Encashment	715,584,569	607,072,254
Liability for Retired staff insurance premium	156,594,181	24,362,620
Other payable to staff	-	17,641,400
Total	8,753,722,429	8,532,806,680
NOTE - 18: OTHER PAYABLES		
Insurance Premium collected from Staff	219,088,414	1,590,360,703
Less: Advance Insurance Premium paid on behalf of Staff	-	(1,357,833,938)
Other Payables of Project	726,980	933,981
Total	219,815,394	233,460,746
NOTE -19: CURRENCY IN CIRCULATION		
Currency in Circulation	233,460,000,000	201,250,000,000
The Currency in Circulation liabilities are supported by following securities :		
Foreign currency balance held abroad	217,852,268,000	181,470,568,000
Foreign Securities	15,607,732,000	15,607,732,000
Government Securities	-	4,171,700,000
Total	233,460,000,000	201,250,000,000

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070 NRs.	As on 31-3-2069 NRs.
NOTE - 21: RESERVES		
Capital Reserve:		
Gold and Silver Equalization Reserve	5,188,627,188	6,842,519,010
Statutory Reserve:		
General Reserve	17,849,740,978	16,492,203,776
Monetary Liabilites Reserve	2,501,376,500	2,080,978,400
Exchange Equalization Fund	58,089,470,277	42,526,599,718
Other Reserves and Funds:		
Development Fund	5,687,503,358	5,047,503,359
Banking Development Fund	781,941,806	707,871,125
Development Finance Project Mob. Fund	203,766,088	188,485,688
Liquidity Stabilization fund	87,000,000	62,000,000
Mechanisation Fund	791,316,414	591,316,414
Scholarship Fund	61,594,504	61,594,504
Mint Development Fund	547,712,943	547,712,943
Gold Replacement Fund	1,325,444,077	1,149,768,420
Investment Revaluation Reserve	855,478,196	2,449,259
Rural Self Reliance Fund (GS Kosh)	253,400,000	253,400,000
Fair Value Reserve for Equity Instruments	330,738,920	120,887,600
Actuarial Gain/Loss Fund	277,557,837	-
Project Split Interest Reserve Fund	4,233,489	4,233,489
Deficit due to Restatement of Prior Period Errors	-	(2,811,824)
Total Reserves and Funds	94,836,902,576	76,676,711,881

The Board of Directors of the Bank has appropriated the following amount to different fund during the year

Net Profit for the year	23,172,781,540	38,300,425,089
Transfer (to)/from Exchange Equalisation Fund	(15,562,870,559)	(30,764,828,683)
Transfer (to)/from Gold & Silver Equalisation Reserve	1,653,891,818	(1,706,448,801)
Securities Revaluation Fund	(853,028,937)	(2,449,259)
Surplus/(Deficit) due to Restatement of Prior Period Errors	(2,811,824)	6,426,511
Profit available for distribution	8,407,962,038	5,833,124,857
General Reserve	1,357,537,200	593,866,400
Monetary Liability Reserve	420,398,100	282,378,400
Development Fund	640,000,000	40,000,000
Dev. Fin. Projects Mob. Fund	15,280,400	15,957,525
Liquidity Stabilization Fund	25,000,000	20,000,000
Mechanization Fund	200,000,000	400,000,000
Banking Development Fund	74,070,681	68,783,806
Gold Replacement Fund	175,675,657	187,950,550
Surplus to be transferred to GON	5,500,000,000	4,227,000,000
Deficit due to Restatement of Prior Period Errors	-	(2,811,824)
Total	8,407,962,038	5,833,124,857

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

NOTE - 22a : Movement of Provisions.

Particulars	As on 31-3-2069	Addition	Withdrawn	Adjustment	As on 31-3-2070
Leave encashment	607,072,254	186,800,567	(78,288,253)	-	715,584,569
Gratuity and Pension Fund	6,333,263,488	186,182,609	(431,624,835)	(167,386,750)	5,920,434,512
Staff Security Fund	1,084,937,843	100,859,809	(103,042,287)	385,594,024	1,468,349,389
Staff Medical Earning Fund	389,483,832	-	-	-	434,010,639
Diminution in value of investment in Shares	61,050,000	-	-	-	61,050,000
Provision for advance recoverable	10,329,878	-	-	-	10,329,878
Provision for doubtful loans	10,000,000	-	-	-	10,000,000
Nuismatic and Medallion Coins	22,465,793	-	-	-	22,465,793
Provision for non moving metal stock	8,716,000	-	-	-	8,716,000
Provision for Unissuable Note Stock	-	3,775,258	-	-	3,775,258
Provision for other investments	1,278,605,000	-	(62,250,227)	-	1,216,354,773
Provision for building in construction	3,352,949	-	-	-	3,352,949
Total	9,809,277,037	477,618,243	(675,205,602)	218,207,274	9,874,423,759

PARTICULARS	As on 31-3-2070	As on 31-3-2069
	NRs.	NRs.

NOTE - 22b: Contingent Liabilities and Commitments

Letters of Credit	39,749,417,595	1,233,905,787
Guarantees Issued	-	24,849,373
Unclaimed account transfer to P/L account	100,066,715	100,066,715
Capital Commitment	29,061,255	31,088,411
Total	39,878,545,565	1,389,910,286

1. Contingent liabilities in respect of Letter of Credit (L/C) are determined on the basis of LCs remaining unexpired at the Balance sheet date after adjusting therefrom the margin retained by the bank. In addition to above, Letter of Credit opened for various projects of Nepal Government for which grants is received from various donor agencies, liability of such letter of credit is met directly by the donor agencies, hence it is not shown as contingent liabilities of the bank.

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE INCOME STATEMENT

PARTICULARS	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
NOTE - 23: INTEREST INCOME		
Foreign Currency Financial Assets		
Treasury bills & Deposits	9,392,957,675	8,484,984,205
SDR Holding & Asian Clearing Union	5,388,379	15,444,535
Subtotal	9,398,346,054	8,500,428,740
Local Currency Financial Assets		
Government Securities	1,417,911,882	98,003,065
Investment in financial and other institutions	669,404,505	3,479,167,403
Overdraft to Government	-	94,696,476
Loans and Refinance	56,776,327	130,427,914
Subtotal	2,144,092,714	3,802,294,858
Total interest income from financial assets	11,542,438,768	12,302,723,598
NOTE - 24: COMMISSION INCOME		
Foreign Currency Financial Assets		
On Currency exchange	44,444,998	244,800,337
Local Currency Financial Assets		
Government transaction & Other services	47,257,816	4,268,845
Total Commission income from financial assets	91,702,814	249,069,182
NOTE - 25: INTEREST EXPENSES		
Foreign Currency Financial Liabilities		
SDR Allocation & PRGF Loan	6,962,045	18,137,209
Others	42,771	21,582
Sub Total	7,004,816	18,158,791
Local Currency Financial Liabilities		
Government Securities	114,884,495	176,437,818
Sub Total	114,884,495	176,437,818
Total Interest Expense on Financial Liabilities	121,889,310	194,596,609
NOTE - 26: AGENCY AND SERVICE CHARGE		
Foreign Currency Liabilities		
Service Charge	-	-
Commission	7,455,852	6,089,191
Sub Total	7,455,852	6,089,191
Local Currency Liabilities		
Agency Expenses	298,255,610	340,824,841
Sub Total	298,255,610	340,824,841
Total Agency and Service Charge	305,711,462	346,914,032
Agency Expenses includes agency commission paid to the following banks for operating government accounts.		
Nepal Bank Ltd.	105,000,000	116,100,000
Rastriya Banijya Bank	177,600,000	197,100,000
Nepal Bangladesh Bank	2,700,000	2,700,000
Everest Bank Ltd	1,200,000	1,200,000
Total	286,500,000	317,100,000

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE INCOME IN STATEMENT

PARTICULARS	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
NOTE - 27: OTHER OPERATING INCOME		
Income from Mint (Sale of coin)	110,845,928	145,036,677
Gain from Sale of Precious Metals and Coins	175,675,657	187,950,532
Fine/Penalty Charge	13,468,650	29,109,763
Profit from Sale of Assets	4,245,354	-
Dividend Income	6,408,531	639,395
Provision on Investment Written Back (Net)	62,250,227	-
Project Income	14,803,545	15,957,464
Grant Income	245,380	245,459
Miscellaneous	98,110,197	163,717,505
Total	486,053,470	542,656,795

NEPAL RASTRA BANK
NOTES FORMING PART OF THE INCOME STATEMENT

PARTICULARS	Note	For the Year Ended 31-3-2070 NRs.	For the Year Ended 31-3-2069 NRs.
NOTE - 28: GENERAL, ADMINISTRATIVE EXPENSES & PROVISIONS			
Staff Costs	28 a	1,835,851,032	4,939,823,824
Depreciation and amortization		67,581,918	58,224,826
Directors Fees and Expenses		2,945,161	2,955,222
Note Printing charges		593,176,992	649,863,713
Mint Expenses		97,314,884	256,043,131
Security charges		18,538,741	18,503,842
Remittance charges		53,750,817	59,404,083
Travelling expenses		168,663,749	132,009,655
Insurance charges		57,355,126	66,376,685
Repair & Maintenance		21,360,449	23,099,503
Provisions on loans & advances, Investments, etc.	28 b	3,775,258	265,076,010
Miscellaneous	28 c	361,506,289	254,860,094
Total		3,281,820,417	6,726,240,588
28 a Staff Costs			
Salary		482,934,742	504,378,885
Allowances		389,188,792	325,637,822
Provident Fund Contribution		49,622,143	43,568,752
Staff Welfare (Including Medical fund contribution)		62,322,546	348,586,158
Staff Welfare Provident Fund		280,000,000	260,000,000
Pension & Gratuity Fund		186,182,609	2,764,372,517
Staff Security Fund		100,859,809	425,354,156
Staff leave compensations		186,800,567	180,823,211
Others		97,939,824	87,102,323
Total		1,835,851,032	4,939,823,824
28 b Provision on loans & advances, Investments, etc.			
Provision for doubtful Loans & Advances		-	-
Provision for Diminution in the value of Investments		-	-
Provision for Provision for Unissuable Note Stock		3,775,258	-
Provision for retired Staff Insurance Premium		-	3,493,183
Provision for Doubtful investment and Others		-	261,582,827
Provision for sundry Accrued		-	-
Total		3,775,258	265,076,010
28 c Miscellaneous Expenses			
Banking Promotion		22,616,260	26,560,244
Audit Fees and Expenses		1,606,998	1,142,826
Sundry Balances Written Off		-	195,822
Assets Written Off		635,846	-
Others		336,647,185	226,961,202
Total		361,506,289	254,860,094

NEPAL RASTRA BANK

NOTES FORMING PART OF THE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

PARTICULARS	As on 31-3-2070	As on 31-3-2069
	NRs.	NRs.
NOTE - 29: CASH AND CASH EQUIVALENT		
Foreign currency cash and bank balance	26,550,354,390	21,779,942,504
Foreign currency time deposits	130,872,857,869	185,599,736,543
Local currency in hand	4,635,398,459	2,167,533,092
SDR holdings	6,636,028,947	7,368,831,080
Investment in Treasury Bills/Notes	121,676,774,779	109,815,908,255
Investment in Fixbis	7,575,023,362	3,420,298,346
Investment in repurchase agreement (Repo)	37,107,129,476	43,891,046,088
Total	335,053,567,282	374,043,295,908

NEPAL RASTRA BANK

Table 1 : Interest Rate Risk and Maturity Profile (Foreign Currency)
As on 31st Ashadh 2070

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	Amount in Rs.	Upto 6 Months NRs.	6 to 12 Months NRs.	Above 12 Months NRs.
Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets					
Cash and Bank Balance	0.25	26,624,082,225	26,624,082,225	-	-
Investment in Foreign Currency	2.57	440,643,635,517	406,040,859,857	14,711,712,482	19,891,063,178
IMF Related Assets	0.12	6,636,028,947	6,636,028,947	-	-
Total Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets	A	473,903,746,689	439,300,971,029	14,711,712,482	19,891,063,178
Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets					
Other Receivable		532,506,856	532,506,856	-	-
Other Securities		0	0	-	0
Total Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets		532,506,856	532,506,856	-	0
Total Foreign Currency Financial Assets	B	474,436,253,545	439,833,477,885	14,711,712,482	19,891,063,178
Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities					
IMF Related Liabilities	0.12	18,343,388,194	-	-	18,343,388,194
Asian Clearing Union		-	-	-	-
Total Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities	C	18,343,388,194	0	-	18,343,388,194
Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities					
Deposit from banks and other agencies		1,594,020,488	1,594,020,488	-	-
IMF Related Liabilities		-	-	-	-
Other Liabilities		79,195,123	79,195,123	-	-
Total Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities		1,673,215,611	1,673,215,612	-	-
Total Foreign Currency Financial Liabilities	D	20,016,603,805	1,673,215,612	-	18,343,388,194
Foreign Currency Interest Rate Sensitivity Gap (A-C)		455,560,358,495	439,300,971,029	14,711,712,482	1,547,674,984
Total Gap (B-D)		454,419,649,740	438,160,262,273	14,711,712,482	1,547,674,984

Table 1 : Interest Rate Risk and Maturity Profile (Foreign Currency)
As on 31st Ashadh 2069

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	Amount in Rs.	Upto 6 Months NRs.	6 to 12 Months NRs.	Above 12 Months NRs.
Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets					
Cash and Bank Balance	0.15	21,779,942,504	21,779,942,504	-	-
Investment in Foreign Currency	2.63	364,600,510,228	343,612,867,675	9,444,818,055.24	11,542,824,497
IMF Related Assets	0.12	7,368,831,080	7,368,831,080	-	-
Total Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets	A	393,749,283,812	372,761,641,259	9,444,818,055	11,542,824,497
Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets					
Other Receivable		1,360,298,093	1,360,298,093	-	-
Other Securities		-	-	-	-
Total Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Assets		1,360,298,093	1,360,298,093	-	-
Total Foreign Currency Financial Assets	B	395,109,581,905	374,121,939,352	9,444,818,055	11,542,824,497
Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities					
IMF Related Liabilities	0.12	18,261,630,791	-	-	18,261,630,791
Asian Clearing Union		-	-	-	-
Total Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities	C	18,261,630,791	-	-	18,261,630,791
Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities					
Deposit from banks and other agencies		1,000,369,226	1,000,369,226	-	-
IMF Related Liabilities		0	-	-	-
Other Liabilities		2,373,189	2,373,189	-	-
Total Non Interest Sensitive Foreign Currency Financial Liabilities		1,002,742,415	1,002,742,415	-	-
Total Foreign Currency Financial Liabilities	D	19,264,373,206	1,002,742,415	0	18,261,630,791
Foreign Currency Interest Rate Sensitivity Gap (A-C)		375,487,653,021	372,761,641,259	9,444,818,055	(6,718,806,294)
Total Gap (B-D)		375,845,208,699	373,119,196,937	9,444,818,055	(6,718,806,294)

NEPAL RASTRA BANK

Table 1: Interest Rate Risk and Maturity Profile (Local Currency)
As on 31st Ashadh 2070

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	2011-12 Total NRs.	Upto 6 Months NRs.	6 to 12 Months NRs.	Above 12 Months NRs.
		Interest Sensitive Local Currency Financial Assets			
Investment in Government Securities		16,481,630,353	19,350,822,141	793,579,865	2,719,118,000
GON Overdraft		0	-	-	-
Other Investments	7.42	10,363,495,770	-	-	10,363,495,770
Refinance & Loans		6,940,638,486	6,940,638,486	-	-
Total Interest Sensitive Local Currency Financial Assets	E	33,785,764,609	26,291,460,627	793,579,865	13,082,613,770
Non Interest Sensitive Local Currency Financial Assets					
Cash in Hand		4,635,398,459	4,635,398,459	-	-
Investment in Government Securities		13,374,657,448	-	-	13,374,657,448
Investment in Financial & Other Institutions		458,574,420	-	-	458,574,420
Refinance & Loans (Loans to employees)		4,193,014,230	-	-	4,193,014,230
Other Receivables		4,069,624,116	4,464,752,096	-	-
Total Non Interest Sensitive Local Currency Financial Assets		26,731,268,673	9,100,150,555	-	18,026,246,098
Total Local Currency Financial Assets	F	60,517,033,282	35,391,611,182	793,579,865	31,108,859,868
Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities					
Total Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities	G	-	-	-	-
Non Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities					
Deposit and Other Balances		155,096,076,801	155,096,076,801	-	-
Bills Payable		734,091,342	734,091,342	-	-
Staff Liabilities		8,753,722,429	-	-	8,753,722,429
Other Payables		219,815,394	219,815,394	-	-
Total Non Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities		164,803,705,966	156,049,983,537	-	8,753,722,429
Total Local Currency Financial Liabilities	H	164,803,705,966	156,049,983,537	-	8,753,722,429
Local Currency Interest Rate Sensitivity Gap (E-G)		33,785,764,609	26,291,460,627	793,579,865	13,082,613,770
Total Gap (F-H)		(104,286,672,684)	(120,658,372,355)	793,579,865	22,355,137,439

Table 1: Interest Rate Risk and Maturity Profile (Local Currency)
As on 31st Ashadh 2069

Particulars	Weighted Average Interest Rate %	2010-11 Total NRs.	Upto 6 Months NRs.	6 to 12 Months NRs.	Above 12 Months NRs.
		Interest Sensitive Local Currency Financial Assets			
Investment in Government Securities		28,785,520,416	19,350,822,141	6,138,319,333	3,296,378,942
GON Overdraft		0	-	-	-
Other Investments	9.66	10,795,805,000	-	-	10,390,905,000
Refinance & Loans	6.70	459,980,000	459,980,000	-	-
Total Interest Sensitive Local Currency Financial Assets	E	40,041,305,416	19,810,802,141	6,138,319,333	13,687,283,942
Non Interest Sensitive Local Currency Financial Assets					
Cash in Hand		2,167,533,092	2,167,533,092	-	-
Investment in Government Securities		4,900,523,150	-	-	4,900,523,150
Investment in Financial & Other Institutions		205,380,100	-	-	205,380,100
Refinance & Loans (Loans to employees)		4,126,992,914	-	-	4,126,992,914
Other Receivables		4,401,259,546	4,401,259,546	-	-
Total Non Interest Sensitive Local Currency Financial Assets		15,801,688,802	6,568,792,638	-	9,232,896,164
Total Local Currency Financial Assets	F	55,842,994,218	26,379,594,779	6,138,319,333	22,920,180,106
Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities					
Total Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities	G	-	-	-	-
Non Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities					
Deposit and Other Balances		138,224,548,212	138,224,548,212	-	-
Bills Payable		729,902,615	729,902,615	-	-
Staff Liabilities		8,532,806,680	-	-	8,532,806,680
Other Payables		232,526,765	232,526,765	-	-
Total Non Interest Sensitive Local Currency Financial Liabilities		147,719,784,272	139,186,977,592	-	8,532,806,680
Total Local Currency Financial Liabilities	H	147,719,784,272	139,186,977,592	-	8,532,806,680
Local Currency Interest Rate Sensitivity Gap (E-G)		40,041,305,416	19,810,802,141	6,138,319,333	13,687,283,942
Total Gap (F-H)		(91,876,790,054)	(112,807,382,813)	6,138,319,333	14,387,373,426

NEPAL RASTRA BANK

Table 2 : Foreign Exchange Exposure by Credit Rating

Particulars	Credit Rating	As on 31st Ashadh 2070		As on 31st Ashadh 2069	
		NRs.	% Financial Assets	NRs.	% Financial Assets
Foreign Currency Financial Assets					
	A-	18,372,840,461	3.43%	10,036,952,580	2.23%
	A1(ICRA)	28,799,501,065	5.38%	23,870,730,499	5.30%
	A+	31,321,126,522	5.85%	23,591,166,000	5.24%
	A	37,580,890,300	7.03%	55,224,277,668	12.25%
	AA	-	0.00%		0.00%
	AA+	52,309,216,106	9.78%		0.00%
	AA-	54,152,438,724	10.12%	36,211,647,194	8.04%
	AAA	758,807,434	0.14%	93,060,383,549	20.65%
	BB	-	0.00%		0.00%
	BBB	-	0.00%		0.00%
	BBB+	-	0.00%		0.00%
	BBB-	91,071,392,644	17.02%	47,522,779,189	10.55%
	NR *	160,070,040,288	29.92%	105,592,002,676	23.43%
Total Foreign Currency Financial Assets		474,436,253,545	88.69%	395,109,581,906	87.62%
Local Currency Financial Assets	NR *	60,517,033,282	11.31%	55,842,994,218	12.32%
Total Local Currency Financial Assets		60,517,033,282	11.31%	55,842,994,218	12.38%
Total Financial Assets		534,953,286,827	100.00%	450,952,576,124	100.00%

* NR represents not rated.

**ICRA represents Indian Credit Rating Agency

NEPAL RASTRA BANK

Table 3a : Concentrations of Funding

As on 31st Ashadh 2070

The Bank's significant end-of-year concentrations of funding as at 31st Ashadh 2070 were as follows:

	Total NRs.	GON NRs.	Domestic Bills NRs.	Employees NRs.	Banks & F.I. NRs.	Foreign Bank NRs.	Foreign Govt. NRs.	Supernational F.I. NRs.	Others NRs.
Foreign Currency									
Financial Assets									
Cash and Bank Balances	26,624,082,225	-	-	-	-	19,978,359,986	-	-	6,645,722,239
SDR holdings - with IMF	6,636,028,947	-	-	-	-	-	-	6,636,028,947	-
Investments in Foreign Currency	440,643,635,517	-	-	-	-	318,017,411,690	122,626,223,827	-	-
Other receivables	532,506,856	-	-	-	-	-	-	-	532,506,856
Total Foreign Currency Assets	474,436,253,545	-	-	-	-	337,995,771,676	122,626,223,827	6,636,028,947	7,178,229,095
Local Currency									
Financial Assets									
Cash in hand	4,635,398,459	-	-	-	197,100,382	-	-	-	4,438,298,077
Investments in Government Securities	29,856,287,801	29,856,287,801	-	-	-	-	-	-	-
GON Overdraft	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investments in Financial and Other Ins	458,574,420	-	-	-	458,574,420	-	-	-	-
Other Investments	14,556,510,000	-	-	-	14,556,510,000	-	-	-	-
Refinance & Loans	6,940,638,486	-	-	4,193,014,230	2,747,624,256	-	-	-	-
Other Receivables	4,069,624,116	-	392,338,808	-	-	-	-	-	3,677,285,308
Sub-Total	60,517,033,282	29,856,287,801	392,338,808	4,193,014,230	17,959,809,058	-	-	-	8,115,583,385
Other Assets									
Gold & Silver	413,618,489	-	-	-	-	-	-	-	413,618,489
Other Inventories	1,294,026,939	-	-	-	-	-	-	-	1,294,026,939
Property, Plant & Equipment	542,780,222	-	-	-	-	-	-	-	542,780,222
Intangible Assets	227,842,133	-	-	-	-	-	-	-	227,842,133
Other Assets	43,698,988	-	-	-	-	-	-	-	43,698,988
Sub-Total	2,521,966,771	-	-	-	-	-	-	-	2,521,966,771
Total Local Currency Assets	63,039,000,053	29,856,287,801	392,338,808	4,193,014,230	17,959,809,058	-	-	-	10,637,550,156
Total Assets	537,475,253,598	29,856,287,801	392,338,808	4,193,014,230	17,959,809,058	337,995,771,676	122,626,223,827	6,636,028,947	17,815,779,251

NEPAL RASTRA BANK

Table 3a : Concentrations of Funding

As on 31st Ashadh 2069

The Bank's significant end-of-year concentrations of funding as at 31st Ashadh, 2069 were as follows:

	Total NRs.	GON NRs.	Domestic Bills NRs.	Employees NRs.	Banks & F.I. NRs.	Foreign Bank NRs.	Foreign Govt. NRs.	Supernational F.I. NRs.	Others NRs.
Foreign Currency									
Financial Assets									
Cash and Bank Balances	21,779,942,504	-	-	-	-	19,723,134,757	-	-	2,056,807,747
SDR holdings - with IMF	7,368,831,080	-	-	-	-	-	-	7,368,831,080	-
Investments in Foreign Currency	364,600,510,228	-	-	-	-	253,898,723,530	110,701,786,698	-	-
Other receivables	1,360,298,093	-	-	-	-	-	-	-	1,360,298,093
Total Foreign Currency Assets	395,109,581,905	-	-	-	-	273,621,858,287	110,701,786,698	7,368,831,080	3,417,105,840
Local Currency									
Financial Assets									
Cash in hand	2,167,533,092	-	-	-	79,344,789	-	-	-	2,088,188,303
Investments in Government Securities	33,686,043,566	33,686,043,566	-	-	-	-	-	-	-
GON Overdraft	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investments in Financial and Other Ins	205,380,100	-	-	-	205,380,100	-	-	-	-
Other Investments	10,795,805,000	-	-	-	10,795,805,000	-	-	-	-
Refinance & Loans	4,586,972,914	-	-	4,126,992,914	459,980,000	-	-	-	-
Other Receivables	4,401,259,546	-	470,495,611	-	-	-	-	-	3,930,763,935
Sub-Total	55,842,994,218	33,686,043,566	470,495,611	4,126,992,914	11,540,509,889	-	-	-	6,018,952,238
Other Assets									
Gold & Silver	292,612,967	-	-	-	-	-	-	-	292,612,967
Other Inventories	1,859,346,980	-	-	-	-	-	-	-	1,859,346,980
Property, Plant & Equipment	541,146,807	-	-	-	-	-	-	-	541,146,807
Intangible Assets	150,094,134	-	-	-	-	-	-	-	150,094,134
Other Assets	58,203,275	-	-	-	-	-	-	-	58,203,275
Sub-Total	2,901,404,163	-	-	-	-	-	-	-	2,901,404,163
Total Local Currency Assets	58,744,398,381	33,686,043,566	470,495,611	4,126,992,914	11,540,509,889	-	-	-	8,920,356,401
Total Assets	453,853,980,286	33,686,043,566	470,495,611	4,126,992,914	11,540,509,889	273,621,858,287	110,701,786,698	7,368,831,080	12,337,462,241

NEPAL RASTRA BANK
Table 3b : Concentrations of Funding
As on 31st Ashadh 2070

The Bank's significant end-of-year concentrations of funding as at 31st Ashadh 2070 were as follows:

	Total NRs.	GON NRs.	Public NRs.	Comm.Banks & FI NRs.	Supernational F.I. NRs.	Others NRs.
Foreign currency Financial Liabilities						
Deposit from banks and other agencies	1,594,020,488	-	-	1,593,446,797	-	573,691
IMF Related Liabilities	18,343,388,194	-	-	-	18,343,388,194	-
Others	79,195,123	-	-	79,195,123	-	-
Total Foreign Currency Financial Liabilities	20,016,603,805	-	-	1,672,641,920	18,343,388,194	573,691
Local Currency Financial Liabilities						
IMF Related Deposit Liabilities	7,030,604,522	-	-	-	7,030,604,523	-
GON Deposit	516,084,944	516,084,944	-	-	-	-
Deposit and Other Balances	147,549,387,334	-	-	138,593,070,857	-	8,956,316,477
Bills Payable	734,091,342	-	734,091,342	-	-	-
Staff Liabilities	8,753,722,429	-	-	-	-	8,753,722,429
Other Payables	219,815,394	-	-	-	-	219,815,394
Total Local Currency Financial Liabilities	164,803,705,965	516,084,944	734,091,342	138,593,070,857	7,030,604,523	17,929,854,300
Total Financial Liabilities	184,820,309,770	516,084,944	734,091,342	140,265,712,777	25,373,992,717	17,930,427,991
Other Liabilities						
Currency in circulation	233,460,000,000	-	229,021,701,923	-	-	4,438,298,077
Surplus payable to GON	5,500,000,000	5,500,000,000	-	-	-	-
Sundry Liabilities	15,858,041,251	-	-	-	-	15,858,041,251
Total Other Liabilities	254,818,041,251	5,500,000,000	229,021,701,923	-	-	20,296,339,328
Total Liabilities	439,638,351,021	6,016,084,944	229,755,793,265	140,265,712,777	25,373,992,717	38,226,767,319

As on 31st Ashadh 2069

Comparative figures as at 31st Ashadh 2069 for significant end-of-year concentration of funding were as follows:

	Total NRs.	GON NRs.	Public NRs.	Comm.Banks & FI NRs.	Supernational F.I. NRs.	Others NRs.
Foreign currency Financial Liabilities						
Deposit from banks and other agencies	1,000,369,226	-	-	922,928,956	-	77,440,270
IMF Related Liabilities	18,261,630,791	-	-	-	18,261,630,791	-
Others	2,373,189	-	-	2,373,189	-	-
Total Foreign Currency Financial Liabilities	19,264,373,206	-	-	925,302,145	18,261,630,791	77,440,270
Local Currency Financial Liabilities						
IMF Related Deposit Liabilities	5,880,083,908	-	-	-	5,880,083,908	-
GON Deposit	10,989,296,158	10,989,296,158	-	-	-	-
Deposit and Other Balances	121,241,187,353	-	-	99,218,954,797	-	22,022,232,556
Bills Payable	850,219,745	-	850,219,745	-	-	-
Staff Liabilities	8,532,806,680	-	-	-	-	8,532,806,680
Other Payables	233,460,746	-	-	-	-	233,460,746
Total Local Currency Financial Liabilities	147,727,054,590	10,989,296,158	850,219,745	99,218,954,797	5,880,083,908	30,788,499,982
Total Financial Liabilities	166,991,427,796	10,989,296,158	850,219,745	100,144,256,942	24,141,714,699	30,865,940,252
Other Liabilities						
Currency in circulation	201,250,000,000	-	199,161,811,697	-	-	2,088,188,303
Surplus payable to GON	4,227,000,000	4,227,000,000	-	-	-	-
Sundry Liabilities	1,708,840,609	-	-	-	-	1,708,840,609
Total Other Liabilities	207,185,840,609	4,227,000,000	199,161,811,697	-	-	3,797,028,912
Total Liabilities	374,177,268,405	15,216,296,158	200,012,031,442	100,144,256,942	24,141,714,699	34,662,969,164